L. 31, 53.

SUŚRUTAS.

ÁYURVÉDAS.

Id est

MEDICINAE SYSTEMA

A

VENERABILI D'HANVANTARE

DEMONSTRATUM

A

SUŚRUTA DISCIPULO COMPOSITUM.

Nunc primum ex Sanskṛ̆ta in Latinum sermonem vertit, introductionem, annotationes et rerum indicem

adjecit

Dr. Franciscus Hessler,

Academiæ literarum et scientiarum Regiæ Boicæ socius commercio junctus.

Tom. III.

ERLANGAE apud FERDINANDUM ENKE.

MDCCCL.

Digitized by Google

Digitized by Google

L. 31, 53.

SUŚRUTAS.

ÁYURVÉDAS.

Id est

MEDICINAE SYSTEMA

A

VENERABILI D'HANVANTARE

DEMONSTRATUM

A

SUŚRUTA DISCIPULO COMPOSITUM.

Nunc primum ex Sanskṛta in Latinum sermonem vertit, introductionem, annotationes et rerum indicem

adjecit

Dr. Franciscus Hessler,

Academiæ literarum et scientiarum Regiæ Boicæ socius commercio junctus.

Tom. III.

ERLANGAE apud FERDINANDUM ENKE.

MDCCCL.

Digitized by Google

Staatliche
Bibliothek
Bamberg

Digitized by Google

SUŚRUTAS.

ÁYURVÉDAS.

Tom. III.

UTTARATANTRA.

ID EST

ULTIMUS TRACTATUS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Praefatio.

Tertius et extremus hic Áyurvédæ tomus eos omnes morbos complectitur, qui in tomo secundo, ubi de Therapia agitur, non sunt tractati. —

Nunc tandem ad finem operis perveni. Neque vero tamdiu in interpretando Áyurvéda versatus essem, nec distulissem exspectatam a doctis et expetitam hanc editionem in hunc usque annum, nisi per omnia negotiorum medicorum intervalla, in quibus furari quasi otium potui, in conquirendis perscrutandisque subsidiis literariis multum mihi fuisset laborandum. —

Comprehendam singulari libello, tanquam Appendice hujus operis, annotationes varias atque illustrationes; agam ibi de Suśrutae ætate ac de Áyurvédae systemate, et adjiciam indices locupletissimos. Indicem autem plantarum medicarum in hoc opere occurentium jam nunc offero, ut uno intuitu cernatur, quanta sit earum ubertas.

Vos Viros Doctissimos iterum admonitos volo, me in Suśruta interpretando religiosissime esse versatum. Perdifficilem mihi sane imposui laborem; nec prævidi, quantum esset in hac interpretatione molis. Mihi enim certe hoc propositum fuit, ut locos auctoris obscuriores, quorum numerus non est exiguus, diligentissime explicarem, etsi non dubito, quin omnia, ut volui, præstare non potuerim. Nam sunt ibi res neque in scholis decantatæ, neque in commentariis protritæ. Suśrutas

Digitized by Google

enim, princeps inter medicos priscos, qui quidem ad nos pervenere, quamvis concinnus, sæpe ob brevitatem, sæpius ob antiquitatem, obscurus fit. Quonam vero tempore floruerit, si inquiramus, ex ejus scribendi genere et forma maxime intelligimus. Ea enim utitur pæne scribendi ratione, quæ aperte tempora Mahâb'hâratae prodat.

Præterea nullibi Charakam noster citat; sæpius vero alios, ut Saunakam, Kritaviryam, Parasaryam, Márkandéyam, Subhútam et Gautamam. Cur autem Charakam, medicum perantiquum, non citasset, si æque hunc, ut illos, cognovisset? Anne ex eo suspicari vel potius intelligere possumus, Charakâ priorem esse Susrutam? Antiquissima Susrutae ætas in annotationibus, mox Appendicis loco edendis, accuratissime mihi erit probanda, quoniam hæcce a Viris Doctissimis in controversiam et disceptationem nuper est vocata. Ex ipso opere luculenter evinci poterit, Susrutam, Visvamitrae filium, heroicis Hindorum temporibus vixisse. Nec tamen est in re manifesta multis argutis argumentis opus; nam quis in ipso Áyurvédae limine non intelligit ultimam antiquitatem, opus archetypum, non aliunde expressum? Genuinum præterea totum opus est et excellens, tanquam doctrina divinitus tradita, quæ in melius mutari non potest.

Scr. Wemdingae, calend. Novembr.
MDCCCL.

Dr. Franciscus Hessler,
medicus publicus.

Digitized by Google

Honos D'hanvantari!

Caput I.

Nunc vero caput (ad'hyáya), ad phænomena pertinens, exposituri sumus.

„In centesimo vicesimo capite quia dictum est a me: „„indicabo multipliciter omnino in Ultimo tractatu (Uttaratantra) has res"", nuc hanc tractabo doctrinam (tantram) ultimam præstantissimamque, ubi plene explicantur morbi singuli, in Sálákyaśástra (tom. I. pag. 2.) relati, a Vidéhæ rege memorati, et qui copiose visi sunt infantiles morbi dolorem efficientes, et qui in sex Káyachikitsis (tom. I. pag. 2.) dicti sunt a summis Rishis (sapientibus), et qui morbi dæmoniaci etc., et qui adventicii commemorati sunt; et sexaginta tres gustuum combinationes, et sani hominis vitæ ratio, aptæ compositiones et corruptorum humorum divisiones: ubi etiam dictæ sunt variæ materiæ, morborum curationem efficientes.

In principio hujus doctrinæ (mantræ), quasi difficilis ad inquirendum oceani, morbos in præstantissimo membro (oculo) exortos, secundum numerum, signa et curabilem incurabilemve rationem, expono. Cognoscat medicus oculi bulbum duos pollices amplum, proprio pollice transverso mensuratum, duos pollices cum dimidio quoquoversus magnum, valde rotundum, uvæ formâ præditum et ex omnium creaturarum qualitatibus ortum esse. Caro ejus ex terra, ex igne rubor, ex aëre nigror (cornea), ex aqua albor (albuginea), ex aethere lacrymales viæ oriuntur in bulbo oculi. Pupillam ibi sic explicabo, ut eam exponere debet peritus. Oculi longitudinis tres partes appellantur niger orbis. Ex nigrore septimam partem volunt esse pupillam medici, pupillæ periti. Orbes quinque, compages sex et tunicas sex in oculo

Digitized by Google

ex præscripto medicus dignoscat. Ciliorum, palpebrarum, alboris, nigroris et pupillæ orbes exsistunt. Priores orbes ex ordine quatuor mediocres, ultimus (pupilla) autem præstantissimus est.

Cilia palpebrasque aggressa est compages; palpebras et alborem (albugineam) aggressa est alia compages; alborem et nigrorem (corneam) aggressa est alia; nigrorem et pupillam aggressa est alia; porro pupillam aggressa est alia; sexta compages angulos oculi aggressa relata est.

Duas palpebrarum tunicas cognoscat. Quatuor tunicæ aliæ in bulbo oculi oriuntur, cæcitas in quibus, morbus perhorridus, exsistit. Splendoris aquam agressa est tunica externa in his; altera carnem aggressa est; telam cellulosam tunica tertia aggressa est; os vero alia, quintam partem oculi complens.

Harum partium multitudo optatur, vasorum, nervorum, telæ cellulosæ nigrorisque qualitates, et ultra nigrorem phlegma, pro ligatione oculorum cum vasis conjunctum.

A corruptis humoribus, vasa permeantibus, bona qualitate privatis, sursum gressis, oriuntur in oculi partibus morbi perhorridi. Ibi turbidum, irritatum, lacrymis plenum, gravi inflammatione, æstu, colore et ceteris inapertis symptomatibus affectum, dolorosum, in palpebrarum irritationibus spiculis plenum, non splendidum, excruciatum, aut in forma et actionibus, ut antea, oculum intuitus sapiens medicus cognoscat, cum corrupto humore sic effectum esse. Ibi causam aggrediatur et corrupto humori consentaneum medicamentum det, aliter morbi oculis exorti vehementes fieri possunt.

Medendi ratio breviter causarum sublatio dicta est; sed aëris etc. repulsionem indicatam fusius denuo pertractabimus.

Post introitum in aquam, adspectionem rerum remotarum, somni contrarietatem, sempiternam lacrymationem, mœrorem, iram, ærumnam, læsionem, nimium coitum, carnis, oryzæ fermentatæ, aciditatis, Dolichi biflori Phaseolique radiati usum, excretionum impeditionem, sudationem, pulveris fumique contactum, vomitionis repulsionem, nimiam vomitus adhibitionem, lacrymarum perseverationem et subtilium rerum inspectionem corrupti humores in oculo hominis, æstu ardentis, morbos generant. Ab aëre decem, totidem a bile, a phlegmate tredecim, a sanguine sedecim, ab omnibus humoribus simul corruptis viginti quinque, extrinsecus orti rursus duo morbi dignoscendi; septuaginta sex itaque commemorati sunt morbi (oculorum.)

Motionis privatio, nictatio nimia, pupilla profunda, atque aëre afflicta palpebra, hi morbi ab aëre orti non sanantur. Dubia est caliginosa gutta serena. Curabiles fieri possunt alii ab aëre orti morbi: aridus oculus, coctio, nimia motio, destillatio et aëris circuitus. — Incurabilis est myops aquifluusque biliosus, marcidus nigerque morbus; dubia est gutta serena extensa, destillatio, nimia motio, acida combustio, margarita sic dicta, pupilla

Digitized by Google

bile inflammata, pustula et appendix. — Incurabilis est a phlegmate ortus fluxus; dubia est gutta serena extensa, destillatio, nimia motio, phegmatis nodus, pupilla phlegmate inflammata, pustula, appendix, vermes, nodus, humecta palpebra et albuginea, corneæ obcæcatio; phlegmatis obductio curabilis est. Hæ passiones sic enumeratæ sunt inter morbos a phlegmate ortos.

Sanguinis profluvium, caprinus oculi morbus, nodus a sanguine ortus, prolapsus et iridis decoloratio non curabiles morbi sunt. Gutta serena momento orta dubia est demonstrata. Nimia motio, destillatio, a vasis orta vexata palpebra horripilationisque phænomenon, oblitorius sic dictus nodus, vasorum rete commemoratum, nodus, in ulceris modum decoloratio iridis, sanguineus oculorum morbus et inflammatio albugineæ — hi morbi inter morbos a sanguine ortos curabiles sunt.

Profluvium puris, ichneumoniaca cæcitas, oculorum coctio, oculorum mors et inflammatio corneæ, morbi ab omnibus humoribus simul corruptis orti, incurabiles sunt. Dubii morbi sunt gutta serena, irritatio ciliorum, palpebræ constrictio, in vasis tumores, extensio, carnis hypertrophia, tendinum morbus, hordeolum, puris torpor, insensilis tumor palpebræ. livida et carnosa palpebra, ut nodus hæmorrhoidalis in palpebra et iride situs nodus, calculus palpebræ, tumida et non tumida coctio, acuta palpebra, inhumecta palpebra, Rottleriæ tinctoriæ seminibus similis tumor, et fibrata palpebra sanantur.

Morbi duo extrinsecus orti, causa præditus et causa privatus morbus, incurabiles sunt. —

Septuaginta sex morborum horum nomina comprehensa sunt: novem morbi in his ad oculorum compages lacrymasque spectant; a palpebris orti autem sunt viginti et unus; in alba parte undecim; quatuor in nigra parte orti sunt; omnes morbos ad lacrymas pertinentes septendecim sunt; a pupilla orti sunt duodecim; extrinsecus orti duo relati sunt morbi perquam horribiles.

Denuo hos morbos pertractabo numeris, formis et curationibus.“

Digitized by Google

Caput II.

Nunc vero caput, morbos a compagibus oculorum profectos discernens, exposituri sumus.

„Puris torpor cum superlitione, fluores, tuberculosa ophthalmia, verminosus nodus, cocta intumescentia a compagibus oculi orta, quæ confluere potest, crassum pus, fœtore pureque torpidus nodus non parvus, in oculi compage cruditas, pruritu plena et doloris expers superlitio, scilicet novem morbi, oculorum compages aggressi dignoscendi sunt. — Cum corrupti humores invaserint per lacrymarum viam in compages oculorum, efficere possunt profluvia doloribus privata propriisque signis prædita. Hæc sane profluvia etiam fistulam oculi quidam appellant. Hujus fistulae indicium ostendam quintuplice ratione: in compage coctio, quæ confluere potest, pus, puris profluvium multiforme, demonstratum est; album, crassum, viscosum pus, quod phlegmatis profluvium doloris expers, profluere potest, demonstratum est; rubrum profluvium, a sanguine ortum, simul cruentum et tepidum, non exiguum, profluere potest, non valde crassum; bili simile pus, atrum, calidum, aquæ simile et fellifluum profluere potest ex media compage; cuprino colore prædita, a sanguine cognoscenda, nodosa, rotunde tumida, orta in nigra albaque compage, ophthalmia fieri potest In hac compage etiam ophthalmia relata est superioribus indiciis.

Verminosum nodum palpebræ pruritumque cilii efficere possunt vermes in compage orti; multiformes in palpebrarum et albuginis compage ambulantes medium oculum corrumpunt.“

Caput III.

Nunc vero caput, morbos a palpebris profectos discernens, exposituri sumus.

„Quando corrupti humores, singuli et universi, vasa palpebralia assecuti, consistunt in palpebris valde torpefacti, tum augendo carnem sanguinemque, morbos palpebrales celeriter generant. Nomine eos cognoscite! hordeolum, tumores Rottleriæ tinctoriæ seminibus similes, pustulas, palpebrarum calculos, nodum hæmorrhoidalem, siccum nodum, oblitorium, auctam palpebram, constrictionem palpebræ, vexatam palpebram, palpebræ carnositatem, lividam palpebram, humectam palpebram, inhumectam palpebram, aëre afflictam, insensilem tumorem, nimiam nictationem, nodum a sanguine ortum, appendicem, fibratam palpebram et ciliorum irritationem.

Digitized by Google

Tumorem intermedio orificio instructum sistens et externa inferioreque palpebrarum parte se colligens hordeolum nominatim dignoscendum est; ejus forma tumori similis est.

Rottleriæ tinctoriæ seminibus similes tumores in cilio et palpebra, qui fissi inflantur, sunt tumores Rottleriæ tinctoriæ seminibus similes.

Pruritu effluvioque instructi, graves, rubræ sinapi dichotomæ similes morbosique tumores pustulæ cognominantur.

Tuberculis parvis durisque obtecti tumores calidi et turgidi, palpebrarum calculi cognoscendi sunt.

Parvi calidique in palpebris siti tumores nodi palpebrales vocantur.

Longus, sanguinosus, calidus, rigidus, terribilis, ex palpebris exortus hic morbus memoratus siccus nodus appellatus est.

Aestuosus, vexabilis, cuprino colore præditus, ex palpebris exortus, mollis, torpido dolore affectus et parvus tumor cognoscendus est; hic oblitorius vocatur.

Si cujus palpebra undique obtegitur tumoribus coloratis æqualibusque, hanc auctam palpebram esse medicus sciat.

Si homo pruritivo paululumque doloroso palpebræ tumore æquabiliter claudere nequit oculum, fieri potest constrictio palpebrae.

Quæ palpebra mollis, parum dolens, cuprino colore prædita et etiam æqualis subito fit rubra, eam medicus vexatam palpebram esse doceat.

Quando autem vexatam palpebram sanguis cum felle commixtus inflammat, tum mador aggressus dicitur palpebrae carnositas.

Quæ palpebra exteriore interioreque parte livida, tumida, dolorosa, æstuosa et pruritiva est, ea livida palpebra æstimata est.

Doloris expers, exteriore parte tumida, interiore autem humecta palpebra fluit et pruritu indolore maxime affecta est; hæc humecta palpebra vocatur.

Cujus immatura palpebra, iterum lota, iterum constringitur, inhumectam palpebram hanc esse medicus sciat.

Quæ articulationis expers et immobilis palpebra non nictatur, eam, sive dolorosam, sive non dolorosam, aëre afflictam medicus sciat.

In palpebra media situs, iniquus, nodosus et doloris expers dignoscendus est insensilis tumor virorum, sanguinolentus, dependulus.

Aër, vasa ad nictationem pertinentia atque in palpebris congregata ingressus, valde commovere potest palpebras; hic morbus nimia nictatio æstimatus est.

Sæpius resectæ augentur molles excrescentiæ in palpebris sitæ, æstu, pruritu doloreque affectæ; hi sunt nodi a sanguine orti.

Immaturus, durus et crassus nodus palpebralis, doloris expers, pruritivus, cauda instructus et piperis longi mensuram implens, appendix est.

Digitized by Google

Tumida palpebra, quæ multis parvisque cavis prædita est, sicut loti fibra, fibrata palpebra relata est.

Ciliorum sedem aggressi humores vitiosi calidas in margine et pungentes efficiunt palpebras; his affectus oculus dolet. Evulsis ciliis sedatio rursus oritur. Aëri, solis lumini et igni inimica ciliorum irritatio hæc dicitur."

Caput IV.

Nunc vero caput, morbos ab albore (albuginea) profectos discernens, expositurі sumus.

„Extensio, albugo, sanguinis morbus, carnis hypertrophia et tendinum morbus, sane quinque nominati sunt morbi. Margaritata gutta, inflammatio albugineæ, opacitas, rete vasorum et albi tumores simul cum phlegmatis nodo, reapse undecim in alba oculorum parte morbi sunt. —

Extensio nodosus est morbus, ibi in alba parte diffusus, tenuis, sanguineus simul et violaceus.

Albugo est mollis, nubila, in alba oculi parte simul albida atque æqua, et diu ibi increscit.

Quæ caro augmentum adipiscitur in alba oculi parte ac Nelumbii speciosi splendore prædita est, eam demonstrant sanguinis morbum.

Extensam, mollem, copiosam, hepatis colore praeditam aut lividam hanc carnis hypertrophiam, oculorum morbum, medicus agnoscat.

Quæ caro in alba oculi parte capit incrementum, calida flavidaque est, tendinum morbus sic dictus est.

Quæ lividæ et carni similes guttæ aut margaritæ in albo oculo sunt, margaritae vocantur.

Unam leporis sanguini similem guttam, quæ in albuginea sita est, inflammationem albugineae vocant.

Elata, aquæ instar splendens et farinæ albore prædita quæ oritur gutta, opacitas valde rotunda est.

Reticulatum, durum, vasculosum, magnum et rubrum productum hic commemoratum rete vocatur.

In alba oculi parte qui albi tumores vasis obducti sunt, eos in nigroris propinquitate a vasis ortos esse medicus sciat.

Cupro albo similis, vasis obducta in alba oculi parte quæ oritur gutta, ea, doloris expers, nodus phlegmaticus nuncupatur."

Digitized by Google

Caput V.

Nunc vero caput, morbos a nigrore (nigra oculi parte) profectos discernens, expositurі sumus.

„Ulcerosa et non ulcerosa iridis alteratio, interitus oculi per coctionem et caprinum stercus, — hi quator morbi in nigra oculi parte se colligentes, primo summatim relati sunt.

Immersa forma, perforata sicut acus, oriri potest in oculi nigrore, quae splendet; profluvium provenire potest calidum valdeque morbosum. Hunc morbum ulcerosam iridis alterationem vocant.

Quando albugo in nigra oculi regione splendet, destillat, non nimis dolorosa, lacrymis affecta et nubis parti in atmosphaera similis est, eam alterationem iridis non ulcerosam, maxime curabilem, appellant.

In profundo natam et amplam iridis alterationem, jam diu exortam, appellant miseriam. Hæc dilacerata in medio, aut carne obducta, vacillans, vasis instructa, cæcitatem efficiens, duas tunicas aggressa, rubra in fine et jam diu exorta, derelinquenda (non curabilis) est.

Qua in nigra oculi parte calidarum lacrymarum profusio et tumor oritur, hanc iridis alterationem, Phaseolo mungoni similem, incurabilem esse quidam dicunt; aliamque, quæ alis perdicum similis est.

Si cujus niger orbis albugine, ab omnibus humoribus simul corruptis orta, obtegitur, hunc morbum, ex irritatione oculi exortum et horrifice dolorosum, oculi interitum per coctionem vocant.

Caprino stercori similis, dolorosus, sanguineus et rubro pituitosoque sanguine affectus resecandus tumor nigram oculi partem invadit. Hanc excrescentiam caprinam sic dictam medicus exstirpet.“

Caput VI.

Nunc vero caput, morbos universum oculum aggressos discernens, expositurі sumus.

„Destillationes quatuor hic relatæ sunt, totidemque commotiones; porro duæ coctiones, scilicet tumore prædita et tumore non instructa. Sic hi decem morbi indicati sunt.

Inflicta commotio, aëris ambitio, sicci oculi coctio, alibi aër, visus aciditate perustus, vasorum adscensio et horror, ac plerumque omnes ubique

Digitized by Google

collocati oculorum morbi fiunt destillationum causæ et radices. Idcirco exorientem probi hominis destillationem sapiens medicus celeriter aggrediatur.

Cruciatus, rigor, horripilatio, tritura, asperitudo, capitis calor, exsiccationes et frigidarum lacrymarum profusio in oculis aëre affectis oritur.

Aestus et coctio, frigoris appetitus, vaporatio, lacrymarum emissio, calidarum lacrymarum profusio et flavidus color in oculo bile affecto oritur.

Caloris appetitus, gravitas, oculorum intumescentia, pruritus, superlitio, albor, nimium frigus et identidem profluvium pituitosum in oculis phlegmato affectis oritur.

Lacrymarum cuprinus et oculorum sanguineus color, radii, undique nimius rubor et bilis signa in oculis sanguine affectis oriuntur.

Auctis illis hominum non curatorum destillationibus totidem admodum dolorosæ commotiones in oculo oriri possunt. Roditur quasi horribiliter oculus et pariter commovetur capitis dimidium; hanc commotionem medicus ex propriis his signis intelligat.

Si oculus roditur quasi atque, ut Premna spinosa, commovetur et triturâ, cruciatu, dilaceratione et carne irritatus turbidusque est; si eo capitis dimidium incurvatione, agitatione, inflatione, tremore et dolore complicatum est; hæc commatio ab aëre orta est.

Rubris lineis opertus, profluvio affectus, in igne quasi combustus, hepatis frusto similis, æstuosus, lixivio quasi oblitus, ulcerosus, coctus, tumefactus, in fine coloratus, simul sudorus, flavida specie instructus et animi deliquio capitisque dolore complicatus oculus bile commotus est.

Tumidus, non valde irritatus, profluvio, pruritu, frigore, gravitate, pituita, gramia horripilationeque affectus est, figuram in dolore videt, pulvere quasi impletus, turbidus et nasi inflatione capitisque dolore complicatus est oculus phlegmate commotus.

Qui oculus Pentapetæ phoniceæ similis est, vexat, tangi non potest, rubro profluvio affectus dolorosusque est, qui videt ignicoloras regiones, qui ruber, submersus et Sapindi saponariæ baccis similis est, cujus nigra pars conspicitur, quique collustratus et rubra circumferentia instructus est, is sanguine est commotus.

Perdere valet visum post septem noctes (et dies) commotio (oculi) a phlegmate orta; a sanguine profecta post quinque noctes; post sex noctes ab aëre orta perdere potest (visum); post falsam curationem biliosa statim. —

Oculi coctio, superlitione lacrymisque affecta, matura, Ficui glomeratæ similis, æstu, tritura, cuprino colore, tumore, cruciatu pondereque complicata, aut quæ identidem profundit lacrymas calidæ frigidaeve aquæ, quæque pituitosa furibundaque est et maturatur, ea ex tumore orta est.

Tumore autem privata sunt signa in oculi coctione a nullo tumore

Digitized by Google

orta; intra vasa versatus aër, oculum projiciens, ærumnosam commotionem generare potest, quam incurabilem esse sciunt docti.

Cilia, duos oculos et supercilia ingressus aër ubi congreditur corruptus, ibi ob circuitionem morbos efficit, quos aëris circuitum appellant.

Qui oculus collapsus, horridis asperisque palpebris instructus, aut in obtutu turpis visu, perhorridus in expergefactione et exsiccatus est, is coctione afflictus est.

Cujus aër in cervice, auribus, capite et maxillis situs, aut tendines cervicis ingressus, aut alibi collocatus facere potest morbos vel in palpebris, vel in oculo, eum aliunde aggressum aërem appellant.

Acido combustove alimento obducitur undique oculus tumidus, ruber et lividis similis; hunc aciditate combustum oculum vocant.

Doloris expers est vel dolorosæ oculorum lineæ oriuntur, cuprino colore præditæ, quæ identidem splendent undique. Hic morbus a capite ortus demonstratus est.

Magnus, ex vasis exortus, conspicuus nasci potest morbus, vasorum elatione complicatus; cuprino colore prædita lacryma profluit, emersa autem conspici haud potest."

Caput VII.

Nunc vero caput, morbos a pupilla profectos discernens, expositurí sumus.

„Lentis folii mensuram implentem, a quinque elementorum conciliatione ortam, solis et scintillæ instar splendentem, confectam luminibus exili expertibus, involutam tunicâ bulbi oculi externâ, speluncæ forma instructam et frigida indole præditam esse hominum pupillam dicunt oculorum periti.

Morbos et eorum sedes horribiles duodecim, signaque obscuritatis tunicas ingressæ, indicamus.

E vasis exortus valde corruptus humor in spatio intermedio, si in prima pupillæ tunica collocatus est, indistinctas homo formas videt omnes.

Pupilla valde se movet, humore corrupto secundam tunicam aggresso. Muscas, culices, crines et retia homo videt, orbes, vexilla, radios luminis et anulos, circumflexiones varias, pluviam, nubem aut tenebras; remotas figuras etiam credit esse propinquas, propinquas autem remotas, propter rerum oculo subjectarum perturbationem; valde intentus homo filum acus non videt.

Digitized by Google

Sursum homo spectat, nec vero deorsum, humore corrupto tertiam tunicam aggresso; formas quamvis magnas quasi veste obductas, auribus vero et naribus oculisque instructas, oppositas intuetur; pro corrupto humore tingi potest pupilla; humore corrupto fortiore infra sito non videt homo prope stantem figuram; supra autem sito, non remote stantem; in lateribus sito, non in lateribus stantes figuras cernit; humore corrupto undique sito, permixtas quasi videt; pupillam aggresso humore corrupto, unam figuram homo credit esse duplicem, duplicem videre potest triplicem; nullam autem multiplicem.

Obscurans hic humor corruptus, quartam tunicam aggressus, includit quoquoversus pupillam, id quod oculi exitium vocatur. In hoc caliginis statu, non valde aucto magno morbo, lunam, solem et stellas, in aëre fulgura splendida et lumina radiata homo videt. Hoc oculi exitium nigra gutta serena est appellata.

Ibi, aëre corrupto, pulchras formas quasi circumvagantes, turbidas, fuscas et vulneratas homo videt.

Bile corrupta, solem in aëre lucentem, Śacræ (Indræ) arcum et splendidum nervum, pavonis caudæ instar variegatas formas, nigrasque violaceasque homo videt; Bovis grunientis albæ caudæ similiter albicantes, albæ nubi similes et permagnas formas homo videre potest, atque in aëre a nubibus vacuo nubium confluvium et in aquis natantes quasi refrigerandas figuras.

Sanguine corrupto, rubras formas et varias tenebras videt.

Phlegmate corrupto, videre potest formas unguinosas albasque; et virides, lividas, nigras fumoque fumigatas conspicit.

Tribus humoribus corruptis, varias quasi natantes videt formas; multifariam aut bifariam undique conspicit omnia, relicta cingula quoque et astra videt.

Bilis facere potest macrorem, animi deliquium, per sanguinis vim; flavas regiones et orientem solem quasi videt homo, arbores quoque extensas luminibus in aëre lucentibus.

Inde in posterum indicabo ex sextuplicibus coloribus exitium oculi.

Color fuscus ab aëre ortus esse dicitur; a bile marcidus violaceusque; a phlegmate albus; a sanguine vero ruber, ab omnibus humoribus variegatus. —

A sanguine ortus orbis in pupilla sicut crassa gutta serena fusce splendet; in marcido morbo fieri potest macror violaceusque orbis. Post humorum interitum aliquando remanere potest ipse visus.

Ab aëre ortus orbis fuscus, tremulus asperque est; a bile ortus orbis violaceus, cuprino colore præditus aut flavidus; a phlegmate ortus amplus est, unguinosus, conchæ, olibani lunæque instar e flavido albicans et tremens,

Digitized by Google

sicut alba gutta aquæ, in Nelumbii speciosi folio sita. Oculo absterso, hic orbis discedit.

Coralliis et Nelumbii speciosi foliis similis orbis indole sanguinis præditus est.

Pupillæ color fieri potest variegatus in oculi interitu ex tribus humoribus simul corruptis exorto. Pro ipsis humoribus corruptis etiam signa in omnibus hominibus exsistunt.

Sex oculi exitia et sex colores illi in pupilla siti, duodecim affectus sunt.

Homo pupillis bile combustis præditus est, aut alius ex phlegmate laborat, fumum videt, myops est natus, ichneumonicam habet cæcitatem, et pupilla profunda appellatur. Si hominis pupilla ex felle corrupto pupillam aggresso flavida fit, et homo flavidas credit formas, pupilla felle combusta est. Aggresso autem tertiam tunicam humore hoc corrupto, subdiu homo videre haud valet, noctu autem cernit. Sic homo, cujus pupilla phlegmate combusta est, formas albas credit. In tribus tunicis situs exiguus hic humor corruptus noctis caliginem vehementer inducit; subdiu autem homo, cujus pupilla sole auxiliata est, ob exigui phlegmatis præsentiam videre potest formas.

Si hominis pupilla moerore, febre, contentione et capitis aestu afflicta est, fumidas omnes videt res. Hunc morbum fumi visum appellant.

Ille est myops, qui interdiu ob passionem breves formas videre haud valet; noctu autem is, cujus pupilla frigore auxiliata est, ob exiguæ bilis præsentiam illas videre potest. Ubi homnis pupilla, corruptis humoribus affecta, fulget sicut pupilla ichneumonis, variegatas formas interdiu videt. Hæc alteratio ichneumonica cæcitas vocatur. Pupilla deformis cum aëre complicata inflectitur et introrsus recedit passio hæc immersa. Hunc oculi morbum profunditatem appellant medici hujus alterationis gnari.

Porro hic intrinsecus orti duo morbi demonstrati sunt, causis præditus et causis non præditus morbus. Ibi causis præditus morbus ex capitis aestu et destillationis apparentia cognoscitur. Deorum, Rĭshium, Gand'harbarum, Mahoragarum et heroum conspectu interfici potest pupilla hominis. Hoc oculi exitium causis non præditum appellatur.

Jam vero oculus apertus lucet quasi, lapidis lazuli colore prædita claraque est pupilla. Laceratur autem, tabescit, aut amittitur hominum pupilla ictu læsa.

Ita hi oculos aggressi magni septuaginta sex morbi singulatim sunt enumerati. Nunc vero totidem singulas eorum curationes fusius indicabo."

Digitized by Google

Caput VIII.

Nunc vero caput, therapiae partitionem discernens, expositurí sumus.

„Septuaginta sex morborum cum nominibus signisque relatorum therapiam post breviarium fuse edisserendam audi!

Inter oculorum morbos incidendi sunt undecim; novem sunt scarificandi; resecandi quinque; phlebotomandi quindecim; duodecim curandi instrumentis; dubii sunt septem; quindecim intelligenti medico relinquendi (non curandi) sunt; sive incurabiles sive dubii fieri possunt duo adventicii sic dicti oculorum morbi.

Nodis hæmorrhoidalibus affecta palpebra, siccus nodus, insensilis tumor, tumores a vasis orti et rete a vasis ortum, quinque hi morbi, simul cum articulationis morbo incidendi sunt.

Hordeolo afflicta, aucta, carnosa, livida quae est sic dicta, constricta, vexata, pustulis, tumoribus Rottleriæ tinctoriae semini similibus et calculis affecta palpebra scarificanda est.

Phlegmatis superlitio, appendix, fibræ, nodus, qui a vermibus affectus est et oblitorius nodus resecandus est.

Vasa in priore textu indicata, coctiones duæ in oculis, aër alibi, puris torpor, aëris perversitas, nimia agitatio sic dicta et destillationes sectione vasorum adeunt sedationem.

In oculis inhumectis, in coctione, in pupillis phlegmate bileque combustis, in marcore cum iridis alteratione complicato, in albugineæ inflammatione et opacitate, in palpebris inhumectis, in ignis et vexilorum adspectu, in margarita sic dicto morbo, in humectis palpebris, in phlegmatico morbo et in pupilla adventiciis duobus morbis corrupta adhibitionem instrumentorum non indicant medici horum morborum gnari.

Hominis adhuc videntis sex guttæ serenæ, quæ jam sunt demonstratæ, cum ciliorum irritatione complicatæ, fiunt dubiæ; quatuor autem cum aëris potestate complicati oculorum morbi, duo a bile orti, a phlegmatis causa ortus unus, quatuor a sanguine orti, a tribus humoribus simul corruptis orti etiam totidem, extrínsecus orti duo incurabiles sunt.“

Digitized by Google

Caput IX.

Nunc vero remediationem destillationis (oculorum) ab aëre ortae exposituri sumus.

„Oculos vetere butyro clarificato inunctos, destillatione agitationeque afflictos, cum sudare fecerit medicus, convenienter vasorum sectione curet. Aggrediatur clysteribus oculos simul oleo purgatos; tum exhilarationibus, decoctionibus in foliis, suffitionibus, instillationibus, nasalibus remidiis, oleis et adspersionibus, per pannos capiti superimpositis, conspersionibus ex acida decoctione bubalinæ piscatoriæque carnis aërem delentis, oleis quatuor calidis, flavarum vestium gestationibus, lactibus condimentisque, Sálvańicis jusculis et emplastris honoratis illos curet homines. Pari modo super cibum potus butyri liquidi laudatur, aut ex trium myrobalanorum decoctione paratus omnis vetus potus, et lac paratum aut cum substantiis aërem auferentibus, aut cum prima medicaminum classe (tom. I. pag. 90.).

Olea sine oleo Sesami orientalis parata ex substantiis aërem delentibus in cibo salubria sunt. Oleosus in vase coctus fumus et tale nasale remedium indicatum est. In nasalibus ceterisque remediis autem oleum Sesami orientalis cum Kakoli, lacte et dulcibus optatur. In Ricini communis germine, radice et cortice, atque in Flacourtiæ sapidæ radicibus cum lacte coctum butyrum clarificatum et suaviter calefactum in adspersione salubre est. Cum sale fossili, suffimento, liquiritia et pipere coctum lac etiam salubre est semiaquosum in adspersione. Pariter instillatio etiam salubris est cum Andropogonis shœnanthi, Chakræ, Rubiæ manjistæ et Fici glomeratæ corticibus parata. Aut cum aqua caprinum lac instillatio adversus dolores præstantissima est.

Glycyrrhizam glabram, Curcumam longam, Terminaliam chebulam et Pinum Dévadáru medicus conterat cum caprino lacte; optimum adversus destillationem hoc est collyrium. Rubricam, sal fossile, Piper longum et Zingiber aridum, ut supra, conterat; bis autem contritum hoc cum aquis boliforme collyrium desideratur. Oleosum collyrium etiam salubre ibi dicitur secundum legem.

Si morbus et aër alibi sunt, aëris circuitus est. Illo præcepto medicus etiam duos hos (morbum et aërem) curet.

Antea cultum butyrum liquidum, aut etiam lac salubre est in cibo, in Hedysaro gangetico, in Cratœva valanga et in quinque magnis radicibus (Tom. I. pag. 95).

Cum lacte etiam butyrum liquidum ex Momordicæ mixtæ succo ibi bibat. Salubre esse etiam butyrum liquefactum dicunt cum Achyranthe trian-

Digitized by Google

dra, Barleria cærulea et Plumbagine zeylanica paratum, aut lacteum butyrum cum Asclepiade geminata, aut cum Andropogone muricato paratum, et sal fossile, Pinum Dévadáru, zingiber aridum et in Citri medicæ succo butyrum liquidum.

Illud ex lacte et aqua redigendum est in collyrium in sicca coctione. Honoratum etiam ibi est butyri liquidi potatio, et oculorum saturatio, et nasale remedium ex butyro, aqua oleoque Sesami orientalis exiguo. In adspersione ibi salubre est etiam lac frigidum cum sale fossili, aut cum Curcuma longa Pinuque Dévadáru paratum et cum sale fossili commixtum. Cum butyro clarificato commixtum et cum lacte contritum alium collyrium est. Adeps bubalorum pisciumque cum sale fossili et cum zingiberi arido commixta in modice sicca coctione fit collyrium.

Ab aëre orientes morbi ulli visum perdunt; iis ab hac origine ortis morbis curationem medicus mente præditus adhibeat."

Caput X.

Nunc vero remediationem destillationis (oculorum) a bile ortae expositurі sumus.

„In bilis destillatione biliosaque agitatione profluvium sanguinis delapsusque efficienda sunt; oculorum adspersio, inunctio, nasale remedium et collyrium in biliosa herpete præcipitur.

Cyperum pertenuem, Oryzam sativam, Valisneriam octandram, styracem divisum, Curcumam zanthorrhizam, Elettariam cardamomum, Nymphæam cæruleam, Symplocon racemosam, talcum, Nelumbii speciosi folium, saccharum candidum, Saccharum cylindricum, Saccharum officinarum, Borassum flabelliformem, Calamum rotang, Nelumbium speciosum, uvas Vitis viniferæ, mel, Sirium myrtifolium, liquiritiam, lac maternum et Panicum dactylon medicus conterat. Cum his substantiis butyrum clarificatum, lac et butyrum recens, scilicet hæc exposita classis in saturatione, adspersione et nasali remedio laudato adhibenda est, aut aliter semper simul in quadruplici nasali remedio. Omnes curationes antibiliosæ sunt laudatæ. Post tres dies in posterum butyrum a lacte confectum nasale remedium est. Viridis esse potest sanguis; tum in collyrio cum Boswellia thurifera commixtum saccharum melque indicatum est. Liquorem cum saccharo melleque commixtum, aut Convolvulum turpethum nigrum in liquiritia præparet. Cyperus rotundus, spuma marina, Nymphæa cærulea, et ex Erycipes paniculatæ, Elettariæ cardamomi Phyllanthique emblicæ semine paratus succus indicatus est.

Digitized by Google

Ex Flacourtia cataphracta, styrace, rubrica, Andropogone muricato et conchis cum lacte contritis applicet collyrium. Pulverem faciat pro collyrio, aut succus lacte præditus paretur ex Grislea tomentosa et Dalbergia ougeiniensi. Maternum lac, aurum tritum mellique admixtum, Buteæ frondosæ florem, Symphlocon racemosam, uvas Vitis viniferæ, saccharum, Nymphæam cæruleam, liquiritiam et Acorum calamum in materno lacte, aut Varnakae corticem, Sirium myrtifolium Ficumque glomeratam in lacte cum aqua commixto conterat; tum facienda est spuma marina pro collyrio, in materno lacte melleque contrita. In materno lacte depositam liquiritiam, Symplocon racemosam, uvas Vitis viniferæ, saccharum, Nymphæam cæruleam, Terminaliamque chebulam panno adligatam, aut pro instillatione liquiritiam cum butyro liquido contritam symploconque racemosam, et cum aqua commixtam Gmelinam arboream, Phyllanthum emblicam, Terminaliam chebulam pariterque Cayephal medici indicant.

Hoc acidum sic dictum præceptum totum etiam in margarita (oculi morbo) est tenendum, sanguinis missione privandum. Butyrum liquidum bibendum est cum tribus myrobalanis Symplocoque racemosa paratum, vel vetus solum bibendum est.

In vitio sub margarita sito callyrium ex frigidis substantiis celeriter conficiendum est, videlicet ex crystallis, coraliis, margaritis, conchis, argento et auro. Pulvis substilis cum saccharo melleque commixtus et hoc collyrium margaritam celeriter delere valet.

Adhibeat butyrum clarificatum homo fumum videns. Reliquam methodum, ut in hæmorrhagia biliosa, medicus instituat, aliamque etiam totam antibiliosam methodum et quæ in herpete (oculi) bilioso locum habet."

Caput XI.

Nunc vero remediationem destillationis (oculorum) a phlegmate ortae exposituri sumus.

„Destillationem agitationemque a phlegmate ortam et auctam medicus devincat vasorum sectione, sudore eliciendo, collyrio, suffitione, adspersione, inunctione et medicaminibus phlegma tollentibus, atque asperis, instillatione inservientibus, et asperis in vase coctis medicamentis. Post tres dies et rursus post tres dies sub saturationis fine, matutino horum duorum dierum tempore, amarum butyrum laudatum est. Eum autem cibum potumque sumat, qui phlegmatis incrementum efficere haud potest. Bignoniâ indica, Jasmino angustifolio, Ocymo basilico, Aegle marmelo, Achyranthe triandra,

Digitized by Google

Salvadora persica, Asclepiade gigantea, Cratœva valanga et Cannabi sativa sudorem faciat; inunctionem autem Andropogone shœnantho, zingiberi arido, liquore spirituoso, Curcuma zanthorhiza, Costo arabico, Sind'huica Asa fœtida, tribus myrobalanis, Bassia latifolia, Nymphæa alba, collyrio antimonii, vitriolo cæruleo et cupro, his contritis cum aqua. Collyrii turundæ conficiantur ex Terminalia chebula, Curcuma longa, Glycyrrhiza glabra et collyrio antimonii. Trium piperum, trium myrobalanorum, Curcumæ longæ, succi Embelæ ribis, Andropogonis shœnanthi, Costi arabici, Euphorbiæ tirucalli, Curcumæ zanthorhizæ, conchæ, Cysampeli hexandræ, Arundinis kauki, Piperis longi, Piperis nigri, aridi zingiberis, arsenici rubri et florum de Myristica moschata, Galedupa arborea Hyperantheraque morungone partes aequales cum aqua medicus conterat et adhibeat. Fructuum Caesalpiniae bonducellae aut etiam Morungae guilandinae, florum duorum Solanorum (Solani jacquini et Solani melongenae), collyrii de calce aeris, Sirii myrtifolii, arsenici rubri, auripigmenti et Allii sativi partes aequales conterat ad collyrii massam, et oculorum morbis a phlegmate ortis turundas applicet sapiens medicus. Morbo complicato cum phlegmate, corporeque bene purgato, medicis collyrii peritis parandum est hoc remedium. Nigra hordea, lacte vaccino rigata, spinosa, arida et tenuia medicus comburat, item Ocymi sancti, Echitae dichotomae, Cratœvae valangae, Aegles marmeli, Viticis negundinis et Myristicae moschatae flores; hoc pro lixivio cum sale fossili vitrioloque caeruleo commixtum et coctum applicet ferreo tubulo. Hoc est collyrium in morbo complicato cum phlegmate. Idem praeceptum in Ocymo basilico etc. locum habet. Allium sativum, in Magad'ha ortum Cyperum rotundum, sal fossile et Piper album, hoc scilicet cum Citri medicae sedimento oleoso contritum oculorum collyrium opacitatem corneae discutere valet. Fructum Solani jacquini et plantarum in Magad'ha ortarum oleosum sedimentum recipiat tempore, quo fructus maturantur; hoc, cum aquaticis plantis commixtum, revera, post septem noctes (et dies) depromtum, fieri potest idoneum.

In Solano melongena, Morunga hyperanthera, Gentiana cherayta et Phyllanthi emblicae fructibus vitriolum martis, sal marinum, calx aeris et Myristicae moschatae gemma fiat remediabile collyrium cum melle contritum, quod in madida palpebra indicatur. Praecipue vero nec sumendum est piper album, neque aequalis quantitas orta in Népala. Cum succo Citri medicae et collyrio calcis aeris paratum illud remedium discutere valet pruritum. Zingiber officinale, Pinum Dévadáru, Cyperum rotundum in Sind'hu ortum et Myristicae moschatae gemmas, cum liquore spirituoso bene contritas, indicant collyrium in pruritu et tumore salubre.

Destillationis agitationisque methodum medicus mente non captus semper observet in omnibus his (passionibus)."

Digitized by Google

Caput XII.

Nunc vero remediationem destillitionis (oculorum) a sanguine ortae exposituri sumus.

„Agitationem, destillationem, vasorum proventum et vasorum elationem a sanguine ortam, una eademque methodo medicus sanet quatuor has passiones. Homines quatuor his morbis vexatos, butyro in olla asservato inunctos, fluidis praecipuis et vasorum sectione curet. Evacuatorum hominum vasa voluptarie purget butyro liquefacto, cum purgatoriis parato et composito cum saccharo candido. Deinde unguenta, adspersiones, nasalia remedia, suffimenta, instillationes, oleamenta, alimenta et oleosa in foliis cocta remedia apte paranda sunt. Ex Indigofera anil, Nymphaea caerulea, Andropogone muricato, Curcuma flava, Curcuma zanthorhiza, Glycyrrhiza glabra, Cypero rotundo, Symploco racemosa et Nelumbio specioso, superlitis his purgato butyro, unguentum circa oculos paret. In morbo oculorum sudores mites perquam salubres sunt; ad oculos etiam undique applicandae sunt hirudines.

Butyri liquefacti magna quantitas potata dolorem cohibere valet. Praeceptum, destillationem a bile ortam sedans, etiam est indicatum.

Ex Scirpo kysoor et Glycyrrhiza glabra paratus pulvis, cum ambra commixtus et injectus aquis pluvialibus, salubris instillatio fieri potest.

Bignoniae suaveolentis, Terminaliae alatae, Gmelinae arboreae, Grisleae tomentosae, Phyllanthi emblicae, Aegles marmeli, duorum Solanorum (jacquini et melongenae), Momordicae monadelphae et Rubiae manjistae flores, cum melle vel succo sacchari officinarum contritos, scilicet singulorum partes aequales, misceat. Destillationem a sanguine ortam sedans hoc collyrium optatur.

Sirium myrtifolium, Nymphaeam esculentam, folium Lauri cassiae, bitumen, Crocum sativum, ferri cuprique pulverem, vitriolum caeruleum, ex Meliae azidaractae extracto paratum collyrium, stannum et aeris scoriam cum succo ex florum calycibus parato medicus conterat; magnae quae confectae sunt turundae, semper in collyrio honoratae sunt. Sit hoc collyrium simul cum butyro melleque remedium adversus vasorum proventum. Pari modo hoc collyrium, cum sale fossili, vitriolo martis et lacte contritum, honoratum est. Cum melle concha, Nyctanthes tristis, vitriolum caeruleum, Curcuma zanthorhiza et sal fossile, aut succus ex Mimosae sirishae flore cum liquore spirituoso, Pipere nigro et melle, aut etiam rubrica cum melle commixta salubre est collyrium.

In vasorum elatione collyrium medicus faciat saccharum crudum cum melle commixtum; aut etiam vitriolum martis a Tarksha ortum et

Digitized by Google

sal fossile cum melle commixtum; ac saccharum crudum et sal fossile cum Calamo rotang, Oxalide monadelpha et lacte commixtum.

Antibiliosam methodum omnino sedandae inflammationi albugineae adhibeat cum Saccharo officinarum, melle, saccharo candido, lacte, Curcuma zanthorhiza, Glycyrrhiza glabra et sale fossili. Ibi etiam adspersionis collyrium salubre est ex acidis, pariterque instillatio ex saccharo candido, Glycyrrhiza glabra, Bignonia indica, sero lactis, melle, Oxalide monadelpha, sale fossili, Citro medica, Zizypho jujuba, malo granato et acidis, sive conjunctim, sive singulatim, sive dupliciter, sive tripliciter composita.

Crystallum, corallium, concha, Glycyrrhiza glabra et mel; porro conchae, melli saccharoque candido admixtum sal marinum cum spuma, — scilicet duae hae compositiones datae in collyrio inflammationem albugineae discutiunt. Sal fossile, mel et Strychnos potatorum, aut calx aeris mellita, aut vitriolum martis cum melle semper ibi adhibendum est in collyrio.

Ferri pulveres omnes, metalla, salia, gemmae, dentes, cornua, classis medicamentorum sedativa, gallinaceorum ovorum testae, Allium sativum, Echitarum triplex genus, Galedupae arboreae semen et Elettaria cardamomum relata sunt prout collyrium in scarificatione adhibendum.

Ciborum in foliis coctorum diminutione, sanguinis missione etc., ac praecepto universo destillationem discutiente, irridis alterationem cum ulcere non complicatam dexter medicus depellat, profundam autem, aut submersam, aut violentem et cum ulcere complicatam seminibus Mimosae sirishae, Pipere nigro, Pipere longo et sale fossili; aut alterationi iridis infrictio adhibenda est ex sale fossili. Conficiat medicus ex cupri pulvere, conchis, arsenico, Pipere nigro, sale fossili, Cypero rotundo ceterisque duplice qualitate praeditis collyrium, quod iridis alterationem discutiat. Aut conficiat simul has duas collyrii compositiones, Slokam (distichon) unum et dimidium explentes: ex conchis scilicet, ossiculis fructuum Zizyphi jujubae, Strychno potatorum, uvis Vitis viniferae, Glycyrrhiza glabra et melle; vel etiam ex melle, dentibus, marina spuma et floribus Mimosae sirishae elixum collyrium distribuat, quod phlegmatis nodum discutit. Aut Phaseolos mungones valvulis erutos, tostos, cum conchis, melle, saccharoque candido compositos, et succum Bassiae latifoliae cum melle commixtum semper adhibeat in collyrio; aut ex Terminaliae belericae ossiculis medulla cum melle commixta iridis alterationem discutit. Conchae, margaritae, mel, uvae Vitis viniferae, Bassia latifolia et Strychnos potatorum sunt remedium in morbo duas (oculi) tunicas aggresso dolorosoque salubre, aëremque delens.

Mannam bambusae, Semicarpium anacardium, Borassum flabelliformem et fructum Cocos nuciferae comburendum medicus curet; cum liquefecerit lixivii instar pulverem ossium elephantinorum, multum misceat. Hoc est collyrium iridis alterationem decolorem discutiens.

Digitized by Google

Caprinum (tumorem) ad latus acu perforatum atque ejus aquam medicus derivet: tum ulcus pulvere vaccinae carnis butyroque clarificato impleat: saepius etiam scarificet, si ulcus aggressum est palpebram oculumque.

Intumescentiae particeps et intumescentiae expers inflammatio sunt duae inflammationes, quae expositae sunt. Ibi inuncti et sudantis vas medicus cum secuerit, adspersionem, instillationem, nasalia remedia et in foliis decoctas substantias adhibeat. Undique purgato homini etiam collyrium est adhibendum. In cupreo vase depositam carnem et butyrum clarificatum cum sale fossili commixtum, aut spiritum Lythri fruticosi, lac coagulatum et spumam lactis coagulati, butyrum clarificatum cum cupri albi scoria mixtum, aut lac cum sale fossili, aut Bassiae latifoliae succum cum aequali parte mellis vel rubricae, aut butyrum clarificatum, sal fossile et cuprum, cum lacte materno commixtum, sal fossile commixtum cum malo granato, Cassia fistula, Oxalide acetosella, Plumbagine zeylanica et acidis, aut omnino liquorem adhibeat homini inflammationis (oculorum) discudiendae cupido.

Caro cum sale fossili commixta zingiberque aridum in butyro clarificato digestum et cum lacte materno commixtum, velut instillationis collyrium, adhibendum est. Jasmini grandiflori flos, sal fossile, Zingiber officinale, Morunga guilandina rubra et Kitaśatri succus — hoc scilicet contritum et cum melle compositum collyrium in oculorum coctione haud dubie adhibendum est.

In suppurationis torpore sanguinis missio et emplastrum salubre est; universa methodus coctionem oculorum discutiens medico ex præscripto adhibenda est. Ibi etiam ex vitriolo martis et Ammomo zingiberi Sind'hico, his cum melle compositis, salubre parari potest collyrium; etiam aliud medicus adhibeat ex illis cum cupri ferrique pulvere commixtis. Oleamento etc. cum dejecerit omnino vitia humorum, et exhilaratam convenienter effecerit humectatam palpebram, adspersiones, collyria, instillationes, nasalia remedia et suffimenta adhibeat. Ex Cypero rotundo, Curcuma longa, Glycyrrhiza glabra, Panico dactylo, Sinapi alba, Symploco racemosa, Nymphæa cærulea et Echite frutescente contrito instillatio ibi, collyrium et collyrium mellitum conficiendum est. Folium et fructum Phyllanthi emblicæ medicus coquat et curationem hoc collyrio efficiat. Aut ex Bambusæ arundinaceæ radice succum in turundam redactum et cum cupro craniique pulvere coctum, aut ex tribus myrobalanis, aut ex Buteæ frondosæ floribus, aut ex Achyranthe aspera excoctum succum conterat cum caprino lacte, aut sedimentum sacchari cum Tántava comburat; pro collyrio hoc cum piperibus et cum pulvere cupri commixtum adhibendum est. Spuma marina, sal marinum optimum, conchae, Phaseolus mungo et piper album tanquam pulveratum collyrium adhibendum est. Pruritum, inhumectas palpebras humectasque etiam haec remedia celeriter sanant, adhibendaque sunt, vitiis humorum respectis.

Digitized by Google

Adhibendum etiam est vitriolum caeruleum simul cum fuligine in cupreo vase contritum et cum butyro liquido commixtum, tanquam collyrium.“

Caput XIII.

Nunc vero morbi remediationem per scarificationem exposituri sumus.

„Novem morbi sunt demonstrati, qui scarificandi sunt. Generale praeceptum in his hoc est. In innucti, vomitu purgati et evacuati domo, venti et caloris experte, per pannum aquâ suaviter calefactum perintentus medicus palpebram, inversam et sinistro pollice digitoque prehensam, sudatam faciat. Digito et pollice inversa palpebra, in linteolo studiose involuta, nec se movet, nec delabitur. Deinde, cum deterserit linteolo palpebram, scalpelli pede notatam, scarificet scalpello aut foliis (lamellis); deinceps, sanguine stante, palpebram rursus sudatam arsenico rubro, vitriolo martis, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, calce aeris et sale fossili, his subtiliter constritis et mellitis, efficiat; tum eam calidâ aqua abluat et butyro liquido humectatam ad vulneris modum curet. Diaphoresin etc. post triduum efficiat. Fusius jam exposita est haec methodus in illa scarificandi operatione. A sanguinis profluvio liberata, pruritu tumoreque privata, aequalis et unguibus similis omnino optatur scarificata palpebra. Ex vulnere per scalpellum inflicto oculus ruber destillansque certe profluat; porro rubor, tumor, suffusio, gutta serena morbus inexpugnabilis, palpebra livida, gravida, rigida et pruritu horripilationeque afflicta scarificanda est. Ocularem coctionem irremediabilis aegroti medicus dissecet. Male scarificatum quod cognoscendum est, id medicus inungat dennoque scarificet.

Quando se intorquet palpebra ciliaque emittit, dolorosa multoque profluvio afflicta est, tum eam ultra modum exsanguinatam (scarificatam) sciunt. Inunctio, sudatio etc., ibi exoptata est medendi ratio, aërem discutiens. Palpebram constrictam, vaxatam, auctam et pustulosam scarificet, a fronte incidendo lente. Pari modo scarificet mente praeditus medicus lividas carnosasque palpebras. Seminibus Rottleriae tinctoriae similem tumorem, calculum hordeolumque circumdet et deinceps scalpello scarificet medicus indefessus.

Digitized by Google

Fieri possunt in palpebris tumores perduri, arcti et cuprino colore praediti; eos maturatos findat fissosque scarificet. Recentes exigua irritatione affectos et in exteriore palpebrae parte ortos tumores medicus cum animadverterit, eos sedare potest sudore, inunctione et lavatione."

Caput XIV.

Nunc vero morbi remediationem per incisionem exposituri sumus.

„Cum sudare fecerit medicus fibratum nodum vitiaque extra ejus sedem, et inciderit scalpello, sale fossili, commixto cum vitriolo martis, Jasmini auriculati floribus, Nyctanthe tristi et Elettaria Cardamomo fricet. Deinde mellitum butyrum clarificatum superindat simulque deligationem conficiat. Śuńdárochani, lixivium, vitriolum caeruleum, piper et mel, cicatricantia singula, ad incisum locum optantur, Solanumque melongena. Lixivii ignisque methodi gnarus medicus cum evaporatos incisosque nodos collyriis expresserit, reuniat. Arsenico, Elettaria cardamomo Anatâ, in Sind'hu orta, cum melle composita, aut calce æris et melle incisos nodos medicus instrumentalis operationis peritus cicatricet. Cum cicatricaverit, collyriis utatur calidis, ex lampadis fuligine confectis. Simul in evaporato verminoso nodo inciso adhibeatur cicatricans remedium, scilicet ex tribus myrobalanis, vitriolo cæruleo, vitriolo martis et sale fossili paratus succus. Cum inciderit, unguentum spumosum ex pipere, melle et sale fossili adhibeat.

Scarificet disci mucrone undique et praecidat. Cum illiverit et unguentis odoris sudorem moverit ad libidinem usque ad maturitatem, praecepto indicato quinque incidendos nodos aggrediatur. —

De omnibus his nodis datum est praeceptum ab inunctione incipiens. In maturum nodum intentus medicus disturbet ulcus."

Digitized by Google

Caput XV.

Nunc vero morbi remediationem per resectionem expositurí sumus.

„Gratum cibum epulati et intente sedentis hominis oculum medicus irritet pulveribus salinis. Deinde irritatum, celeriter humefactum et circumactum nodum, ubi hic stabilis est factus, ibi medicus aggrediatur.

Nodum aegroti, angulum oculi intuentis, intentus medicus peritusque aut hamulo, aut forcipe, aut etiam filo acus capiat; nec autem medico, aegrotum surgere jubenti, celeriter abscindendus est ille sublevatus nodus. Prae scalpelli immitendi timore palpebras (aegrotantis) firmiter capi medicus jubeat; deinde laxum nodum factum et tribus illis (hamulo scilicet, forcipe et filo acus) sublevatum per disci aciem acutam excidens circumpurget. Nodum quoquoversus a nigro alboque oculi orbe solutum medicus adducat et partem pupillae proximam resecet, ne vero supra pupillam. Carne in quatuor partibus praesente, oculus calamitatem accipere non potest. Post pupillae caedem lacryma et fistula oriuntur; post malam sectionem rursus incrementum celeriter capit nodus. Hunc retis instar diffusum abstergat medicus et sublevatum resecet curvo cutello, scilicet in fines albedinis palpebrae ingressum. Curatio oculi proxime post adhibenda est. Pulvere Holci sorghi, specierum Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et Hordei hexastichi sudorem eliciat, deinde deliget peritus medicus, regionem, anni tempus et aetatem dignoscens, unguento convenienter adhibito. Pro vulneris habitudine in posterum adhibeat curationem. Post triduum solvat, Karasvédam det et purgationem aggrediatur. Ex Galedupae arboreae seminibus, Phyllantho emblica et Glycyrrhiza glabra, confecta emulsio, per biduum cum melle commixta, salubris est instillatio contra dolorem. Ex Glycyrrhizae glabrae, Nymphaeae caeruleae, fibrarum loti et Agrostis linearis sedimentis oleosis confectum unguentum simul cum butyro clarificato compositum, frigidum et cum lacte contritum, capiti adhibitum landatur. Scarificatione et collyriis depellat medicus nodi reliquias. Sin est nodus mobilis, lacti coagulato similis, caeruleus, ruber, aut etiam canus, tenuis et semini virili similis, aut qui corio similis, durus, tendinibus, carunculis nubeculisque tectus est, eum aggrediatur. Resecandus est etiam ille nodus oculi, qui nigrum oculi orbem ingressus, claro colore praeditus integerque est, et in curationibus exhaustationem oculo infert. Resecto oculi nodo, proprie oriri omnino debet nullum symptoma. In vasorum reti ea vasa, quae sunt dura, excidat sapiens medicus disci mucrone, sublevata hamulo. Qui tumores in vasis sunt orti, non absolvuntur medicamentis. Ut ocularii nodi, ita horum vasorum resectio per disci mucronem optatur. Duobus his morbis adhibendum est remedium, nodum oculi cicatricans. Praeceptum etiam pro

Digitized by Google

humorum vitiis, aut scarificatio, aut materia medica est indicata. In articulatione sudorem cum moverit gnarus medicus, scalpello nodum, in superioribus tribus partibus hamulo sublevatum, resecet, scilicet dimidium in antica parte; aliter enim exoriri potest lacrymarum fistula.

Epiloticum ibi etiam optatur cum sale marino melleque commixtum. Scarificantes pulveres sunt morbi residui remedium. Conchae, ossis sepiae, Rubiae manjistae circa mare ortae, crystalli, Cyperi rotundi, coralliorum, oxalidis, lapidis lazuli, gemmae, margaritae et ferri cuprique pulverum partes aequales conterat cum fluido collyrio; pulveris collyrium hoc paret in vase, confecto ex arietino cornu; stabiliri a duobus lateribus nigram oculi orbem jubeat, et nodos semper illinat peritus medicus. Tumores, retia vasorum, tuberculum haemorrhoidale, siccum tuberculum haemorrhoidale sic dictum et indolentem tumorem illo remedio discutere potest. Intermedium spatium, palpebrae sedes et medendi ratio in his indicabuntur. Palpebram sudare faciat, cibum det et tum medicus medicorum optimus acu intente sublevet palpebram et acutâ disci acie secet in radice. Deinceps sale fossili, vitriolo martis et vitriolo caeruleo vulnus ad cicatricem perducat. Sanguine cohibito, palpebram omnino urat per lanceolam, lixivioque caustico eam superlinat, si morbi residuum sit; deinde acribus substantiis vitium ab ambobus lateribus tollat, adhibeatque vitio consentaneam derivativam medendi rationem. Scalpelli operatione confecta, per unum mensem bene deligatus maneat (aegrotus)."

Caput XVI.

Nunc vero ciliorum irritationis remediationem indicaturi sumus.

„Dubius morbus, qui a palpebris ortus est, ciliorum irritatio antehac appellabatur. Ibi hominis sedentis cutem super palpebram et oblique infra supercilia medicus circa cum solverit in partes duas, tum unam partem cilia aggredientem abscindat. Pupillae et angulo oculi æquam partem undique grani hordei forma praeditam, inuncto homine tenero, cum exciderit scalpello, tum vulnus magnitudine grani hordei suat crine medicus non insanus. Cum adhibuerit butyrum clarificatum cum melle, reliquum servet praeceptum, quod circa vulnus est notum. In frontali regione constrictam fasciam, antea sutam, et insuper alteram, liget. Firmitatem nactâ cultri viâ (plagâ), crines dexter medicus circumspiciens removeat. Nec vero trans purgatam

Digitized by Google

hominis palpebram opto rugam, corruptis humoribus afflictam. Tum aut igne omnino remediet hanc rugam, aut lixivio caustico medicus strenuus, eam intuitus; aut, cum fiderit eam aequaliter, et ad ciliorum lineam omnino prehenderit hamulis tribus, Terminaliae chebulae fructu, aut contrito Cytiso cajan, omnino remediet. —

Quatuor methodi hae delendi interioris ciliorum vitii singulatim indicatae sunt: purgatio, adspersio, nasi suffitio, et unguentorum, collyriorum, oleamentorum succorumque adhibitio."

Caput XVII.

Nunc vero morborum a pupilla profectorum remediationem expositurí sumus.

„Tres morbi (pupillae) curabiles, tres incurabiles et sex dubii sunt. — Unius, videlicet fumum videntis, sanatio jam relata est. — Pupillae bile et phlegmate combustae antibiliosam et antiphlegmaticam methodum praeter scalpelli sectionem, medicus adhibeat per nasales inspersiones, collyria, unguenta et decoctiones in foliis simul exhilarantes. In principio autem tres myrobalanos, aquam et butyrum clarificatum; deinde Convolvulum turpethum album et Symplocon racemosam, ambobus (humorum vitiis) aptum; aut solum etiam veterem rubricam, sal fossile ac nigrum bubuli dentis atramentum; bubulam carnem, Piper nigrum, semen Mimosae sirishae, arsenicum rubrum, petiolum Cratoevae valangae cum melle, et fructus Carpopogonis prurientis adhibeat. Haec quatuor remedia salubria esse possunt in amborum (corruptorum humorum) collyrio. Trapiâ bispinosa, Jonesia aśóka, Shorea robusta, Mangifera indica, Panico italico, Nymphaea nelumbone et Nymphaea cærulea, scilicet singulorum floribus, cum Harénú, Pipere nigro, Terminalia chebula et Phyllantho emblica commixtis, et pulveribus cum butyro clarificato melleque compositis, in Bambusae arundinaceae fistulam inditis, perungat medicus duo humorum vitia, in bile et phlegmate animadversa. Florem ex Mangifera indica et Eugenia jambu natum, ejusque succo Haréńukam, cum melle butyroque commixtam, medicus cum contriverit, hoc collyrium tum est adhibendum. Ex Nymphaea nelumbone, Nymphaeae caeruleae fibris et rubrica, cum vaccini stercoris jusculo commixtis, globosum hoc collyrium salubre est in diurna nocturnaque caligine. Ex calce aeris, fluido melle, Flacourtia cataphracta, auro et sale fossili collyrium, cum vaccini stercoris jusculo commixtum, salubre est pupillae afflictae. Calamum fasciculatum, aut Zizyphi jujubae fructum, cum aqua mistum, conterat, et cum testudinis vel Cyprini denticulati bile misceat medicus mente praeditus. Hoc pulveris collyrium

Digitized by Google

semper adhibendum est pro bile placanda. Ex Gmelinae arboreae floribus, Glycyrrhiza glabra, Curcuma zanthorhiza, Symploco racemosa et calce aeris confectum, et cum melle mistum collyrium, sicut illud, semper oculi morbo salubre est.

A fonte natum sal et nigram Rêńukam conterat cum caprina urina.

Haec collyria in collyrio calcis aeris pro noctis caligine salubria sunt.

Gummi benzoës, Piper longum, Zingiber officinale, Glycyrrhizam glabram et Flacourtiae cataphractae folium in aqua, Cyperumque rotundum in stercoris liquore recipiat; collyria ex his confecta, contrita, in umbra exsiccata, voluptatem (oculis) adferunt. Arsenicum rubrum, Terminalia citrina, species Piperis nigri, Piperis longi aridique Zingiberis, Pavonia odorata et gummi benzoës cum spuma collyria fiant, contrita et cum caprino lacte commixta. In vaccinae urinae, bilis, spirituosi liquoris, faecum et Phyllanthi emblicae succo coquat collyrium Solani melongenae, aut aliud ex hepate in succo trium myrobalanorum. Ex vaccina urina, butyro, spuma marina, Pipere longo, melle et Kaṕ'hala collyrium, cum sale fossili commixtum, componat, asservatum in arundinis caverna. Ab adipe hepateque receptum butyrum, pipera, sal fossile, mel et succum Phyllanthi emblicae coctum simul asservari medicus jubeat in vase ex Mimosa ferruginea confecto; sicut collyrium Solani melongenae salubre hoc est. Ex Harêńu, Pipere longo, butyro, ossium medulla, Elettaria cardamomo et hepate compositum, aut ex stercoris liquore confectum collyrium, pupillae phlegmate afflictae salubre est.

Coquat medicus alligatoris hepar, ad dimidiam partem divisum, bene impletum Jasmino auriculato. Igne calefactum id simul cum collyrio depellit noctis caliginem sine dubio. Sic hepar caprinum igne coquat, simul cum Pipere longo commixtum; adhibitum id simul cum collyrio priori modo, celeriter sine dubio devincere potest noctis caliginem hominum. Lien heparque etiam comesum, paratum in veru, butyroque clarificato et oleo Sesami orientalis conditum, et cum sinapis dichotomae oleo commixtum et prout collyrium adhibitum noctis caliginem etiam celeriter depellit. Antimonium, legumen, Michelia champaca, calx aeris, arsenicum rubrum et duae Curcumae (Curcuma longa et Curcuma zanthorhiza) in hepatis jusculo cum Sirio myrtifolio tanquam bolus aut collyrium laudantur ab iis interdiu non videntibus.

Qui dubii sunt sex morbi (oculorum), in illis sanguinem medicus detrahat per venaesectiones. Evacuet etiam vetere butyro clarificato, ad evacuandum corpus semper utili. Lac non mixtum morbo ab aëre orto salubre dicunt, oleumque Ricini communis. Fieri possunt etiam recepti tres myrobalani purgativi, praecipue in sanguinis et bilis morbis (oculorum). Convolvulus turpethum album purgativum in morbo a phlegmate orto laudatur; in morbo autem a tribus humoribus simul corruptis orto oleum ex illo con-

Digitized by Google

fectum dessiderant. Vetus butyrum clarificatum ubique in obscuritatibus (oculorum) salubre fieri potest, in ferreo vase depositum.

Salubre semper etiam sciat esse butyrum trium myrobalanorum, et butyrum, quod ex Asclepiade geminata est confectum.

Obscuritate a bile orta, semper lingat tres myrobalanos bene contritos. in butyrum clarificatum immersos; ab aëre orta, commixtos cum oleo Sesami orientalis; a phlegmate ortâ, in mel immersos praebeat intentus medicus.

Vaccarum stercus per coctionem decoctum praestantissimum est; salubre autem est salitum Sesami orientalis oleum in guttis serenis. Obscuritati a bile ortae salubre est omne butyrum clarificatum caprinum, quod dulcibus est concoctum. Oleum ex classe, incipiente ab Hedysaro gangetico et ex dulci classe, pariter Panici miliacei oleum in morbis ab aëre sanguineque ortis salubre est. Oleum ex Physalide flexuosa, Sida cordifolia et Asparago racemoso decoctum salubre est in nasali remedio, et quod oleum ex Convolvulo turpetho albo confectum est.

Ex aquigenorum (animalium) et bovis bubuli carne confectum butyrum dandum est, quodque ex lacte paratum est.

Patera sic dicta ex foliis confecta, et cum sale fossili, butyro clarificato et melle parata, in illis duabus carnibus salubris est homini carnem edenti. Adeps etiam a vulture, serpente galloque semper laudata est in collyrio cum liquiritia composito. Antimonium, quod in flumine exortum et ex praescripto cum aqua, lacte butyroque clarificato commixtum est, id collyrium triginta dies consistat in violacei serpentis ore, per Poam cynosuroidem circumdato. Id cum Jasmini grandiflori floribus et sale fossili compositum semper collyrium sit in obscuritate morbosa; bene mistum autem cum lacte per triduum, guttam serenam depellens doctrinae periti dicunt.

Butyrum clarificatum autem, ex lacte confectum, bilioso homini salubre esse dicunt in nasali remedio, cum dulcibus herbis medicis paratum. Hoc butyrum etiam in cibis adhibitum salubre est, et in illis etiam patera sic dicta, ex foliis confecta, cum carnibus parata.

Ex calce aeris, melle, saccharo albo, arsenico rubro Solanoque melongena confectum et cum Glycyrrhiza glabra compositum collyrium, aut simile collyrium ex auro multo confectum, bene contritum, optimum, desiderant medici hujus (collyrii) periti.

Cum B'hillotae odoramento et aquae irrigatione cultum collyrium vitriolatum ibi salubre est; hoc cum arietini cornu collyrii portione compositum aquosam guttae serenae secretionem aufert; sic etiam ex Butea frondosa, Carthamo tinctorio et Glycyrrhiza glabra parati, cum melle compositi et cum vino optimo commixti liquores.

Digitized by Google

Cum radice Andropogonis muricati, Symploco racemosa, tribus myrobalanis et Panico italico medicus coquat nasale remedium ad phlegmatis morbum sedandum.

Ex Embeliae ribis, Cysampeli hexandrae, Achyranthae asperae et Asae foetidae cortice suffimentum adhiberi jubeat, cum Andropogono muricato commixtum.

Ex Vanaspatis decocto confectum butyrum salubre est in cibo ex Curcuma longa et Andropogone muricato parato.

Piperatus et melle saleque fossili valde conditus sit cibus ex carne in foliis decoctus.

Collyriis fluidis, ex arsenico rubro, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, conchis, melle et Sind'huico vitriolo martis confectis, curationes (adhibeantur). Salubria etiam esse fluida vitrioli martis collyria medici dicunt, convenientia, cum rotundo zingiberi arido composita.

Quod collyrium multipliciter subactum est in urinali classe, et in trium myrobalanorum aqua cocta, ac depositum est in Canis aurei osse, id iterum per unum mensem in aquam stagnatilem collocet.

Cum Méshae floribus et melle mistum hoc collyrium omnino adhibeat, curationesque omnes. In sanguinis exortu (profluvio) salubre praeceptum est; in macrore etiam bilem rapit. Praeceptum hoc salubre destillationem etiam rapit, convenienter adhibitum, medico corruptos humores perspiciente. In corruptorum humorum ortu, adhuc non calamitatem ingresso, substantias in nasalibus ceterisque remediorum formis intelligens medicus conjungat.

Iterum in Kalpa collyrii praeceptum prolixum aptumque indicatur.

Alius etiam hanc formulam componere potest: butyrum vetus, tres myrobalanos, Asparagum racemosum, Trichosanthen dioecam, Phaseolum mungonem, Phyllanthum emblicam et Hordeum hexastichon.

Hominis devotioni diligenter addicti timor a perhorrida gutta serena non existit. Asparagi racemosi enim puls cum lacte saccharoque parata, aut omnis sic confecta cum Phyllanthis emblicis puls, copioso butyro condita, cum trium myrobalanorum aqua excellentissima parata, aut cum hordeo oryzaque, guttam serenam aufert.

Celtis orientalis olus, Marsilia dentata, Amaranthus polygamus, electum Chenopodium album, Chillí, Múlakapoticá et Falconis cheelae caro pupillae salubria sunt. Ex Trichosanthe dioeca, Aegle marmelo, Cleome pentaphylla, Solano melongena, Aeschynomene sesban, Cappari aphylla, Morunga guilandina et Barleria caerulea confecta olera pupillae salubria sunt, cum butyro clarificato parata.

Evitet sanguinis missionem in obscuritate, colorem nacta; corruptus enim humor, instrumento chirurgico vexatus, celeriter perdere potest visum. Non colorata obscuritas curabilis est, primam tunicam ingressa; difficilis

Digitized by Google

esse potest colorata obscuritas in secunda tunica; in tertia dubia dicitur. In obscuritatibus autem, colorem nactis, salubres sunt curationes, depellendi causâ, ita, ut demonstratae sunt; adhibendaeque etiam sunt hirudines.

In phlegmatica signorum destructione operationem prosperam indicabo.

Vitium (oculi), nisi speciem dimidiae lunae, solis candoris, aquae guttae et margaritae habet, stabile aut iniquum, aut in medio corpore radiosum et valde splendidum est, in pupilla situm observatur, simulque morbosum et valde rubrum est. Inuncti sudabundique hominis, tempore nec valde calido neque frigido, vincti sedentis, suum nasum aequaliter intuentis albas oculi partes duas a nigra parte medicus sapiens dissolvat ad angulos oculi externos versus; oculos (aegrotus), simul vasis retibusque liberatos, ne volvat deorsum, neve sursum a duobus lateribus in orbita a Deo facta; deinde lancettâ, Hordei hexastichi speciem habente, per digitum medium, indicem et pollicem, stabilemque manum, comprehensâ, medicus intente secureque dextra manu sinistrum, sinistra dextrum (oculum) perforet. Aquae gutta proveniat, strepitusque in vulnere.

Cum gnarus medicus lacte materno perforatum locum humectaverit, in stabili vitio aut mobili vaporet oculum extrinsecus. Simul lancettam instruat B'hangis aërem delentibus; lancettae mucrone tum autem scarificet orbem pupillae.

Is vero, qui ad alterum operationis latus adstat, cum oculi nasalem cavitatem constrinxerit, vase vitreo excipiendum est phlegma a pupillae orbe profectum. Quando pupilla, ut ex nube radius solis, lucet, tum ea recte scarificata dolorisque expers cognoscenda est. Deinde, visis formis, lancettam medicus lente reducat, butyro clarificato oculum illinat, fascia e panno facta eum circumdet; deinde in domo secura supinus cubet. Vomitum, tussim, sternutationem, sputum et oscitationem per hoc tempus ne moliatur.

Porro curandi ratio ut circa pinguedinem et flavum colorem.

Post tertium quemque diem medicus purget adstringentibus aëremque delentibus. Propter aëris metum a tertio die in posterum vaporet oculum superiorem in modum. Oculo per decem dies sic deligato, salubris est pupillae mitigatio. Postea vero negotium medicus peragat, levemque cibum modice praebeat.

Qui homines in vasorum secandorum praeceptione supra sunt excepti, eorum ecchymosin medicus ne alibi, quam relatum est, secet. —

Impletur sanguine dimanante oculus ex vasorum sectione. Ibi materno lacti liquiritiaeque concoctum butyrum pro adspersione est salubre.

In incisura angulo oculi externo proxima autem intumescentia, dolor, lacrymae et rubor oriuntur. Ibi unguentum in superciliorum medio adhibeat medicus calidique butyri adspersionem.

Digitized by Google

Si incisura nigrae oculi parti proxima est, ipsa oculi pars nigra vexatur. Ibi deorsum alvi purgatio, adspersio butyro, sanguinis missio.

Etiam super incisuram dolorosus morbus locum habet. Ibi ex calido butyro liquido circumspersio laudatur. Dolores autem, lacrymae et rubor infra incisuram exoriuntur. Ibi sapiens medicus adhibeat priorem curationem.

Color (ruber), lacrymae, dolores et rigor in homine valde laeso oriuntur. Inunctio et sudatio ibi est salubris; aut etiam salubris est suffitio.

Corruptus humor excitatus, quamvis recens, denuo sursum proficiscens, efficere potest Śakrae fuscum colorem. Hic color autem horrido morbo devastatum visum efficere potest. Butyro cum dulcibus parato conspergat oculum, caput linteo circumdet et cibum ex carnibus praebeat medicus.

Corruptus humor autem, innata vi praeditus, densus, impletum discum sistens, cum est nactus lancettae mucronem, perire potest, sicut tenuis nubes ventum nacta.

Capitis vexatione, lassitudine, coitu, vomitu, et animi deliquio corruptus humor repugnat, quique propter irritationem sectus valdeque recens est.

Lancetta dura dolorem, acris circumfusionem corrupti humoris, vulnus magnum crasso mucrone praedita efficere, acuminata multipliciter laedere potest; aquae (humoris aquei) vexationem autem aspera, functionis declinationem instabilis efficit. Itaque horum vitiorum expers lancetta indonea est. Octo digitos transversos longa, in media parte filo circumdata, pollicis articulo instructa, in duabus aciebus floris gemmae similis, cuprina, aut ferrea, aut aurea sit lancetta non spreta.

Color (ruber), intumescentia, ophthalmia, cutis ardor, bulla, oculi porcinis oculis similes, cataracta aliique morbi (oculorum) ex sectionis adhibitione oriri possunt.

Post contraindicatam methodum convenienter medicus curet illos morbos. —

In morbo, oculi rubore, remedia denuo me doce!

Rubrica, Echites frutescens, Panicum dactylon, Hordei hexastichi farina, butyrum clarificatum, lac et gratum unguentum adhibenda sunt ad sedandum dolorem ruboremque. Ex mitibus elapsis Sesami orientalis seminibus, cum Sinapis albae semine commixtis et cum Citri medicae succo paratis gratum unguentum utile est. Ex Asclepiade rosea, Echitae frutescentis foliis, Rubia manjista, et Glycyrrhiza glabra cum caprino lacte commixta confectum unguentum, suaviter calidum, idoneum esse dicitur, pariterque ex Pinu Dévadáru, Nelumbio speciosо et zingiberi arido, aut ex acinis, Glycyrrhiza glabra et Costo arabico, cum sale fossili commixtis confectum. Cum sale fossili coctum lixivium dolorem ruboremque aufert. Ex Asparago racemoso, Hemionite cordifolia, Cypero rotundo, Phyllantho emblica et Nelumbio speciosо cum caprino lacte coctum butyrum ardorem doloremque aufert. Butyrum paratum ex lacte cum medicaminibus aërem delentibus parato

Digitized by Google

et quatuor qualitatibus praedito, Kákólím hancque subsequentia medicamina (Tom. I. pag. 93.) medicus adhibeat in omnibus operationibus. Nisi hoc modo dolor minuitur, tum illiti sudantisque aegroti vas medicus peritus secet uratque. Sic indicatum est.

Pro pupillae successu duo collyria fausta audi nunc ex me!

Asclepiadis geminatae, Mimosae sirishae, Grisleae tomentosae, Jasminique grandiflori flores, margaritas et lapidem lazuli cum caprino lacte conterat, cupreoque in vase per septem dies deponat. Medicus cum ex his confecerit turundas, eas adhibeat in collyrio. —

Arsenicum rubrum et pipera recipiat; ex his turundas conficiat priori modo. Pupillae confirmandae causâ praebeat hoc remedium in collyrio salubre.

Porro fusius indicabo praestantissima collyria in sacro praecepto multimoda; haec etiam hic adhibeat."

Caput XVIII.

Nunc vero sacram curandi rationem exposituri sumus.

„Totius scientiarum materiae peritus, devotione sapientiaque praeditus, generosus et prudens Kási Dominus (D'hanvantari), vates sanctus (muni), Viśvámitrae filium (Sušrutam) discipulum docuit.

Exhilaratio, decoctio in foliis, adspersio, instillatio et collyrium ibi sunt demonstrata. Horum extensam artem edoce me!

Purgato corpore capiteque et cibo vetere sumto, fausto die ante meridiem aut post meridiem efficienda est oculorum exhilaratio hominis supine cubantis in domo, ventis solisque ardori et pulveri non exposita. Camerata operimenta duo, orbiculata, aequalia, firma, non angusta, ex humectato Phaseoli radiati pulvere conficienda sunt pro duobus oculorum bulbis. Impleat (oculos) gratis butyraceae spumae liquefactae aquis usque ad ciliorum apicem. Deinceps (illa) imponenda sunt per tempus quingentarum syllabarum pronunciandarum. Praevalente phlegmate, sexcentarum, praevalente bile, octingentarum, praevalente aëre, mille syllabarum pronunciandarum tempus optimum est. Pro morbi sedis discrimine medici quidam tempus constituunt. Apud rite doctos trecentae, centum, quingentae et septingentae syllabae indicatae sunt.

In pupillae morbo mille et octingentas syllabas medicus comprobet. Deinde in oculorum angulos externos oleum instillando, oculum purget. Per humectatam hordeaceam farinam, deinde per fumi potationem phlegma, vi olei emissum, convenienter medicus purget. Tempus aut unius diei, aut

Digitized by Google

trium dierum, aut quinque dierum ulterius desideratur. In exhilaratione haec oculi signa hilara observet: expergefactionem e somno jucundo, album sanumque colorem, tranquillitatem, morbi solutionem, laborandi facilitatem. Gravis, turbidus, valde lubricus, lacrymis prurituque obductus, corruptis humoribus vexatus oculus ultra modum exhilaratus dignoscendus est.

Asper, turbidus, sanguinis plenus, invalidus in figurarum adspectu et morbi augmentum sumens oculus exhilaratione orbatus dignoscendus est.

Post corruptorum humorum multitudinem oculis operam medicus, intimae cogitationis gnarus, in therapia det, suffitionibus, nasalibus remediis, collyriis et adspersionibus asperis lenibusque. Conficitur valde exsiccatus, asper et perhorridus oculus. Qui oculus destructis ciliis affectus, turbidus, detortus et morbis valde vexatus est, is post exhilarationem etiam sine dubio nancisci potest vitalitatem.

Die nubilo, perfervido et perfrigido, inter cogitationes et perturbationes, morbi symptomate adhuc non sedato, oculorum exhilaratio non laudatur. His et quibus nasale remedium est reprehensum, decoctio in foliis danda est. Jis etiam, qui exhilarationi non idonei sunt dicti, quique olei potandi impotentes sunt, porro iis, quorum corrupti humores sunt sedati, quique decoctionem in foliis pati possunt, decoctio in foliis adhibenda est ad oculos a medico. Inunctio, scarificatio et roboratio trifariam utilis est. Salubris est aspero oculo inunctio, unguinoso scarificatio.

Oculi roborandi causâ aliud unguentum, bilem, sanguinem, ulcus aëremque depellens, ex oleo, carne, axungia, medulla, adipe, dulcibus substantiis et herbis medicis confectum et decoctio in foliis adhibenda sunt per ducentarum syllabarum pronuntiandarum tempus.

Cum perdicum hepatibus carnibusque, materia ad scarificandum apta impletis, pulvere lapidis magnetis, cupro, conchis, coralliis, sale fossili, spuma marina, vitriolo martis et aquoso lactis coagulati sero scarificatio per centum syllabarum pronuntiandarum tempus adhibenda est. Hujus scarificationis adhibitio praecipua esse dicitur.

Ex lacte, carne, melle, butyro clarificato et amaris substantiis decocta, tribus qualitatibus instructa roborans decoctio in foliis post scarificationem adhibenda est. Permittat medicus suffitionem in exhilarandi negotio indicatam, roboratione peractâ. Inunctio et sudatio in duobus negotiis conficienda, nec vero in roboratione conficienda.

Unum, duos aut tres dies curandi negotium; vinctura autem post curandi tempus per duplex tempus desideratur. In lumina, aërem, aethera, speculum et solem ne inspiciat, exhilarato oculo, decoctioneque in foliis adhibita.

Ex perversa curatione alimentoque morbus qui oritur, eum collyriis, instillationibus et sudationibus convenienter medicus curet. Pellucido colore

Digitized by Google

praeditus, clarus, aërem lumenque solis perferens, levis et ex jucundo somno experrectus oculus qualitate decoctionis in foliis paratae instructus est.

Post nimium remedium morbosa intumescentia, tumores, obscuritas (amaurosis), coctio, lacrymatio et horror; deficiente autem remedio, corrupti humores exoriuntur.

Porro indicabo parationem decoctionis in foliis.

Duo Vilva explentia frusta mollis carnis contrita, substantiarum unum Vilva et fluidorum Kudávam unum recipiat. Hoc in unum coactum, foliis Gmelinae arboreae, Nymphaeae esculentae, Ricini communis, Nelumbii speciosi et Musae paradisiacae circumdatum ac luto superlitum, carbonibus ex Mimosa ferruginea paratis obduci jubeat medicus.

Ex Strychno potatorum, Oxalide, Ricino communi, Bignonia suaveolente, Justicia ganderussa et Zizypho jujuba, scilicet ex arboreis lignis cum lacte et vaccino stercore commixtis paratur (decoctio in foliis).

Exsudatum hominum succum (sudorem) medicus cum absumserit, expresserit, sustulerit, ad praeceptum de exhilaratione datum convenienter curet. In pupilla supine cubantis oculus semper humectandus est.

Praesente sanguine bileque, illa duo remedia, frigida et calida, aërem phlegmaque amovent; ultra modum calida et acria, semper aestum coctionemque facientia commemorata sunt; humectata frigidaque lacrymas, rigorem, dolorem et fricationem efficiunt; permagna adstrictionem, contractionem et tremorem afferunt; perparva corruptorum humorum vexationes valde generant; duo composita aestum, intumescentiam, dolorem et lippitudinem, pruritum, superlitionem, gramiam et sanguineos radios delent. Itaque medicus, corruptos humores deleturus, det illa gaudium afferentia. —

Interitum (oculi) pro humorum vitio vincat nasalibus remediis, fumis et collyriis. In principio et fine vaporosa calida aqua et fumus Elettariae cardamomi salubria sunt et phlegma tollunt.

Pro humorum vitio adhibita, nec vero nimis praevalida robore, ruborem discutit instillatio; adspersio autem efficacius. Haec duo tripliciter morbis adhibeantur, ut decoctio in foliis. In scarificatione septem guttae, octo in inunctione, decem in instillatione, duodecim in roboratione adhibendae sunt. Adspersionis duplex est tempus, post decoctionem in foliis commemoratum.

Porro adhibenda est reconvalescentiae curatio secundum regulam.

Priori antemeridiano meridianove tempore, et morbi temporibus, utroque tempore curationes et curationum intermissiones, circa olei adspersionem in exhilarandi methodo relatas, medici indicant.

Morbos in capite ortos depellendo, praevalidas capitis qualitates (guṇa) efficit clyster, et indicatae quae sunt capitis inunctiones. Corpore purgato, vespere morbo convenienter epulati recteque sedentis abdominalem globum

Digitized by Google

(abdomen) tum stricte medicus deliget; morbo convenienter oleo cocto comprimat sustentetque.

In exhilarandi methodo indicatum, decem qualitatibus instructum, corruptis humoribus congruum, aptum collyrium medicus artis peritus, vitiis manifestas formas habentibus, corporeque purgato, ad singulos oculos corrupto humori obnoxios adhibeat, scarificationemque quoque, roborationem, aut etiam lenimentum.

Ibi quinque sapores confusos, unius praeeminentis saporis expertes scarificationemque quintupliciter pro humoribus corruptis, medicus indefessus adhibeat. Humorem corruptum, in oculorum palpebras, vasa, bulbos, lacrymales canales et quadrivia (pupillas) ingressum, ex ore, naso et oculis per vim derivet.

Adstringens amarumque cum oleo roborans aestimatum est. Id ob olei refrigeratoriam vim describendum est oculi aciem augens.

Dulce et cum oleamento paratum collyrium lenimentum est. Corruptos oculi humores leniendi oleoque ungendi causâ illud salutare est.

Corruptis humoribus convenienter adhibenda collyria sunt humorum corruptorum peritis, ut indicata sunt, die antemeridiano, vespere nocteque.

Globosa, liquida, aut pulverea, triformia, collyria sunt. Ex ordine vim eorum optimam esse dicunt sapientes.

Turunda scarificationis habeat pisi mensuram ex praescripto; lenimenti mensura sit dimidia; roborantis mensura duplicem habeat quantitatem; liquidi collyrii mensura autem contritae turundae aequalis aestimata est. —

Duae, tres, aut quatuor lancettae pro pulvere ex ordine adhibendae sunt.

Illis collyriis congrua etiam det vasa, scilicet aureum vas, argenteum, corneum, cupreum, e lapide lazuli, aut aere campanario confectum; ferrea vasa etiam adhibenda sunt.

Lancetta in duobus orificiis gemmae (floreae) se aperienti similis, pisi circumferentiam habens, octo digitos transversos longa, in corpore medio bene confecta, optime comprehensibilis, ex cupro aut osse fabricata, vel corpulenta, apta est.

Sinistra manu oculum tueatur medicus valde intentus; dextra manu per lancettam injiciat collyrium in pupillam.

Pro oculi angulis etiam convenienter conficiat collyrium; quodve ultro citroque it in palpebrae gemma (oculi bulbo), id digito etiam applicet.

Oculum ne valde in finibus oblinat vexans medicus, neve oculo, cujus humor curruptus evomitusque est, purgativum adhibeat.

Corruptus humor reversus occidere potest visus vim. Humoribus corruptis liberatum, lacrymis vacuum, omninoque videntem oculum aquâ cum abluerit, tum corrupto humori convenienter parandum est collyrium.

Hominibus forti odore, lacrymatione, vino, ira, tumore et febre, impetu,

Digitized by Google

laeso capite et corrupto humore vexatis, non desideratur collyrium: hoc tum ruborem, aegritudinem, obscuritatem, dolorem, punctionem, irritationem et perturbationem; somno perdito, impotentiam agendi; inflatione praesente, interitum facultatis videndi; post laesionem per pulverem fumumque, originem effluvii et commotionis; irritationem et punctionem in nasi cacumine; in capitis morbo dolorem capitis; capite abluto, homine valde refrigerato, soleque non orto, propter corruptorum humorum immobilitatem, perturbationem corruptorum humorum, efficit.

In indigestione etiam ob defluxionis obstructionem, in corruptorum humorum impetus ortu datum collyrium haec illave symptomata efficere potest. Itaque corruptos humores deleturus medicus collyrium recte adhibeat.

Scarificandi tempus hoc praecipue indicatum est.

Calamitates illas exortas medicus peculiariter vincere potest adspersionibus, instillationibus, inunctionibus, fumi haustibus nasalibusque remediis.

Pellucidum, levem, non profluum, actioni aptum, permundum et sedatis symptomatibus praeditum oculum omnino purgatum esse medicus demonstret.

Curvus, horridus, turpi colore affectus, delapsus et perquam asper est oculus, purgatione nimis adhibita, stillatque ultra modum. Ibi exhilarans observandum est praeceptum, aëremque delens.

Oculus tarde purgatus vehementius corruptis humoribus afficitur. Vaporationibus, nasalibus remediis et collyriis ibi fiat salubris corruptorum humorum irrigatio. Grato colore et vi instructus ac pellucidus oculus corruptis humoribus liberatus est. Cognoscendus est autem oculus, lenimento recte adhibito, absolutus (sanatus.) Oculus aliquo vitio relicto affectus esse potest, exhilaratione ultra modum adhibita. Ibi corruptos humores delens asperum medicamentum laudatur. Lene commune praeceptum etiam cognoscendum est roborationis indicatione praeditum. Ut circa lenimentum, sic in hac dicta indicatione nimium medicamentum, nimia inunctio, aut etiam roboratio inepta inutilisque est. Conficiendum est igitur modice collyrium medico successum optanti.

In confectionibus decoctionum foliatarum et in ceteris confectionibus singula tantummodo exsistit paratio; in collyriis autem milleformis ex semine dicto culta est, visus vim augendi et dubii morbi delendi causâ. —

Porro rege digna collyria eximia cognosce haec.

Octo partes collyrii antimonialis, Nymphaeae caeruleae similiter splendentes, cupream, auream argenteamque partem, uno verbo, undecim has partes misceat peritus medicus.

Illud Andropogoni serrato injectum, sufflatum et inclusum in igne per Mimosae ferrugineae et Oxalidis (Asmontikae) prunas, aut etiam per vaccina stercora, vaccini stercoris liquore, urina, lacte coagulato, butyro, melle, oleo Sesami orientalis, vino, adipe, medulla, quovis odoramento, aquis, uva-

Digitized by Google

rum Vitis viniferae succo, Sacchari officinarum succis perfrigidis, Echitae frutescentis etc. infusione et infusione Nymphaeae caeruleae etc. conspergi singulatim medicus jubeat. Hoc saepius inflatum, tum in aëre per septem dies panno colligatum et in aqua collocatum cum exsiccaverit, pulveret margaritam, crystallum corallumque pariter, gummi benzoës jam diu convenienter recepto. Hoc collyrium optimum est, depositum in nitido vase recte confecto ex dentibus, crystallis, lapide lazuli, conchis, styrace, auro, cornibus, aut argento. Hoc collyrium ut mille decoctiones, cultum regi cum tribuerit, adhibeat. Per hoc inunctus tauro similis rex omnibus hominibus carus fieri potest, invictus ab omnibus creaturis, oculorum morbis liberatus.

Costum arabicum, Sirium myrtifolium, Elettariam cardamomum, Lauri cassiae folium, Glycyrrhizam glabram, collyrium antimoniale, Asclepiadis geminatae folia, Hemioniten cordifoliam, septem gemmas, Nymphaeae caeruleae, Solani melongenae et Nelumbii speciosi fibram, Micheliam champacam, Andropogonem muricatum, Piper longum, vitriolum caeruleum, Jasminum auriculatum, gallinacei ovi testam, Curcumam zanthorrhizam, Terminaliam chebulam, simul Bezoar orientale, Piper nigrum, Terminaliae belericae medullam et aequalem domesticae lacertae partem redigat in subtilem pulverem purum et deponat, rege priorem in modum culto. Hoc collyrium salutis confectum sic dictum divinus terrae tutor (rex) honorat.

Hemioniten cordifoliam, Piper nigrum, Valerianam jatamansem, styracem, scilicet singulorum partes aequales recipiat; cum his aequalibus omnibusque arsenicum rubrum et Lauri cassiae partes quatuor fiunt collyrium duplice qualitate omnino praeditum. Tantum Glycyrrhizae glabrae, quantum antea, hoc collyrium (habeat).

Arsenicum rubrum, Pinum Dévadáru, duas Curcumas, tres myrobalanos, Piper nigrum, laccam, auripigmentum, Sunam, Rubiam manjistam, sal fossile, Elettariam cardamomum, mel, Symploci racemosae pulverem, ferrum, cuprum, gummi benzoës, gallinacei ovi testam, scilicet singulorum partes aequales, cum lacte conterat et bolum faciat medicus doctus, ad pruritum, obscuritatem, albuginem, Arnam et sanguinis lineas leniendas.

Cuprum album, Apamarjjanam, Nyctanthen tristem, mel, sal fossile, Tabernaemontanam coronariam, tantundemque radicis Ricini communis, cum duplice parte Solani jacquini commixtum, conterat cum caprino lacte, et cupreae paterae illinat.

Septies autem turundae in umbris exsiccatae morbos depellunt. Idoneae sunt ex vitrioli caerulei et liquiritiae aequalibus Piperisque nigri sedecim partibus confectae. Idonea est in omnibus morbis (oculorum) turunda cum aqua frigida contrita.

Solutiones ex praescripto, sicut dictum est, globosaque collyria lege artis conficiat medicus praeceptorum gnarus indefessusque."

Digitized by Google

Caput XIX.

Nunc vero laesorum oculorum remedialionem exposituri sumus.

„Laesi autem multipliciter sunt hominum oculi. Morbis per iram affectusque tumultuosis sapiens medicus methodum, in nasalibus remediis, inunctionibus, conspersionibus, exhilarationibus etc. indicatam, rursus ad sanguinem, bilem doloresque idoneam et oculorum lenimentum generantem celeriter adhibeat. Mitibus, refrigeratoriis dulcibusque remediis medicus sudore, igne, fumo, timore, moerore, dolore et laesione afflictos oculos sanet.

Statim laeso oculo illa methodus, in posterum adversus destillationem edita, corruptum humorem respiciendo, adhibenda est.

Oculus paululum laesus lacrymisque deinceps suffusus fit doloris statim expers. Una laesa tunica (oculi) est curabilis; duae autem difficiles; tres laesas tunicas medicus deserat. Fissus autem oculus, valdeque destructus, prolapsus, egressus et visu privatus si est, dubius fieri potest. Extensa pupilla affectus, tenuiter rubefactus et perverse videns oculus curabilis est, sicut firmus et inturbido visu praeditus.

Respirationem comprimendo, vomendo, sternuendo et guttur constringendo celeriter sublevandus est oculus, qui valde intravit.

Oculo prolapso methodus praecedens insalubris est: incisio in caput et aquae adspersio indicata est. —

Sex et septuaginta in oculis orti parvulorum adultorumque morbi, qui expositi sunt, illis fiunt ex lactis irritatione, phlegmate, aëre, bile et sanguine.

Infans oculis palpebrisque instructus aliusque corrugatus ideo semper conterit oculum valde prurientem, oculi bulbum, nasum frontemque. Solis candorem non tolerat et lacrymas profundit. Auctum illius sanguinem celeriter mittat scarificetque. Cum melle commixtis pungentibus substantiis remediet. Matri infantique adhibeat indicatam methodum. Huic vomitum facere potest pota emulsio ex fructibus Achyranthae asperae cum melle ac sale fossili commixtis aut cum Pipere longo, sale fossili et melle commixtis. Illi jam vomenti vomitum ne facere medicus nitatur. Cum Acorum calamum dederit huic, cibum lacque edenti, posthac emeticum cum fructibus commixtum adhibendum est a praeceptorum gnaris.

Ex Eugeniae jambu, Mangiferae indicae, Phyllanthi emblicae et Panici miliacei foliis, purgandi causâ, conficienda est infusio atque adspersio. Pro instillatione salubre est ibi butyrum liquidum cum Menispermo cordifolio paratum. Sic etiam indicant trium myrobalanorum decoctionem. In Népála ortum Piper nigrum, concha et calx aeris, cum sale marino, saccharo et melle commixta, paretur collyrium, aut ex Sanseviera zeylanica, melle et cupro.

Digitized by Google

Nigrum ferrum, lipuidi butyri emulsionem, mel, combustam speciem Piperis longi, Piperis nigri et aridi zingiberis, Allium cepam, Glycyrrhizam glabram, sal fossile optimum, laccam cum rubrica commixtam, globosam calcem aeris, Meliae azidaractae folium, liquiritiam, Curcumam zanthorrhizon, simul cuprum et Symplocon racemosam optant ibi medici collyrium, partes aequales habens.

Cum fluviatili concha, lacte coagulato et sale fossili parata et cum collyrio commixta caro dimidium infantis latus incitat. In destillatione a phlegmate orta traditum persequatur praeceptum medicus, morbi infantilis gnarus, oculi morbum depulsurus.

Ut mare profundum, ita therapia plane exponi decem millibus Ślokarum non potest. Millibus Ślokarum etiam dictam materiam homo, exigua mente instructus et rationalium librorum materiis destitutus, amplecti non potest indoctus (apaṅdita).

Hoc ipsum valde absconditas materias amplectens therapiae semen emissum, a perito medico profectum, multipliciter crescit. Quam ob rem sapienti, variarum doctrinarum (śútra) materias cernenti, universa semper investiganda est doctrina valde profundas materias amplectens, illi sacrarum doctrinarum gnaro."

Caput XX.

Nunc vero caput, morbos ab auribus profectos discernens, exposituri sumus.

„Aurium dolor, sonitus, perturbatio, tinnitus, aurium profluvium, aurium pruritus, aurium sordes, vermes, aurium compressio, phlegmone duplex, auris coctio, suppuratio aurium, tuberculum haemorrhoidale quadruplex, indolens tumor septemplex, intumescentia quadruplex, — hi ab auribus profecti morbi octo et viginti expositi sunt.

Aër aurem ingressus, maleque agens, undique auribus dolorem valde facit, corruptis humoribus proprie involutus. Hic auris dolor appellatus difficilis curatu est.

Quando autem aër devortium ingressus in canalibus sonum ferentibus commoratur, tum homo varios audit sonos. Sonitum appellant hunc morbum.

Quando autem aër, phlegma ingressus, vasa sonum ferentia persecutus commoratur, tum homini curationem nullam adhibenti perturbatio sine dubio sane fieri potest.

Post lassitudinem, consumtionem, asperum et adstringentem cibum aër,

Digitized by Google

in sonorum via collocatus, homini impurgato capite affecto et frigus adhibenti aurium tinnitum vehementer efficit.

Homini post contusionem, aut post coctionem phlegmones, caput in aquam submergenti, auris, aëre involuta, pure fluere potest. Hic morbus aurium fluor appellatus est.

Phlegmate coacervato pruritus aurium valde oriri potest in meatu auris sic dicto.

Phlegmate per bilis vim exsiccato, hominibus fit in meatu aurium sordes. Haec aurium sordes, fluentiam nacta et soluta, quando narium orificium adit, tum aurium compressio morbus sic dictus oriri potest, caput vexans.

Quando autem animi deliquium patiuntur homines et muscae suas proles procreant ex cerumine, tum hic morbus a praecipuis medicis auris verminosa dicitur.

Ex vulnere inflicto oriri potest phlegmone, aliaque rursus phlegmone ex corruptis humoribus effici potest; ea auris rubro, flavo fuscoque sanguine fluere potest, dolore, fumi ductu, aestu et ardore afflicta.

Fieri sane potest post vehementem cruciatum coctio, per bilem irritata, et ulcerationem madoremque efficiens in auribus, praesente phlegmate in cursu, bilis vi vexato.

Auris suppuratio, sive dolens, sive doloris expers, denso fluere potest pure.

Demonstratis signis praedita tubercula haemorrhoidalia et intumescentiae atque insensilis tumoris signa jam priùs a me accurate exposita sunt, quae intuitus medicus eximius ibi intente curet.“

Caput XXI.

Nunc vero morborum ab auribus profectorum remediationem expositurі sumus.

„Generale praeceptum in aurium morbis hoc est; butyri liquidi potio, elixirium vitae, nulla defatigatio, capitis ablutio, Brahmanica observantia (brahmacharya) et silentium.

In aurium dolore, in sonitu, in perturbatione et in tinnitu, in his quatuor morbis universale illud remedium agnoscunt medici.

Inunctum unguentoque purgatum hominem vaporationibus aërem tollentibus, tubi vaporationibus et globulorum vaporationibus curet.

Aegle marmelo, Ricino communi, Asclepiade gigantea, Varshab'hu,

Digitized by Google

Cratoeva valanga, Datura metel, Morunga guilandina, Vastagand'ha, Physalide flexuosa, Aeschynomene sesban, Hordeo hexastícho, Bambusa arundinacea et oryzis fermentatis coctis effecta tubi (meatus) vaporatio aurium dolorem, a phlegmate aëreque ortum, abjicit.

Piscium, Galli domestici et Perdicis chinensis carneis globulis aut lacte vaporationem faciat, aurium dolores arcentem.

Ex Ficus religiosae foliis cavamen multifolium medicus cum confecerit, oleo Sesami orientalis oblitum et sero lactis impletum (cavamen) superimponat aurium fluori. Quod oleum Sesami orientalis destillat de hoc cavamine per prunam absoluto, id nactum aurium fluorem momento eripit dolorem.

Lino, bdellio et Aquilaria ovata cum butyro clarificato suffiat aurem. Post cibum salubre est butyrum clarificatum, et clysteris adhibitio honorata est. Incænatus nocte hoc butyrum liquidum cum biberit, lac post bibat. In capitis, abdominis, nasi et cerebri adspersione et in cibo centies coctum Pavoniae odoratae oleum laudatum est.

Flacourtiam sapidam in caprino lacte cum coxerit, ex hoc lacte coquat Galli domestici adipem; hoc fiat aurium explementum.

Amaranthi polygami radices, fructum Alangii hexapetali, Momordicae mixtae et Echitae antidysentericae radicem, Pinum longifoliam, Pinum Dévadáru, Allium sativum, Zingiber officinale, Bambusae arundinaceae corticem recipiat, ex horum sedimentis acidis coquat oleum quadruplex, doloris sedandi causâ. Salubre hoc aurium fiat explementum.

Allii sativi, Amomi zingiberis, Morungae guilandinae, Murungi, Raphani sativi et Musae paradisiacae sedimentum oleosum optimum est tepidum in aurium explemento.

Zingiberis officinalis succus, mel, sal fossile et oleum Sesami orientale; hoc tepidum auribus adhibendum est, dolorem delens.

In urina caprina cum Bambusae arundinaceae cortice commixta butyrum clarificatum medicus coquat; eo aurem expleat hominis, aurium dolorem habentis.

Magnarum quinque radicum quantitatem, duodeviginti pollices continentem, melle circumdet, oleo Sesami orientalis conspergat et tum igniri jubeat. Quod oleum Sesami orientalis destillat de illis receptis substantiis in pateram, hoc agnoscendum est ignitum oleum Sesami orientalis. Id momento eripit dolorem.

Pari modo faciat medicus peritus in B'hadrae ligno, Costo arabico et ligno Pinus longifoliae ignitum oleum Sesami orientalis, aurium dolores auferens.

Asclepiadis giganteae surculos, cum Oxalide monadelpha contritos, cum oleo Sesami orientalis commixtos et sale fossili adspersos deponat in Eu-

Digitized by Google

phorbiae antiquorum caule gemmato, fructibus operto. Ad formulam decoctionis in foliis vaporatos exprimat usque ad succi adventum. Suaviter calefactum hunc succum auri instillet, ad dolorem sedandum.

Cratoevae valangae, Citri medicae, Oxalidis monadelphae et Zingiberis officinalis succis optimis suaviterque calefactis expleat aurem, ad hujus doleres tollendos.

Aurem hominis, auris dolore vexati, tepida Oxalide monadelpha expleat. Marinae spumae pulvere aut compositione conterat (aurem).

Urinâ tepida una ex octo urinis ibi expleat aurem, ad auris dolorem sedandum. In urinis acidis, et in classe aërem delente cocta, coquat medicus quadruplex oleum, hoc aurium explementum.

Has quoque curationes bilioso aegroto adhibeat per antibiliosa remedia. In classe (remediorum), a Kákoli incipiente, butyrum clarificatum, ex decem lactibus confectum, et amarum, ibi salubre est.

In Ficus glomeratae germinibus, Glycyrrhiza glabra et Sirio myrtifolio, scilicet in sedimenti oleosi decoctione, eximium butyrum est, decoctum cum succis ex Saccharo officinarum et Glycyrrhiza glabra confectis.

Terminaliae catappae Sinapisque dichotomae olea pro auris explemento cum phlegmate complicato salubria sunt.

Amarum herbarum medicarum juscula etiam et vaporationes phlegma delent. In Anetho sowa etc. (tom. I. pag. 92.) et in quinque magnis radicibus (tom. I. pag. 95.) paratum Sesami orientalis oleum, succus citreus, acetum Allii sativi et Amomi zingiberis succus singulus pro explemento (auris) idonea sunt, aut etiam in his paratum Sesami orientalis oleum. Acres et caput purgantes boli etiam ibi sunt honorati. —

Aurium doloris praeceptum universum, antibiliosum in aegroto sanguineo, doloris, sonitus, perturbationis tinnitusque generatim traditum est.

Specialiter in (auris) perturbatione explementum audi!

Cum vaccarum urina fructus Aegles marmeli medicus conterat, et oleum Sesami orientalis concoqui jubeat. Cum aqua et lacte id in perturbatione auris explementum est. Cum saccharo candido, liquiritia et Momordica monadelpha paratum (oleum Sesami orientalis), in caprino lacte, aut etiam paratum in decocto fructuum Aegles marmeli, refrigeratum et capulatum, rursus coquat cum decem lactis partibus, cum saccharo candido, liquiritia et Sirio myrtifolio. Cum Aegles marmeli aqua confusum hoc oleum in perturbatione auris explementum est.

Quod praeceptum de catarrho tradetur, id etiam hic honoratum est.

De aëris morbis quod traditum est praeceptum, id etiam salutare fieri potest. In aurium fluore, aurium suppuratione, pariterque in ver-

Digitized by Google

minosis auribus aqualem curationem adhibeat medicus, remediaque specifica, purgationem, capitis suffitionem et aurium explementum.

Tersum purgationemque medicus, cum identidem inspexerit, efficiat. Aquâ Buchananiae latifoliae etc., aut aquâ classis ab Anetho sowa incipientis, aurium ablutio efficienda est, et illarum substantiarum pulveribus explementum.

Pulverem ex quinque adstringentibus substantiis confectum, cum Cratoevae valangae succo et melle commixtum, in aurium fluore laudant explementum. Resina ex Gossypii herbacei seminibus nata, cum pulvere corticis Shoreae robustae commixta et cum melle composita, in aurium fluore etiam laudatur. Lacca et Shoreae robustae resina pulverata fiunt aurium explementum. Cum Vallisneriae octandrae, Euphorbiae antiquorum, Eugeniae jambu et Mangiferae indicae fructibus commixtum, cum Cancro maenade, melle et Rubia manjista paratum, oleum Sesami orientalis honoratum est. Diospyros glutinosa, Terminalia citrina, Symplocos racemosa, Mimosa pudica, Phyllanthus emblica et mel explementum ibi idoneum fiant, cum Cratoevae valangae succo commixtum.

Succum Mangiferae indicae Cratoevaeque valangae, et ex Glycyrrhiza glabra, Grislea tomentosa et Shorea robusta natum, explementum laudant aut Sesami orientalis oleum illis concoctum.

Cum Panico italico, Glycyrrhiza glabra, Jasmino auriculato, Grislea tomentosa, Symploco racemosa et lacca, aut cum succo Cratoevae valangae, coquat oleum Sesami orientalis; hoc fluorem tollit post expletionem auris.

Calx aeris cum lacte materno contrita, cum melle commixta, laudatur in chronico fluore et in auris suppuratione.

Oleum Sesami orientalis in Viticis negundinis sedimento oleoso, et ex Sind'hi fumi pulvere confectus globulus expletivus, cum melle commixtus, sedamen supurationis aurium est.

Vermium in auribus delendorum causâ anthelminthicam adhibeat methodum.

Solani melongenae fumus saluber est, et Sinapis dichotomae oleum etiam anthelminthicum est cum arsenico flavo et vaccina urina compositum.

Bdellium in aurium foctore resina optima esse dicitur.

Vomitus, fumi potatio et Kad'avae gestatio in aurium tinnitu salubria sunt, et Sesami orientalis Sinapisque dichotomae oleum explementum.

In phlegmone (auris) adhibeat curationem phlegmonae aptam.

Humectet aures peritus medicus oleo Sesami orientalis, sudorem eliciat, auriscalpio simul purget hominem aurium sordibus affectum.

Tubi (meatus) sudor, vomitus, suffitio, capitis purgatio, omnisque methodus antiphlogistica aurium pruritum aufert.

Digitized by Google

In aurium compressione autem oleum sudationemque adhibeat, deinde hominis, purgato capite praediti, curationem aptam aggrediatur.

Aurium coctionis remedium faciat medicus bilis et herpetis remedio simile.

In auris cavitate versatum vermem, aut madorem, sordes etc. cornu extrahat peritus medicus, aut auriscalpio. —

Reliquorum morborum curatio antehac est emissa."

Caput XXII.

Nunc vero caput, morbos a naso profectos discernens, expositurі sumus.

„Gravedo, foetor nasi, nasi coctio, sanguine bileque affectus nasus, pure sanguineque affectus nasus, sternutatio, destilliatio, inflammatio, nasi constrictio, profluvium et nasi siccitas, — undecim emisi sunt morbi. Quatuor nodi, quatuor intumescentiae, septem insensiles tumores et quinque catarrhi exponuntur, simulque horum morbum curationes. Unus et triginta nasales morbi mensi demonstrati sunt. —

Si nasus constringitur, agitatur, frequenter coquitur, aut etiam humectatur; si homo non sentit suaves odores: eum gravedine vexatum esse decernere potest medicus. Hunc morbum aëre phlegmateque praeditum dicat, catarrho similia signa habentem.

Si cujus aër per humores combustos in gutturis palatique radice habitat et foetor ex ore nasoque prodit, foetorem nasi appellant hunc morbum.

Nasum aggressa bilis et vehemens coctio in quo morbo efficit ulcera, hunc morbum nasi coctionem appellant.

Nasum aggressa bilis, vehemensque coctio, si ulcera in morbo facit, eum morbum nasi coctionem medicus decernat, oculo ibi humoribus corruptis vexato.

Porro quadruplicem, scilicet duplice origine praeditam et duplicem viam incuntem, haemorrhagiam biliosam edisseram.

Humoribus autem combustis, hominis in frontali regione percussi nasus effundere potest pus cum sanguine commixtum; quem morbum puris sanguinisque profluvium vocant.

Olfactum aggresso organo corrupto, si aër ex naso exit cum phlegmate commixtus multoque cum sonitu, morbum hunc doctrinae periti appellant sternutationem.

Digitized by Google

Post acrium adhibitionem, aut si quis valde odoratur substantias pungentes, aut post solis inspectionem, aut tenerorum ossium organo (naso) filis etc. vexato, sternutatio provenit.

Si de naso destillat crassum, acre acidumque phlegma jam antea in capite collectum, bile combustam destillationem vocant hunc morbum.

Ex naso autem valde calefacto prodire potest fumus aëri similis, nasusque hominis quasi inflammatus est; morbum hunc inflammationem vocant.

Phlegmate obductus aër cephalicus (tom I. pag. 169.) sic dictus quando in sua via corruptus perstat, nasumque quasi inducit, tum hic morbus appellatus est nasi constrictio.

Si nasus semper pellucidum, aquae instar clarum, caloris expertem liquorem quasi effundit, praecipue nocturno tempore, morbum hunc medicus nasi profluvium decernat.

Phlegmate nasum ingresso, per aërem autem et bilem valde exsiccato, si quis spirítum moleste ducit sursum deorsumque, morbus dictus est nasi siccitas.

Ex tribus humoribus corruptis separatim singulatimque explicet medicus tubercula haemorhoidalia et intumescentias, vel etiam insensilem tumorem universalem (ex omnibus humoribus corruptis ortum) septimum, Sàlàkyae commentatíonem (sidd'hántam) intuitus.

Morbus catarrhus hic indicatus supra dicitur esse quintuplex.

Intumescentiae in naso organo sitae explicantur in dijudicatione intumescentiarum (tom. II. pag. 138.).

In Nidàna haemorrhoidalia tubercula (tom. I. pag. 173.) explicata medicus animadvertat."

Caput XXIII.

Nunc vero morborum a naso profectorum remediationem exposituri sumus.

„In nasi foetore supra demonstrato hominis inunctio, sudatio, vomitus, destillatio; aptus cibus, acer, exiguus levisque sit; calida aqua et fumi potatio suo tempore. Asa foetida, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Wrightea antidysenterica, Celtis orientalis, lacca, semen Micheliae champacae, Cayaphal, Morunga hyperanthera, Costus arabicus, Pan-

Digitized by Google

danus odoratissimus et Embelia ribes semper sunt optima; in vexatione autem Galedupa arborea. Cum his substantiis oleum Sinapis dichotomae, cum urina commixtum, decoquat peritus medicus, nasi causà.

In nasi coctione autem antibiliosa methodus adhibenda est omnis, externa internaque. Sanguine misso, Fici glomeratae cortices applicandi, adspersiones et innunctiones adhibendae sunt.

Exponam in posterum sanguinis bilisque sedationem. Fistularum in modum curatio puri sanguinique adhibeat. Post vomitum simul indicant compressivum acrem fumum, purgationemque ibi nasalem.

In sternutatione et destillatione injiciendus est nasalis pulvis de substantiis caput purgantibus per fistulam. Adhibeat vapores capiti, aëris morbum depellentes, gratos fumos et quidquid aliud salubre est.

In inflammatione morbo antibiliosam methodum adhibeat, et quidquid suave refrigeratoriumque est.

In nasi constrictione olei potatio, grati fumi, capitisque fascia semper optima sunt. Pavoniae odoratae oleum quovis modo adhibendum est, et quidquid aliud in aëris morbo indicatum est.

In nasi profluvio pro odore indicatus pulvis per fistulam applicandus est, adstringensque, quod acre sit. Acrem fumum ex Pinu Dévadàru et saccharo rubro, carnem et butyrum clarificatum idoneum ibi demonstrant.

In nasi siccitate lactis butyrum optimum est, compositum oleum Sesami orientalis cum vehiculo nasali, butyri liquidi potatio, cibus ex carnibus, inunctio, sudatio et unguinosus fumus.

Reliquos morbos ex naribus ortos cohibere potest praeceptum, quod de his datum est.“

Caput XXIV.

Nunc vero catarrhi remediationem expositurí sumus.

„Uxoris concubitus, capitis dolor, fumus, pulvis, frigus, vehemens calor, retentio urinae faecumque statim catarrhi causae dictae sunt.

Accumulati in capite humores, aër etc., separati et conjuncti, pari modo etiam sanguis, si irritati sunt hi humores variis irritamentis, hominum catarrhum efficiunt.

Capitis gravitas, sternutationis proventus, membrorum fricatio, horror,

Digitized by Google

phaenomenaque alia separatim hominum catarrhum antecedentia commemorata sunt.

Constrictus, clausus nasus, tenui profluvio affectus, gutturis, palati labiique siccitas, vexatio in ossibus temporalibus, respirationis difficultas fieri potest in catarrho ex aëre orto.

Calidum flavidumque profluvium de naso destillat in bilioso catarrho; homo fieri potest macer, valde pallidus, vexatus, siti afflictus; is fumum subito ignemque quasi vomit.

Phlegma in catarrho phlegmatico ex naso album frigidumque identidem profluere potest. Albo colore tumidisque oculis et gravi capite vultuque affectus esse potest homo. Capitis, gutturis, labii palatique vehemens pruritus saepius oritur, si catarrhus subito provenit. Maturus immaturusque catarrhus omnigenus commemoratus est. Signa omnium gravedinum nasalium adsunt in catarrho ab omnibus humoribus simul corruptis orto. In catarrho orto a sanguine sanguinis profluvium provenit. Cupreo oculi colore pectorisque passione homo vexatus esse potest. Foetidus odor, difficilis respiratio pronuntiatioque locum habet; odores non percipit aegrotus et animi deliquium patiuntur homines. Ibi vermes albi nigrique parvi oriuntur. Helminthiasi capitisque morbo simile est illius morbi signum. Madescit rursus nasus, rursusque arescit; indentidem constringitur, identidemque aperitur; inspirationis exspirationisque foetor adest; odores non percipit aegrotus. Sic etiam corruptus catarrhus oriri potest, curatu difficilis. Omnes autem hi catarrhi hominis irremediabiles sunt.

Tempore genera morborum oriuntur a corrupta gravedine profecta. Perturbationem, caecitatem, odoris privationem, horridos oculorum morbos, tussim, ignem (inflammationem), consumtionem et intumescentias auctae gravedines efficiunt.

Novo catarrho depulso, reliqua medicus peragat butyri liquidi potionibus, vaporationibus variis, vomitibus aptis temporique convenientibus et adstringentibus. Immaturi catarrhi enim maturandi causà vaporatio salubris est; ex acidis autem alimentum insalubre est. Inserviens lac et Amomum zingiberi concoquat cum Arundinis sacchariferae praeparatae compositionibus. Catarrhum maturum, spissum et delabentem capitis purgationibus, purgativorum adhibitionibus, fumi potationibus et ecligmatum sumtionibus removeat medicus, corruptos humores intuitus. Ventis non exposita cubatio, sessio et motio, gravis calidusque vestitus, acria purgantia, capitis vaporatio, asper cibus e carne paratus et cannabis sativa adhibenda sunt. Frigidam aquam, feminas, gelidum balneum, cogitationes, valde asperos cibos, excrementorum obstructiones, moerorem et vina nova evitet homo, gravedinis morbo affectus.

Vomitu, membrorum lassitudine, febre et gravitate vexatum, cibi fasti-

Digitized by Google

dio, ira et diarrhoea tentatum gravedinosum medicus jejuniis remediisque digestivis calefacientibusque convenienter curet.

Multis decoctionibus juvenem gravedinosum, ab aëre phlegmateque liberatum, vomere faciat. Symptomata ex praescripto propriis medicamentis et ciborum regulis vincat, lenitatem cum cognoverit. Illud in antegressis signis dictum tunc doceat.

In catarrho ab aëre orto bibat butyrum liquidum, ex praescripto cum quinque salibus et cum prima (medicamentorum) classe (Tom. I. pag. 90.) paratum. In nasalibus remediis etc. praeceptum totum inspicere potest, de hemiplegia datum.

In catarrhis a bile et sanguine ortis bibendum est butyrum liquidum cum herbis medicalibus decoctum. Adspersiones, inunctionesque etiam faciat frigidulas. Pinus longifoliae et Shoreae robustae resina, Pterocarpus santalinus, Panicum italicum, mel et Saccharum officinarum cum uvis Vitis viniferae, Sanseviera zeylonica, Goji, Gmelina arborea et Glycyrrhiza glabra adhibetur, ecligmataque ibi etiam purgatoriumque cum syrupis.

Ex Grisleae tomentosae corticis, trium myrobalanorum, Convolvuli turpethi floribus nigris, Symploci racemosae, Glycyrrhizae glabrae, Gmelinae arboreae et Indigoferae tinctoriae misturis in lacte et decima (medicamentorum) classe (Tom. I. pag. 92.) coquat oleum. Id tempori subjectum fieri potest nasale remedium, in his duobus catarrhis (a bile et sanguine) salubre.

In catarrho a phlegmate orto aegrotum, butyro clarificato inunctum, per oryzam fermentatam, cum Sesamo orientali et Phaseolo radiato decoctam, vomere faciat; post vomitum antiphlegmaticam methodum adhibeat.

Ambo valida Solana (Solanum jaçquini et Solanum melongena), Embeliam ribem, Ruelliam longifoliam, Śvétamúlam (albam radicem), Barleriam albam, Phrynium dichotomum, et ranas ibi recipiat. Oleum ex his excoctum nasale praeparet.

Ex Pinu longifolia, Achyranthe aspera, Pinu Dévadáru, Jatropha glauca et Terminalia catappa confectae turundae sunt adhibendae, ut circa fumi sorbitionem praeceptum datum est.

Butyra pungentia amaraque, acres fumi, pungentia medicamina adhibita depellere possunt omnem ab irritatione ortum catarrhum.

Ex Amomo zanthorrhiza, Ativishae misto, et ex Cypero rotundo Pinuque Dévadáru excoctum oleum pro nasali remedio sapiens tribuat.

Cyperum rotundum, Pothum officinalem, Cysampelum hexandram, Cayaphal, pungentes cortices, Sinapim dichotomam, Piperis longi grana, sal fossile, acarum rubrum, vitriolum caeruleum, Galedupae arboreae semen, sal maritimum et Pinum Dévadárum recipiat. Ex his autem paratam infusionem in ecligmate adhibeat.

Digitized by Google

Salubre capiti purgando est oleum ex illis excoctum.

Lac cum dimidia aquae parte coquendum est, cum carnibus Cervi axis aviumque, et cum floribus aquaticisque aërem pellentibus herbis commixtum. Hoc refrigerato et lactis experte, butyrum studiose faciat; tum gummi benzoës, saccharum candidum, Panicum dactylon, Glycyrrhizam glabram et Sirium myrtifolium adsumat et denuo coquat. Hoc est butyrum ex decuplo lacte paratum. Prout nasale remedium id adhibitum evidentes catarrhos removet.

Corruptis humoribus sedandis idoneum oleum medicus studiose conficiat.

Circa urinam bilemque autem indicatas curationes vermibus adhibeat peritus, scilicet eorum expellendorum causâ anthelminthinca remedia."

Caput XXV.

Nunc vero caput, morbos a capite profectos discernens, expositurí sumus.

„Caput mortalium aegrotat ex his tribus, aëre bile et phlegmate, ex omnibus his humoribus simul corruptis, ex sanguine, ex phthisi, ex vermibus , ex solis vertigine, ex infinito rheumatismo, ex dimidiae (capitis) partis fissura, et ex temporum passione. Morbi undecim species habentis signum hic dicitur.

Si sine causa capitis morbi oriuntur nocte ultra modum acres, vinculisque et caloribus oritur morbi species, capitis vexatio haec ab aëre profecta est.

Si calidum et sicut prunae collectio fit caput, nasusque fumidus et per frigus nocte fit morbi species, capitis vexatio haec a bilis irritatione profecta est.

Caput, guttur, si phlegmate superlitum, grave, et frigidum est, si bulbus oculi, si facies tumida est, capitis vexatio haec a phlegmatis irritatione profecta est.

In capitis vexatione, tertium locum obtinente, omnia signa oriuntur.

Sanguinis indole praedita vexatio capitis bili similia signa habet; tactionis intolerans caput fit.

Ex morborum ab adipe, phlegmate et ulceribus ortorum et caput aggressorum interitu fieri potest phthisica capitis vexatio molesta, horrifice dolorosa ultra modum.

Si caput sudationibus, vomitibus, suffitionibus, sanguinis detractionibus

Digitized by Google

augmen sumit, cruciatur, ultra modum comesum interno quasi exsilit, sicnaribus exit aqua cum sanguine commixta, capitis est vexatio haec a vermibus orta terribilis.

Sub solis ortum si sensim sensimque magis supercilia aggreditur morbus, increscitque cum sole, et sub solis reversionem recedit, si frigore homo sedationem adipiscitur et aliquando calore voluptatem percipit, hanc passionem universalem molestissimamque solis vertiginem appellant.

Humores corrupti tres, cervicalem tendinem vexando, cervicem perdolentem perhorridamque efficiunt. Simul in superciliari temporalique regione praesertim torporem celeriter excitat haec passio; in genae lateribus facit tremorem maxillas corripientem, ocularesque morbos. Infinitum rheumatismum hunc appellant, a tribus humoribus simul corruptis exortum capitis morbum.

Praestantissimi membri (capitis) pars dimidia vehementer fissurâ, cruciatu, vertigine doloreque afflicta a latere, post decem dies, aut celeriter dimidiae partis fissura post tertium diem aegrotum destruere potest.

Tempora aggressus aër, dilacerante impetu praeditus complicitusque cum phlegmate, bile et sanguine, morbos perhorridos expandit in capite, praesertim vero in temporibus. Valde molestum esse hunc temporalem morbum sacrosancti (maharshayas) Védarum periti antiquissimi dicunt, exortae morti similem, a millibus medicorum adeo difficilem depulsu.“

Caput XXVI.

Nunc vero morborum a capite profectorum remediationem expositurî sumus.

„Aërii morbi methodus adhibenda est in capitis morbo aëris naturam habente.

Lac pro potu, butyrum liquidum, aut etiam oleum Sesami orientalis homo bibat; Phaseolos mungones, Dolichos bifloros et Phaseolos radiatos comedat nocte omnes pungentes, calidos butyroque clarificato conditos; calidumque lac post bibat; aut bibat ex lacte oleum Sesami orientalis, aut etiam hujus olei sedimentum. Adspersionem ex lactibus, de substantia aërem depellente paratis, suaviter calefactis, doceat; aut jusculis de tali substantia paratis suaviterque calefactis, aut vaporatis piscium carnibus, aut pulmentis sale fossili conditis, aut Sirio myrtifolio, Nymphaeâ caerulea Costoque arabico, his scilicet permollibus, et cum Pipere longo compositis, caput inungat.

Digitized by Google

Inuncto homini oleum Sesami orientalis remedium nasale sit, cum cancri jusculo commixtum.

In medicaminum classe, incipiente cum Cappari trifoliata (Tom. I. pag. 91.), contrita, lac cum dimidia parte aquae commixtum coquat. A lacte relictam, idoneam, frigidam hanc essentiam recipiat. Deinde cum syrupis paratum hoc butyrum in nasali remedio honoratum est. Ex illo autem decocto lacte bibendum est butyrum liquidum saccharo mistum. Vaporem ejus unguinosum medicus tempori convenienter adhibeat. In potibus, unguentis et nasalibus remediis, in clystere et adspersione, sapiens det oleum ex Convolvulo turpetho albo, aut ex Pavonia odorata confectum. Cibet jusculis oleosis, aut lactibus bene paratis.

A bile et sanguine ortos duos capitis morbos medicus avertat cephalicis unguentis cum butyro paratis, circumspersionibus frigidis, sacchari succo, aquâ oryzae fermentatae, sero lactis, melle, aquâ saccharo mista.

Ex Arundine kauka, Calamo rotang, Kalhara, Sirio myrtifolio, Nymphaea caerulea, Padmaka, conchis, Valisneria octandra, Siphonantho indica, Cypero rotundo et Nelumbio specioso commixtis fiat unguentum cephalicum cum butyri liquidi aequali parte paratum.

Dulcibus gratisque inunctionibus, nasalibus curationibus, roborationibus, purgationibus aptisque clysteribus oleosis curet. Lactis butyrum salubre est nasale remedium, aut adeps animalis fausta est. Ex lacte cum Nymphaea caerulea etc. (Tom. I. pag. 94.) concocto roborans salubre est.

Alimentum ex jure carnis elixae et butyro clarificato; suffimentum ex dulcibus; in unguento autem lactis butyrum saccharatum, bilem sanguinemque delens, indicatum est, et quidquid aliud hic salubre est.

A phlegmate ortum capitis morbum medicus vincat medicaminibus phlegma amoventibus, capitis purgationibus, emeticis acribus et gargarizationibus. Clarum bibere det medicus butyrum liquidum, vaporet identidem caput succo Glycyrrhizae glabrae, inunctumque purget.

Ex his, scilicet ex Terminaliae catappae cortice, aut ex Asclepiade gominata, confectas turundas pro fumi haustu medicus adhibeat.

Odorandus est Gmelinae arboreae pulvis. Ecligmata phlegma auferentia sunt adhibenda. Pinu longifolia, Costo arabico, Śárngashtà, Pinu Dévadáru et Rohisà, cum lixivio saleque fossili contritis et suaviter calefactis, inungat caput.

Ex Hordeo hexasticho et Oryza praecoce cibum, cum specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis compositum, adhibeat. Jusculis Trichosanthae dioecae, Phaseoli mungonis et Dolichi biflori modice cibet aegrotum.

In capitis morbo, a tribus humoribus simul corruptis orto, methodus, tres humores simul corruptos delens, salutaris est. Butyri liquidi potionem praecipue indicant.

Digitized by Google

In capitis morbo a phthisi orto phthisin cum adiverit medicus, nutritoria methodus adhibenda est.

In potu et in nasali remedio butyrum liquidum, cum dulcibus aërem delentibus coctum, fieri potest remedium phthisin catarrhumque auferens. Ibi butyrum liquidum aptissimum medici agnoscunt.

Vermibus adrosi hominis curationes capitis indicantur.

In nasum indat medicus sanguinem, quo deliquium patiuntur vermes. Inebriati vermes sanguinis odore undique accurrunt. Horum evulsio efficienda est. Tum remediis caput purgantibus, aut Hrasvae et Morungae guilandinae seminibus cum vitriolo caeruleo commixtis, anthelminthicis et comprimentibus, cum urina contritis, negotium medicus persequatur.

Cum foetido pisce compositos vapores anthelminthicos, cibos anthelminthicos potusque varios adhibeat.

In capitis morbo a solis vertigine orto dandum est nasale remedium etc., cibus carnis plenus et cum lacte et cibo parato butyrum. Eadem adhibenda sunt morbo, dimidiam capitis partem findenti, et quidquid aliud idoneum est.

Ex Mimosa sirisha, Raphano sativo et tribus myrobalanis expressus succus oculis saluber est.

Ex Bambusa arundinacea, Raphano sativo et camphora expressum succum adhibeat. Expressus succus cum Acoro calamo et Pipere longo compositus ibi quoque saluber est; aut ex Glycyrrhiza glabra expressus succus cum melle compositus; aut ex arsenico rubro, melle et Sirio myrtifolio expressus succus.

In oculorum fine salubre est nasale remedium, butyrum clarificatum, scilicet cum saccharo officinarum commixtum; et Echites frutescens, Nymphaea caerulea, Costus arabicus et Glycyrrhiza glabra, contrita cum acidis. Cum butyro clarificato et oleo Sesami orientalis compositum unguentum duobus oculis voluptatem adfert. Hoc unguentum etiam adhibendum est in capitis morbo phlegmatico.

In infinito rheumatismo tenendum est praeceptum de solis vertigine datum. Sanguinis missio instituenda est, infiniti rheumatismi mitigandi causâ. Alimentum praebendum est, aërem bilemque delens, de cibis, ex melliculis (mad'humastaka), placenta (sanyáva) et conditura (g'hṛ̆tapúra) confectis.

Lactis butyrum laudant in nasali remedio et in potu concheo. De pinquibus carnis elixae jusculis cibus laudatur.

Asparagum racemosum, Sesamum orientale, Piper longum, Glycyrrhizam glabram, Indigoferam anil, Nymphaeam caeruleam, Panicum dactylon et Boerhaviam diffusam alatam pro unguento bene praeparet.

Digitized by Google

Mahásugand'ham, Convolvulum turpethum nigrum cum acidis contritum, frigidas ibi adspersiones et inunctiones adhibeat.

Succus expressus, solis vertiginem arcens, ibi dandus est, cum verminationem phthisinque exortam in capitis morbis amoverit medicus prudens. Melle oleoque Sesami orientalis caput medicus purget. Deinde ex oleo Sinapis dichotomae nasale remedium adhibeat. Nisi sedationem et unguinosam sudationem nanciscitur, postea omnino medicus persequatur negotium missionibus sanguinis.

Sic diffuse sunt demonstratae simul cum signis (symptomatibus) curationes.

In sacra commentatione (sanhitá) expositi sunt sexaginta septem morbi oris. Illi ex praestantissimo corpore profecti morbi in hacce sacra institutione (śástra) latius expositi sunt numeris, formis et curationibus.“ —

Sic in *Susruta* opere, *Ayurvédae* doctrinam continente, composito a *Susruta* praeceptore, in *Ultimo Tractatu (Uttaratantra) Sálákyatantra* (Tom. I. pag. 2.) peractum est. —

Caput *XXVII.*

Nunc vero caput, novem daemonum actiones discernens, expositurі sumus.

„Daemonum parvulos spectantium distinctionem, effectionem immediatam, originem et actionem, ad Suśrutam tantummodo animadvertens, audi!

Skandas daemon est primus, Skandápasmaras, Śakuní, Révatí, Pútaná, And'hapútaná, Pútaná Śítá vocata, Muk'hamańdiká, nonus Négaméshas, qui vocatus est Pitrĭgrahas.

Ob nutricis matrisque perversam vitae rationem antea demonstratam parvulos puritate privatos, prosperis vitae rationibus orbatos, perterritos, horrore affectos, minis jactatos, aerumnâ afflictos et lacrymis confectos illi, venerationis causâ, interficiunt. In divina omnipotentia (aiśvarya) commorantes illi omniformes non possunt, intrantes corpus, videri ab hominibus. Aptum sermonem respiciens referam signa, quae in illorum (parvulorum) corpore sunt.

Tumidis oculis affectus, sanguineo odore praeditus, mammis inimicus, ore curvo instructus, laesus et tremulus in uno cilio oculoque, perterritus, valde deformatus est in oculis, parum lacrymat infans a Skanda vexatus.

Digitized by Google

Secespitae splendorem habet, animi impos fit, rursus fieri potest animi compos, iratus est, manibus pedibusque quasi saltat, faeces urinamque egerit clamans, oscitat, spumam egerit, ad suum amicum profugit, deciduis membris affectus, tumore perculsus, avem olens, profluo ulcere oppressus undique, tumoribus corporis extensus, aestu et coctione dignoscendus est infans laesus a Śakuní.

Rubros oculos habet, viridia excrementa reddit, perpallido corpore praeditus aut lividus est, febribus, oris coctione et doloribus vexatus est, afflictum corpus habet, aures naresque conterit certe oppressus a Révatí infans.

Deciduis membris affectus est, dormit suaviter interdiu, nec vero noctu, excrementa divisa reddit, cornicis instar odorem emittit, vomitu vexatus, horripilantibus pilis afflictus et hydriae sitiens est infans a Pútaná captus.

Qui odit mammam, dysenteriâ, catarrho, singultu et vomitu cum febre concomitato afflictus et decolor est, semper subtus jacet in lecto, acidum odorem emittit, eum (infantem) dicunt medici ab And'hapútaná esse vexatum.

Qui perterritus est, valde intremit, lacrymat, sopitus dormit, intestinis crepantibus, profluo corpore et dysenteriâ valde afflictus est, eum intelligat medicus a Śítapútaná esse vexatum.

Qui languidis membris, valde splendentibus manibus, pedibus et vultu praeditus, multum edens, turbidis vasis et obstructo ventre affectus et simul timidus est, urinam olet, is parvulus tum cognoscendus est a Vaktramańdíka (Muk'hamańdíká) vexatus.

Qui parvulus spumam vomit, inflectitur in medio corpore, simul timide queritur, sursum spectat, febricitat semper, adipem olet et animi impos fit, is a Négamésha captus est.

Qui infans rigidus mammisque inimicus est et obstupescit, eum identidem intrans mox interficit daemon, aetheris signis praeditus (Skandápasmáras).

Aegrotum curabilem, non ita pridem vexatum, medicus sanare potest.

In domo pura butyro vetere clarificato cum inunxerit infantem medicus purus, semina Sinapis dichotomae prospergat. Ex horum oleis lucernam conficiat. Semper praesentem sacrificet ignem, seminibus herbarum omni odore praeditarum et odoriferis floribus exornatum, Agnem et Kŕittikas voce sacrificali — Sváhá! Sváhá! — invocans. Honos Skandae Deo, daemonum domino honos! Capite (inclinato) te veneror ego, accipe a me sacrificium! Morbi expers, aegritudinis expers mihi fiat infans certe!"

Digitized by Google

Caput XXVIII.

Nunc vero Skandae daemonis remediationem expositurí sumus.

„Infantibus a Skanda daemone captis, decoctio, ex arborum foliis aërem delentibus parata, laudatur pro adspersione. Ex earundem (arborum) radicibus confectum oleum pro inunctione salubre est. Suffimenti, liquoris spirituosi, Palmae Christi et Kaitaryae adspersio optatur.

Cum Pinu Dévadáru, Mimosa octandra et dulcibus arboribus paratum butyrum liquidum lacteum ceu potum illi (daemoniaco morbo) adhibeat.

Semina Sinapis dichotomae, anguina pellis, Acorus calamus, Abrus precatorius, butyrum clarificatum, camelinos, caprinos, ovillos et vaccinos crines pro suffitione infantis adhibeat.

Asclepiadem acidam, Indravallim, Mimosam sumam, Aegles marmeli spinas, Cucumis colloquintidae radices colligatas gerat.

Rubra serta florea, vexilla rubra, odoramenta, varii cibi, campanae et Gallus domesticus Deo, ad Skandam daemonem salutari, sacrificia in Skandae habitatione facienda sunt.

Ablutionem per tres noctes noctu, et denuo per quatuor, faciat recentibus oryzae hordeique aquis, Gáyatrí incantatis, holocaustumque oblationibus ignis. —

Porro parvulorum praeservationem, vitia delentem, exporam, quae adhibenda est quotidie medicis indefessis.

Devotionum, splendorum, gloriarum et pulchrarum formarum exitium, scilicet Deus ille Skandas, interitus expers, tibi faveto!

Daemonum exercituum dominus, Deus, Deorum exercituum excelsus, Deorum exercituum hostes capiens, praeclarus Guhas, te tuetor!

Deorum Dei magni Pavakae (Agnis) qui filius est, aut Gangae, Umae et Kṛittikae, ille tibi felicitatem dato!

Rubri serti florei odoramento praeditus, fortunatus, Pterocarpo santalino exornatus, rubro caelesti corpore instructus Deus, Krauńchae occisor, tuetor te!“

Digitized by Google

Caput XXIX.

Nunc vero Skándásmáraе remediationem expositurі sumus.

„Aegle marmelos, Mimosa sirisha, Juncus articulatus floribus albis et medicaminum classis, quae incipit ab Anetho sowa (tom. I. pag. 92.) in adspersione adhibenda sunt, Skandápasmárae domandi causâ.

Ex odoramentis decoctum oleum ad inungendum salubre est.

In Ficus glomeratae infusione, et in classe a Kákolí incipiente, aut in butyro liquido coquendus est potus cum lacte commixtus.

Odoramentum cum Acoro calamo et Asa foetida commixtum ad Skandam daemonem salutare est.

Vulturis et noctuae excrementa, crines, elephanti ungulae, butyrum clarificatum et taurini pili adhibenda sunt in suffitione.

Panicum dactylon, Bombacem heptaphyllon, Momordicam monadelpham et Guilandinam bonducellam gerat.

Cocta incoctaque caro, purus sanguis, lac, B'hútodanas etiam communicandus est in Skandápasmárico antro.

In quadrivio balneum faciendum est refraenato animo.

Skandápasmáras qui appellatus, Skandae amicus est dilectus.

Viśák'has appellatus infantis Śivas esto, deformi ore praeditus."

Caput XXX.

Nunc vero Śakunis remediationem expositurі sumus.

„Aegroto a Śakuni circumdato adhibenda est a medico intelligente decoctio, ex Calamo rotang, Mangifera indica et Cratoeva valanga parata in adspersione.

Ex adstringentibus dulcibusque oleum conficiendum est pro inunctione infantis.

Glycyrrhizâ glabra, Andropogone muricato, Andropogone shoenantho, Echite frutescente, Nymphaea caerulea, Nelumbio specioso, Symploco racemosa, Panico italico, Rubia manjista et rubricâ superlinat infantem.

Digitized by Google

In vulneribus (ulceribusque) indicati pulveres varii idonei sunt. In Skanda daemone suffimenta eosdemque pulveres etiam adhibeat.

Asparagum racemosum, Cervum axem, Cucumerem utilatissimum, Heliotropium indicum, Solanum jacquini, Lakshmańam, Echiten frutescentem et Solanum melongenam gerat.

Tilatańd'ulakae flos, arsenicum flavum et arsenicum rubrum — sacrificium hoc in Galedupa arborea offerendum est submisso animo.

In fruticeto adhibendum est aegroto balneum ex praescripto.

Skandam daemonem sedans butyrum clarificatum ibi etiam est honoratum.

Praestet quoque varias reverentias Śakuní floribus pulchris.

In aëre incedens Dea, omnibus ornamentis decorata, deorsum spectans, acri vultu praedita Śakuní tibi faveto!"

Difficilis conspectu, magno corpore instructa, nigris oculis praedita, terribilem vocem emittens, ventriosa, palo similes aures habens Śakuní tibi faveto!"

Caput XXXI.

Nunc vero Révatis remediationem exposituri sumus.

„Physalis flexuosa, Odina pinnata, Echites frutescens, Boërhavia diffusa alata, duae barleriae, Convolvulus paniculatus, — infusiones pro adspersione salubres sunt.

Oleum pro inunctione conficiendum est ex Costo arabico, aut etiam ex resina Shoreae robustae.

Ex Grislea tomentosa, Shorea robusta, Pentaptera arjuna, D'hátakí, Diospyri glutinosae resinoso fructu et ex medicaminum classe incipiente a Kákolí (tom. I, pag. 93.) potabile butyrum liquidum optatur.

Dolichos biflorus, conchae pulvis, unguenta omnibus odoramentis praedita (aromatica), vulturis et noctuae excrementa, Hordeum hexastichon, Wrightea antidysenterica et butyrum clarificatum — haec infantis suffitio diluculo crepusculoque facienda est.

Capparis trifoliatae et Sapindi saponariae, Citri medicae et Viticis negundinis, aut Nageliae putrajivae fructum semper gerat.

Alba Caesalpiniae bonducellae grana, lac, Oryza sativa cocta — sacrificium offeri debet Révatí submisso animo in sacra ablutionis aqua.

Ad confluentes medicus lavationem nutricis et infantis paret.

Digitized by Google

Varias vestes gerens Dea, versicoloribus sertis floreis obducta, tremulis inauribus ornata nigra Révatís tibi faveto!

Ampla, igens, inclinata, liberis fecunda Révatiś mater, haec Dea, tibi semper faveto!"

Caput XXXII.

Nunc vero Pútanae remediationem expositurí sumus.

„Kapotavanká, Ailanthus excelsa, Capparis trifoliata, Erythrina fulgens et Echites dichotoma adhibenda sunt in parvulorum adspersione.

Acorus calamus, Asclepias acida, Juncus articulatus floribus albis, arsenicum flavum, arsenicum rubrum, Costus arabicus, resina Shoreae robustae et oleosa classis optatur.

Salubre est butyrum clarificatum in Bambusae arundinaceae manna et in dulcibus paratum, Costus arabicus, Flacourtia cataphracta, Mimosa ferruginea, Sirium myrtifolium, Dalbergia ougeiniensis, Pinus Dévadáru, Acorus calamus, Asa foetida cum Costo arabico, montana Nauclea cadamba, Elettaria cardamomum et Pisum sativum semper adhibenda sunt in suffitione.

Morungae hyperantherae, Piperis chavyae, Rottleriae tinctoriae et Zizyphi jujubae medulla, Momordicae mixtae ossiculum et butyrum clarificatum cum Sinapi dichotoma fiat suffimentum.

Abrum precatorium, Cucumerem utilatissimum, Momordicam monadelpham et Abrum precatorium rubris baccis gerat.

Cum piscibus coctam oryzam conficiat pulmentumque (ex lacte, Sesamo orientali et oryza) et carnem; operculum et capsam faciat, et tum sacrificium in vacua domo capiat.

Relictâ conspersione ablutio in capite optatur.

Honoranda est Pútaná Dea sacrificiis oblaticiis. Sordidis vestibus induta, sordida, horricomis, vacuam domum ingressa Dea Pútaná infantem tuetor!

Horribilis visu, valde foetida, ingens, nubilae tempestati similis, fissam domum habitans Dea Pútaná infantem tuetor!

Digitized by Google

Caput XXXIII.

Nunc vero Andhapútanae remediationem expositurî sumus.

„Ex Mimosae catechu arboris foliis conficiendum est decoctum pro conspersione. Liquor spirituosus, Suviracus Costus arabicus, arsenicum flavum, arsenicum rubrum et resina Shoreae robustae, ob oleosam substantiam, indicantur.

Piperis grana, piperis radix, dulcis classis, mel, Hedysarum gangeticum et duo Solana, ob butyraceam substantiam, indicantur; ex omnibus odoramentis frigidis confectum unguentum etiam pro membris et oculis indicatum est.

Excrementum Galli domestici, capillos, scutum, anguinam pellem, obsoletam vestem ad suffitionem praeparet.

Bombacem heptaphyllum, Guilandinam bonducellam, legumen et Panicum dactylum gerat.

Caro cruda, coctus quoque sanguis offerendus est in quadrivio et intra domum, infantis tuendi causâ.

Infantis lavationem paret ex omnibus odoramentis et ceteris substantiis faustis.

Ingens, e gilvo nigricans, calva, furvis vestibus induta Dea Pútaná infantem hunc laeta custodito!“

Caput XXXIV.

Nunc vero Śítapútanae remediationem expositurî sumus.

„Cratoevam valangam, Convolvulum turpethum album, Momordicam monadelpham, Aeglen marmelon, Prachíbalam, Ficum indicam et Semicarpum anacardium in adspersione adhibeat.

Caprinam urinam, vaccinam urinam, Cyperum rotundum, Pinum Dévadáru, Costum arabicum et omnia odoramenta (aromatica), ob oleosam substantiam, recipiat.

Asclepiadis acidae, Shoreae robustae, Mimosae ferrugineae, Buteae frondosae et Pentapterae arjunae cortices cum coxerit, in hoc decocto lac simul concoquat.

Digitized by Google

Vulturis et noctuae excrementa, Vastagand'hámahis cutem, Micheliae azidaractae folia et Glycyrrhizam glabram in suffitione adhibeat. Gerat etiam Cucumerem colocynthidem, Abrum precatorium et Abrum precatorium baccis rubris.

In flumine cibis ex Phaseolo mungone confectis exhilaret Śítapútanam. Deae dandus est cibus, liquor spirituosus et sanguis.

In lacus fine balneum infantis indicatum est.

Phaseolum mungonem et oryzam coctam comedens Dea, liquorem spirituosum et sanguinem bibens, in lacu domicilium habens Dea Śítapútaná tuetor te!"

Caput XXXV.

Nunc vero Muk'hamaṅdikae remediationem expositurí sumus.

„Cratoeva valanga, Aegle marmelos, Aeschynomene sesban, Bambusa arundinacea, Ricinus communis et Bignonia suaveolens adhibenda sunt in parvulorum adspersione.

Ex sedimentis oleosis arboris Cassiae fistulae et ex Aja Harigad'haque oleum medullamque componat et coquat ad unguentum infantis.

In Sanseviera zeylanica, lacte, mannarum classe, liquiritia et in quinque radicibus recentioribus (Tom. I. pag. 95.) butyrum coquat.

Adeps, resina Shoreae robustae, Costus arabicus et butyrum clarificatum in suffitione salubria sunt.

Gerat infans linguas Caraciae indicae, Chirallis et serpentis.

Odoramentum, aromaticum pulverem, sertum floreum, collyrium, hydrargyrum et arsenicum rubrum offerat in bubili medio.

Oblationem (cum lacte, oryza et saccharo) butyraceam, scilicet holocaustum (purodáśam) sacrificium offerat.

Balneum ex aquis per sacros hymnos (mantra) lustratis ibi quoque est salutare.

Decorata, formosa, fausta, amabilem formam habens, in medio bubuli domicilio delectata Muk'hamaṅdiká tuetor te!"

Digitized by Google

Caput XXXVI.

Nunc vero Négaméshae remediationem expositurí sumus.

„Aegle marmelos, Premna spinosa et Caesalpinia bonducella sunt adhibenda in adspersione.

Ex liquore spirituoso, fructibus Zizyphi jujubae et aqua oryzae fermentatae adspersio laudatur.

Cum Panico italico, Pinu longifolia, Panico dactylo, Anetho sowa, Bignonia indica, vaccina urina, lacte coagulato, sero lactis et acida alica coquat oleum Sesami orientalis.

Cum bis quinque radicum (Tom. I. pag. 95.) decoctione, lacte, syrupis, psittaci et K'harjúris capite butyrum coquat.

Acorum calamum, Asclepiadem acidam, Juncum articulatum floribus albis, aut Valerianam jatamansem gerat.

Suffimentum salubre est ibi, Skandápasmáram delens.

Sinapis alba, Hibiscus populneoides, Asa foetida et Costus arabicus cum farinis tostis, Semicarpus anacardium et semina Cari carvi sunt infanti salubre suffimentum.

Ex simiarum, noctuarum et vulturum faecibus in novem daemonibus suffitio, homine dormiente, facienda est medico, infantis salutem optanti.

Sesami orientalis semen, sertum florcum et cibos varios Pitrĭméshae infantis in arboris radice offerat. Sacrificium sub ficubus indicis arboribus die lunari sexto offerat.

Caprino ore, tremulis oculis et superciliis praeditus, amabili forma instructus, gloriosus salvator, Deus Négaméshas infantem tuetor!“

Caput XXXVII.

Nunc vero caput de daemonum origine expositurí sumus.

„Novem daemones infantium a Skanda incipientes sic dicti, fortunati, coelesti corpore praediti, foeminino masculinoque corpore instructi sunt. Hi, Guhae in sagittarum sylva habitantis tuendi causâ, proprio splendore praediti, A Krĭttika, Uma, Agni et Śúli procreati sunt. Foeminino autem corpore instructi daemones, multiformes, a me explicati sunt.

Gangae, Umae et Krĭttikae partes impetuosae (rájasá) creditae sunt.

Négaméshas autem a Párvatí natus, arietino ore praeditus daemon, infantes ferens, Dei Guhae intimus amicus est.

Digitized by Google

Qui vero Skandápasmáras appellatus est, is, ab Agni generatus, Agni similiter splendet. Hic vero Skandae amicus etiam Viśákas vocatur.

Skandas generatus est a venerabili Deo Tripurae hoste.

Sustentat alios sic cognominatos Kumáras daemon. Infantilia crepundia gerens Deus a Rudra et Agni progenitus, in perversis moribus venerabilis ipse non versatur.

Ob communitatem cum Skanda quidam indocti — „Rudras capit“ — sic dicunt, illi parvam cognitionem habentes corpusque solum considerantes. Deinde, venerabili Skanda Deorum exercitus duce facto, aggressi sunt daemones (Graha) omnes fulgentem viresque habentem Guham. Dixerunt, implicatis manibus: hunc tanquam existentiam nostrum discerne! Eorum causâ tum Skandas Śivam Deum commovit. Deinde daemonibus illis dixit Venerabilis, pulchris oculis cordeque praeditus: quadrupede origine praeditum esse hominem, divinumque triplicem mundum. Mutuo auxilio existit sustentaturque (mundus). Dii homines, quadrupede origine praeditos, exhilarant tempori convenientibus frigoribus, pluviis, caloribus et ventis. Sacrificiis autem, manuum implicationibus, adorationibus, precationibus, holocaustis, devotionibus etc. omnino adhibitis homines exhilarant coeli dominos. Sors salusque aliqua separata non cognoscitur. Haec in vestris infantibus fausta vita erit, si in familiis Dii, Manes, Bráhmańae, boni magistri et hospites coluntur. In his domibus, perfecta probitate puritateque praeditis, hospiti cibum praebentibus, opertis victimis eleemosynisque impletis et in perforatis scyphis potum offerentibus, si vos infantes illos (daemones) excipitis intrepidi, ibi vobis longa vita honorque erit.

Pari modo daemones (Graha) aggressi deinceps excipiunt parvulos.

A daemonibus autem vexati parvuli difficillimi curatu sunt crediti. Imparata mors celeriter certe a Skanda daemone credita est; qua de causa etiam Skandas daemon vel maxime terrificus in omnibus est creditus. Alius autem omniformis daemon non curabilis esse dicitur.“

Caput XXXVIII.

Nunc vero uteri corruptionis remediationem expositurі sumus.

„Magno pene praeditum virum quae femina ultra modum adhibet, hujus asperae infirmaeque feminae aër irritatur. Aër corruptus, uterum ingrediendo, uteri morbus fit. Ex trium humorum corruptorum signo viginti corruptiones uteri convenienter demonstratae sunt in morborum compendio. Perverso

Digitized by Google

more illae corruptiones, mulierumque corrupta menstruatione, oriuntur, et seminis virilis vitio fatoque. Illas (uteri corruptiones) singulatim audi!

Uterus aquis vexatus, sterilis, non fluens, circumfluus, ventosus ab aëre ortus; a bile ortus, sanguine vexatus, perversus, procidens, infantes occidens, biliosus, ultra modum voluptarius, auritus, coitu dupliciter usus; phlegmaticus pituitosus, sterilis, fecundus, magnus; orificiis sicut acus instructus, ab omnibus tribus humoribus simul corruptis ortus esse potest.

Pituitosa aquosaque menstruatio difficulter curatur. Sterilem uterum menstruatione privatum medicus cognoscat; non fluentem semper dolorosum; in circumfluo utero oritur inter coitum aegritudo vehemens; ventosus uterus durus, rigidus et tormentis vexationibusque afflictus est. In quatuor antecedentibus oriuntur ventosi dolores.

Cujus uteri menstrualis sanguis simul aestum emittit, is sanguine vexatus est.

Simul ventosum deglutire potest semen virile uterus perversus, commixtum cum menstruo sanguine.

Procidens uterus peragitatus tremit difficulterque parit.

Rigidum foetum occidit uterus infantes occidens, post sanguinis profluvium.

Ultra modum biliosus uterus aestu, coctione febreque affectus est.

In quatuor antecedentibus biliosa signa oriri possunt.

Ultra modum voluptarius uterus non percipit gaudium ex coitu.

In aurito utero inauris (sic dicta) ex phlegmate et sanguine oritur.

A viro coitum exercente primum (semen) praevalet; a viro autem ultra modum coitum exercente alia femina semen virile saepius non concipit.

Phlegmaticus pituitosusque uterus pruritu affectus perfrigidusque est.

In quatuor antecedentibus phlegmatica signa oriri possunt.

Menstruationis mammarumque expers femina sterilis horrido contactu est in coitu.

Valde corpulentus uterus feminae junioris captae fecundus esse potest.

Extensus permagnusque uterus orificiis, acus instar, valde opertus est.

Omnibus his signis praeditus uterus ab omnibus humoribus simul corruptis irritatis ortus est.

In quatuor antecedentibus omnia signa oriri possunt.

Quinque incurabiles existunt uteri, ab omnibus humoribus corruptis orti.

Ad corruptum humorem autem in curabilibus uteris inunctio ceteraque curandi ratio desideratur. Det medicus praecipue aptos clysteres jam dictos. Durum uterum, ventosum, rigidum intangibilemque in coitu Bdellii vaporibus cum urina bubulina commixtis curet.

Cum dulcibus herbis commixta condimenta uteris ingerat, adhibeatque crioxylon Sesami orientalis indefessus; purgationesque faciat explementaque

Digitized by Google

convenientia; ad uteros aestu et inflammatione affectos dictam admoveat frigidam medicus curationem.

Male olentes pituitosque uteros pulveribus ex quinque adstringentibus paratis impleat. Ex Buchananiae latifoliae etc. infusionibus purgatio fiat.

Utero autem purulento implementum per globulos ex purgatoriis substantiis paratos et cum vaccina urina saleque fossili commixtos, salubre est.

Solani jacquini triumque myrobalanorum sedimento oleoso, cum duabus Curcumis composito, pruriginosum intactilemque uterum impleat suffiatque.

Turundam applicet aurito utero, ex purgativis substantiis paratam.

Procidentem uterum, butyro liquido oblitum, lacte vaporatum, reponat, operiatque condimento, et tum deligationem faciat.

Adversus corruptos humores det medicus siceram, liquorem spirituosum et spiritum destillatum.

Mane maneque praebeat de Allio sativo exemtum liquorem; lacte et jure carnis plenum cibum det.

A semine virili, menstruo etc. orti humores corrupti et mammarum morbi sunt expositi.

Torporis origo, perturbati embryonis praeceptio, et curatio in gravidarum remediationibus quoque demonstratae sunt. Hanc curationem quovis modo adhibeat in uteri corruptionibus peritus medicus. Puerperarum morbos curet priori modo medicus.“ —

Sic in Suśruta opere, Áyurvédae doctrinam continente, composito a Suśruta praeceptore, in Ultimo Tractatu (Uttaratantra) Kaumárab'hrĭtya (Tom. I. pag. 2.) peractum est. —

Caput XXXIX.

Nunc vero febrium remediationem expositurí sumus.

„A quo ambrosia (amrĭta) ex aquarum medio depromta est in primordiali ortu; unde immortalitatem adepti sunt tredecim (Dii) ex triplicis coeli Domino (Jśvara), illum Deum (D'hanvantarem) sedentem interrogarunt Suśrutas et ceteri discipuli.

Vulneris (et ulceris) phaenomena jam dicta sunt; vulneratorum (et ulceratorum) phaenomena inde in posterum breviter, et diffuse etiam, explica nobis, medicorum excellentissime (D'hanvantari)!

Phaenomeno affectum autem vulnus (et ulcus) difficile curatu est. Phaenomena autem vulnerati (et ulcerati), difficilia curatu, jam dicta sunt.

Digitized by Google

Hominis, post illam humorum et corporis elementorum destructionem perdito robore et carne affecti, phaenomena universa dic nobis simul cum curationibus, quae in totius corporis curationibus observatae sunt ab eximiis sapientibus (rishis).

Illorum (Suśrutae et reliquorum discipulorum) orationem hanc cum audiverat, dixit medicorum excellentissimus (D'hanvantaris):

Febrem in principio explicabo.

Morborum turbae regina (febris) aestimata, Rudrae iracundiae et Agni similis, omnium animantium vexatrix, his illisve nominibus rerum nominatur.

In nativitatis principio et in occasu etiam saepius aggreditur homines febris; inde haec omnium morborum regina est vocata.

Praeter divinos homines autem non alius perfert febrem. Quia opere homo divinitatem adipiscitur ex homine, rursusque ingressus coelos (svarga) humanitatem sequitur, propterea illi homines divina portione perferunt febrem. Ceteri ex tortuosa vulva nati omnes intereunt, febre vexati.

Sudoris obstructio, aestus, omnium membrorum correptio et passiones subito exoriuntur, in quo febris dicta est.

Humoribus singulis, totis aut duobus corruptis egressa, variis de causis effecta, octuplex commemorata est febris.

Humores irritati in suis temporibus, suis irritamentis corpus penetrantes, plane febrem adducunt. Corrupti suis de causis humores, assequendo crudidatis sedem per aestum, conjuncti chylum aggrediendo, chylum sudoremque ferentium ductuum viam praecludendo, torpidum ignem (digestionem) faciendo, foras ejiciendo calorem omnem ex coctionis sede, et corpus penetrando, in suis temporibus febris accessionem (paroxysmum) producunt; tum intumescentiam et proprium colorem in cute etc.

A perverse et nimis adhibitis unguentis ceterisque operationibus hominum, a varia laesione, morborum ortu, coctione, lassitudine, consumtione, indigestione, veneficio, negligentia observantiae anni temporibus propriae, odore florum medicarum herbarum, moerore, constellationis vexatione, incantatione, exsecratione, animi angore feminarum gravidarum puerperarumque, insalubribus rebus, lactea metastasi etiam, febris post corruptos humores oritur. His (corruptis humoribus) impetuosis, multipliciter circumvagantibus deviaque ingressis, injectus interne ignis subito foras erumpit.

Quod febris constringit aquarum principium (Dhátu), propterea febre laborans homo perfervido corpore est affectus, neque omnino sudat. Lassitudo, dolor, decoloratio, siccitas, lippitudo, identidem appetitio aversatioque frigoris, venti, caloris etc., oscitatio, membrorum fricatio, gravitas, horripilatio, cibi fastidium, caligo, laetitiae absentia et frigus generatim oriun-

Digitized by Google

tur, exurgente febre. Speciatim autem oscitatio ultra modum ab aëre, a bile in oculis aestus, a phlegmate cibi inappetentia oritur; omnium autem signorum (symptomatum) numerus in febre ab irritatione omnium humorum simul corruptorum orta locum habet.

Binorum (humorum corruptorum) febrem, formâ unitam, ex conjunctione (binorum humorum corruptorum) ortam esse sciunt.

Trepidatio, inaequalis impetus, gutturis, labiorum orisque ariditas, insomnia, sternutationis suppressio, membrorum asperitas, capitis, cordis membrorumque afflictio, oris siccitas, faecum obstructio, oscitatio et punctio oritur in febre ab aëre orta.

Impetus, acerrima diarrhoea, somni diminutio, vomitio, gutturis, labiorum, oris nasique coctio, sudatio, lamentatio, punctio in ore, animi deliquium, aestus, delirium, sitis, flavidi, faecum urinaeque instar colorati oculi et vertigines oriuntur in febre a bile orta.

Gravitas, frigus, tormina, horripilatio, ultra modum somnolentia, sensuum organorum obstructio, dolorum paucitas, irrigatio, oris dulcitudo, non perfrigidus membrorum status, vomitio, membrorum lassitudo, indigestio, catarrhus, cibi fastidium, tussis et oculorum albugo oritur in febre a phlegmate orta.

Insomnia, vertigo, anhelitus, syncope, torpor membrorum, inappetentia, sitis, mentis error, delirium, stupor, aestus, frigus, cordolium, longinqua coctio corruptorum humorum, insania, atri dentes, lingua rudis violaceaque, ab articulis, capite ossibusque ortae passiones, inflexi turbidique oculi, aures tinnitu doloreque affectae, lamentatio, sensuum organorum coctio, indistincta loquela, mentis alienatio, sudoris, urinae faecumque diminutio et post longum tempus secretio sunt omnia signa (symptomata) in febre ab omnibus humoribus simul corruptis orta. Differentiam autem ibi a me audi!

Non valde calidus frigidusque, parum sui conscius, vertiginoso obtutu affectus, orationis expers, acri lingua et sicco gutture vexatus, sudore, faecibus urinaque privatus, cum lacrymis inflexo corde afflictus, odio incensus, splendore orbatus est, suspirans collapsus jacet, lamentationibus phaenomenisque (morbosis) affectus est (aegrotus). Hunc alii caducum dicunt splendoreque orbatum; alii autem febre ab omnibus humoribus simul corruptis orta correptum, miserum incurabilemque esse sciunt.

Somnolentia affectum, caducum, emaciatum, splendore orbatum, (quasi) depositis membris afflictum, hunc febre ab omnibus humoribus simul corruptis orta correptum esse sciat.

Cujus splendor cadit post bilis aërisque erectionem, is ob membrorum rigorem et frigus in lecto est amens.

Vigilans quoque dormit homo, somnolentus flebilisque est, arrectis pilis,

Digitized by Google

delapsis membris, stupore, aestu, doloreque affectus est. Hujus splendorem ab obstructione ortum esse cognoscat peritus medicus.

Septimo, decimo aut etiam duodecimo die aggresso, febris rursus atrocior facta sedationem init, aut interficit.

Duorum corruptorum humorum erectionis signa, ex (binorum humorum corruptorum) conjunctionibus orta, triplicia sunt.

Oscitatio, inflatio, delirium, tremor, articulorum divisio, consumtio, sitis, lamentatio et aestus nascitur in febre ab aëre bileque orta.

Punctio, catarrhus, phlegmatis vexatio, frigus, tremor, tussis, gravitas, inappetentia et obstructio nascitur in febre ab aëre phlegmateque orta.

Frigus, aestus, inappetentia, stupor, sudatio, mentis error, delirium, vertigo, tussis, membrorum lassitudo et singultus nascitur in febre a phlegmate bileque orta.

Infirmorum, a febre liberatorum et perversis alimentis gavisorum hominum humor corruptus, quamvis exiguus, adauctus (perversis alimentis), aërem ingressus, febres continuas, quotidianas, tertianas, quartanas, pituitosas, in phlegmate sitas, nullius numeri participes, facit. In dies ex loco in locum progreditur humor corruptus; deinceps, cruditatis sedem nactus, terribilem facere potest hominum febrem.

Pituitosa febris siccorum aegrotorum dignoscenda est vitam destruens.

Difficillimus curatu est stupor valde dolorosus, corporis elementa exsiccans.

Corruptus humor, in phlegmatis sedibus situs, duobus, tribus aut quatuor diebus contrarias, inaequales difficilesque curatu facit febres.

Alia origo autem esse propria natura in inaequali febre a quibusdam dicta est; aut adventicia causa plerumque in inaequali febre exposita est.

Ex aëris principatu tertianam quartanamque oriri dicunt medici harum febrium gnari.

In vehemente et a vino orta febre causam a bile effectam esse dicunt.

Pituitosam, aëream phlegmaticamque febrem a phlegmatis principatu ortam esse dicunt hujus febris gnari.

Animi deliquii symptomatibus praeditae inaequales febres plerumque ex copulatione (duorum corruptorum humorum) exortae sunt.

In cute situm phlegma et aër frigus in febris initio generant; in horum (phlegmatis et aëris) fine bilis aestum efficit. Vehementer sic etiam ab initio bilis in cute sita aestum efficit. Bile autem sedatâ, illa duo (phlegma et aër) frigus faciunt in fine. Hae duae ab aestu et frigore incipientes febres, ab unione (trium corruptorum humorum) ortae commemoratae sunt. In his duabus febribus illa ab aestu incipiens gravis et difficillima curatu est commemorata, et adsidua, et ex laesionibus orta, et ab animo profecta febris.

Digitized by Google

Nocte dieque, in sex accessionibus (temporibus) jam antea expositis, violenter inaequalis febris multipliciterque hominem invadit. Haec inaequalis febris etiam corpus nunquam relinquit, quia aegrotus a languore, gravitate vexationeque non liberatur. Impetu enim transgresso, — „practerita est febris“ — sic videtur. In mediis autem corporis elementis sita ob solutionem et placiditatem non animadvertitur febris, exiguo humorum corruptorum phlogisto affecta et exilis, sicut ignis pauco ligno instructus.

Exiguus, insaluber factus humor hominis a febre relicti, rursus unum aut alterum elementorum corporis ingressus, facit inaequalem febrem.

Continuam febrem corruptus humor ille in chylo et sanguine situs; carnes ingressus quotidianam; telam cellulosam autem ingressus tertianam; porro ossium medullam nactus facere potest febrem quartanam; terribilem, mortiferam, cum morbis complicatam.

Quidam a daemonum imprecationibus ortam esse inaequalem febrem dicunt, sic etiam septimo, aut decimo, aut duodecimo die exortam.

Quae febris ob suam continuitatem assidua est, ea continua appellatur.

Intra diem et noctem continua febris bis accedit; quotidiana intra diem et noctem semel accedit; tertiana tertio die; quartana quarto die.

Vento agitatum sicut tumescit mare, sic aëre commoti humores corrupti faciunt febres. Sicut in impetus accessione, ripam oceani cum obtexerit aqua, haec in impetus relictione ibi evanescit, sic in corruptorum humorum impetus ortu emitti potest febris, in impetus relictione autem sedari potest ita, ut finis in mari.

Si febris ex varia laesione oritur, sicut corruptorum humorum irritationem, ita hanc febrem aestimet.

Livor faciei in febre veneficio effecta, aestus, diarrhoea, cordis prehensio, crudus morbus, sitis, dolor, animi deliquium, virium amissio.

In febre, ab odore herbarum medicarum orta, animi deliquium, capitis dolor et sternutatio oritur.

In febre, ab amore (káma) orta, mentis lapsus, lassitudo, inertia, crudus morbus, cordis dolor exsistit, celeriterque corpus exsiccatur. Ex timore lamentatio, ex moerore irritationeque tremor exoritur.

Ab incantatione et exsecratione oritur mentis error et sitis; ex daemonum imprecatione timor, risus, tremor, lacrymatio. Lassitudine, consumtione et laesione hominum irritatus aër, implendo universum corpus, febrem valde potest adducere. Ex morborum autem ortu, aestu et adventiciis causis febris alia exoritur, et his aliisque conditionibus.

Corruptorum humorum signa (symptomata) interdum non praetereunt.

Profunda autem febris cognoscenda est ex interno aestu, siti, suppressione urinae, vehementis suspirii tussisque ortu.

Digitized by Google

Lumine et sensu orbatum, emaciatum, pravo animo affectum, dissolutum, profundo acrique impetu (paroxysmo) vexatum febricitantem medicus deserat.

Humoribus corruptis ex medio superioreque corpore emissis, tertio, septimo, duodecimoque die febris impetus (paroxysmus) fieri potest acutus, ex ordine facilis curatu. —

Sic febres expositae sunt; nunc curatio indicabitur.

Antecedentibus febris formis locum habentibus, sapiens medicus bibere det butyrum liquidum purum, inde aegrotus voluptatem percipit.

Praeceptum in febribus ab aëre et bile ortis purgatio est; lene emeticum in febribus a phlegmate ortis datur.

Quidquid in febribus a duplice corrupto humore ortis dictum est, medicus secundum corruptos humores curet. Nec inungendus est aegrotus, nec abluendus, sed jejunio etc. curandus.

Formae et prioris formae varietatem medicus cognoscat ad instar ignis et fumi.

In febribus evidente forma praeditis salubre est omnino jejunium.

Corrupto humore in cruditatis sede sito et cum torminibus complicato, emeticum praestantissimum est.

Aegrotus, humidis humoribus corruptis adligatus, quamdiu servet jejunium, tamdiu tum familiaritatem (illorum) obtinere potest.

Ne jejunet in febre ab aëre, consumtione et animo orta. Etiam fame domandae non sunt febres, quae antea in duplice vulnere (vulnere et ulcere) explicatae sunt.

Post instabilium humorum corruptorum ignem jejunium est coctio humorum corruptorum.

Febres depellentem, lucidum, appetentiam cibi, famem levitatesque efficientem, ab aëre, faecibus et urina liberatum, sternutationis sitisque expertem, levem, claris animi sensibus praeditum et tenuem esse hominem sciat, jejunio bene defunctum.

Virium interitus, sitis, tabes, lassitudo, somnolentia, vertigo, defatigatio et phaenomena, ab anhelitu incipientia, exoriuntur ex nimio jejunio.

Calefaciens, phlegma incidens, bilem aëremque ordinans, aegrotis febre a phlegmate et aëre orta vexatis salubris est calida aqua. Sitim autem findens, mitigatorium humorum corruptorum et organorum est frigida aqua. Perverse autem adhibitâ aqua frigida, febris augetur.

In febribus ex bile, vino et veneno exortis frigida decoctio, parata ex amaris, Cypero rotundo, Zingiberi officinali arido, Andropogone muricato, Oldenlandia biflora, Andropogone shoenantho et Sirio myrtifolio, salubris est.

Calefaciens, coquens, levis, febribus vexatorum febres extinguens, proprie ex decoctionibus confecta potio coenae tempore salubris est.

Digitized by Google

In hominis, multo corrupto humore et torpido igne affecti febre, post septem dies (et noctes), sub jejunii fine, quando corruptus humor ptisanis oryzae fermentatis non coquitur, tum hunc infusionibus, siccitatem oris, sitim et cibi fastidium delentibus, decoctionibus suavibus, febrem tollentibus, aggrediatur medicus.

Ex quinque parvis radicibus (Tom. I. pag. 95.) paratam adstringentem decoctionem in febre ab aëre orta; in febre a bile orta ex Cypero rotundo, Echite antidysenterica et seminibus Nerii antidysenterici confectam, simul mellitam decoctionem; in febre a phlegmate orta ex Pipere longo etc. (Tom. I. pag. 95.) confectam adstringentem decoctionem; in febribus a (binorum corruptorum humorum) conjunctione ortis autem compositam (ex antecedentibus) decoctionem medicus det. Evitet autem (medicamentum) aquae potu impletus, jejunio defunctus, epulatus, aetate confectus, emaciatus et siticulosus. In leni febre, in levi corpore et in mobilibus secretionibus coctum esse humorem corruptum cognoscat medicus; in febre tum medicamentum dandum est.

Ex corruptorum humorum naturae mutatione illorum singulorum coctionis signum (oritur.)

Cordis palpitatio, lassitudo, salivatio, cibi fastidium, corruptorum humorum recessus, inertia, ischuria, copiosum urinae profluvium, grave abdomen, sudatio, nulla coctio (indigestio,) faecum passio, somnolentia, stupor, gravitas membrorum, ignis mitigatio, oris immundities, indefatigabilitas et fixa vehemensque febris. Quibus ex signis cognoscat febrem crudam peritus medicus.

Post septem dies (et noctes) nonnulli credunt esse dandum medicamentum; nonnulli autem dijudicantes post decem dies (et noctes) credunt esse dandum.

In biliosa, et brevi tempore ante exorta febre dandum est medicamentum.

Aegroto non diu febricitanti dandum etiam est medicamentum, corrupti humoris coquendi causâ. Medicamentum enim febrem aegroti, crudo humore afflicti, plus accendit.

Purgatio sedatam efficit inaequalem febrem.

Egredientem, febre perturbatam excretionem semper respiciat. Nimis provenientem curet, ut diarrhoeam.

Quando organorum (abdominis) excretiones intestina sequuntur, maturae solutaeque sunt, tum aegroto non diu febricitanti adhibeat purgationem. Maturus enim, non extractus humor corruptus, in corpore situs, valde mortiferam aut inaequalem facere potest febrem, et virium morte praeditam. Idcirco extractio humorum corruptorum est efficienda vomitu etc. Primum negotium est vomitus aegroti; tum efficienda est institio; tum alvi purgationem efficiat, et capitis purgationem.

Digitized by Google

Gradatim in vehemente febre a phlegmate orta dandum est emeticum.

In febre bilis plena, et solutam sedem habente, alvi purgatio adhibenda est.

In dolorosa, ab aëre orta et cum aquae vortice complicata febre adhibendus est clyster evacuans.

Febricitanti, lumbi dorsique affectionibus vexato et ignibus accenso, adhibenda est suffitio.

Capitis gravitatem doloremque discutiens et sensus suscitans capitis purgatio capiti est adhibenda in febre phlegmate praedita.

Infirmi inflatam dolorosamque alvum illinat Pinu Dévadáru, Acoro calamo, Costo arabico, Anetho sowa, Asa foetida et sale fossili cum aceto contritis suaviterque calefactis, aëre sursum meante.

Aegroto cohibitâ urina faecibusque affecto in anum ingerat turundam. Cum Pipere longo, Piperis longi radice, Hordeo hexasticho, Ligustico ajwaën et Pipere chavya paratam aquam oryzae fermentatae, aëris etc. ordinatricem, bibere det.

Cujus aegroti, a duobus lateribus purgati, febris ad sedationem non pervenit, ejus, residuis humoribus corruptis asperati, febrem butyro liquido vincat.

Macrum et exiguis humoribus corruptis affectum sedativis curet; abstinentiis autem robustum in febre ex saturitate exorta.

Irrigatam oryzae fermentatae alicam homini stupore, igne sitique vexato bibere det; siti, vomitione, aestu sudationeque cruciato, vini potatori et frumentis saturato mel cum aqua; postea in inveterata, jejunio et defatigatione effecta, debili et aëris plena febre oryzam coctam ex jure pisino.

Ignibus accenso homini medicus doctus oryzam coctam ex jure pisino prout cibum suppeditet.

Ex Phaseoli mungonis jure etiam oryza cocta salubris est in febre a phlegmate orta.

Ille etiam Calamus fasciculatus cum saccharo commixtus in febre biliosa saluber est.

Mali granati, Phyllanthi emblicae et Phaseoli mungonis jus salubre est in febre ab aëre bileque orta.

Brevis Raphani sativi jure cibet in febre a phlegmate aëreque orta.

Trichosanthae dioecae et Meliae azidaractae autem jus idoneum est febri, bilis phlegmatisque indole praeditae.

Homini aestu vomitioneque affecto, emaciato, cibi experti et siti afflicto illud jus, cum calamo fasciculato melleque compositum, frumentis saturato, bibere det.

Phlegmate bileque cruciato homini, pariterque sanguinis bilisque pleno,

Digitized by Google

vinum semper bibenti, fervido anni tempore non salubris est aqua oryzae fermentatae; illum curet pisinis jusculis acidis, aut non acidis, aut carnis juribus salubribus.

Vinum vetus, cum hordeaceo cibo adhibitum, homini sopitis ignibus praedito salubre est.

Cum specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis lac ebutyratum concedat homini phlegmate et inappetentia cruciato.

Macer, exiguis humoribus corruptis praeditus, miser, inveterata febre vexatus, solutus, ab humoribus corruptis liberatus, asper, febre biliosa aëreque laborans, siti cruciatus, aut aestuosus homo illa potione laetus fieri potest. Quae vero potio potata in juventute interficit hominem.

In omnibus febribus per septem dies modicus cibus saluber est in paroxysmi decessione; alioquin enim cibus febris paroxysmum auget.

Febre correptus etiam si cibum comedit salubrem, ejus inappetentia oriri potest. Tempore coenae autem non edens destruitur aut moritur.

Gravida femina destillandi tempore febricitans ne edat ullo modo, nec enim cibus aut illius aetati aut gaudio saluber est.

Continuam, aut etiam inaequalem, jam dudum exortam emaciati febrem alimentis convenientibus levibus curet.

Phaseolum mungonem, Ervum hirsutum, Cicer arietinum, Dolichon biflorum et Costum arabicum, scilicet singulorum partes aequales, ceu jusculum, coenae tempore det febricitanti.

Perdicum chinensium, Perdicum francolinorum, Antiloparum nigrarum, hystricum, camelorum, leporum, Kalapuchch'harum et Antiloparum albarum carnem carni adsuetis febricitantibus det.

Grues, ardeas, pavones, gallos domesticos et Tetraones cinereas ob gravitatem aestumque in febre non laudant quidam medici. Febricitantium autem paroxysmum quando adit aër, tum etiam hae carnes, per modicum tempus adhibitae, laudantur.

Conspersiones, ablutiones, illitus, purgationes, balnea, inunctiones, diurnum somnum, frigus, defatigationes et feminas ne collat homo a febre liberatus, quamdiu non robustus fit. Hominis enim a febre liberati infirmi corpus febris, insalubribus rursus aggressa, celeriter comburere potest, sicut aridam arborem ignis. Idcirco obtinenda est abstinentia homini a febre liberato, quamdiu non in sua natura repositus est, quoad humores corruptos scilicet et spiritus vitales.

In febre stupor oritur a perparvis etiam contentionibus. Perterritum coenet; ex eo urinam faecesque emoveat. In cibi fastidio, membrorum lassitudine, decoloratione, in corporis excretionibus etc. homo a febre quamvis liberatus purgandus est propter symptomatum metum.

Digitized by Google

Ne vero unquam hominem, febre debilitatum, doctus medicus subito satiet. Eo enim corrupta rursus febris exoritur.

Curet medicus febres omnes causarum contrarietatibus.

In febre, a lassitudine, consumtione et laesionibus orta, corporis elementorum morbum curet. Si morbus a puerperarum feminarum lactis descensu (metastasi) est ortus, ibi sedationem corruptis humoribus convenienter efficiat medicus artis peritus. —

Porro sedativas infusiones me doce, quae in omnibus febribus ab intelligente medico dandae sunt.

Ex Pipere longo, Echite frutescente, uvis Vitis viniferae, Anetho sowa et Piso sativo confecta infusio cum saccharo depellere potest febrem a suspirio ortam. Cocta etiam refrigerataque infusio Menispermi cordifolii bibenda est.

Pavoniae odoratae, Sacchari cylindrici et Flacourtiae cataphractae infusionem sedimento privatam, cum saccharo butyroque liquido commixtam, bibat, aëris febres auferentem.

Anethum sowam, Acorum calamum, Costum arabicum, Pinum Dévadárum, Pisum sativum, semina Coriandri sativi, Andropogonem muricatum et Cyperum rotundum celeriter praeparet; cum melle et saccharo candido commixta haec decoctio idonea est febri aëris indole praeditae.

Uvas Vitis viniferae, Menispermum cordifolium, Gmelinam arboream, Tráyamáńam et Echiten frutescentem decoquat; cum saccharo hanc decoctionem bibat in febre ab aëre effecta.

Menispermi cordifolii sedimentum praebendum est cum aequali parte Asparagi racemosi. Id cum saccharo potatum febrem aëre effectam celeriter potest depellere.

Butyri liquidi inunctiones, vaporationes et emplastra locis (morbosis) applicet.

A Gmelina arborea, Sirio myrtifolio, Andropogone muricato, Xylocarpo granato et Bassia latifolia confecta infusio, cum saccharo et syrupo commixta, depellit biliosam febrem.

Potus ex Echite frutescente etc. (Tom. I. pag. 93.) confectus, cum saccharo commixtus, biliosam febrem depellere potest. Ex Nymphaea caerulea etc. (tom. I. pag. 94.) cum Glycyrrhiza glabra, aut ex Nymphaea caerulea cum saccharo commixta, cocta refrigerataque infusio (hanc febrem) depellere potest.

Menispermi cordifolii, Nelumbii speciosi, Symploci racemosae, Echitae frutescentis et Nymphaeae caeruleae decoctio, cum saccharo syrupoque condita et refrigerata biliosam febrem aufert.

Uvarum Vitis viniferae et Cassiae fistulae, aut Gmelinae arboreae, dul-

Digitized by Google

cium, amararum adstrigentiumque substantiarum infusionibus, cum saccharo commixtis, beneque refrigeratis, sedare potest sitim auctam et aestum.

Frigidam cum melle commixtam aquam usque ad gulam bibere dando, medicus sitientem vomere faciat; hac aqua enim sitis sedatur.

Ex lactibus et lacteis infusionibus bene refrigeratis et cum Sirio myrtifolio compositis in interno aestu potus conficiendus est, aut ex his aliisque refrigeratoriis. Deinde deponat in aquis peragitatis aegrotum nocte perustum.

Cum melle commixtam aquam bibentis et febrem aestumque sedantis hominis capiti, cum linguae, palati, gutturis et vesicae urinariae siccitate complicato, Nelumbium speciosum, Glycyrrhizam glabram, Nymphaeam albam, Nymphaeam caeruleam, Hordeum hexastichon aridum, Andropogonem muricatum, Mimosam pudicam et Gmelinae arboreae fructum imponi jubeat.

Filamenta Citri medicae cum melle saleque fossili commixta, aut de saccharo officinarum et malo granato, pariterque de uvis Vitis viniferae et Phoenice sylvestri sedimentum in ore teneat, ut salubre est.

Saptachch'hadam, Menispermum cordifolium, Meliam azidaractam et Diospyron glutinosam decoqui jubeat medicus, et aegrotus tum hanc decoctionem cum melle bibat in febre a phlegmate orta.

Pungentes tres substantiae (Piper longum, Piper nigrum et zingiberi aridum), Michelia champaca, Curcuma longa, Wrightea antidysenterica et Echitae antidysentericae fructus depellere possunt inhaerentem phlegmatis febrem.

Curcumam longam, Plumbaginem zeylanicam, Meliam azidaractam, Andropogonem muricatum, Ativishám, Acorum calamum, Costum arabicum, semina Nerii antidysenterici, Sansevieram zeylanicam et Trichosanthem dioecam praeparatam et cum Pipere nigro melleque commixtam bibat in febre a phlegmate orta.

Ex Echite frutescente, Ativishá, Costo arabico et antea dictis cum Hedysaro alhagi et Cypero rotundo confecta decoctio potata depellere potest phlegmatis febrem.

Cyperus rotundus, Wrightеae antidysentericae semina, tres myrobalani, Michelia champaca, Asclepias acida et Xylocarpus granatum fiat decoctio, phlegmatis febrem delens.

Infusio classis a Buchanania latifolia incipientis, cum melle commixta, febrem a phlegmate simul et aëre ortam, suo tempore accessam, celeriter depellere potest.

Zingiberi aridum, Coriandrum sativum, Siphonanthum indicam, Terminaliam citrinam, Pinum Dévadáru, Acorum calamum, Oldenlandiam bifloram, Cyperum rotundum, Gentianam cheraytam et Gmelinam arboream excoquat; id in febre, a phlegmate simul et aëre orta, cum melle et Asa foetida

Digitized by Google

commixtum potandum est; simulque suspirium catarrhumque depellit in gutturis affectione cum phlegmatis madore complicata.

In singultibus, in gutturis intumescentia, in dolore circa cordis latus orto, decoctio Elettariae cardamomi, Trichosanthae dioecae, trium myrobalanorum, Siphonanthi indicae et Justiciae ganderussae, cum melle commixta, potata, depellit febrem a bile simul et phlegmate ortam.

Ex Wrightea antidysenterica, Cannabi sativa, uvis Vitis viniferae, Cypero rotundo et Oldenlandia biflora confecta infusio potata febrem a phlegmate simul et bile ortam tollere potest.

Ex Siphonantho indica, Acoro calamo, Oldenlandia biflora, Oryza sativa, Asa foetida, Terminalia citrina, Cypero rotundo, Gmelina arborea et zingiberi arido parata decoctio, cum melle commixta, in febre a phlegmate simul et bile orta utilis est.

Saccharatam et quantitate Terminaliae belericae commixtam Wrightcam antidysentericam ex calida aqua potando, febrem hominis a phlegmate simul et bile ortam medicus vincat.

Gentianam cheraytam, Menispermum cordifolium, uvas Vitis viniferae, Phyllanthum emblicam et Curcumam zerumbet decoquat; quam decoctionem in febre ab aëre simul et bile orta cum saccharo officinarum bibat.

A Mimosa octandra et Justicia ganderussa confecta et cum tribus myrobalanis et Buchananiae latifoliae fructibus parata infusio potata febrem ex aëre simul et bile ortam vincere potest.

In febre autem ab omnibus humoribus simul corruptis orta conjunctos (hos humores corruptos) medicus aggrediatur. Secundum corruptorum humorum elationem febres omnes sanet.

Vangueriae spinosae, Aegles marmeli et ranae emulsionem et aquam coquat; id enim lacte carens omnes febres aufert.

Ex Arundinis karkae et Calami rotang radice, Sansevierâ zeylanica et Pinu Dévadáru infusionem ex praescripto conficiat; haec potanda est, febrem auferens.

Butyri cum tribus myrobalanis decoctio potanda est in febre a tribus humoribus simul corruptis orta.

Panicum dactylon, Andropogonem shoenanthum, Cyperum rotundum, zingiberi aridum et Wrightcam antidysentericam coquat cum grata aqua; ante aquam bibat oculis simile (summum); hoc omnes febres depellit, splendentemque efficit celeriter ignem.

Substantias calefacientes et purgativas, febrifugas, simpliciter aut dupliciter, adhibeat.

Butyri liquidi, mellis, Terminaliae citrinae et olei Sesami orientalis linctus febrem ab omnibus humoribus simul corruptis ortam depellit.

Digitized by Google

Sedationem adducit Convolvulus turpethum album; cum melle compositum hoc vehementem febrem depellit.

In febre autem inaequali sursum deorsumque purgatio efficienda est.

Aut butyrum clarificatum inaequalem febrem, a lienis affectione et abdominis intumescentia ortam, depellere potest; aut tres myrobalanos, saccharo officinarum immersos, bibat aegrotus, febre inaequali vexatus; aut Menispermi dordifolii, Meliae azidaractae et Phyllanthi emblicae infusionem cum melle commixtam. Quotidie mane cum butyro clarificato Allium sativum adhibeat.

Ex tribus, quatuor, aut quinque compositis substantiis, scilicet Glycyrrhizae glabrae, Trichosanthae dioecae, Asclepiadis acidae, Cyperi juncifolii et Terminaliae chebulae, decoctionem praeparet. Omnis haec triplex compositio optatur.

Aut butyrum, lac, saccharum candidum, mel et Piper longum pro viribus, aut Piper longum cum infusione ex decem radicibus (Tom. I. pag. 95.) adhibeat. Aut ex Pipere longo oleum ricini bibat homo, lac et succum esitans. Aut ex galli domestici carne bibat vinum optimum.

In Zizyphi jujubae, Premnae spinosae et trium myrobalanorum decoctione coquat butyrum clarificatum cum lacte coagulato.

De Symploco racemosa conspersio etiam inaequalem febrem tollit. Cum Pipere longo, Ativishá, uvis Vitis viniferae, Echite frutescente, Aegle marmelo, Sirio myrtifolio, Echite antidysenterica, seminibus Nerii antidysenterici, Andropogone muricato, Solano melongena, Justicia adhenatoda, Cypero rotundo, Tráyamáńa, Hedysaro gangetico, Phyllantho emblica, zingiberi arido et Plumbagine zeylanica decoctum butyrum potatum, devincendo aestum inaequalis febris, rejicit inveteratam febrem, capitis dolorem, indurationem glandularum internarum, intumescentiam abdominis, icterum, pneumophthiseos tussim cum ardore et laterum dolorem.

Cum Menispermo cordifolio, tribus myrobalanis, Justicia ganderussa, Tráyamáńa, Hedysaro alhagi, uvis Vitis viniferae, Pipere longo, Kamb'hoda, zingiberi arido, Nymphaea caerulea et Sirio myrtifolio, scilicet cum singulorum partibus aequalibus, ex praescripto decoctis et ad sedimentum redactis, potatum butyrum liquidum devincere potest pneumophthisin, suspirium, catarrhum et inveteratas febres.

Butyrum clarificatum, cum Hedysari lagopodioidis, Solani jacquini, uvarum Vitis viniferae, Tráyantis, Meliae azidaractae, Ruelliae longifoliae, Pavoniae odoratae, Oldenlandiae biflorae, Kamb'hodae, Hedysari gangetici, Hedysari alhagi, Curcumae zerumbet, Flacourtiae cataphractae, Siphonanthi indicae, Médae, Strychni potatorum et Costi arabici sedimentis excoctis concoctum, et cum duabus lactis partibus commixtum, inveteratam febrem aufert,

Digitized by Google

et eximium in capitis laterumque doloribus, tussi et pneumophthisi sedativum est.

Cum Trichosanthe dioeca, Oldenlandia biflora, Sapindo saponaria, Menispermo cordifolio, tribus myrobalanis, Justicia ganderussa, Echite antidysenterica, Ambuda, Gentiana cherayta, Hedysaro alhagi, Siphonantho indica, Sirio myrtifolio, Curcuma zanthorrhiza, Wrightea antidysenterica, Hordeo hexasticho, Andropogone muricato, Tráyamáńa, Pipere longo, Nymphaea caerulea, Phyllantho emblica, Eclipta prostrata, Asparago racemosa et Solani indici succo paratum butyrum ignem equinum (sic dictum morbum), lepram, febres, iridis alterationem, inflammationem scleroticae, ulcera, et morbos in oculis, ore, auribus et naribus exortos depellere potest.

Cum Andropogone shoenantho, Costo arabico, Indigofera tinctoria, Butea frondosa, Echite frutescente, Piso sativo, Convolvulo turpetho albo, Danti, Acoro calamo, Flacourtia cataphracta, Mesua ferrea et Jasmini grandiflori floribus cum duplice parte lactis, coquat butyrum, quod inaequalem febrem, suspirium, indurationem glandularum internarum, delirium et venenum aufert. Hoc butyrum, sedimentosum sic dictum, prosperum et praestantissimum miseriam, Grahas, Rakshasas, ignis torporem, epilepsiam et corruptos humores depellit; laudaturque optima foetum dans medela feminarum, semen virile perdentium liberisque carentium. Hoc butyrum purum, oculis idoneum et vitae longae aptum est atque seminis virilis viarum morbos aufert.

Ex his substantiae congruis omnibus odoramentis paratum est butyrum, cum uno Prast'ha butyri elephanti compositum et cum auro gemmisque commixtum.

Ex elephanti lacte simpliciter cum floribus Caesalpiniae bonducellae, Micheliae champacae, Jonesiae asocae et Mimosae sirishae praeparet butyrum; pariterque cum fibris Andropogonis muricati, Nelumbii speciosi et mali granati parandum est butyrum.

Die lunari, in comprobata lunari constellatione aegroti reconvalescentis confectum et hominibus, Diis, Brahmanisque sacratum datum butyrum omnes febres depellit perinsigne, visus tactusque morbos omnes rapiens, prosperum. Invictus ab omnibus creaturis et magnae canitiei expers, propter hujus butyri adhibitionem trecentos annos vivere potest.

Vaccini lactis coagulati, urinae, lactis, butyri clarificati et faecum liquoris partes aequales coquendae sunt; haec sedimenta adspergat.

Tres myrobalanos, Plumbaginem zeylanicam, Cyperum rotundum, duas Curcumas, fibras Nelumbii speciosi, Acorum calamum, Embeliam ribem, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Piper chavya, Pinum Dévadáru et quinque vaccae substantias (scilicet vaccinum lac coagulatum, urinam, lac, butyrum et stercoris liquorem) bibat, id quod inaequalem febrem delet. Praeter quinque vaccinas has substantias pro embryone etiam aliud

Digitized by Google

remedium coquendum est ex taurinis substantiis. Pro viribus hae eximinae substantiae pari modo coquendae sunt cum Menispermo cordifolio. In inveterata febre, in intumescentia et in ictero etiam hoc remedium est honoratum. Eodem autem praescripto butyrum ex quinque iisdem ovillis substantiis confectum coquat, aut ex quinque caprinis, aut ex quinque bubalinis, aut etiam ex quatuor camelinis.

Cum tribus myrobalanis, Andropogone muricato, Cassia fistula, Echite antidysenterica, Ativishá, Asparago racemosa, Echite scholari, Menispermo cordifolio, Curcumis duabus, Plumbagine zeylanica, Convolvulo turpetho albo, Sanseviera zeylanica, Trichosanthe dioeca, Sapindo saponaria, Andropogone shoenantho, Gentiana cherayta, Acoro calamo, Cucumi colocynthide, Nelumbio specioso, Nymphaea caerulea, Echite frutescente, Siphonantho indica, Pipere chavya, Pterocarpo santalino, Hedysaro alhagi, Oldenlandia biflora, Tráyamáńa, Justicia adhenatoda, Mimosa octandra, Croco sativo, Rubia manjista, Jasmino auriculato, zingiberi arido et Phyllanthi emblicae fructuum succis, scilicet cum horum partibus duabus paratum butyrum circumvagam febrem, suspirium, indurationem glandularum internarum et lepram arcet. Ictero, lienis affectioni et caloris torpori salubre etiam est hoc eximium butyrum.

Trichosanthen dioecam, Wrighteam antidysentericam, Curcumam zanthorrhizam, Meliam azidaractam, Justiciam ganderussam, tres myrobalanos, Hedysarum alhagi, Oldenlandiam bifloram et Tráyamáńam, scilicet singulorum Palam unum, et Prast'ham unum fructuum Phyllanthi emblicae, coquat in aqua. Cum hoc sedimento facto coquat unum Prast'ham butyri clarificati. Sanguinem, bilem, phlegma, sudorem, madorem, pus, corporis consumtionem, icterum, febres, herpetem, inflammationem glandularum cervicalium auferens optimum remedium hoc est.

Coctum lac, saccharum, Piper longum, mel et butyrum clarificatum, — haec quincuplex essentia bibenda est agitata in inaequali febre; in vulneris inflictione, in pneumophthisi, in suspirio et cordis morbo haec essentia etiam optatur.

Ex lacca, zingiberi arido, Curcuma longa, Sanseviera zeylanica, Rubia manjista, Svarjikámaya et sextuplice parte lactis cbutyrati praeparatum oleum febribus finem facit.

Ex Ficu glomerata, Terminalia alata tomentosa, Sapindo saponaria, Eugenia jambu, Saptacch'hada, Terminalia alata glabra, Mimosa sirisha, Mimosa ferruginea, Jasmino angustifolio, Menispermo glabro, Justicia adhenatoda, Wrightea antidysenterica, Oldenlandia biflora, Andropogone muricato, Acoro calamo, Potho officinali et Cypero rotundo confectum oleum post inunctionem celeriter inveteratas febres aufert.

Veneni expertibus, tortuose procedentibus serpentibus placidis furtificis-

Digitized by Google

que terreat in accessione (paroxysmo) aegrotum, eumque per hunc diem ne cibet. Valde profluis et gravibus vomitum identidem faciat; vinum austerum bibere det, aut butyrum liquidum, febres delens; aut vetus butyrum liquefactum; aut ad libidinem mite purgativum; aut sapiens medicus faciat hominem per hunc diem bene sudantem. Caprae et ovis pelles lanamque, et suffimentum ex Acoro calamo, Costo arabico, Ruellia longifolia, Melia azidaracta, Lauro cassia et melle compositum aegroto applicet; aut stercus felinum adhibendum est trementi ceu suffimentum. Piper longum, sal fossile, oleum Sesami orientalis et Nyctanthes tristis fiat collyrum oculorum.

In abdominalibus tumoribus indicata butyra, quae antea (Tom. II. pag. 107.) a me exposita sunt, et in Kalpa (antidotorum doctrina) dictum caprinum butyrum applicatum febrem vincere possunt.

In daemonologia explicatis ligationibus, malignorum daemonum flagellationibus, modis musicis etc. devincat mentem in daemonum potestate captam.

In lassitudinis decessione comedat aegrotus butyro superlitus jusculum oryzae coctae.

Ab exsecratione et incantatione ortas duas febres holocausto etc. devincat; donis autem, benedictionibus et hospitalitatibus devincat febres duas a portentorum et daemonum vexatione ortas.

A laesione ortae febri adhibeat curationem calore privatam (antiphlogisticam), adstringentem, dulcem, aut oleosam, pro humorum vitiis.

Ab herbarum medicarum odoribus et venenis ortas duas febres veneni bilisque sedationibus devincat. Infusio autem salubris est ex omnibus odoramentis confecta; aut infusio ex Melia azidaracta et Pinu Dévadáru, aut ex Jasmino grandifloro confecta salubris est.

Hordei oryzaeque praeparatio, butyrum liquidum et vinum in febre inaequali salubria sunt. Colat Bráhmańas, vaccas, Deum Iśánam, Deam Ambikam.

In duabus febribus, a phlegmate et aëre ortis, aegrotum frigore vexatum oblinat calida medicaminum classe. Subsequens etiam calida methodus salubris est; aegrotum humectet calidis alicis oryzae fermentatae, aceto vini, vaccina urina et sero lactis; superlinatque eum foliis ab Anetho sowa, Ocymo sancto et Morunga guilandina ortis; inunctio ex lixivio, oleo Sesami orientalis et aceto vini adhibetur; praecipue autem potus Cassiae fistulae etc. decoctae, et lavatio suaviter calida, cum decoctionibus aërem depellentibus composita.

Cum vicerit medicus illis praeceptis frigus, et aegrotum, suaviter calefactâ aqua humectatum ac laneis, xylinis sericisque pannis opertum, involverit, eum, defatigato corpore praeditum et Aquilaria agallocho ornatum, dormire jubeat. Mammis divites, pulchritudine praeditae, fortunatae, recente

Digitized by Google

juventute ornatae feminae colant (ministrent) eum membris frigus tristitiamque discutientibus. Autumnalis lunae ore instructae, Nymphaeae caeruleae foliis similes in vultu, superciliis tremulis, plantarum repentium fracturae instar in frontis campo trementibus, praeditae, magnis splendidisque zonis, Momordicae monadelphae fructui similibus labiis, macro abdomine et valde amplis coxis instructae, in turgescendo pigrae, Croco sativo et Aquilaria agallocho oblitis membris et ad modum nubis elevatis mammis praeditae, odoramentis suffitâ, molli delapsaque veste et ornamentis indutae, hae valde amplectantur hunc virum, sylvestris plantae repentis instar. Cum exhilarationem aegroti cognoverit medicus, has feminas rursus abducat. Ab amplexibus harum eximiis membris praeditarum impeditum frigidaque febre correptum cibet salubri alimento; sic etiam gaudium percipere potest.

Febri autem aestu praevalenti curationem adhibeat aestum delentem (antiphlogisticam).

Aut etiam aquâ foliorum Meliae azidaractae cum melle saccharoque crudo commixtâ aegrotum, aestu febreque jactatum, celeriter vomere faciat prudens medicus. Aut butyro centies clarificato inunctum aegrotum oblinat hordeaceis farinis, cum Zizypho jujuba, Phyllantho emblica, aristis hordeaceis et aqua oryzae fermentatae commixtis. Sapindi detergentis surculis, cum aciditate contritis et bene refrigeratis, aut surculis a Butea frondosa arbore ortis, cum aciditate contritis et refrigeratis, oblinat.

In corpore, Zizyphi jujubae et Sapindi saponariae spumis oblito, aestum, sitim quovis modo lipothymiamque sedat.

Hordei hexastichi Kudavam dimidium et Rubiae manjistae partem dimidiam conterat; hoc cum centum Prast'his aciditatis et cum uno Prast'ha olei Sesami orientalis commixtum coqui medicus jubeat. Hoc exhilarans oleum febrem aestumque delet. Classem (medicaminum) autem, quae a Ficu indica incipit (Tom. I. pag. 94), et quae a Kákolí incipit (Tom. I. pag. 93), et quae a Nymphaea caerulea incipit (Tom. I. pag. 94), recipiat. His substantiis contritis aegrotum inungat. Ex illarum substantiarum infusionibus et aciditatibus confecta unguenta pro inunctione salubria sunt. In earum frigida infusione aegrotum aestu vexatum submergat; aestus impetu autem transgresso, ex illa infusione cum hominem medicus extraxerit eumque frigidis aquis adsperserit, eundem oblinat Sirii myrtifolii etc. unguinosa praeparatione.

Aerumnoso animo afflictum feminae amplectantur felices, praecipuis membris instructae, delicatis vestibus lineis indutae, mammis Sirio myrtifolio uvidis praeditae, circumvagae, serta ex loti (Nelumbii speciosi) floribus gerentes, versicolores, gemmis et sertis e margaritis ornatae. Eum illae colant, demulcentes suis uberibus frigidis, ex aqua emersis, lactificis. Cum exhilarationem aegroti cognoverit medicus, has feminas rursus abducat. Sa-

Digitized by Google

lubrem etiam cibum suppeditet; sic percipit magnum gaudium. In biliosa febre indicatum sedativum, purgativum et quidquid aliud salubre est, adhibeat.

Extrahat bilem etiam in principio, febribus accedentibus. Difficilior impeditu est enim bilis, praecipue in aegrotis febre jactatis.

Vomitum, animi deliquium, sitim et cetera febri amica phaenomena vincat medicus hostili ratione.

Speciem (medicamentorum) aliam, phaenomena morbosa delentem, hic audi!

Glycyrrhizam glabram, Curcumam longam, Cyperum rotundum, malum granatum, Rumicem vesicarium, collyrium, Tetraonem cinereum, Andropogonem muricatum, folia Lauri cassiae, Nymphaeam caeruleam, Laurum cassiam, Vyág'hranak'ham, Citri medicae succum et mel recipiat. Inungat his cum melle et aceto vini commixtis caput aegroti febre vexati. Capitis aestum, delirium, vomitum, singultum et tremorem haec inuntio depellit, febricitantium phaenomena.

Bassiam latifoliam porro, Andropogonem shoenanthum, Nymphaeam caeruleam et Sansevieram zeylanicam, scilicet singulorum pulveres lingendo ex melle et butyro clarificato, vincere potest vomitum, phlegmatis humorem, sanguinem, bilem, singultum suspiriumque horribile.

Aegrotus febre vexatus, lingens tres myrobalanos et Piper longum mellitum ex melle butyroque clarificato, lactus fieri potest.

Convolvulum paniculatum, malum granatum, Symplocon racemosam, Cratoevam Valangam et Citrum medicam recipiat; his inungat caput hominis, siti aestuque vexati.

Ex malo granato, spirituoso liquore, uvis Vitis viniferae et Phyllanthi emblicae fructibus sedimentum in siccitate teneat in ore, sicut salubre est.

Cum lacte, saccharo crudo, spirituoso liquore, butyro clarificato, oleo Sesami orientalis, calida aqua et Menispermo glabro decoctum nasale remedium salubre est in inani capite.

Cum contritis tribus myrobalanis, Convolvulo turpetho floribus nigris, Convolvulo turpetho albo et Pipere longo compositum, mellitum saccharinumque purgativum medicamentum laudatur.

In matura biliosa febre, in sanguine sursum procedente, in tremore et in febribus a phlegmate aëreque ortis purget oleosis inunctionibus.

A corruptis humoribus liberatus, vertigine autem vexatus, lingat mel, saccharum candidum Terminaliamque citrinam.

Ex syrupis aërem pellentibus clysteres evacuantes applicandi sunt in febre ab aëre orta; aut, convenienter dijudicato humore corrupto vitalitateque, suffitio; porro applicandi sunt clysteres infusione Nymphaeae caeruleae etc.

Digitized by Google

pleni, cum Sirio myrtifolio et Andropogone muricato compositi, melliti saccharinique, frigidi, bilem aestumque auferentes sic crediti.

Mangiferae indicae etc. corticem, concham, Sirium myrtifolium, Phyllanthum emblicam, Nymphaeam caeruleam, rubricam, collyrium, Rubiam manjistam, Andropogonem muricatum et Nelumbium speciosum subtiliter conterat, cum lacte, saccharo melleque commisceat; bene purificatum et frigidum hunc clysterem doloribus affecto homini applicari jubeat.

Febrem aestumque delens suffimentum ex illis quoque paratum est.

A Cassia fistula incipientis (medicaminum) classis (Tom. I. pag. 90) decoctiones, cum classe a Pipere longo incipiente (Tom. I. pag. 95) commixtae, mellitae dandae sunt, phlegmatis febrem delentes; et suffimenta etiam ex substantiis aërem delentibus parata, salubria sunt.

In febre a compositione (binorum humorum corruptorum) orta, et in febre ab omnibus humoribus simul corruptis orta, clysteres compositi salubres sunt, et etiam ex compositis substantiis composita suffimenta, et olea omnia aëris morbum depellentia, quae omnino sunt relata.

Sine oleo Sesami orientalis etiam adhibenda sunt oleamenta in febre ab aëre orta. Omnino adhibenda sunt haec oleamenta in omnibus inunctionibus etc.

In febre biliosa butyrum adhibetur cum dulcibus amarisque paratum; in phlegmatica (pituitosa) febre butyrum cum pungentibus amarisque paratum; in aliis febribus butyra composita.

Reliqua bilis autem, in cute sita, generat febrem. Bibat sacchari crudi succum ibi, aut frigidam saccharo officinarum mistam aquam. Oryzae praecocis cibum cum lacte superfusum comedat.

In febribus a phlegmate aëreque ortis sudorem et inunctionem faciat.

Butyrum post duodecim noctes (et dies) autem dandum est in omnibus febribus. Hoc intervallo enim sedem (bilis, aëris et phlegmatis) aggrediente, humores corrupti oriuntur.

Corporis elementa (d'hátu) agitans humor corruptus tempore liberationis (reconvalescentiae) evanescit. Febre perturbatus autem sicut moribundus jactatur.

Levitas capitis, sudor, vultus nec pallidus nec coctus, sternutatio et cibi appetentia sunt signa hominis a febre liberati.

A conchae bivalvulae ira orta, terrifica, virium, coloris et ignis (digestionis) torporem afferens, morborum regina et morborum complexio febris demonstratur.

Ob penetrationem, omnium contactum, molestiam et mortis originem haec creaturarum febris mortifera demonstratur."

Digitized by Google

Caput XL.

Nunc vero dysenteriae remediationem expositurí sumus.

„Gravibus, ultra modum delicatis, asperis, calidis, fluidis, firmis, perfrigidis, restringentibus, immoderate comesis, indigestibilibus et inconvenientibus cibis, inunctionibus etc. ultra modum et perverse adhibitis, porro post venenum, timorem, moerorem, post corruptae aquae et vini immoderatum potum, neglectam anni temporibus propriam observantiam, frigidis delectationibus, excretionum obstructionibus et vermibus ex corruptis humoribus oritur hominum dysenteria, cujus signa (symptomata) nunc indicantur.

Quia aquarum elementum, aëre cum faecibus commixto tusum auctumque, cum cohibuerit internum ignem, vehementer deorsum fertur, idcirco hunc terribilem morbum dysenteriam medici vocant.

Ex singulatim simulque corruptis humoribus, moerore sextaque morbosa affectione oriri alia dysenteria dicta est. Quidam dicunt, multiformi specie praeditam esse dysenteriam, sed non ita Káśirájas (D'hanvantaris) dixit. In corruptis humoribus sitae aegrotantis dysenteriae multiformes ab alio ad aliud tempus exoriuntur, cum cordis, umbilici, ani, abdominis alvique doloribus, membrorum lassitudine, aërisque obstructione complicatae.

Faecum accumulatio, inflatio et indigestio fient dysenteriae prodromi!

Aegrotus porro, doloribus percussus, retentione urinae, intestinorum crepitu, ano prociduo, dolorosis lumbis, femoribus cruribusque affectus, faeces reddit paucas paucasque, spumosas, asperas, fuscas, ventosas, ob aërem male olentes, calidas, impetuosas, carnis aquae similes, divisas et sudoro corpore praeditus peracres; ob bilem flavidas, lividas aut rubras, siti, lipothymia, aestu, coctione et febre vexatus, extensione, lassitudine, gravitate, torminibus afflictus, impetu perterritus; alvi dejectione privatus quispiam denuo albas faeces, crassas, cum phlegmate commixtas coctis cibis inimicus, crepulas horripilatione affectus reddit.

Extensione affectus, delirio, lassitudine et oris siccitate afflictus, faeces facit multicolores, siti cruciatus.

Ab omnibus humoribus simul corruptis orta, omnibus signis praedita dysenteria, haec molestia in infantibus senibusque incurabilis est.

His illisque conditionibus dolentis paululumque comedentis hominis vaporosus impetus, digestionem interrumpendo intestinaque aggrediendo si commovet sanguinem, tum sanguis, Kákanantí similis, faecibus commixtus. aut faecum expers, olens, aut inodorus, ex intestinis ab illo deorsum effunditur. Hic morbus a moerore ortus ultra modum difficilis curatu dolorosusque a medicis demontratus est.

Digitized by Google

Ex crudis indigestisque substantiis progressi commoventesque intestina humores corrupti effundunt multipliciter cum difficultate concoctas versicoloresque hominis faeces. Sextam hanc vocant dysenteriam.

Ex his humoribus corruptis autem compositum, depositum in aquis, dissolvitur excrementum, valde foetidum, divisum, crudum appellatum.

Illa phaenomena autem perversa, et illius hominis levationem maturam, medicus demonstret.

Ut butyrum liquidum, adeps, condimentum (contriti coriandri, sinapis, piperis etc.), aqua, oleum Sesami orientalis, butyrum oleosum, lac et mel quod fluit, et Rubiae manjistae splendore carnisque odore praeditum, frigidum, ut collyrium contra mortuorum odores splendidum, aut lineatum, aut unguibus expansum puri simile, ut caro splendidum, pariterque calidum est, id occidere potest, quia contra naturam est. Interficere possunt hominem infirmum haec phaenomena maligna exorta.

Aperto ano praeditum, infirmum, mala inflatione vexatum, phaenomenis morbosis affectum et ano calente caloris expertem dysentericum medicus deserat.

Cuicumque animantium dysenteria exorta est, corruptorum humorum signa nunquam praetergreditur. Ab oleamentis autem et indigestis substantiis orta est dysenteria, valde dolorosa, a spasmo orta, alia ex indigestione nata, a veneno, haemorrhoidibus vermibusque exorta et humoribus corruptis proprio signo praedita est.

Cruditatis maturitatisque rationem deponendo quia in dysenteria curatio non exsistit, idcirco omnes dysenteriae discernendae sunt maturitatis cruditatisque signis.

Ibi hominum jejunium initio in primis formis locum habet; deinde digestiva cum alica oryzae fermentatae incipiens methodus salubris est.

Porro vomere cum fecerit aegrotum doloribus inflationeque affectum, Pipere longo, sale fossili, aqua, jejunio etc. negotium medicus persequatur. Parandus est in vomitus fine plerumque levis cibus; in portionibus juris pisini et fermentatae alicae ex oryza adhibeat etiam Piper longum etc. Hac methodo cujus cruditas non sedatur, ille Curcumam longam etc., Acorum calamum etc., mane bibat. Crudâ dysenteria affectis hominibus contentio initio non facienda est. Illorum corrupti humores, antea constricti, producunt morbos hos: lienis affectiones, icterum, suppressionem urinae, urethritidem gonorrhoicam, lepram, intumescentiam abdominis, febres, tumores, indurationem glandularum mesentericarum, diarrhoeam, haemorrhoides, colicam, torporem et cordis passionem.

Dolorosum saepius cum difficultate qui excrementum constrictum effundit, corruptos humores coacervatos myrobalanis egerat. Qui valde fluidum

Digitized by Google

factum excrementum effundit, ei in fine vomitum faciat: deinde jejunium et coctionem.

Exiguum rursusque exiguum constrictumve et dolorosum excrementum qui effundit, Terminaliae citrinae et Piperis longi sedimentis oleosis suaviter calefactis cum purget.

In cruditate jejunium laudatum est initio, aut coctio. Remedia autem ibi indicantur, crudam dysenteriam delentia: Pinus Dévadáru, Acorus calamus, Cyperus rotundus, zingiber aridum, Ativishà et Terminalia citrina; — Guilandina bonducella, Ativishá, Asa foetida, natron, Acorus calamus et Terminalia citrina; — Terminalia citrina, Coriandrum sativum, Cyperus rotundus, Andropogon shoenanthus et Aegle marmelos; — Cyperus rotundus, Oldenlandia biflora, zingiberi aridum, Acorus calamus, Ativishá et Terminalia citrina; — Terminalia citrina, Ativishá, Asa foetida, Acorus calamus et natron; — Plumbago zeylanica, Piperis longi radix, Acorus calamus et Wrightea antidysenterica; — Cysampeli hexandrae et Wrighteae antidysentericae semina, Terminalia chebula et Allium sativum; — Sanseviera zeylanica, Nirddahaní, Cysampelos hexandra, triplex species (Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis) et Pothos officinalis; — Sinapis alba, Pinus Dévadáru, Anethum sowa et Wrightea antidysenterica; — Elettaria cardamomum, Symplocos racemosa, Costus arabicus, Curcumae duae, Echites antidysenterica et Hordeum hexastichon; — Asclepiadis geminatae cortex, Elettaria cardamomum, Erycibe paniculata et Wrightea antidysenterica; — Hedysarum gangeticum, Pentaptera arjuna, Solanum jacquini et duo Hedysara; — Ricini communis cortex, Diospyros glutinosa, malum granatum, Echites antidysenterica et Mimosa suma; — Symplocos hexandra, Pothos officinalis, Cyperus rotundus, Piper longum et Echitae antidysentericae semen; — Trichosanthes dioeca, Ligusticum ajwaën, Aegle marmelos, Curcumae duae et Pinus Dévadáru; — Embelia ribes, Terminalia citrina, Cysampelos hexandra, Zingiber officinale, Cyperus rotundus et Acorus calamus; — Acorus calamus, Wrighteae antidysentericae semina, sal fossile et Wrightea antidysenterica; — Asa foetida, Wrighteae antidysentericae semina, Acorus calamus, Aegle marmelos et Śálátu; — zingiber aridum, Ativishá, Cyperus rotundus, Piper longum et Wrighteae antidysentericae semen; — Allium sativum, Ativishá et Cyperus rotundus. Hoc viginti cruditatem coquentia medicamenta sunt adhibenda, in hemiślokis (hemidistichis) exposita. Decoctiones aquae oryzae fermentatae, calidae aquae et vini cum uno aut altero illorum medicamentorum bibat, aut decoctiones illorum suaviter calidas bibat cum aqua paratas.

Summatim indicata est haec cruditatis sedandae methodus.

Terminaliam chebulam, Ativishám, Asam foetidam, natron et Acorum calamum bibat ex suaviter calefacta aqua homo, crudà dysenteria vexatus.

Digitized by Google

Trichosanthem dioecam, Ligusticum ajwaën, Aeglen marmelon, Acorum calamum, Piper longum, zingiberi aridum, Cyperum rotundum, Costum arabicum et Embeliam ribem bibat etiam ex suavi aqua. Zingiberi officinale et Menispermum cordifolium bibat ex calida aqua. Salia fossilia, pipera, Embelia ribes et Terminalia chebula; — Plumbago zeylanica, Dalbergia Sisu, Cysampelos hexandra, Sárngashtá et salia fossilia; — Asa foetida, Wrighteae antidysentericae semina et salia fossilia particulatim; — Hastidanti, pipera et sedimenta oleosa duo oculis similia commemorata; — Acorus calamus et Menispermi cordifolii surculi, quod medicamentum praestantissimum est creditum. Haec quinque praecipua aestimata medicamenta ex suavi aqua danda sunt.

In lacte cum tripla parte aquae commixto coquat Cyperi rotundi viginti partes; hic potus lacte privatus depellit cruditatem doloremque.

Cessantibus cruditatibus doloribusque, cujus aër non rectus est, quique exiguum saepius, morbosum crudumque et cum dolore excrementum effundit, is, torpido igne (digestione) praeditus, butyrum liquidum cum lixivio et sale fossili commixtum bibat. Aut cum lacte, zingiberi arido, Oxalide monadelpha, Zizypho jujuba, lacte coagulato et aciditate paratum butyrum clarificatum pellucidum bibat, doloris dysenteriaeque sedandae causâ.

Oleosum butyrum, cum lacte coagulato, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Myristica moschata et Plumbagine zeylanica, aut cum Asa foetida, Piperis longi radice et malo granato coctum, — haec universa aëris phlegmatisque sedandi formula aegrotis indicata est.

Acritate caloreque privandum illud medicus det in dysenteria a bile orta.

Sicut dictum est, in jejunii fine alica oryzae fermentatae laudatur.

In Pavonia odorata, Hedysaro gangetico, Svadanshtra, Solano jacquini, Asparago racemosa, Phaseolo mungone etc. parata juscula pisina, bene refrigerata, cum melle commixta et cum calefacientibus bene confecta sint.

Ex mitibus, calefacientibus et amaris substantiis sit remedium cruditatem coquens.

Curcuma longa, Ativishá, Cysampelos hexandra, Wrigtheae antidysentericae semina et collyrium Amomi zanthorrhizae; — collyrium Amomi zanthorrhizae, Curcumae duae et semina Echitae antidysentericae; — Cysampelos hexandra, Menispermum cordifolium, Gentiana cherayta et Wrigthea antidysenterica. Ex his substantiis in hemiślokis (hemidistichis) expositis decoctiones fiant bilem coquentes.

Cyperum rotundum, Echitae antidysentericae semina, Gentianam cheraytam et collyrium Amomi zanthorrhizae; — Curcumam zanthorrhizam, Hedysarum alhagi, Aeglen marmelon, Andropogonem shoenanthum et Pterocarpum satalinum; — Sirium myrtifolium, Andropogonem shoenanthum, Cy-

Digitized by Google

perum rotundum, Gentianam cheraytam et Hedysarum alhagi; — Andropogonem muricatum, Sirium myrtifolium, Symplocon racemosam, zingiberi aridum, Nilam et Nymphaeam caeruleam; — Cysampelon hexandram, Cyperum rotundum, duas Curcumas, Piper longum et Echitae antidysentericae semen; — trium myrobalanorum et Wrighteae antidysentericae corticem, Zingiberi officinale, butyrum clarificatum et Acorum calamum recipiat. Sex haec exposita medicamenta biliosam dysenteriam delent.

Ex Aegle marmelo, Wrightea antidysenterica, Hordeo hexasticho, aqua, Andropogone shoenantho et Ativishá confecta infusio depellit dysenteriam crudam ex bile ortam.

Ex Glycyrrhiza glabra, Nymphaea caerulea, Aegle marmelo, Mangifera indica, Andropogone shoenantho, Andropogone muricato et zingiberi arido parata decoctio cum melle commixta biliosam dysenteriam delet.

Quando dysenteria quamvis cocta identidem fluit, tum ibi post hominis ex diarrhoea ortam mollitudinem roboratio salubris est.

Mimosa pudica, Grisleae tomentosae flos, Rubia manjista, Symplocos racemosa et Cyperus juncifolius; — Bombacis heptaphylli resina, Symplocos racemosa, Wrighteae antidysentericae et mali granati cortices; — Mangiferae indicae ossiculorum nucleus, Symplocos racemosa, Aegles marmeli medium et Panicum italicum; — Glycyrrhiza glabra, zingiberi aridum et Bignoniae indicae cortex. Quatuor haec medicamenta coctam dysenteriam delent. Haec indicata medicamenta sunt adhibenda cum melle simul et cum oryzae jusculo commixta.

Infusio Cyperi rotundi aut sola, aut cum melle commixta bibenda est.

Medicaminum classes a Symploco racemosa (Tom. I. pag. 91.), Jasmino auriculato et Panico italico (Tom. I. pag. 94.) incipientes novem adhibeat. Aut Nelumbium speciosum, Mimosam pudicam, Glycyrrhizam glabram, Aeglen marmelon, Eugeniam jambu et Salátum bibat ex oryzae aqua; cum melle commixtum hoc salubre est medicamentum.

Dolichi carpopogonis radicis sedimentum oleosum ad Fici caricae fructuum similitudinem, Asclepias rosea, Sirium myrtifolium, Nelumbium speciosum, saccharum candidum, Cyperus rotundus, Eugenia acutangula et Mesua ferrea. Hoc medicamentum devincere potest coctam dysenteriam, cum sanguine complicatam (cruentam).

Sana idole praedito, doloribus autem vexato, jejuniis etc. afflicto homini asperoque medicus, ignem (aestum) intuitus, bibere det butyrum clarificatum cum lixivio.

Cum Pavonia odorata, Solano jacquini, Hedysaro gangetico et Dolichi carpopogonis radice paratum butyrum liquidum mellitum et cum liquiritia commixtum bibat aegrotus doloribus abdominis commotus.

Digitized by Google

Cum Curcuma zanthorrhiza, Aegle marmelo, Pipere longo, uvis Vitis viniferae, Echite antidysenterica et seminibus Nerii antidysenterici paratum butyrum clarificatum depellit dysenteriam, aëris, bilis phlegmatisque natura praeditam.

Cum lacte et butyro liquido commixtum mel, cum saccharo candido, Caro carvi, Bignonia indica et Glycyrrhiza glabra contritum, bibat dysentericus doloribus abdominis commotus.

Doloris expertem, bene coctam, jam diu exortam, multiformem dysenteriam hominis, incenso igne affecti, decoctionibus in foliis curet.

Placentam ex Bignoniae indicae cortice formatam, cum Nelumbii speciosi fibris commixtam, Gmelinae arboreae et Nelumbii speciosi foliis circumdatam, filo confirmatam, luto superlitam et bene confectam prunis circumdet, sudantem extrahat, exprimat et succum recipiat; hunc deinde succum refrigeratum et cum melle compositum bibere det in abdominis morbo.

In Celte orientali, Asclepiade geminata et ceteris etiam substantiis praeparet perdicem; detractam autem, omnino evulsis intestinis, farciat.

Fici indicae etc. corticem cum sedimentis oleosis priorem in modum praeparet; succum hujus bene sudantis substantiae recipiat, tum cum melle compositum, cum saccharo confectum et frigidum bibere det in abdominis morbo.

Symplocon racemosam, Sirium myrtifolium, Siphonanthum indicam, Curcumam zanthorrhizam, Cysampelon hexandram, saccharum candidum et Nymphaeam caeruleam, cum oryzae jure contritam et cum Bignoniae indicae cortice commixtam, priorem in modum circumdet; de hoc succum recipiat, eumque mellitum bibere det in abdominis morbo a phlegmate et bile orto.

Sic ex surculis Fici indicae etc. medicus praeceptorum gnarus conficiat in foliis coctiones, ex praescripto cum carne paratas eximias.

Multo phlegmate et sanguine praeditam, torpido aëre affectam et jam diu exortam dysenteriam Echites antidysenterica, saccharum crudum et Oxalis corniculata etc., cum melle Pipereque longo etc. commixta, vi depellunt.

Ex Hedysaro lagopodioide, Pavonia odorata, Aegle marmelo, Válaka, Nymphaea caerulea, Coriandro sativo et zingiberi arido paratam potionem bibat aegrotus abdominali morbo affectus.

Ailanthi excelsae corticem, panicum italicum, Glycyrrhizam glabram et Punicae granati surculos inspergendo et conterendo in lacte coagulato alicam oryzae fermentatam, praeparet jusculum, quod omnes dysenterias depellit coctas sine dubio.

Collyrium Amomi zanthorhizae, Ativiśhám, corticem seminaque Echitae antidysentericae, Grisleam tomentosam et zingiberi aridum bibere det ex aqua oryzae. Cum dolore complicatam cruentamque dysenteriam haec medicamenta, mellita, depellunt.

Digitized by Google

Glycyrrhiza glabra, Aegle marmelos, ova, saccharum officinarum cum melle commixtum, et in Oryza sativa Oryzaque praecoce semina Cari carvi dysenteriam depellere possunt. Pari modo lincta Zizyphi jujubae radix cum melle commixta.

Zizyphi jujubae, Terminaliae alatae glabrae, Eugeniae jambu, Mangiferae indicae, Boswelliae thuriferae et Calami rotang cortices, saccharaque cum melle commixta, potata depellunt abdominis morbum. Cum his etiam alicas oryzae fermentatas, infusiones et juscula pisina medicus peritus praeparet; bibenda sunt sitienti illa in his substantiis.

Parata ex Bombacis heptaphylli petiolis infusio frigida, per noctem calefacta, bibenda est cum melle liquiritiaque commixta. Ligato aëre faecibusque et doloribus vexatus dysentericus, sanguine bileque affectus, siticulosus hanc potionem bibat.

Sicut ambrosia, sic lac in dysenteriis honoratum est. Id in dysenteriis jam diu exortis bibendum est, cum triplis partibus lactis elixum. Corruptorum humorum reliquias hoc demere potest; idcirco aptissimum commemoratum est.

Salubris est oleosa purgatio, et clysteres mucosi; et cum mucoso sedimento oleoso paratum salubre esse butyrum clarificatum dicitur.

Cum excremento et Spondia mangifera concoctum butyrum liquidum bibat simul cum melle et saccharo officinarum.

Butyrum liquidum cum Curcumae zanthorhizae cortice, Pipere longo, zingiberi arido, lacca, Wrightea antidysenterica et Hordeo hexasticho compositum, cum Phrynio dichotomo et Asclepiade acida concoctum et cum lacte etc. commixtum et potatum dysenteriam a tribus humoribus simul corruptis ortam depellit perhorridam.

In gravitate vomitus idoneus est, si cujus phlegma praevalidum est.

In febre, in aestu, in faecum obstructione ex aëre, sicut in haemorrhagia biliosa, et in concocta multisque humoribus corruptis praedita ischuria, per urinam et purgationes celeriter efficienda est roboratio; tum etiam suffitio facienda est.

In ani prolapsu ex diarrhoea, in urinae suppressione et in coxae dolore oleum Sesami orientalis cum dulcibus acidisque coctum, aut etiam butyrum clarificatum, suffimentum est.

Si cui insalubria edenti coctio ani ex bile oritur, ibi bilem auferentes adspersiones et ex illis paratae suffitiones (indicatae sunt.)

Cum lacte coagulato, Palma Christi, liquore spirituoso et Aegle marmelo paratum oleum Sesami orientalis in aëreo cibo salubre est, et lac cum Dolichi carpopogonis radice paratum.

Exiguum saepius et rubrum dolorosumque excrementum quando aër constrictus dejecit, tum mucosus clyster saluber est.

Digitized by Google

Plerumque ani infirmitas aegrotorum ex intestinis jam diu laborantium oriri potest; idcirco his salubris est in ano inunctio olei Sesami orientalis.

Cratoeva valanga, Bombax heptaphyllum, Hedysarum alhagi, Gossypium herbaceum sylvestre, malum granatum, Caesalpinia bonducella, Dolichos carpopogon, Cordia myxa, Cannabis sativa, Marsilia dentata, lac coagulatum, Hedysarum gangeticum, Hedysarum lagopodioides, Solanum melongena, Solanum jacquini, Pavonia odorata, Flacourtia cataphracta, Aegle marmelos, Cymsampelos hexandra, zingiberi aridum et Coriandrum sativum (recipiantur). Haec cibi compositio salubris est omnibus dysentericis. Sesami orientalis et Phaseoli mungonis sedimentum oleosum et Phaseolus mungo pariter salubria sunt.

Qui homo biliosâ dysenteria affectus est, antibiliosa remedia adhibeat. Bilis enim corrupta illius celeriter cruentam dysenteriam adducere potest, febremque, dolorem, sitim, aestum et ani coctionem terribilem.

Qui sanguinem ante aut post faeces dejecit, is ex surculis Fici indicae etc., et cum butyro liquido paratam potionem bibat, simul cum saccharo officinarum et melle commixtam. Tum butyrum recens lingat et lac ebutyratum deinde bibat.

Chironjiae sapidae, Bombacis heptaphylli, Fici infectoriae, Boswelliae thuriferae et Dalbergiae ougeiniensis cortices in lacte contriti et melliti potati cruorem delent.

Glycyrrhizam glabram, saccharum officinarum, Symplocon racemosam, Asclepiadem roseam et Echiten frutescentem bibat ex caprino lacte mellito, cruorem delens hoc medicamen.

Rubiam manjistam, Echiten frutescentem, Symplocon racemosam, Nelumbium speciosum, Nymphaeam esculentam, Nymphaeam caeruleam et Hibiscum mutabilem bibat ex lacte caprino, cruoris sedandi causâ.

Saccharum officinarum, Nymphaea caerulea et Symplocos racemosa; — Mimosa pudica, Glycyrrhiza glabra et Sesamum orientale; — Sesami orientalis Morungaeque hyperantherae succus, Symplocos racemosa, Glycyrrhiza glabra et Nymphaea caerulea; — Dolichos carpopogon et Sesami orientalis sedimentum oleosum. Quatuor haec medicamina ex lacte caprino bibenda sunt in cruenta dysenteria, cum melle commixta.

Diarrhoea cruenta fluente, Andropogonem shoenanthum et Aeglen marmelon cum saccharo crudo, melle et oleo Sesami orientalis prius lingat celeriter; salubre enim hoc est.

Arundo saccharifera in butyro clarificato cocta, Andropogonis muricati pulvis, saccharum candidum et mel linctum depellit abdominis morbum dolorosum, ab haemorrhagia biliosa ortum.

Aegles marmeli fructuum medium cum Glycyrrhiza glabra compositum

Digitized by Google

et cum saccharo officinarum, melle et oryzae jusculo commixtum, — hoc medicamen dysenteriam a bile sanguineque ortam devincere potest.

Quae curandi rationes in ani coctione sunt relatae, illae hic quoque indicatae sunt. Morbo sedato, mucosus clyster saluber esse potest.

Cruentum excrementum corruptis humoribus impletum qui, incenso igne affectus, reddit, cum Embeliae ribis, trium myrobalanorum et Piperis longi infusionibus, aut emulsione ex Ricino communi parata sola expurget. Alicam oryzae fermentatam concedat illi, cum calidis aërem pellentibus substantiis paratam.

Incenso igne affectus faecumque expers qui reddit spumosum excrementum, is bibat saccharum crudum cum zingiberi arido, lacte coagulato, oleo Sesami orientalis, lacte dulci et butyro liquido compositum: Zizyphi jujubae fructus evaporatos ex saccharo crudo et oleo Sesami orientalis comedat. Bene evaporatam contritamque cum Aegles marmeli immaturis fructibus ex lacte coagulato adhibeat fermentatam oryzam, et post bibat album liquorem spirituosum.

Leporinam carnem cum sanguine, Mimosam pudicam et cum butyro clarificato lac coagulatum decoquat comedatque, et adhibeat hunc mitem cibum, stercore deficiente.

Perfectum in religiosa observantia faustum jus Phaseoli radiati, Hordei hexastichi et fructuum Zizyphi jujubae, cibi loco dandum est, cum lacte coagulato et malo granato paratum. Murias sodae impurae, Aegles marmeli fructus immaturi, zingiber aridum cum acidis contritum et serum lactis in religiosa observantia coctum salubria sunt, faecibus deficientibus.

Cum dolore tenuia excrementa qui incenso igne affectus reddit, is bibat butyrum liquidum calefacientibus substantiis admixtum cum antidysentericis.

Aër auctus coacervatum phlegma hominis insalubria comedentis deorsum pellit. Aegroti, identidem phlegma cum excrementis commixtum reddentis, passionem diarrhoeam vocant artis periti.

Diarrhoeae ab aëre ortae dolorosae sunt; a bile aestuosae; a phlegmate cum phlegmate complicatae; cruentae a sanguine ortae sunt. Hae diarrhoeae a lenibus asperisve substantiis ortae esse relatae sunt. Harum diarrhoearum signa (symptomata), sicut in dysenteriis, demonstret, methodumque curandi, et cruditatem, et coctionem.

Si qua diarrhoea vehemens sedationem non adit jejuniis, medicamentis aut coctionibus, eam celeriter lac elixum, oleum Sesami orientalis, Sesamum orientale et mucosi clysteres depellunt.

Humidis Pois cynosuroidibus circumdatos petiolos humidos Bombacis heptaphylli, simul coctos per coctionem in foliis adhibitam, conterat et ex his succum sumat.

Lac elixum, oleum Sesami orientalis et butyrum liquidum mixtum cum

Digitized by Google

sedimento Glycyrrhizae glabrae — clysterem adhibeat non insanus medicus in diarrhoeae, urinae stercorisque conventu.

Cum bis quinarum radicum (Tom. I. pag. 95.) decoctione mellita in dolore aegroti ex diarrhoea laborantis, et cum lacte, roborans eximium dictum commisceat, et suffimentum cum oleo Sesami orientalis.

Cum classe (medicaminum) aërem depellente et cum salibus oleum Sesami orientalis paratum salubre est in cibo potuque.

Symplocon racemosam, muriatem sodae impurae et Aegles marmeli fructus impuros lingat ex oleo Sesami orientalis.

Micheliam champacam et tres myrobalanos ex lacte coagulato cum succo et melle comedat siccitate vexatus.

Lacte in bene calefacta metallica sartagine decocto, refrigerato et mellito, porro lacte parato cum specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et cum Hedysaro gangetico homo doloribus vexatus cibandus est intenti medico.

Ex substantiis aërem delentibus, antidiarrhoeicis et calefacientibus confectos succos cibos suppeditet. Comedat (aegrotus) pisces, succumque sumat ex substantiis aërem delentibus confectum et cum butyro clarificato oleoque Sesami orientalis compositum. Antiloparum nigrarum, ovium et caprarum carnes, cum Fici indicae surculis paratas, comedat. Caprae sanguinem cum caprae lacte paratum et cum butyro clarificato oleoque Sesami orientalis commixtum comedat. Cum juribus de Śik'hiláva et cum lactibus coagulatis praecipuis bene paratos Phaseolos radiatos, et cum butyro clarificato et Palma Christi commixtos comedat; gustetque ex lacte coagulato linctum Piperis nigri. —

In magno morbo (dysenteria) et in dysuria medicus clysterem applicari jubeat, cum lacte, melle butyroque clarificato commixtum, ex Glycyrrhiza glabra et Nymphaea caerulea paratum. Hic clyster sedare potest aegroti sanguinem, aestum et febrem.

Ex dulcibus herbis medicis parata suffitio quoque illi aegroto salubris est.

Ut quidam noctu diuque semper doloribus affectus est, ita ille oleis Sesami orientalis sedationem aëris nanciscitur. Sedato aëre, sedationem adit diarrhoea; idcirco in diarrhoea morbo aërem sedet medicus.

Cysampeli hexandrae, Cari carvi, Echitae antidysentericae seminum, zingiberis aridi et Piperis longi aequales partes contritae et ex dulci aqua potatae sedant morbum, aut potus ex caprino cibo confectus et cum butyro liquido commixtus.

Zingiberi aridum, butyrum clarificatum, Sinapim dichotomam et oleum Sesami orientalis concoquendo lingendoque morbum celeriter depellere potest.

In butyro oleoso, cum Canabis sativae, Pistiae stratiotae et mali granati

Digitized by Google

succis et lactibus coagulatis parato, alica oryzae fermentata, cum Aegle marmelo composita, aptissima est, pariterque potio liquidi calidi lactis.

Levia aptaque calefacientia et mitia comedenda sunt in abdominis morbis. Probo semper concedat cibum, haecque illaque medicamenta medicus non insanus.

Sitim depellens, levis, calefaciens, abdomen purgans et in febre dysenteriaque alica oryzae fermentata semper salubris est.

In dysenteria, ab asperitate orta, curatio mitis adhibeatur; a miti autem causa orta, aspera; a timore orta, consolatio prior; a moerore orta, moerorem delens curatio adhibeatur. In dysenteria a veneno et haemorrhoidalibus vermibus exorta salubris est curatio amborum morborum auxilium ferens.

Vomitum, animi deliquium, sitim etc. medicus absolvere potest sine impedimento. In multitudine corruptorum humorum prius bilem, in febre autem, in dysenteria et ubique alibi aërem prius aggrediatur medicus.

Ad cujus faeces sine urina omnino aër adit, ejus incenso igne levique stomacho praediti morbus stabilis est.

Ab actionibus orti sunt quidam morbi, alii autem a corruptis humoribus orti sunt, alii rursus ab actionibus simul et humoribus corruptis orti sunt. Hi autem intereunt, incuratis curationibus, in actionis interitu. Cessant morbi a corruptis humoribus orti ex causis exitii humorum corruptorum. Inter hos exsistunt exiguis symptomatibus praediti, dolore vacui, mites. aut multis humoribus corruptis praediti, ab actionibus et corruptis humoribus orti, actionibus, corruptis humoribus et consumtione effecti morbi. Eorum successus consideratur.

Corrumpitur diarrhoicus de causis perditi ignis (digestionis) in homine. Dysenteriâ quamvis desinente, digestio hominis, torpido igne affecti et insalubria comedentis, magis corrupta diarrhoicum corrumpere potest. Idcirco abstinentia servanda est in dysenteria, sicut in alvi purgatione, quamdiu non in naturali statu versetur aegrotus quoad corruptos humores et vitalitates.

Sextus dies quatuordecim lunarium dierum bilem ferens tempus demonstratus est. In coctionis cruditatisque sede media haec diarrhoea sita esse dicta est. Diarrhoeâ robur et ignis sublatus est. Idcirco, igne (digestione) corrupto, diarrhoicus corrumpitur. Diarrhoea singulatim summatimque corruptis humoribus admodum elatis corrupta multipliciter cibum crudum dejicit. Coctam dolorosamque materiam identidem constrictam et identidem profluam diarrhoicum morbum appellant viri Áyurvédae periti. In hujus morbi ortu aestus, cibi fastidium, inertia, sitis, defatigatio, virium interitus, inappetentia, catarrhus, tinnitus aurium et intestinorum crepitus exsistunt. Initio fieri potest homo tumidus in pedibus manibusque et macer, et articulorum doloribus, cupiditate, siti, vomitu, febre, cibi fastidio et aestu affici

Digitized by Google

potest. Ructat asperum, amarum, acidum; sanguinis vaporem et crudum odorem; destillante ore, siccitate, caligine et inappetentia vexatus est.

Ob aërem afflictus est multis doloribus ani, cordis, laterum, abdominis et capitis; ob bilem aestibus; ob phlegma gravitatibus; ob tres humores simul corruptos tribus his symptomatibus. Unguibus, pariterque faecibus, urinâ, oculis et ore, corruptorum humorum colorem habentibus, affectus est. Cordis pallore, abdominis intumescentia, induratione glandularum mesentericarum, haemorrhoidibus et lienis affectionibus implicitus est homo.

Humoribus corruptis consentanea sit expurgati curatio. Ptisanarium oryzae etc. medicus concedat, omnino cum calefacientibus conditum. Deinde has tres classes medicaminum digerentium, antidysentericorum et calefacientium bibat aegrotus mane ex sicera, spirituoso liquore, oleis, urinis, dulcibus aquis, aut lacte ebutyrato; aut lac ebutyratum solum salubre esse dicitur.

Vermes, indurationem glandularum mesentericarum, abdominis intumescentiam et haemorrhoides depellentes curationes adhibeat.

Pulvis Asae foetidae etc., aut butyrum clarificatum, lienis affectionem delet.

Cum sedimento oleoso Piperis longi etc., aut cum Oxalidis monadelphae succo oleoso, aut cum lacte coagulato, quatuor qualitatibus praedito, paratum butyrum clarificatum salubre esse potest.

Quovis modo omne calefaciens (aromaticum) ex diarrhoea aegrotantibus salubre est.

Febrem ceteraque effrenata symptomata absolvat medicus propriis curationibus."

Caput XLI.

Nunc vero consumtionis remediationem expositurі sumus.

„Varios morbos secuta, multos morbos praeiens, difficilis dignotu et difficilis cohibitu est consumtio, morbus magna vi praeditus.

A succos etc. consumendo, consumtio sic nominata est. Functionum tabis causâ etiam tabes vocatur. Quia regali lunae similis factus est hic morbus, idcirco eum lunarem phthisin quidam appellant sapientes medici. A confusis humoribus corruptis (hic morbus) oritur, ut quidam dicunt, scilicet in uno die circa proximitatem undecim dierum lunarium, secundum sacram doctrinam (tantra).

Ex functionum privatione et ex inveterata etiam origine una

Digitized by Google

quoque relata est consumtio, collectivam naturam habens (ab omnibus humoribus simul corruptis orta). Post purgationem ibi signa corruptorum humorum concidunt.

A tabe, impetus repulsione, fatigatione et veneni sumtione oritur consumtio, irritatis humoribus corruptis hominis, corpore penetrato praediti.

Succorum viis, per humores corruptos phlegmatis naturam habentes obstructis, aut semine virili valde libidinosi hominis tabefacto, proxime extabescunt corporis elementa (Tom. I. pag. 31.) omnia; deinde consumitur (exsiccatur) homo.

Cibi odium, febris, suspirium, tussis, sanguinatio et vocis interruptio oritur in regali (lunari) phthisi, sex formas habente.

Vocis interruptio ex aëre, dolor et constrictio in humero latereque. Febris, aestus, diarrhoea et sanguinis profluvium ex bile. Capitis expletio, cibi fastidium, tussis et gutturis maligna destructio dignoscenda est, phlegmate irritato. Undecim his signis, aut sex his, scilicet tussi, diarrhoea, lateris dolore, vocis interruptione, cibi fastidio et febre affectum, aut tribus his vexatum, febre scilicet, tussi et sanguinis morbo, hominem consumtione affectum medicus curet, permagnae appetens gloriae.

A coitu, moerore, rigiditate, lassitudine, itineribus majoribus, jejunio, ulcerum pectorisque vulnerum tormentis alii consumtiones esse ortas dicunt.

Ex coitu tabescens homo seminis virilis exsiccati symptomatibus affectus et pallido corpore praeditus est; primum ejus corporis elementa (D'hatu) tabescunt. In meditatione versatus homo, caduco corpore praeditus et moerore exsiccatus, etiam talis, sine mutationibus tabe seminis virilis effectis, conspectus est.

Ex febre tabescens homo macer, stupore et perexigua mente, vi sensibusque praeditus, suspiriosus ciborumque fastidiosus est et fisso potorio vasi similem raucem vocem emittit, exspuit et phlegmate orbatum sputum etiam nanciscitur afflictus, oris, nasi et oculorum profluvio laborat, aridis horridisque excretionibus et colore praeditus est.

Homo post itinera majora tabescens caduco corpore affectus, arido rudique colore praeditus, dormientibus corporis membris afflictus et arida vesica urinaria, gula oreque praeditus est.

Ex lassitudine tabescens homo maxime his symptomatibus affectus est, et qui signis, pectoris vulnere (dolore) effectis, praeditus est sine vulnere.

Ex sanguinis jactura, doloribus et ex cibi vexatione fieri etiam potest ulcerati hominis consumtio maxime incurabilis; porro lassitudine, gravitate, lectionibus (sacrorum librorum), percussionibus, nimio coitu actioneque.

Si cujus uber in pectore dilaceratum est, in ejus pectore vulnerato sanguis, pus et phlegma provenit. Tussiens vomit flavidam, rubidam, nigri-

Digitized by Google

cantem et fuscam massam. Combusto pectore afflictus ille ultra modum vexatione conficitur, foetido ore respirationeque affectus et dirupto colore voceque praeditus est homo.

Si quorum consumtio actionibus diruptionem nacta est, ibi non omnia corruptorum humorum signa dilabuntur.

Tabes (consumtiones) hac omnino cognoscendae sunt ex corporis elementorum (D'hatu) destructione. Curatio earum autem in antedicta corporis elementorum destructione (indicata est).

Anhelitus, corporis torpor, phlegmatis confluvium, palati siccitas, vomitus, ignis (digestionis) torpor, delirium, catarrhus, tussis et somnolentia in consumtione futura oritur; ille homo autem albido oculo et carne eximia praeditus fit et gemitus ducit. In somniis cornices, psitaci, hystrices, pavones, vultures, simiae et chamaeleones eum vehunt; ipse fluvios inundantes videt aridasque arbores, ventis, fumo igneque vexatas.

Polyphagum, destructum, diarrhoea afflictum et intumescente scroto abdomineque affectum phthisicum medicus deserat. Sui compotem, accenso igne praeditum, non emaciatum et recentem sanet butyro caprino, parato cum (medicamentorum) classe ab Hedysaro gangetico incipiente (tom. I. pag. 90).

Inuncti evacuatio mitis sursum deorsumque efficienda est; roboratio etiam facienda est, capitisque purgatio.

Hordeum hexastichon, Triticum aestivum et Oryzam sativam ex juribus comedat evacuatus. Aucto igne (digestione), nutriat hominem symptomatibus (phthisicis) liberatum.

Ex coitu tabescentem plerumque incolunt morbi ab aëre orti. Augenda est methodus illi salubris, oleosa aëremque depellens.

Cornices, ululas, ichneumones, Viládas, lumbricos, serpentes, angues, mures et vultures medicus det variis modis, sali fossili et Sinapi dichotomae oleoque Sesami orienialis concoctos. Dandae sunt carnes perdicum, et Phaseoli mungonis Cytisique cajan grata juscula et succi. Asininae, camelinae, anguinae, mulinae et equinae dandae sunt carnes bene paratae. Carnis jure conditos liquores spirituosos bibat. Cum liquore spirituoso compositi liquores vinosi adhibendi sunt. Ex Hordeis hexastichis, cum Asclepiade gigantea, Menispermo cordifolio, sale et aqua concoctis, confectos varios cibos gustet, aut bibat emaciatus butyrum caprinum liquidum cum aqua oryzae fermentatae tempore coenae.

Ex butyro liquido et melle speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, cum Pipere chavya et Embelia ribe compositam, tabe vexatus lingat.

In carnibus carnivororum paratum butyrum, cum melle et Pipere longo compositum, consumtionem depellit.

Digitized by Google

Ex uvis Vitis viniferae, saccharo candido et Jasmino auriculato linctus, cum melle et oleo Sesami orientalis commixtus, tabem morbum tollit.

Ex butyro caprino commixto cum melle pulverem Physalidis flexuosae, Micheliae champacae, Sesami orientalis et Phaseoli radiati lingat; lingat etiam sacchari candidi, Physalidis flexuosae et Piperis longi pulverem butyrumque cum melle commixtum. Lac quoque bibat, Physalidi flexuosae conconctum, et capiat cibum ex eo paratum. Lactis butyrum liquidum, sacchari candidi plenum, mane bibat; tum lac post bibat.

In odoramento etiam Physalis flexuosa adhibenda est, et Hordeum hexastichon in Boërhavia diffusa alata.

Cum tota Justicia ganderussa ejusque floribus paratum butyrum liquidum, cum melle commixtum, bibat, salubria comedens. Phthisin hoc, et vehementem tussim, et suspirium, et pallorem tollere valet.

Decoctiones stercorei liquoris vaccarum, equorum, elephantorum, ovium et caprarum, conspersae cum partibus Sansevierae zeylanicae, Curcumae longae et Mimosae ferrugineae arboris, tum lactis et butyri clarificati partes recipiantur. Partes decem has decoquat medicus praeccpti peritus, cum dederit tres myrobalanos, universam dulcium classem, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis cum Pinu Dévadáru, et butyrum clarificatum praestantissimum, phthiseos coërcendae causâ.

Decem radices (tom. I. pag. 95.), Tapiam cratoevam, Galedupam arboream, Semicarpum anacardium, Aeglen marmelon, Boërhaviam diffusam alatam, Hordea hexasticha, Dolichos bifloros, Zizyphos jujubas, Siphonanthum indicam, Cysampelon hexandram, Hutáśan, Hingtsham repentem et Naucleam cadambam infundat; coquat deinde cum sex vasibus hujus infusionis unum vas butyri clarificati, porro speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Euphorbiae antiquorum lac, Terminaliam citrinam, Piper chavyam, liquorem spirituosum et sal fossile optimum. Hoc remedium enim consumtionem, abdominales affectiones et morbos urinales cum aëre complicatos tollere valet.

Cum vaccarum, equarum, ovium, caprarum, elephantorum, antiloparum, asinarum et camelorum butyris oleosis, a stercoreo liquore, lacte et succo vulnerum ortis, et cum uvis Vitis viniferae, Physalide flexuosa, Pipere longo et saccharo candido paratum butyrum clarificatum phthisin morbum aufert.

Elettariae cardamomi, Cari carvi, Phyllanthi emblicae, Terminaliae citrinae, Terminaliae belericae, Mimosae catechu, Sapindi saponariae, Terminaliae alatae tomentosae et Shoreae robustae succos, porro Embeliam ribem, Semicarpum anacardium, Plumbaginem zeylanicam, Morungam hyperantheram, Micheliam champacam, Ruelliam longifoliam, Amb'hodam et Phaseolum mungonem coquat in aqua. In hoc bene paratum et deductum triginta Pala sacchari candidi indat et sex Pala vaccini lactis; tum in

Digitized by Google

Prast'ham unum butyri clarificati duplum indat mel; deinde hoc agitatione commixtum praebeat. Deinde semper Palam unum mane lingat; postea lac bibat indefessus. Hoc est enim purgatorium, eximium, purum, oculis salutare, longam vitam efficiens et celebratum remedium. Phthisin celeriter hoc tollit, et pallorem morbosum, et fistulam ani; suspirium depellit vocisque interruptionem, guttam serenam et cordis lienisque affectiones, indurationem glandularum mesentericarum et diarrhoeam morbum. Neque ibi aliquid relinquendum est; ceu elixirium vitae hoc est honoratum. In lienis affectionibus abdominisque intumescentiis indicatum et salubre est butyrum. — Tria alia quoque ibi salubria sunt. —

Phaenomena, in vocis mutationibus etc. versata, peculiariter devincere potest, respiciendo sacram doctrinam (śástram), caprinum stercus, urinam, lac, butyrum, sanguinem, carnem et stabulum adhibens. Variis a balneo incipientibus praeceptis amittit post mensem certe universam consumtionem.

Allii sativi compositionem ex praescripto aegrotus, tabe vexatus, adhibeat ex lacte, aut Hedysari lagopodioidis compositionem, Piperis longi formulam et compositionem laccae et calcis rubrae.

Moerorem, uxorem, iram et maledictionem evitet; eximias regiones colat, medicos, Brahmańas, tredecimque Gurus; et orationes puras audiat ex Bráhmańis."

Caput XLII.

Nunc vero glandularum internarum induratarum remediationem exposituri sumus.

„Humores corrupti, dictis irritamentis irritati, et exta aggressi, generant indurationem glandularum internarum hominum. Haec induratio quintuplex indicatur. In cordis et abdominis intervallo si nodus mobilis aut vacillans, cumulum accumulans et rotundus est, is nodus induratio glandularum internarum nuncupatus est.

Quinque sedes induratarum internarum glandularum hominum sunt: duo latera, cor, umbilicus et abdomen.

Ab irritati aëris radice, ab occultae radicis ortu et a magnitudine ad instar cumuli, cumulus (induratio glandularum internarum) sic nominatur. Haec induratio, quia in se ipsa cumulum nanciscitur, sicut bulla in aquis, et quia intrinsecus proficiscitur, nec vero deinceps maturationem adit, humoribus corruptis oritur confusis, totis et erectis.

Digitized by Google

A virorum feminarumque sanguine orta cognoscenda est alia (induratio internarum glandularum). Tabes, stupor, ignis superbia, intestinorum crepitus, faecum, urinae et aëris congressus, satietatis congestio, odium in cibum et aër sursum versus oritur in primis formis indurationis glandularum internarum.

Cordis et ventris dolor, oris et gulae siccitas, aëris retentio et iniquus ignis oritur. Hae alienitates, aëris indole praeditae, oriuntur in glandularum internarum indurationc ab aëre orta.

Sudor, febris, cibi combustio, aestus, sitis, corporis rubor et quae bilis signa universa sunt, ea oriuntur in glandularum internarum induratione a bile orta.

Mador, cibi fastidium, corporis lassitudo, vomitus, dulcis sapor oris et quae phlegmatis signa sunt, ea oriuntur in glandularum internarum induratione a phlegmate orta.

Ab omnibus humoribus simul corruptis orta induratio haec etiam omnibus alienitatibus praedita est, et incurabilis est dicta.

Sanguinem etiam dicam.

Si puerpera cibo usa est insalubri, aut immaturum embryonem parit in menstruatione, ejus aër, superando sanguinem, facit indurationem glandularum internarum morbosam aestuosamque. Bilis signo simile signum aliamque differentiam cognosce!

Non se movet induratio, non intumescentia adit incrementum, et oriuntur signa gravidarum. Hanc glandularum internarum indurationem, tempore embryonis transacto curandam, a sanguine ortam esse volunt hujus morbi intelligentes.

Aegrotum, induratione glandularum internarum ab aëre orta vexatum, inunctum et usum oleosis purgationibus, tempori convenienter curet evacuantibus clysteribus simul et suffimentis.

Aegrotum, induratione glandularum internarum a bile orta vexatum, inunctum et butyro ex (medicaminum) classe a Kakolí incipiente (Tom. I. pag. 93.) purgatum, dulcibus medicaminibus et clysteribus evacuantibus curet.

Aegrotum, induratione glandularum internarum a phlegmate orta vexatum, inunctum et butyro ex (medicaminum) classe a Pipere longo incipiente (Tom. I. pag. 92.) acribusque purgatum, ejusdem naturae clysteribus evacuantibus curet.

In glandularum internarum induratione ab omnibus humoribus simul corruptis orta salubre est praeceptum tres humores simul corruptos delens.

Ut circa bilem, ita feminae, indurationc glandularum internarum a sanguine ortarum vexatae, curandi praeceptum adhibendum est.

Digitized by Google

Aliam quoque curandae feminae rationem ad sanguinis solutiones pertinentem audi!

Butyrum liquidum cum aqua cineris Buteae frondosae paratum adhibeat; det superiorem (per vaginam) clysterem ex butyro liquido, parato cum (medicaminum) classe a Pipere longo incipiente; aut calidis dissolvat indurationem; huic solutae methodus ad sanguinis eruptionem pertinens salubris est.

Bubalinum jus et medulla, adeps, oleum Sesami orientalis, butyrum clarificatum et lac coagulatum, singulatim decoctum, laudatum est in glandularum internarum induratione ab aëre orta, et suffitio; perdicum autem et equorum adeps et butyrum clarificatum in biliosa induratione; oleum Sesami orientalis et perdicum adeps in glandularum internarum induratione a phlegmate orta.

Sex partes fructuum phyllanthi emblicae receptas in sedimento oleoso decoquat, cum saccharo et sale fossili commixtas. Hoc enim est salubre aegroto, glandularum internarum induratione ab aëre orta affecto.

Cum Plumbagine zeylanica, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Alpinia cardamomo in Sind'hu orta, Pipere chavya, malo granato, Ligustico ajwaën, radice Piperis longi, Cumino cymino, Havushá, Coriandro sativo, scilicet partibus aequalibus, lacte coagulato, alica oryzae fermentata, Zizypho jujuba, Raphano sativo et oleoso sedimento paratum butyrum liquidum hoc bibat, internarum glandularum indurationem ab aëre ortam, ignem, imbecillitatem, borborygmum et dolorem depellens.

Cum Asa foetida, natro, Cumino cymino, Muriate sodae impurae, malo granato, Ligustico ajwaën, Costo speciosо, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, aquà oryzae fermentatae, Calamo rotang, lixivio, Plumbagine zeylanica, Curcuma zerumbet, Acoro calamo, Michelia champaca, Anetho sowa et lacte coagulato decoctum butyrum abjicit dolorem aegrotorum, induratione glandularum internarum ab aëre orta affectorum et urinae suppressionem.

Cum muriate sodae impurae, malis granatis, alkali, ignea specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Cumino cymino, Asa foetida, natro, lixivio, Spondiade mangifera et Rumice vesicario paratum butyrum, cum Citri medicae succo et quatuor partibus lactis coagulati commixtum, a lacte coagulato cognominatum (Dad'hika), indurationem glandularum internarum tollit, lienis affectiones doloresque devincit.

Ex Allii sativi oleoso sedimento butyrum, cum quinarum radicum (Tom. I. pag. 95.) succo commixtum, et cum liquore spirituoso, alica oryzae coctae fermentata, lacte coagulato, Oxalidis monadelphae Raphanique sativi sedimento oleoso, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, malo granato, Spondiade mangifera, Ligustico ajwaën, Pipere chavya, sale fossili,

Digitized by Google

Asa foetida, Rumice vesicario, Cumino cymino, Celosia cristata et Valeriana jatamansi paratum, indurationem glandularum internarum, diarrhoeam, haemorrhoides, suspirium, delirium, tabem, febrem, catarrhum, epilepsiam, torpidum ignem (indigestionem), lienis affectiones, dolores et aërem devincere valet.

Lac coagulatum, Zizyphi jujubae fructus, duas decoctiones ex Phaseolo mungone et Dolicho biflore confectas, scilicet quinque Ad'haka, concoquat; tum inspergat duo Pala natri, Svarjikarum, Pini Dévadáru et salis fossilis. Hoc butyrum indurationem glandularum internarum ab aëre ortam depellit et etiam calefactorium est.

In infusione radicum graminum butyrum cum aquis decoquat, aut in (medicaminum) classe a Ficu indica, aut a Nymphaea caerulea incipiente (Tom. I. pag. 94.). Indurationem glandularum internarum a sanguine bileque ortam tollunt haec butyra sine dubio.

In (medicaminum) classe incipiente a Cassia fistula (Tom. I. pag. 90.) decoquat butyrum cum calefactoriis compositum; in lixivii classe autem decoquat aliud butyrum; rursus aliud in urinae classe. Haec butyra sine dubio tollunt internarum glandularum indurationem a phlegmate ortam.

Humorum corruptorum elationi congruenter curet medicus indurationem glandularum internarum ab omnibus humoribus simul corruptis ortam.

Aut pulverem substantiarum ab Asa foetida incipientium et butyrum liquidum lienis affectiones delens, aut bibat suo tempore butyrum cum Symploco racemosa paratum, indurationem glandularum internarum tollens.

Sesami orientalis, Sacchari cylindrici, Buteae frondosae, Sinapis dichotomae, Holci sorghi et Raphani sativi cinerem cum vaccina, ovilla, asinina, equina bubalinaque urina, et cum contrito Costo arabico, sale fossili, liquiritia, zingiberi arido Erycibeque paniculata, scilicet cum singulorum Pala uno, et cum decem Palis Cari carvi et sale marino commixtam, in ferreo vase, igne pauco, decoquat et linctum hunc deinceps eximat. Hanc massam aegrotus etiam bibat ex lacte coagulato, liquore spirituoso, aut butyro liquido, aquâ oryzae fermentatae, calida aqua, aut jure Dolichi biflori. Indurationem glandularum internarum et morbos ab aëre ortos hoc jusculum depellit sine dubio.

Cum Ocymo sancto et Costo arabico commixtum jusculum, ex Pandano odoratissimo confectum et ex oleo Sesami orientalis potatum, sedare potest indurationem internarum glandularum, ab aëre ortam; aut etiam potus dulci aqua paratus ex Ocymo sancto, Costo arabico et sale fossili.

Vangueriam spinosam, Ricinum communem, Varshab'hum, Solanum jacquini et Plumbaginem zeylanicam cum aquae Droña uno coquat ad remanentiam Pádae unius et tum hoc indat in vas, Jasmino auriculato, Plumbagine zeylanica et melle illitum. Prast'ham unum mellis addat cum di-

Staatliche Bibliothek Bamberg
Digitized by Google

midia parte pulveris Terminaliae chebulae commixti et cum Terminalia belerica compositi; tum hoc per decem dies bibat homo aetate confectus. Liquor spirituosus hic devincere valet indurationem glandularum internarum, indigestionem et cibi fastidium.

Cysampelos hexandra, Jatropha glauca, Indigofera tinctoria, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, tres myrobalani, Plumbago zeylanica, sal fossile et Wrighteae antidysentericae semen, scilicet singulorum pares portiones fiant globulus vetus. Tum pulverem cum Terminaliis chebulis commixtum et cum vaccina urina infusum decoquat. Bolos, cum hoc densum effecerit, comedat incoenatus. Hi indurationem glandularum internarum, lienis affectiones et ignis torporem plane depellere possunt, cordisque morbum, diarrhoeae vitium, ieterumque horribilem.

In glandularum internarum induratione pungente, edita mobilique et aestu, coctione doloribusque praedita sanguinem per hirudines aut per vasorum sectionem detrahat.

Suaviter calefacta carnis juscula, permitia et bene salita, cum Michelia champaca et Ruellia longifolia commixta salutaria sunt in potu aegrotorum, induratione glandularum internarum affectorum. Potanda etiam sunt cum substantiis aërem tollentibus parata juscula ex Dolicho bifloro confecta.

Sedimenta oleosa et quinae radices (Tom. I. pag. 95) in cibo aegrotorum, induratione glandularum internarum affectorum, salubria sunt.

Adstrictis faecibus aëribusque, cum Amomo zingiberi lac desideratur. Kumb'hi, ture et Ricino communi sudores peritus medicus faciat. Omnes enim aegroti, ex induratione glandularum internarum laborantes, longe difficillimi expurgatu sunt dicti. Itaque eos bene sudantes delapsu efficiat. Unguenta oleamentaque, suffimenta et emplastra conficienda sunt, suaviter calefacta, exorta in Śálva etc. regione; butyra in abdominis intumescentia indicata, pulverum turundarumque curationes et salia sunt adhibenda, quae in abdominis intumescentia indicata sunt.

In aërum faecumque restrictione autem turundas ex sale maritimo, Amomo zingiberi Sinapique dichotoma cum confecerit, bene piperitae eae in anum imponendae sunt.

Cum Danti, Plumbaginisque zeylanicae radicibus aërem tollentibus praeparet spirituosos liquores omnes in Sútrast'hána (principiorum medicorum libro) expositos.

Comedat etiam suboles contritas, ex Caesalpinia bonducella et Nrĭpavrĭksha enatas.

Hominem aëre adscendente praeditum et induratione glandularum internarum affectum ne clysterizet.

Bibat Convolvulum turpethum album, aut zingiberi aridum cum saccharo officinarum, Terminaliam chebulam, bdellium, Convolvulum turpethum

Digitized by Google

nigrum, Dantim, Antherum tuberosum, sal fossile et Acorum calamum ex urina, liquore spirituoso, lacte et vino, intuitus vires amissas. Pariter Salvadoram persicam contritam bibat cum sale maritimo.

Cum Pipere longo, Piperis longi radice, Pipere chavya, Plumbagine zeylanica et sale fossili commixti liquores spirituosi, (apto) tempore adhibiti, indurationem glandularum internarum celeriter depellunt.

Adstrictis faecibus aëribusque vexatus aegrotus, induratione glandularum internarum affectus, comedat ex lacte Hordeum hexastichon; aut oryzam fermentatam permitem, sale maritimo conditam, comedat.

Porro illius hominis (induratione glandularum internarum affecti) dolor ullo modo oritur. Hunc dolorem, quasi defossam voluptatem, ubi aegrotus sentit, ibi faecum urinaeque retentio, molesta respiratio, membrorum rigor, sitis, aestus, vertigo, cibi combusta accumulatio, horripilatio, cibi fastidium, vomitio, cibi incrementum et frigus membrorum oritur ab aëre ceterisque corruptis humoribus secundum numerum mixtis. Medicus hoc intuitus adhibeat Terminaliam chebulam, tria salia, lixivium ex Asa foetida, Coriandro sativo et Costo speciosо confectum, Hordeum hexastichon, Curcumam longam, Embeliam ribes, Rumicem vesicarium, Convolvulum paniculatum, tres myrobalanos, Asparagum racemosum, Trapam bispinosam, saccharum officinarum, Gmelinam arboream, Echiten antidysentericam, Siphonanthum indicam, Xylocarpum granatum, Morungam guilandinam, Acorum calamum, Ativishám, Pinum Dévadáru, Terminaliam chebulam, Piper nigrum, Wrightеam antidysentericam, Piper longum, Raphanum sativum, Piper chavyam, zingiberi aridum, lixivium et Plumbaginem zeylanicam ex calida acidaque oryzae fermentatae aqua, lacte et aqua, secundum Ślokarum conclusionem. Ex praescripto duos hos Ślokas mixtos adhibeat in induratione glandularum internarum a duobus humoribus corruptis orta: omnes autem Ślokas mixtos adhibeat in hac induratione ab omnibus humoribus simul corruptis orta.

Sic etiam adspersio, lavatio, illitus, inunctio, nutritio, frigidà aqua impletorum vasorum gestatio, vomitus, frictio, sudatio, abstinentia, alvi purgatio, et oleosa reliqua methodus omnis praecipue indicatur.

Acidam carnem, Raphanum sativum, pisces, arida olera, legumen, Arum campanulatum et dulces fructus ne comedat aegrotus, indurationе glandularum internarum affectus.

Sine induratione glandularum internarum qui dolor in locis hujus indurationis oritur, pathologiam ejus exponam, formamque et curationem.

Post aëris, urinae et faecum invasionem, nimiam satietatem, indigestum cibum, defatigationem, perversi alimenti usum, aquae haustum tempore sternutationis, subolum usum, contritorum ciborum aridaeque carnis adhibi-

Digitized by Google

tionem, sic etiam post ejusdem generis substantiarum usum aër irritatus in stomacho dolorem (lanceam) efficit vehementem.

Suspirium petit, doloribusque inde vexatus esse homo potest. Quod lanceis transfixi hominis dolores horribiles, sicut jaculorum percussiones, conspiciuntur, propterea hic dolor lancea appellatur. Incoenati hominis dolor (lancea) horribilis provenit; membrorum rigore afficitur, difficulter respirat, flatus, urinam et faeces difficulter reddit homo. His signis dignoscat medicus dolorem (lanceam) ab aëre ortum.

Sitis, aestus, delirium, animi deliquium, sic etiam horribilis dolor oritur; homo frigus cupit, frigoreque etiam sedatur. His signis dignoscat medicus dolorem (lanceam) a bile ortum.

Dolore (lancea) vexati hominis singultus, ingens stomachi expletio et membrorum gravitas oritur. Haec a phlegmate orti doloris (lanceae) indicata species est.

Omnes intuitus formas medicus demonstret, dolorem (lanceam) a tribus humoribus simul corruptis ortum esse. Dolorem a tribus humoribus simul corruptis ortum incurabilem esse demonstret. —

Dolorum (lanceorum) signum indicatum curationemque cognosce a me!

Celeriter agit aër; itaque cum medicus festinanter devincat. Aegrotantis ex doloribus (ab aëre) ortis sudor etiam voluptatem adfert.

Ex jusculis de lacte, oryza et saccharo, ex pulmentorum globulis, ex gratis carnibus, aut ex Convolvuli turpethi albi olere, salubrem, gratum calidumque cibum comedat. Aut Galedupae arboreae suboles in oleo Sesami orientalis tostas comedat. Iuscula de avibus grata et perdices homo doloribus (lanceis) vexatus pro adeptione adhibeat, carnesque serpentium.

Liquor spirituosus, Suviracum acetum, serum lactis, lac ebutyratum, lac coagulatum et sal facticium bibenda sunt in dolore (lancea) ab aëre orto.

Dolichi biflori jusculum cum aciditate commixtum, cum Perdicis chinensis jusculo paratum, salitum piperatumque dolores ab aëre ortos delet.

Embeliam ribem, Morungam guilandinam, Convolvulum turpethum album, Terminaliam chebulam, Convolvulum turpethum nigrum, Rumicem vesicarium, Anethum sowa et Shoream robustam cum sale maritimo commixtam bibat ex vino; dolorem (lanceam) ab aëre ortum etiam hoc celeriter sedat.

Alpiniam cardamomum, Cuminum cyminum, Piper chavya, Ligusticum ajwaën, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Plumbaginem zeylanicam, Piper longum et Piperis longi radicem salque fossile conterat. Hunc pulverem ex lacte bibat, aut ex oryzae aqua, aut ex spiritu florum Bassiae latifoliae, aut ex aceto aromatico, aut ex liquore spirituoso fructuum Zizyphi jujubae, aut ex succo Citri medicae. Sic etiam hunc pulverem, cum

Digitized by Google

Zizyphi jujubae jusculo iterum iterumque digestum, et Asâ foetida impletum saccharatumque, bibat.

Cum mali granati succo (ex illo pulvere) turunda conficienda est medico; haec turunda aëreum dolorem (lanceam) celeriter detrahit, sive ex saccharato oleo Sesami orientalis lincta, sive rursus ex vino potata.

In dolore (lancea) a fame orto levis saturatio salubris est ex calidis lactibus, oryza fermentata et gratis juribus carnis.

In dolore ab aëre orto asperum cum miti comisceat. Bene parata danda praecipue sunt panifica; liquoresque spirituosos bibat homo; sic laetus efficitur.

Haec est doloris (lanceae) ab aëre orti curatio indicata. —

Inde in posterum a bile orti doloris medicationem indicabo.

Ille homo, qui jucunde vomuit et frigidam aquam potavit, frigida adhibeat, omnia autem calida evitet. Gemmea, argentea cupreaque vasa, aquae plena, super hunc dolorem (locum doloris) imponat. Saccharum officinarum, Oryza sativa, Hordeum hexastichon, lac, butyrum clarificatum pro potu, purgativum et ferina caro sit medicamen hominum, dolore a bile orto affectorum. Succos adhibeat bilem delentes; biliosas substantias evitet.

Buteae frondosae, aut etiam Pentapterae arjunae jus bibat, saccharo conditum, et Xylocarpum granatum cum uvarum Vitis viniferae et Elates sylvestris succo paratum. Hoc bibat cum saccharo commixtum, ceu medelam biliosos dolores arcentem. —

Cibo comeso, irritatio hominis phlegmate affecti oritur. Vomitum medicus ibi faciat aquâ Piperis longi. Asper sudor eliciendus est; aliaeque calidae curationes salubres sunt.

Piper longum et Zingiberi officinale in dolore a phlegmate orto medicamentum est.

Cysampelon hexandram, Acorum calamum, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Echiten antidysentericam, Asclepiadem acidam et Plumbaginem zeylanicam, scilicet horum decoctum jusculum, bibat, et jus pisinum cum Ocymo sancto. Ricini communis et Echitae antidysentericae radices, radicem Ruelliae longifoliae, Hedysarum lagopodioides et Solanum jaquini det, Śringálavinnamque cum Hibisco mutabili. Wrighteam antidysentericam, Phaseolum trilobum et radicem Sacchari cylindrici recipiat; receptam hanc quantitatem in uno Droña aquae decoquat. Remanentiam quartae partis, cum nitro commixtam, bibat. Id dolorem (lanceam), ab aëre, bile, phlegmate et a tribus humoribus simul corruptis ortum, fortiter depellere valet, sicut scissam nubem ventus. Piper longum, Svarjikae lixivium, Hordeum hexastichon et Plumbago zeylanica adhibenda sunt. Aequalem cinerem etiam conficiat expertus medicus. Id ex calida aqua potatum in phlegmatis dolore remedium est. Includit aërem phlegma in ab-

Digitized by Google

domine lateribusque situm. Aer inclusus facit celeriter inflationem globulosam. Acubus quasi punctio oritur; homo difficilem tum habet respirationem; non cibum appetit; non ad somnum proficiscitur doloribus vexatus. Laterum dolor hic cognoscendus est, a phlegmate aëreque ortus.

Porro Costi speciosi radices, Asam foetidam, natron, sodam impuram, sal fossile, Coriandrum sativum et Terminaliam chebulam in pulverem redigat, et bibi jubeat cum Hordei hexastichi decocto commixtum in laterum, cordis abdominisque doloribus.

Butyrum clarificatum cum Asa foetida commixtum, aut Citri medicae succum cum lacte paratum, aut Ricini communis oleum ex vino, sero lactis, aquis et jusculis comedi jubeat, aut ex lacte, aut ex jure carnis.

Quando irritatur in abdomine aër ignem aggrediendo, tum hominis cibus comesus retentusque non coquitur; homo spiritum ducit et crudo excremento doloreque identidem percutitur. Nec in sedili, neque in lecto manet, non percipit gaudium. Abdominis dolor (lancea) sic dictus, ab aëre ortus morbus est. Vomitum faciat ibi, aut jejunet pro viribus. Unitam digestionem efficiat per acida cum calefactoriis commixta.

Zingiberi aridum, Ligusticum ajwaën, Piper chavyam, Asam foetidam, natron, sal facticium, Citri medicae fructus, Convolvuli turpethi nigri, Ricini communis, Solani jacquini et Flacourtiae sapidae decoctionem, — dolorem tollens medicamentum, — bibat.

Acorus calamus, natron, Asa foetida, Costus arabicus, Ativishá, Terminalia citrina et Echitae antidysentericae semina statim dolores tollunt. Alvi purgationem adhibeat, cognitâ corruptorum humorum firmitate aut infirmitate. Oleosos evacuantesque clysteres applicet, corruptum humorem auferentes. Inunctiones, oleosae adspersiones, oryzae fermentatae aquae conspersiones (indicatae sunt).

In phlegmate bileque inclusus aër, chylo commotus, in corde situs, efficit dolorem cum suspirio obstructioneque nimis complicatum. Hic cordis dolor sic dictus a chyli aëre ortus est. Ibi etiam curatio indicata est, quae in cordis dolore dicta est.

Propter obstructionem irritatus aër, alvum operiendo, insistit. In alvo, inguinibus, et umbilico tum dolor hominis oritur. Hic faecum, urinae et aëris obstructione alvique dolore affectus est. In umbilico, inguinibus, lateribus, abdomine et in pene medio vexatus est; urinam impediendo urinae dolor arripit (hominem) ob aërem. Aër irritatus, cujus hominis, aspero cibo usi, excrementum praecludit, ignem (digestionem), in stomacho situm, torpidum efficiendo, ejus dolorem horribilem efficiet, sensuum organa operiendo. Utrum dextrum, an sinistrum abdomen corripuerit (aër irritatus), oritur ubique in aucto aëre ibi celeriter dolor cum strepitu. Sitis horribilis increscit, vertigo animique deliquium oritur. Qui abdomen purgavit et urinam reddidit.

Digitized by Google

non ad sedationem pervenit. Ex faecibus dolorem illum agnoscat medicus perhorridum. Celeriter curatio corruptos humores auferens adhibenda est medico rectum intelligenti, scilicet sudatio, vomitus, clysteres evacuantes et oleosi. Antea indicata bibere det medicamina, alvum purgantia. Flatulentam affectionem auferentes curationes omnes voluptatem homini adferunt. Ultra modum comesum quando in digestione, mollitudinem ingressa, immobile factum est, tum aër, illud operiendo, insistit in stomacho. Indigestibilis enim cibus dolorem horribilem efficit, animique deliquium, inflationem, aestum, cordis tormina et morbum caducum; aegrotus alvi profluvio afficitur, vomitat, contremit, conturbatur. Lixivia, pulveres et boli dolorem delentia laudantur. Conditioni indurationis glandularum internarum convenientes curationes adhibendae sunt omnibus aegrotis dolore (lancea) afflictis."

Caput XLIII.

Nunc vero cordis morbi remediationem exposituri sumus.

„Impetu, percussione, calidis asperisque cibis ultra modum adhibitis, retentis, nimis comesis, indigestis succulentisque alimentis cum corruperint chylum humores vitiosi, cor aggressi, efficiunt in corde vexationem, quam cordis morbum vocant. Hic morbus quadruplex oritur a corruptis humoribus; quintus autem a vermibus.

Separatim signum (morbi) exponam curationemque proxime post.

Intenditur in morbo ab aëre orto cor, pariterque vexatur, agitatur, laceratur, dirumpitur et commovetur. Sitis, calor, aestus, inflammatio et cordis defatigatio oritur in bilioso morbo.

Fumi via, animi deliquium, sudor, siccitas oris, gravitas, phlegmatis profluvium, cibi fastidium, stupor, ignis lenitas, dulcitas oris oritur, si cor phlegmate vexatum est.

Tormen, exsputio, vexatio, dolor, singultus, caligo, cibi fastidium, livor oculorum et tabes oriri potest in hoc morbo a vermibus orto.

Vertigo, defatigatio, lassitudo et tabes cognoscenda sunt phaenomena aegrotorum in morbo hoc a vermibus orto, quae etiam a vermibus simul et phlegmate laborantium phaenomena aestimata sunt.

Corde aëribus affecto, vomere faciat inunctum aegrotum medicus

Digitized by Google

decoctione decem radicum (tom. I. pag. 95.) cum oleo saleque fossili commixta.

Piperis longi, Elettariae cardamomi, Acori calami, Asae foetidae et Hordei hexastichi cinerem, sal fossile, natron, zingiberi aridum et Carum carvi, contritum cum tribus myrobalanis, aquâ oryzae fermentatae, Dolicho bifloro, lacte coagulato, vino, spiritu destillato etc. bibere det.

Aegrotanti, purificato per oleum aut aliam substantiam, porrigat veteris oryzae cibum ex juribus carnis cum butyro clarificato commixtis. Oleum Sesami orientalis cum substantiis aërem delentibus paratum det ex praescripto in clystere. Gmelinae arboreae, Glycyrrhizae glabrae, mellis, Calami fasciculati et sacchari candidi aquis vomitum faciat.

Bile affecto corde, adhibeat butyrum clarificatum cum dulcibus decoctum infusionesque jam demonstratas, bilem febremque depellentes.

Homini saturato juribus carnis praecipuis cum butyro commixtis medicus oleum Sesami orientalis cum Glycyrrhiza glabra paratum et cum melle commixtum pro clystere applicet.

Corde phlegmatis indole affecto, aegrotanti, qui antea infusionibus Acori calami et Meliae azidaractae vomuit, bibere det pulverem medicus jam indicatum in hoc morbo ab aëribus orto; eique Echiten antidysentericam etc., Cyperum rotundum etc., aut tres myrobalanos, cibum praebeat. Aut bibat etiam homo butyrum liquidum cum Convolvuli turpethi albi et Convolvuli turpethi nigri sedimento oleoso commixtum, purgatorium medicamentum. Ex Pavoniae odoratae oleis clysterem applicet medicus, clysterum peritus.

Ex cordis morbo, a vermibus orto, laborantem, inunctum, cibet oryzâ in carnibus cocta. Lacte coagulato hominem, carne saturatum, postea per triduum expurget. Ex suaveolentibus, salitis, cum Cumino cymino saccharoque commixtis et Embeliâ ribe impletis medicamentis oryzam fermentatam bibere det proxime post. In corde siti hominum vermes etiam deorsum cadunt. Deinceps hordeaceum cibum cum Embelia ribe commixtum ei praebeat.“

Caput XLIV.

Nunc vero icteri remediationem expositurі sumus.

„Coitum, acida, salia, vinum, fragrantem terram, somnum diuturnum et acria valde adhibentis hominis humores corrupti, sanguine vitiato, efficiunt in cute flavidum colorem.

Digitized by Google

Icterus morbus demonstratus est octuplex, singulis, simul omnibus et binis humoribus corruptis. In omnibus his (icteri generibus) ibi flavidus color est, ubi major sane icterus morbus exsistit.

Cutis fissurae, exspuitio, membrorum lassitudo, terrae fragrantis esus, tumores in cavo oculi, faecum et urinae color flavus et indigestio prodromi fient.

Icterus cum vehemente obstructione complicatus urceus vocatur, exsiccatus torpidusque esse dicitur. Signum ejus universum percipe! Explicabo id ex ordine.

Violaceo vultu, violaceis vasis, ejusdemque coloris faecibus, urina, unguibus oreque affectum, aliisque ejusmodi symptomatibus praeditum hominem medicus ictericum ex aëre designet.

Flavo vultu, flavis vasis, ejusdemque coloris faecibus, urina, unguibus oreque affectum, aliisque ejusmodi symptomatibus praeditum hominem medicus ictericum ex bile designet.

Albo vultu, albis vasis, ejusdemque coloris faecibus, urina, unguibus oreque affectum, aliisque ejusmodi symptomatibus praeditum hominem medicus ictericum ex phlegmate designet.

In ictero ab omnibus humoribus simul corruptis orto omnia haec symptomata designet.

Indicabo nunc signa obstructionis bilis.

Qui in morbi fine subito cibum acidum insalubriaque comedit, illius bilis efficit pallidum vultum, praecipue magnam lassitudinem et prius indicata phaenomena. Hujus (obstructionis) divisio, urceus sic dictus, intumescentia est magna ibi et articulorum divisio.

Cum febre, corporis consumtione, vertigine, defatigatione, lassitudine et phthisi complicatus icterus exsiccatus torpidusque vocatur. Hunc icterum signis aëre bileque complicatis praeditum auruginem (halímaka) appellant medici hujus morbi periti.

Phaenomena in his (icteri formis) sunt cibi fastidium, sitis, vomitus, febris cum capitis dolore et ignis (digestionis) torpore concomitata, intumescentia gulam aggressa, infirmitas, animi deliquium, fatigatio et in corde cruciatus.

Sanabilem autem ex ictero aegrotantem intuitus, inunctum butyro clarificato, deinceps expurgatum, medicus curet medicamentis, mellis butyrique liquidi plenis et cum pulvere Terminaliae chebulae commixtis. In urina Palam dimidium Jatrophae glaucae coquat et bibat identidem dimidium Kudavam. Aut comedat saccharum crudum cum Terminalia citrina commixtum, aut cum Cassia fistula etc. decoctum bibat.

Pulverem ferri, speciei Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et Embeliae ribis, aut Curcumam longam cum tribus myrobalanis composi-

Digitized by Google

tam lingat ex butyro clarificato melleque; aut det medicamenta in sacrae doctrinae (śástra) institutionibus indicata. Auferat medicus saepe humores corruptos quamvis exiguos; crescit enim (icterus). Corruptis humoribus nimis evacuatis, Phyllanthi emblicae fructuum succum et ex saccharo paratum potum bibat cum melle commixtum aegrotus salubria edens.

In utroque Solano (Solano melongena et Solano jacquini) Indigoferam tinctoriam, Bignoniam indicam, pomum granatum, Solanum indicum, Ándárivimbím et Naucleae cadambae florem decoquat, et tum butyrum clarificatum decoquat in hoc adstringente decocto. Id icterum depellit, commixtum cum lacte, sicut Mágad'hicos ignis.

Salubris est infusio Glycyrrhizae glabrae; aut hujusce pulverem ex melle lingat.

Cum vaccina urina commixtum trium myrobalanorum foliorum et ferri pulverem per longum tempus det; coralliorum, margaritarum et collyriorum pulverem lingat, pariterque ex auro et rubrica confectum. Aut caprini stercoris Kudávam unum, sal facticium, Curcumam longam et sal fossile optimum, scilicet singulorum Palam unum recipiat; totum hunc pulverem aegrotus, salubria edens, ex melle lingat.

Ferri rubiginis, Plumbaginis zeylanicae, Embeliae ribis, Terminaliae chebulae et speciei Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis partes singulas recipiat; totum hoc pariter combustum et in urina destillatum fit cum melle linctus, qui icterum morbum horribilem mox depellit.

Terminaliae belericae, sedimenti ferri et zingiberis aridi pulvis, et Sesami orientalis globulus praecipuus est.

Lactis ebutyrati fluidum vehiculum cum pulmento pisino commixtum aufert etiam horridos icteros morbos.

Aut natri, Asae foetidae, Gentianae cheraytae Pisique sativi quantitates ex dulci aqua lingat, aut Sansevieram zeylanicam, Curcumam longam Phyllanthumque emblicam, per sex dies in vaccina urina digestam. Aut Aksham unum radicis Pavoniae odoratae Plumbaginisque zeylanicae ictero morbo vexatus, salubria edens, bibat ex dulci aqua. Sali maritimo similis fructus Morungae guilandinae cum lacteo cibo adhibendus est. Infusionem frigidam classis Fici indicae (Tom. I. pag. 94.) cum saccharo candido melleque commixtam bibat, salubria edens.

Classem (medicaminum) a Shorea robusta incipientem (Tom. I. pag. 91.), scilicet resinam pulveratam, aut Phyllanthi emblicae fructum ex melle lingat.

Embeliam ribem, Cyperum rotundum, tres myrobalanos, Carum carvi, Xylocarpum granatum et speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis comburat et pulveret; tum saccharum officinarum crudumque, et butyrum clarificatum melque probatum recipiat. Hanc quantitatem decoquat et ingerat in resinae aquam resinosae classis (medicaminum). Effectum linc-

Digitized by Google

tum sapiens cum cognoverit, asservet eum in capsula ex Mokshaka confecta. Depellit hic linctus sane icterum simul cum intumescentia, et horrificam bilis obstructionem.

Cum saccharo officinarum commixtus Convolvulus turpethum album Cucumisque madraspatanus, et cum saccharo crudo commixtum zingiberi aridum salubria sunt aegrotis ex obstructione bilis laborantibus.

In Curcuma zanthorrhiza etiam butyrum clarificatum decoctum salubre est; hoc etiam salubre est cum Indigofera tinctoria commixtum.

Metallum, antimonium, laccam, aut bitumen, cum urina commixtum, bibat in ictero, qui urceus vocatur. Aut etiam cum urina digestam et cum sale fossili commixtam bibat rubiginem ferri per mensem unum. Cum combusserit Terminaliae belericae lignis rubiginem aut ferrum, vaccinâ urina conspersum, per octo dies, et pulveraverit, tum hoc linctum ex melle mox icterum morbum, urceum sic dictum, depellere potest.

Aut sal fossile igni simile faciat et humectet in urina semel combustum; tum rubiginem ferri pluries comburat et inspergat urinae pluries; in unum redactum et cum vaccina urina contritum hoc simpliciter conspergat et tum coquat in sartagine. Ne aduratur hoc exsiccatum; in pulverem redactum hoc bibendum est ex lacte ebutyrato, cum pari portione aquae commixto.

Lac ebutyratum et oryzam coctam comedens morbum icterum depellere potest; pariterque accendit ignem (digestionem).

Cum uvarum Vitis viniferae, Menispermi cordifolii et Phyllanthi emblicae succis paratum butyrum clarificatum in ictero exsiccato salubre est.

Saccharatos liquores spirituosos, mellita sacchara, cum urina paratos spiritus destillatos, pariterque cum lixivio parata grata carnis jura, cum Phyllantho emblica composita, aut etiam cum Zizypho jujuba commixta, et illa in intumescentiis indicata medicamina, et Oryzam sativam Hordeumque hexastichon aegrotus ex ictero laborans semper adhibeat.

Suspirium, diarrhoeam, cibi fastidium, catarrhum, animi deliquium, sitim, vomitum, dolores, febres, intumescentias, aestum, coctiones, vocis interruptiones et lassitudinem devincere potest medicus, convenienter respiciendo sacram doctrinam (śástra).

In extremitatibus tumidum, in medio corpore autem diminutum, aut in extremitatibus marcidum, in medio corpore autem tumidum, porro in ano, pene et testiculis tumidum, lugentem, et sui impoti similem ictericum medicus gloriae appetens deserat, pariterque diarrhoeâ febreque vexatum."

Digitized by Google

Caput XLV.

Nunc vero diarrhoeae biliosae remediationem exposituri sumus.

„Hominis, furorem, moerorem, timorem, laborem, perversum cibum, solis ardorem et ignem semper adeuntis, pungentibusque, acidis, salinis, lixiviis, acribus et calidis valde calefacti chylus corruptus bilem irritare potest. Combusta ex suis qualitatibus bilis comburit sanguinem. Exinde procedit sanguis sursum, aut deorsum, aut etiam utroqueversum. De cruditatis sede abire potest sursum; deorsum de coctionis sede abire potest; combustis duobus, in duas partes procedit.

Quidam ex hepate et liene indicant sanguinis iter.

Sursum abiens sanguis curabilis, deorsum dubius, incurabilis autem utroqueversum.

Tabes, frigoris desiderium, in gutture fumi via, vomitus, ferri odor et suspirium oritur, illo statu futuro. Ex sanguinis excreti signis numerum et surrectionem humorum corruptorum in homine cognoscunt medici.

Ubi infirmitas, suspirium, catarrhus, febris, vomitus, delirium, pallor, aestus, animi deliquium, in comeso cibo semper aestus et stipatio, cordis dolori similis vexatio, sitis, gutturis fissura, in capite calor, foetoris exspuitio, cibi fastidium, cruditas, obstructio, in coitu sanguinis bilisque emissiones apparent, — si porro carnis colluvici similis et quasi coctus, aut carnis aquae similis sanguis (excretus), adipi, puri et lacrymis similis, hepati aut coctis Eugeniae jambu fructibus similis, violaceus, niger et valde ultra modum foetidus est, — ubi haec dicta morbosa symptomata locum habent, ibi deserenda est haemorrhagia biliosa, et quae Surapatis (Indrae) arcui (iridi) similis splendet. Non in principio cohibendus est hominis robusti profluus sanguis, quia is icterum, dysenteriam, lepram, lienis affectionem, indurationem glandularum internarum et febrem tollit.

Deorsum progressum sanguinem vomitoriis, sursum meantem purgatoriis, alterum emaciati hominis sedativis devincat medicus.

Homini valde exortis humoribus corruptis afflicto, primum sanguinosa bile vexato et non exili vi, carne caloreque praedito adhibendum est jejunium. Jejuno deinde oryzae alicam cum perpauca farina compositam, det, nutrientem decoctionem, linctus et varia butyra. Cum uvis Vitis viniferae, liquiritia, Gmelina arborea et Indigofera tinctoria commixtum purgatorium, et cum liquiritia melleque compositum vomitorium salubre est. Lac frigidum, juscula carnis, jura pisina, Oryza sativa, Oryza praecox, Trichosanthae dioecae, Cordiae myxae, Marsiliae quadrifoliae, Jasmini auriculati, Fici indicae Dalbergiaeque ougeiniensis germina et a Vitice negundine ortae proles, cum butyro clarificato praeparata semper salubria sunt, pariterque cum

Digitized by Google

Phyllanthi emblicae fructibus et malo granato commixta. Jura columbina, conchea et testudinea, pariterque fermentata, cum butyro clarificato optima dicta, et cremores in lacte cum Nymphaeae caeruleae classe (Tom. I. pag. 94) parato comprobati sunt, cum melle saccharoque optimi. Refrigeratoria unguenta, et cum melle saccharoque commixta butyra clarificata, idonea sunt hominibus ex haemorrhagia biliosa laborantibus.

Ex Bassiae latifoliae, Hyperantherae morungae, Bauhiniae variegatae et Panici italici floribus contritis det medicus quatuor linctus cum melle compositos pro salutari sanguinis sedatione. Lingat ex Agroste lineari, Ficu indica et alba Premna spinosa enatas suboles cum duplice mellis portione commixtas. Saluber etiam est Phoenicis sylvestris fructus cum melle compositus et fructus alii ejusdem qualitatis.

In sanguinis profluvio indicata medicamina hic quoque adhibeat: Album saccharum munjam et Nymphaeam caeruleam conterat, in novo vase cum frigida aqua digerat et noctu in aëre deponat; mane hoc auditum (indicatum) cum melle commixtum bibat aegrotus haemorrhagiâ biliosa affectus. — Aut bibat frigidam infusionem ex Eugenia jambu, Mangifera indica et Terminalia alata paratam. — Aut etiam Fici caricae fructum conterat et ejus succum bibat. — Aut Cucumeris sativi radicis sedimentum cum melle commixtum ex oryzae aqua bibat, scilicet Aksham unum, aut etiam hoc sedimentum cum liquiritia commixtum. — Sirii myrtifolii, Glycyrrhizae glabrae et Symploci racemosae pares portiones eodem modo bibat, aut Galedupae arboreae semen pari modo bibat cum saccharo melleque commixtum. — Sic medullam Terminaliae catappae bibat cum liquiritia compositam. — Aut etiam suaviter calefactum sal fossile et semen Galedupae arboreae ex sero lactis bibat per triduum homo haemorrhagia biliosa vexatus. — Haemorrhagiam biliosam depellentia haec sex medicamenta praestantissima sunt laudata. —

Idonea etiam sunt in torminibus odorifera, profluente sanguine. Aegrotus nimio sanguinis profluvio affectus bibat sanguinem cum melle commixtum, aut hepar comedat caprinum, crudum, bile instructum.

In Buteae frondosae arboris sedimento oleoso decoctum butyrum clarificatum bibat cum melle commixtum beneque refrigeratum; aut cum arborum sedimentis oleosis paratum et cum saccharo commixtum butyrum lactis bibat. Uvam Vitis viniferae, Andropogonem muricatum, Nelumbium speciosum, saccharum candidum, scilicet singulorum Palam unum, in aqua inspergat; deposita per noctem haec emulsio, aquae similis, et tum potata, horribilem morbum hominis salubria comedentis devincere potest. Equinum liquorem stercoreum cum melle compositum bibat, aut bovinum cum saccharo candido melleque commixtum. Lingat sic pulverem seminum Justiciae adhenatodae cum melle compositum; aut oryzae farinam dictae compositionis; lingatque frumenti humectati et collyrii pulverem singularem; pariterque cum saccharo

Digitized by Google

candido melleque commixtam mannam bambusam, uvam Vitis viniferae, saccharum candidum, Mimosam catechu et Asclepiadem acidam cum liquiritia commixtam ex frigida aqua, idoneam innoxiamque Indigoferam tinctoriam butyrumque clarificatum lingat aegrotus haemorrhagia biliosa affectus.

Justiciae ganderussae infusionem, Nymphaeam caeruleam, terram fragrantem, Panicum italicum, oculare collyrium, aquam et Nelumbii speciosi filamenta cum saccharo candido commixta combibendo aegrotus haemorrhagia biliosa affectus celeriter depellere potest impetum vehementem.

Mimosae catechu, Eugeniae jambu, Terminaliae alatae glabrae, Bauhiniae variegatae, Mimosae sirishae, Symploci racemosae, Terminaliae alatae tomentosae, Bombacis heptaphylli et Morungae guilandinae flores medicus conterat fiatque linctus melle compositus in haemorrhagia biliosa morbo.

Nymphaeae caeruleae cineris aqua cum melle commixta, Galedupae arboreae semen cum melle et butyro clarificato, et aqua cum Eugenia jambu, Terminalia alata glabra et Mangifera indica, decocta — tria haec medicamina — depellunt bilem sanguinemque. Contritas radices et flores Citri medicae bibat ex oryzae aqua.

Sanguine ex naribus profluente, aqua cum saccharo commixta celeriter applicanda est naso, aut lac. Aut succum uvae Vitis viniferae, et butyrum lactis bibat, aut sacchari officinarum succum frigidum. Refrigeratoriam curationem dulcemque adhibeat praecipue in haemorrhagia biliosa morbo.

Ex lacte commixto cum uvis Vitis viniferae, butyro clarificato cum Hedysaro gangetico etc. roborans praecipuum dictum salubre est, butyrumque clarificatum ad fumigandum.

Ex Panico italico, Symploco racemosa, collyrio ammomi, rubrica, Nymphaea caerulea, Cassia fistula, Curcuma zanthorrhiza, conchis, Sirio myrtifolio, saccharo candido, Physalide flexuosa, Ambuda, liquiritia, Andropogone muricato, Nymphaea loto similibusque contritis, lacte butyroque cum melle commixto conficiat cibum, cum frigida aqua irrigatum et lacte oryzaque refertum. Deinde fumiget butyro parato cum liquiritia et melle. Deorsum ferentem sanguinem celeriter deleat diarrhoeamque sanguinis difficilem. In purgationis adhibitione varia laudatur vomitus, sanguine devicto, hominemque viribus praedito. Sic varii abdominales clysteres sunt applicandi, sanguine in urinali sede collocato.

Sanguinis profluviis ab ano ortis, medicus adhibeat curationem in haemorrhagia biliosa indicatam.

Eadem curatio in sanguinis eruptione feminarum adhibenda est dignoscenti medico.

In chirurgica operatione sanguis ultra modum si profluit, cum trium humorum corruptorum sanguinisque signa omnino medicus consideraverit, adhibenda est proxima curatio.“

Digitized by Google

Caput XLVI.

Nunc vero lipothymiae remediationem expositurі sumus.

„Quando in sensuum sedes externas internasque hominis emaciati, humoribus corruptis pleni, perverso cibo onusti et post vulnerationem laesionemve bona indole (satva) orbati, ingrediuntur humores corrupti horrifici, tum animi deliquium patitur homo. Cordis dolor, oscitatio, languor et mentis roborisque privatio oritur.

Omnium hominum priores formas proprie medicus animadvertat.

In tubulatis vasis, cognitionem afferentibus relatis, per aërem etc. caligo (tamas) advenit subito, jucundi injucundique insensibilitatem efficiens. Post jucundi injucundique insensibilitatem homo collabitur, ligni instar.

Animi deliquium, lipothymiam, appellant hunc morbum. Sextuplex ea est demonstrata: ab aëre etc. (bile et phlegmate), sanguine, vino et veneno orta. In his sex bilis praevalet, terrae, aquae et caliginis (tamas) indole praedita. Sanguinis odor eandem habet indolem. Idcirco sanguinis odore deliquium animi patiuntur in terra homines, quia homo intuitus unam elementiciarum substantiarum naturam sic dictam, obstupescit. Qualitates vehementes sitae sunt in veneno et vino; idcirco oriuntur ab his duobus illae perturbationes, ut dictae sunt.

Homo rigido corpore et visu affectus est per sanguinem, obtecta respiratione vexatus et animi deliquium passus est.

Per vinum querens jacet, deleta circumvagaque mente affectus est, membra ad terram projiciens, quin id ad senectutem pertineat.

Tremor, somnolentia, sitis et rigor oritur, aegroto venenato animi deliquium patiente. Cognoscendus vehementior morbus est proprie ex veneni signis.

Humectatio, lavatio, margaritae, fructus Mangiferae indicae, frigida unguenta, flabellorum venti et potiones odoriferae in omnibus lipothymiis non contraindicata sunt.

Sacchari candidi, Buchananiae latifoliae et sacchari crudi infusiones, cum uvarum Vitis viniferae et Bassiae latifoliae sedimento commixtae et cum Echites sylvestris et Gmelinae arboreae succis decoctae pro potione, butyra liquida recentia, lac in classe dulci paratum, jura carnis cum pomo granato, Hordeum hexastichon, Oryza rubra et pisa in lipothymiis semper idonea sunt.

B'hujangae florem, Piper nigrum, Andropogonem muricatum, Zizyphi jujubae medullam, singulorum partes aequales, bibat ex pisina aqua. Fibram

Digitized by Google

Nymphaeae odoratae Andropogonemque muricatum cum melle, et Piper longum cum saccharo candido idoneum praeparet.

Aut nasum osque constringens lac maternum bibat.

Lipothymiam continuam autem capitis purgationibus devincat identidem vomitibusque acribus.

Aut cum Terminalia chebula decoctum butyrum bibat, aut cum sedimentis fructuum Phyllanthi emblicae paratum.

Ex uvis Vitis viniferae, saccharo candido, malo granato et Andropogone muricato confectas, frigidas, et ex Nymphaea caerulea Nelumbioque speciosо confectas bibat infusiones, suaveolentes, quae biliosam febrem ad sedationem adducant.

Humoribus corruptis praeditus, perturbatus, post nimiam evacuationem animi deliquio vexatus, et qui homo omnino non expergiscitur menteque privatus est, is tum perdifficilis curatu cognoscendus est sapienti medico.

Ut crudam glebam in aqua humefactam celeriter extrahere debet non solutam, sic curare debet subito lipothymiâ implicatum, sensibus carentem, sub mortis potestatem redactum.

Acribus collyriis, oleamentis, suffimentis, medicamentis, in unguium intervalla spiculorum injectionibus, instrumentis musicis, cantibus, adorationibus (Deorum), moralibus meritis, fricationibus, servatorum myrobalanorum contritionibus, aquis curationibusque animum non recipiens, et urinae suppressione, salivatione et suspirio affectus, deserendus est.

Mentis compotem, vomitibus, medicamentis aptis acribusque purgatum et levibus idoneisque alimentis cibatum medicus per unum mensem tribus myrobalanis, Plumbagine zeylanica, zingiberi arido etc., laccâ in montibus orta et medicamentis cum saccharo commixtis tum curet. Praecipue autem aegrotus butyrum liquidum vetus bibat.

Convenienter antifebriles infusiones adhibeat hominibus quavis lipothymia affectis; ex veneno autem lipothymiâ affectis antidota."

Caput XLVII.

Nunc vero crapulae morbi remediationem exposituri sumus.

„Vinum calidum, acre, subtile, pellucidum, asperum, celeriter agens, aphrodisiacum et expansivum est. Ob calorem id frigora sanat; ob acritudinem tollit mentis cursum; intrat membra ob subtilitatem; ob pelluciditatem phlegma semenque virile pellit; aërem irritare valet ob asperitatem; ob

Digitized by Google

celeritatem scelerem actionem efficit; gaudia dat ob vim aphrodisiacam; ob expansivam vim dimanat.

Vinum est acidum quoad gustum, leve, stomachicum illuminansque dictum. Quidam salsitudine privandos esse gustus ibi demontrant.

Cum gratis cibis carnibusque esculentis vinum inservire valet senectutis ereptioni, roborationi et accumulationi.

Amatio, animi gaudium, firmitas, splendor, et nimia fortitudo sunt proximae in vino varie adhibito qualitates. —

Vinum autem sine cibo a stulto immoderate adhibitum, congrediendo cum corporis igne, igni similem efficit ebrietatem.

Ob ebrietatem, alienatione sensuum instrumentorum effecta exsistentequc, homo absconditam adeo exsistentiam, se ipsum illuminans, facit invitus.

Triplex status ebrietatis est: prior, medius et posterior.

In priore statu roboris, voluptatis, laetitiae, gaudii, loquacitatis etc. augmentum oritur.

In medio statu lamentum, gaudium, aptae ineptaeque actiones oriuntur.

In posteriore statu homo amens jacet, negotiis, actionibus qualitatibusque bonis orbatus.

Phlegmaticos, parum biliosos, unguinosos, modice bibentes, potatio non vexat; ultra modum perversos autem vexat. Incultum omnino vinum adhibitum ab homine semper adfert gravissimos morbos, adducitque etiam corporis dissolutionem. Vinum ab irato, territo, siticuloso, moeroribus afflicto, esuriente, vexato lassitudine, oneribus itineribusque, perculso impetibus obstructionibusque, ex nimis acidis cibis extensum abdomen habente, indigestibilibus uso, infirmo et caloribus perusto adhibitum, efficit varios morbos.

Signum illorum, crapulâ, nimia ebrietate, potationis indigestione et potationis vertigine praeditum horrificumque indicabo:

Stupore, membrorum pruritu, cordis comprehensione, cruciatu et tremore affecti sunt homines in crapula cum aëre complicata, capitisque dolor oritur.

Sudore, lamento, oris siccitate, aestu et animi deliquio affecti sunt in crapula cum bile complicata, et oris oculorumque color flavus oritur.

In crapula cum phlegmate complicata vomitione, frigore, phlegmate destillationeque affecti sunt.

In crapula cum omnibus humoribus simul corruptis complicata oritur omnium morborum concursus.

Aestum, corporis gravitatem, exsuccum oris statum, phlegmatis nimietatem, cibi fastidium et faecum urinaeque proventum, — haec signa nimiae ebrietatis indicant periti.

Sitim, dolorem in capite et articulis, diruptionem, inflationem, crepitum

Digitized by Google

ventris, acidum succum et aestum, — haec signa indigestionis a potatione ortae indicant.

Cognoscendae sunt hic medico bene explicatae a bilis irritatione ortae causae. Cordis membrorumque dolor, vomitus, febris, gutturis fumus, animi deliquium, phlegmatis profluvium, capitis morbus, aestus et fastidium in his illisve liquore vinoso ciboque aegrotantibus oritur. Hanc vertiginem a potatione omnino ortam esse volunt sapientes.

Superiore labio orbatum, perfrigidum, ultra modum calidum et olei instar splendidum hunc nimia potatione afflictum medicus agnoscat.

Lingua, labia dentesque nigri aut etiam violacei, oculi flavi et sanguinis instar splendidi, singultus, febris, vomitio, tremor, laterum dolor, catarrhus et vertigo aegrotum potatione afflictum indicant.

Horum symptomatum propulsationem, quae a me indicatur, clareque omnino daemonstratum praeceptum cognosce!

Vinum, cum Oxalidis monadelphae, Piperis nigri, Amomi zingiberis, Ligustici ajwaën, Costi arabici et natri sedimento commixtum, aëri sedando utile est.

Cum Alpinia cardamomo, Ligustico ajwaën, Allio sativo, Asa foetida et natro commixtum vinum medicus concedat gaudio.

Cum Spondia mangifera, Mangifera indica, tribus myrobalanis, malo granato et Citro medica praeparet pulchras ad cantum potiones. Aut adhibeat cum trium myrobalanorum succis confectos succos etc., carnesque ex bubali classe (Tom. I. pag. 138) suaveolentes.

In biliosa crapula vinum, cum infusionibus ex dulcium classe (Tom. I. pag. 105.) commixtum, mellitum saccharatumque et exoptato odore praeditum salubre est. Cum potaverit vinum cum sacchareo succo commixtum, omnino-que per quintam decimam horae partem (Kshańam) depositum, lingat Perdicis chinensis, Antilopae nigrae et Tetraonis cinereae juscula, et bibat jucunde insulsa (non acida) Phaseoli mungonis Pisique sativi jura, butyro clarificato saccharoque candido condita.

In crapula cum phlegmate complicata spumam lingat ex vino cum Momordicae monadelphae et Calami fasciculati aqua commixto. Adhibeat amaros pungentesque succos eximios, juraque pisina cum amaris pungentibusque parata pro salute. Idoneus est hordeaceus cibus, et praeparatae carnes, et quidquid aliud phlegma tollens innocuumque est.

Adhibeat medicus omne praeceptum crapulae, cum omnibus humoribus simul corruptis complicatae; crapulae autem cum copulatis binis humoribus corruptis complicatae adhibeat curationem, duplicem naturam intuitus.

Breviter aliud, quod valde praecipuum summumque est, et quod mentis ebrietatem gaudiumque efficit, dicam.

Ex Lauro cassia, Michelia champaca, Pipere longo, Electaria carda-

Digitized by Google

momo, Bassia latifolia, Oryza sativa, seminibus Cumini cymini et Pipere nigro, singulorum paribus partibus comminutis, parata potio, a Cratoevae valangae succo, aquâ et Xylocarpo granato dives, in crapulis ex praescripto destillata est in vestis fine.

Floribus, cum Andropogone shoenantho, Nelumbio speciosо et Cypero rotundo commixtis, in Nerii odori aqua digestis, contritis, cum Padmaka et Echite frutescente etc. compositis, illinat (aegrotum), et conspersionem ex aquis claris perfrigidisque permittat.

Ex cortice Laurae cassiae, Pipere nigro, Electaria cardamomo, B'hujangapushpa, floribus Cordiae myxae, Terminalia belerica et saccharo officinarum confecta, cum uvis Vitis viniferae composita, sedimenti expers, pura suavecolensque potio adhibenda est hominibus, vinositatis morbo vexatis.

Cum contriverit bibat Glycyrrhizam glabram, Wrighteam antidysentericam, uvam Vitis viniferae et radicem Ari campanulati saepius, et Cucumeris sativi essentiam.

Cum potaverit Gossypii arborei radicem et aequalem Hedysari lagopodioidis partem seminaque Lini utilatissimi, hilaris sane fit.

Ex Gmelina arborea, Pinu Dévadáru, sale facticio (Vitálavaña), malo granato et Pipere longo, commixto cum uva Vitis viniferae, confecta in aqua potio, Citri medicae succo condita et celeriter potata, sedationem eximiam in vinolentiae morbis brevi tempore affert.

Etiam ex uvis Vitis viniferae, saccharo candido, Glycyrrhiza glabra, seminibus Cumini cymini, Oryza sativa et Pipere longo confectam potionem cum Convolvulo turpetho albo bibat, et tum natro conditam praecipuam frugum aciditatem.

Ex aqua cum Siphonantho indica decocta paratur salubris adspersio.

Ikshákum, Achyranthen asperam, Wrighteam antidysentericam, Ardisiam solanaceam et Ficum caricam in lacte cum decoxerit, hujus decoctionis quantitate, manum cavam implente, vomat, vinum tum bibat die praeterito in indigestione.

Cum Lauro cassia, Pipere longo, B'hujagapushpa et sale facticio paratam et cum Asa foetida, Pipere nigro et Electaria cardamomo commixtam frugum aciditatem adhibeat.

Aut cum calida aqua et sale fossili commixtum sal facticium, Laurus cassia, Piper chavya, Elettaria cardamomum, Asa foetida, Piper longum, tres myrobalani et zingiber aridum ex gratis vasis ibi alimentum probatum est.

Ex uvis Vitis viniferae, Cratoeva valanga, tribus myrobalanis et malo granato quae potio confecta est, ea vertiginem aufert, aut etiam potio ex Spondiae mangiferae Zizyphique jujubae succo confecta, mellis sacchariique dives. Aut ex Elate sylvestri, Calamo rotang, Cappari aphylla, Xylocarpo

Digitized by Google

granato, uvis Vitis viniferae et Convolvulo turpetho albo confectam potionem pellucidam, salubrem, cum Gmelina arborea commixtam, bibat.

Has potiones, cum Oryza praecoce, Nymphaea caerulea et frigida aqua commixtas, et ex Mimusopis Kauki surculis, Nymphaeae odoratae fibris, seminibus Cumini cymini, Micheliae champacae foliis, Élaválu, Śita, Periploca indica, Nelumbio speciosa, Spondia mangifera, Averrhoea carambola, Carissa caronda, Cratoeva valanga, Zizypho jujuba, fructibus Tamarindi, Calamo rotang, tribus myrobalanis et malo granato confectas adhibeat; et succos cum Pipere nigro, seminibus Cumini cymini, Michelia champaca, Lauro cassia, zingiberi arido, Pipere chavya et Elettaria cardamomo compositos et Strychni potatorum, ambrae, Śrutae et Santali albi suaveolentia odoramenta.

A potatione ortos depellit medicus septem morbos totos.

Ad quinque sensuum objecta (colorem, formam, gustum, odorem et vocem) pertinentes mitium potionum mixtiones gratae jucundaeque semper animo adhibendae sunt.

In crapulis uxores amplo largoque podice praeditae, crassas elatasque mammas gerentes, in medii corporis regione incurvatae, lascivae, crasso recentis juventutis corpore instructae et eximiam quinque sensuum objectorum indolem possidentes usurpandae sunt.

Bibat succum ex Cucurbita pepone confectum, cum saccharo candido, Glycyrrhiza glabra et tribus odoramentis commixtum.

Cum contriverit commiscueritque cum Rottleriae tinctoriae floribus et paribus portionibus Cumini cymini, Piperis longi et Piperis nigri, Varshábhum, Siphonantum indicam, Bassiam latifoliam, laccam, Laurum cassiam, Bauhiniae variegatae surculum, semina Cumini cymini, uvam Vitis viniferae, Piper longum et Mesuam ferream, et id in lacte cum agitaverit, bibat hoc suaviter calefactum.

Quo autem vino, voluptarie potato, cum liquoribus spirituosis mellibusque floreis etc. commixto, homo prostratus est, id quoque illi ex praescripto det; sin aliter, ille collapsum nanciscitur; sicut in aliquem, a rege punitum, postea benevolentia reconciliari potest, nec vero aliter.

Vini expers qui subito nimium adhibet vinum, in illo morbi a crapula profecti indicati oriuntur.

Vini igneae aëreaeque qualitates organa aquam ferentia exsiccare possunt, quo sitis oritur. Ibi aquam, cum Bignonia suaveolente, Nymphaea caerulea, Aro campanulato Phaseoloque trilobo paratam et cum Pipere longo commixtam, gelidam frigidamque bibat.

Cum butyro liquido, oleo Sesami orientalis, adipe, medulla, lacte coagulato Laniique caerulescentis jure commixta, et cum decoctione Aegles mar-

Digitized by Google

meli, Hordei hexastichi omnibusque odoramentis contritis concocta aqua pro inunctione optima est; pro adspersione decoctio perfrigida.

Fluidos cibos proprie conficiat et potiones perfrigidas, gratas suaveolentesque.

Cutem autem nactus potationis calor, ex bile sanguineque deliquium animi procreans, aestum efficit horrificum. Ut circa bilem, ibi medicamentum (adhibeatur).

Refrigeratoriam methodum dehinc indicabo, caloris sedamen efficientem.

Ibi ab initio adultis viris unguentum ex Santalo albo est salubre. Jacentem virum radiorum lunae, sertorum e margaritis, pruinae et aquae frigoribus, et sertis margaritarum frigidâ aqua frigidioribus, feminam autem circumjectibus fibrarum e loto amplectantur medici.

In lecto ex aperti lilii splendida nive dormiat, aut in foliis aquâ guttatis Nelumbiorum speciosorum, ingrediens aërem, adductum ex suaveolentis Nymphaeae loti Nelumbiique speciosi foliorum et Valisneriae octandrae cumulis.

Frigidis in sylvae fine aëribus exceptus, lactus incedat in campis, lucis et lacubus. Aestu superatum autem circumspergat frigidis Andropogonis muricato, Andropogonis shoenanthi et Sirii myrtifolii aquis.

Celebratum, luto liberatum, recenti aqua impletum, Nelumbio specioso, Nymphaea caerulea et splendida aqua praeditum, odoramentis suffitum lacum colat vir Aristolochiâ indica Sirioque myrtifolio ornatus in corpore, et amatae feminae manuum contactu asperis poris praeditus. Eum ibi feminae folio ex aqua enato similibus frigidis manibus, femoribus, vultu et solidis mammis demulcentes, lavationum gnarae et dulci indole praeditae exhilarent dulcibus querelis. In stillaticia domo, decidentibus aquis praedita et nubils diei simili defatigatus dormiat, in abdomine, aquis aëribusque refrigerato, cubans; et in terra, odoris aquis cum floribus humectata. In domo, vallum foliis, aquis Siriique myrtifolii succis obductum habente, et ex Valeriana jatamansi, Xanthocymo pictorio, Cypero rotundo, Croco sativo, Nelumbio specioso, Lauro cassia, Myristica moschata, Nymphaea caerulea, Nauclea cadamba, Mesua ferrea, Nymphaea alba, Rottleria tinctoria, Cypero pertenui, Nerio odoro, Nymphaea nelumbone, Rênu et Rubia manjista confecto ornamento instructa dormiat, ubi de arboribus crebro vento tremefactis, de frigida Vind'hya, Himavante et Malaya montibus, de gelidis aquis, de Kadali viridibusque arboribus, de efflorescente violaceo Nelumbio specioso multisque generibus ex aqua exortis, et de lunae ortu narrationes audiat jucundas.

Ad defatigatum pertristique animo vexatum virum feminae perbenevolo

Digitized by Google

animo praeditae, adipalibus mammis, femoribus et coxis instructae, Cyperi rotundi succo inunctae et humidis vestibus indutae accedant; amplectandoque languidum feminae, singularibus margaritarum lineis ornatae, exhilarent: rursus suis venustatibus die adstantes feminae hae frigore prohibeant virum biliosâ crapula afflictum.

In haemorrhagia biliosa, siti et aestu etiam hoc praeceptum commemoratum est.

Breviter differentiam in caloribus omnino audi!

Universum corpus penetrans sanguis evidenter valde urit. Exhauritur uriturque homo; cupri instar splendet; cuprinis oculis praeditus est; sanguinis odorem corpus osque habet; igne quasi prosternitur. Huic cibis impleto inediam imponens ex praescripto medicus medeatur. Non sedatur sanguis in calore hominis, juribus carnis satiati. Vasa rubra, ramis adpropinquantibus instructa, convenienter medicus secet; similis autem curatio, ut in biliosa febre, propter bilem, etiam huic salubris est. Post sitis cohibitionem, aquae elemento perdito, bilis orta est. Haec externum internumque corpus hominis, torpida mente praediti, urere potest. Sicco gutture, palato et labiis affectus, linguam vexando, tremit homo. Ibi domet bilem, aquae autem elementum augeat. Bibat libenter aquam, saccharo divitem, cibum hordeaceum concedat medicus, datumque praeceptum observet. Sanguine impleta exta habentis hominis calor alius oriri potest, perdifficilis perpessu. Praeceptum de vulnere (et ulcere) datum et hujus signum (locum habet).

Si ex corporis elementorum (D'hatu) interitu calor ortus est, ex eo homo, animi deliquio sitique afflictus, exili voce praeditus et actionibus privatus, tabescit, valde vexatus. Praeceptum de haemorrhagia biliosa datum, gratum, aëremque auferens, illi est salubre; aliud autem sanguinem comedenti, aut multimodis dolenti. Illa de causa homo intrinsecus uritur ultra modum, siti animique deliquio et delirio afflictus est. Hunc optimis sensuum objectis praeditum, amicis circumdatum et lacte carnisque juribus fruentem ex praescripto indicato curet.

A membrorum vitalium vexatione ortus calor incurabilis septimus est commemoratus.

Omnes autem sedandi sunt corporis frigore laborantes homines.

Ita sit praeceptum, si quis vinolentiae morbo afflictus est.

Sedatis phaenomenis, purgationem aptam efficiat.

Cum seminibus Cumini cymini, Amomo zingiberi, Zingiberi officinali et natro parata, dimidiis aquae partibus temperata, grata suaveolentiaque vina potata statim sedant sitim. Aquâ ablutus, membris Sirio myrtifolio ornatis instructus et sertis redimitus homo bibat venerata ex carne parata jura; sic non morbis corripitur, et animum mentemque interficiens delirium non nanciscitur."

Digitized by Google

Caput XLVIII.

Nunc vero caput de sitis remediatione expositurí sumus.

„Semper qui bibit aquam, satietatem non adit, sed rursus desiderat aquam, illum siti afflictum medicus demonstret.

Post agitationem, mocrorem, lassitudinem, vinolentiam, asperarum, acidarum, siccarum, calidarum et pungentium substantiarum usum, corporis elementorum occasum, jejunium et solis ardorem bilis aërque valde aucta congressaque corrumpunt animantium organa, aquam ferentia. Organis aquam ferentibus corruptis, sitis deinceps oritur vehemens.

Tria sitis genera haec commemorata sunt; a vulnere ortum est quartum sitis genus; a tabe aliud; aliud a morbo; septimum a cibi causa natum est.

Signa illorum (sitis generum) remediaque percipe!

Palati, labiorum, gulae et oris siccitas aestusque, calor, mentis error, vertigo, lamentatio, prima symptomata oriuntur, praesertim temporibus originis illorum sitis generum.

Siccus oris status in siti aëre effecta oritur, dolor in temporibus, capite guttureque, et organorum vitalium praeclusio; ariditas oris frigidis aquis augmen sumit.

Animi deliquium, lamentatio, cibi fastidium, oris siccitas, flavidus oculorum color, expansus aestus, frigoris desiderium et amarus oris sapor in biliosa siti oritur, evaporatioque.

Post vaporis obstructionem autem in igne, per phlegma operto, sitis ibi per phlegma oriri potest, somnolentiaque, gravitas et oris sapor dulcis. Siti afflictus exiccatur ultra modum. Frigore, febre, vomitu et cibi fastidio afflictus est aegrotus in siti a phlegmate orta; in cute etiam aestus est. In qua siti haec symptomata oriuntur, ibi eâ afflictus non valde desiderat aquam.

Ex vulneris dolore sanguinationeque sitis quarta, a vulnere orta, commemorata est. Hominis, hac siti oppressi, aquam adeo bibentis, noctes diesque dolorem efficiunt.

Post succorum tabem si sitis a tabe originem trahit, aegrotus eâ oppressus noctu diuque potitat aquam; is vero voluptatem non percipit. Hanc sitim a corruptione omnium humorum ortam esse quidam dicunt. Circa succorum tabem indicata symptomata in hac siti medicus omnino deleat.

A morbo indicii trium humorum corruptorum orta sitis complicata est cum cordis dolore, exspuitione et lassitudine.

Digitized by Google

Oleosus, acidus et salsus cibus, grave etiam alimentum, celeriter sitim facit.

Emaciatum, dementem, surdum et procidua lingua affectum medicus celeriter deserat.

In sitis incremento et abdominis intumescentia plena hominem vomentem efficiat per Piperis longi aquam.

Unguentum ibi etiam salubre esse dicunt ex malo granato, Spondia mangifera et Citro medica confectum.

Sitis illa omnino avertenda est frigidis remediis, ex succorum vi natis.

Aquam ad eluendum, ore exsucco, conficiat ex aridis pulchrisque Phyllanthi emblicae pulveribus.

Cum auro, argento etc. in igne combustis, aut cum ferrugine, aut cum glarea gemmisque parata aqua suaviter calefacta sedare potest sitim, aut frigida aqua cum saccharo melleque commixta.

Quinque corpora medica continentes quinquepartitae classes (Tom. I. pag. 95.) expositae sunt; cum his, aut cum illarum prima classe, paratam aquam bibat suaviter calefactam homo; paululum autem siti ab aëre orta liberari potest.

Ex classe bilem delente confecta infusio, cum saccharo melleque commixta, bene refrigerata et potata sitim bile factam depellit, aut lac aquis concoctum.

Cum Aegle marmelo, Cytiso cajan, Bambusa arundinacea, quinis radicibus (Tom. I. pag. 95.) et Saccharo cylindrico paratum lac sitim a phlegmate ortam depellit. Salubre esse potest ibi etiam emeticum ex calefacta aqua florum Meliae azidaractae.

In omnibus sitis generibus antibiliosam adhibeat methodum, sine qua sedatio non exsistit.

A circumgressa Ficu glomerata ortus succus cum saccharo commixtus aut aqua cum illo decocta, aut aqua frigida classis decoctae ab Echite frutescente incipientis (Tom. I. pag. 93.), bibenda est aegrotis siti affectis.

Cum Scirpo kysoor, Trapia bispinosa, Nelumbio speciosa, Morunga hyperanthera et Nymphaea nelumbone decocta aqua sitim a vulnere ortam depellit.

Nymphaeam caeruleam, Andropogonem muricatum et Pterocarpum santalinum medicus cum dederit, spirante nocte (aegrotum) tegi jubeat. Aqua illa suaveolens, cum saccharo candido melleque commixta et uvis Vitis viniferae impleta, praestantissima est pro salute; medicus hominibus siti afflictis hanc permittat.

Ex classe incipiente ab Echite frutescente (Tom. I. pag. 93.), ex graminibus et quinis radicibus (Tom. I. pag. 95.), ex classe incipiente a Nymphaea caerulea (Tom. I. pag. 94), ex dulci classe (Tom. I. pag. 105) con-

Digitized by Google

ficiat infusionem aptam, aut ex Bassiae latifoliae floribus etc., aut ex aliis, scilicet ex Buchanania latifolia, Mimusope Kauki et Spondia mangifera. Sex hae potiones ibi salubres esse possunt.

Cum Momordica monadelpha autem bibat pulveres Gossypii herbacei.

Sitim a vulnere ortam cohibitione morbi devincat et potatione succorum sanguinisque.

Sitim a tabe ortam butyrum lactis depellere valet, aut jus carnis, aut aqua Glycyrrhizae glabrae.

Sitim a morbo ortam infusionibus aromaticorum (calefacientium), cum Aegle marmelo et Acoro calamo commixtorum, devincere valet. Bibat quoque aromaticas infusiones cum Spondia mangifera, Semicarpo anacardio et Pavonia odorata compositas.

Sitim a gravi cibo ortam emeticis devincere potest, et reliqua etiam sitis genera, praeter sitim a tabe ortam.

Sitim a lassitudine ortam jus carnis depellit, aut aqua saccharo mista, aut ptisana hordeacea.

Post cibi deductionem sitiens homo aquam oryzae fermentatae calídam bibat, et ptisanam hordeaceam frigidam.

Ubí ab oleorum potatione sitis oritur, ibi calidam aquam bibat homo.

Sitim vinosi hominis, a vino ortam, vinum cum dimidia parte aquae commixtum depellit.

Sitim a calore ortam depellit aqua frigida saccharo mista, et sacchari crudi aqua.

Ex propriis infusionibus confecta adhibeat emetica adversus haec genera sitis, et in febribus indicatas decoctiones, et inunctiones lavationesque, adspersiones, frigidas habitationes, purgationem, lac, aquam, butyra clarificata, et in omnibus sitis generibus linctus dulces et frigidos.“

Caput XLIX.

Nunc vero caput de vomitionis remediatione expositurí sumus.

„Nimis fluidis, oleosis, ingratis, salsis, intempestivis, immodicis et perversis alimentis, lassitudine, tabe, trepidatione, indigestione, corruptione humorum ex vermibus, a femina eximiis qualitatibus orbata, celeri esu, fastidio aliisque de causis homo celeriter robore privatus est. Corruptus humor, os tegens impetibus, et hominem vexans membrorum fracturis, vo-

Digitized by Google

mitio dicitur. Aggressus ad os, corruptos humores auctos emittens aër cephalicus (Tom. I. pag. 169.), cum aëre diffuso (Tom. I. pag. 170.) congressus, sursum progreditur, hominibus valde perversos cibos adhibentibus. Singultus, vomitus, impeditio, destillatio, salsitudo tenuis et fastidium cibi potusque priora valde vomentium symptomata sunt.

Vomit spumam paucam paucamque homo doloribus vexatus, ex vexatis lateribus dorsoque laborans et defatigatus; strepitus multus adstrictioque in sene immodica adest, vomitione ab aëre ortâ.

Si quis pungente amaroque ore affectus acidam, multam, flavam, cum sanguine commixtam aut viridem massam evomat, haec vomitio, cum aestu, cutis ardore, febre et oris siccitate complicata, a bilis causa orta est.

Si quis horripilans dulcem, copiosam, albam, frigidam, crassâque pituita penetratam massam, dolori non deditus, sed gravitate et lassitudine affectus, evomat, vomitio haec a phlegmatis causa est orta.

In qua vomitione autem omnes hae formae fiunt, eà ab omnibus humoribus simul corruptis orta credita est.

A fastidio, a cupiditatibus et eruditatibus, aut a propria natura, aut a vermibus orta est vomitio. Has quincuplices vomitiones comprobet medicus, et a corrupti humoris adscensu ortam, ut dictum est in principio.

A eruditatis sedis vexatione omnes ortae sunt vomitiones; idcirco in his salubris est abstinentia.

Dolore singultuque accumulata praesertim est vomitio a vermibus orta; haec signo, helminthiasis cordisque morborum instar, conspicua est.

Emaciati symptomatibus praeditam, cum sanguine pureque complicatam et lunae splendori similem vomitionem sempiternam peritus medicus ne curare ordiatur.

In vomitibus copiosos corruptos humores habentibus emeticum salubre esse dicitur. Aut alvi purgationem adhibeat medicus pro humorum corruptorum exortu, compositionesque ex ordine medicamento congruas.

Leves, siccos et proprios quaerat cibos; convenienter infusiones antifebriles adhibeat.

Vomitionem ab aëre ortam depellat lactis butyrum liquidum potatum, aut Phaseoli mungonis Phyllanthique emblicae jus cum butyro clarificato saleque fossili conditum. Aut bibat clarum in Sind'hu regione ortum fructuum acetum et avium jus. Aut suaviter calefactum sal marinum ibi salubre est et oleosa purgatio.

Bilem sedantes potiones frigidaeque infusiones adhibitae depellunt vomitionem a bile ortam. Purgationem ex dulcibus ibi, cum uva Vitis viniferae commixtis, in vehemente vomitione comprobant, et butyrum oleosum, et jus ex classe incipiente a Cassia fistula (Tom. I. pag. 90.), et etiam medicamentum decem corporibus instructum (Tom. I. pag. 95.).

Digitized by Google

In vomitione a phlegmate orta infusionem bibere det medicus, ex praescripto paratam ex Menispermo cordifolio, frigidam.

In tribus his vomitionibus (ab aëre, bile et phlegmate ortis) idonea est haec infusio, cum melle composita.

A fastidio ortam vomitionem inimicam gratissimis desideratisque fructibus curet; jejuniis emeticisque crudam; propriis ab impropriorum irritatione ortam; ut in vermibus cordisque morbis a vermibus ortam.

Adhibeat corruptis humoribus convenienter comprobatam methodum proxime post.

Cum Cratoevae valangae succo compositum Piper longum et cum melle commixtum iterum iterumque lingendo homo a vomitionibus liberatur.

Cum melle commixta Sanseviera zeylanica, potata ex Amaranthi polygami aqua, aut explementum cum melle compostitum, aut medicamentum trium vomitionum (ab aëre, bile et phlegmate ortarum) indicatum est. Carpopogonem prurientem cum liquiritia compositum et cum Amaranthi polygami aqua et Hyperanthera morunga commixtum bibat, aut aquam oryzae fermentatae, paratam cum foliis Galedupae arboreae. Aut cum acidis salinisque composita semina Coriandri sativi, contrita, salubria sunt. Aut cum Amaranthi polygami aqua commixtam comedat Cratoevam valangam simul cum specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis. Aut cum saccharo candido, Sirio myrtifolio et melle compositum lingat muscarum excrementum. Bibat lac igne calefactum, insperso lacertae domesticae pulvere. Aut etiam cum butyro liquido melleque commixtas frumentorum farinas bibat. Aut cum butyro liquido melleque compositum Piper longum lingat. Aut in Phyllanthi emblicae succo Sirium myrtifolium; aut aquam cum Phaseoli mungonis foliis decoctam; aut Zizyphi jujubae Phyllanthique emblicae medullam lingat, tripliciter suaveolentem. Aut cum melle commixtam aquam fermentatam farinae oryzae homo bibat. Olfaciendas quoque substantias animo nasoque gratas offerat, carnesque ferinas, dulces potiones cibosque varios praeparet in omnibus vomitionibus indefessus medicus."

Caput L.

Nunc vero singultus remediationem expositurі sumus.

„A calefacientibus, gravibus, obstruentibus, asperis destillantibusque cibis, a frigidis potionibus, sessionibus stationibusque, a pulvere, fumo, aëre igneque, a fatigationibus, laboribus, oneribus, itineribus, impetibus, laesioni-

Digitized by Google

bus jejuniisque, a feminis morbo corruptoque humore afflictis, a tabe morbo, dolore, inaequali immodicoque esu et a quietibus singultus, suspirium tussisque oritur. Iterum iterumque aër surgit cum sonitu, hepar, lienem et intestina quasi ejiciens.

Quia singultus cum strepitu complicatus celeriter occidit quinque vitales aëres (Tom. I. pag. 169.), idcirco is (singultus) occisor a medicis vocatur.

A cibis ortum, duplicem, parvum, profundum et magnum singultum, quinque igitur singultus, efficit aër phlegma agressus.

Os adstrictum, irritatio, gravitas gutturis pectorisque et borborygmus abdominis sunt priora singultuum symptomata.

Potionibus cibisque ultra modum adhibitis subito vexatus aër sursum aggressus singultum efficit. Hunc singultum medicus cognoscat a cibis esse ortum.

Duplicibus impetibus qui singultus diu locum habet, tremefaciens caput et cervicem, eum duplicem finem habere medicus demonstret.

Cum brevibus impetibus paucisque qui singultus provenit, is parvus appellatus est, a claviculae radice eggressus.

Ab umbilico progressus qui singultus, terrificus, profunde sonat, sicca labia, gulam, linguam et os, suspirium laterumque dolores efficit, et cum variis phaenomenis complicatus est, is profundus nomine relatus est.

Membra vitalia quasi semper vexans qui singultus provenit, et hominis valde sitientis corpus intendendo impetuose sonat, is magnus agnoscendus est, omnia membra tremefaciens.

Cujus singultientis membra intenduntur faciesque valde sursum torquetur, quique emaciatus cibisque inimicus tussit, singultu affectus, hos duos ultimos singultientes medicus deserat. Nasalis respiratio (ex Védarum praescriptione), tremor, terror, et perturbatio ictibus acus, ibi comprobata.

Aut liquiritia cum melle compressa, aut Piper longum cum pulvere sacchari commixtum, butyrum liquidum calidum, lac, aut sacchari officinarum succus, aut, homine non valde emaciato, collapsio vomitusque aut lac maternum, contritum Sirium myrtifolium non album, butyrum clarificatum suaviter calefactum et cum sale fossili commixtum, aut contritum sal fossile cum aqua depellit singultum, salubreque est pro remedio nasali.

Adhibeat suffimentum ex resina Shoreae robustae paratum Nepalense, aut ex vaccinis cornibus confectum; aut butyrum ex oleosis corticibus fragrantibusque graminibus confectum adhibeat singultienti; aut sudor faciendus est.

Cum melle commixtam rubricam, aurum, aut cinerem ex porcinis substantiis et ossibus paratum, lingat. Aut sic etiam ibi hystricis, arietis, vaccae et erinacei pilos inter suffimentum combustos, aut cum melle butyroque

Digitized by Google

commixtum ex foliis externis Fici glomeratae Sesamique orientalis confectum cinerem et Svarji lixivium cum melle compositum lingendo ex Citri medicae succo aegrotus celeriter depellit singultum. Butyrum oleosum depellit singultum; aut haustus calidus aquae oryzae fermentatae; aut jusculum de lacte, oryza et saccharo suaviter calefactum; aut cum aridi zingiberis aqua potatum lac; aut butyrum oleosum pariter potatum; aut hoc cum saccharo commixtum usque ad saturitatem adhibitum; aut depellere potest singultum urina caprina ovillaque olfacta, cum foetidis vermibus, Allio sativo, Caro carvi, Asa foetida et Eugenia acutangula contrita et bene commixta.

Mel, saccharum candidum et elephanti capillum bibat ex succo Sacchari officinarum et Bassiae latifoliae; aut ebibat omnino Palam unum salis maritimi optimi ex duobus Palis butyri liquidi. Bibat Terminaliam chebulam ex fluido vehiculo calidae aquae; porro butyrum liquidum cum lixivio melleque commixtum.

Pichum (Karsha) unum succi de Cratoeva valanga cum melle Pipereque longo libenter bibat, Piperque nigrum saccharumque candidum.

Phyllanthus emblica cum Zingiberi officinali commixta et ex melle lincta, aut suillorum ossium medulla, collyrium et frumentum contritum et ex melle linctum singultum quoque depellere potest.

Bignoniae suaveolentis fructus flosque, rubrica, Wrightea antidysenterica, Elates sylvestris medium (medulla), Piper longum, vitriolum martis, mel et quatuor pisini jusculi compositiones avertendi singultus causâ demonstrata sunt. Cum melle secundae hae compositiones in singultibus dignoscenti medico conficiendae sunt.

Juscula ex columbis, palumbis, perdicibus, hystricibus, canibus, apris, alligatoribus, tauris et tabanis parata, cum fructuum aceto commixta, non frigida, saleque fossili condita bibat; sic etiam grata juscula ex antilope albis pedibus praedita, antilope communi, et ex avibus parata.

Purgatorium aptissimum cum sale fossili compositum, butyrum suaviter calefactum cum albo saccharo commixtum, et in eundo sursumque progrediendo suffitionem semper indicant quidam pro salute singultientium.“

Caput LI.

Nunc vero suspirii remediationem expositurí sumus.

„Quibus multis de causis singultus provenit, iisdem de causis etiam suspirium hominum terrificum oritur. Naturam relinquendo aër et halitus

Digitized by Google

cum phlegmate complicatus, spirat, sursum lens effectus. Hunc morbum suspirium nuncupant.

Exiguum, luctuosum, divisum, magnum et sursum versum suspirium exsistit. Quintupliciter praesertim dividitur hic magnus morbus unus, suspirium.

Prior forma ejus est dolor cordis, cibi fastidium, ira vehementissima, urinae suppressio, laterum dolor et siccitas oris.

Cujus hominis paululum suscipientis suspirium provenit, et considentis adit sedationem, id exiguum suspirium appellatum est.

Siti, sudore et vomitione copiosum et gutturis strepitu praeditum est suspirium; praecipue die pluvio luget homo. Hoc suspirium luctuosum est commemoratum. Corrupto humore magno penetratus et tussi phlegmateque afflictus est homo, qui suspirat, infirmus est, cibum odit, somnolentus luctuque affectus est. Hoc suspirium autem sedatur, phlegmate amisso. Dormientis et animi deliquio febreque devicti suspirium crescit. Hoc autem suspirium luctuosum est dignoscendum.

Inflatus perusto abdomine, dolet homo; omni halitu divisum suspirium petit. Hoc suspirium divisum demonstret medicus.

Sui impos, laterum doloribus vexatus, sicco gutture affectus, valde lamentans et furiosis oculis praeditus est homo, qui cohibendo suspirat. Id magnum suspirium commemoratum est.

Artubus intentis, si homo suspirat, conturbatus identidem sursum spectat voceque privatus est, suspirium hoc sursum versum medicus demonstrat.

Exiguum suspirium inter haec facillimum est curatu; luctuosum difficile dicitur; tria reliqua suspiria et luctuosum suspirium hominis infirmi non curantur.

Oleoso clystere excepto, quidam sursum ac deorsum ductam purgationem hominum leniter respirantium quidem, sed suspirio affectorum, optimam esse demonstrant.

In tussi suspirioque, in singultu doloreque cordis honoratum est butyrum clarificatum vetus, paratum cum Terminalia citrina, sale facticio et Asa foetida; aut cum natro, Terminalia citrina et Aegle marmelo confectum recens butyrum clarificatum; aut ex Pipere longo etc. cum prima (medicaminum) classe (Tom. I. pag. 90.) confectum praeparatum.

Butyrum clarificatum quintuplex, sale conditum, suspirium tussimque aufert.

Ex Valeriana jatamansi, Embelia ribe, Caesalpinia bonducella, tribus myrobalanis, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et Plumbagine zeylanica, singulorum quantitate fructui Zizyphi jujubae aequali, cum duplice parte lactis paratum butyrum, cum quadruplice parte aquae commix-

Digitized by Google

tum, bibat. Id enim suspirium tussimque aufert, haemorrhoidesque, et cibi fastidium, indurationem glandularum mesentericarum, excrementorum divisionem et tabem. Illorum radicem cum floribus adspersis decoctam cum melle commisceat.

Cum Srĭngí (Betula), Anetho sowa, Siphonantho indica, arido zingiberi, Shorea robusta, saccharo candido, Curcuma longa et liquiritia, singulorum paribus portionibus ex praescripto conspersis, Prast'ham unum butyri clarificati sapiens medicus coquat in quadruplice parte frigidae aquae. Suspirium, tussim et singultum hoc butyrum cohibet.

Convolvuli turpethi albi, Kálikae, Siphonanthi indicae, Bignoniae indicae et Barringtoniae acutangulae fructum, Abrum precatorium, Zingiber officinale, Varsháb'húm et duo Solana (Solanum melongena et Salanum jacquini) recipiat. Cum horum quantitate, fructui Zizyphi jujubae aequâ, Prast'ham unum butyri clarificati et dimidiam aquae partem coquat. Pungens hoc butyrum calidum potatum depellit suspirium morbum.

Cum natro, nitro, Wrightea antidysenterica, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Plumbagine zeylanica, Acoro calamo, Terminalia citrina et Embelia ribe paratum et in duplice portione aquae Asclepiadis pseudosarsae concoctum aliud butyrum est ad sedandum suspirium.

Cum Táliśa, Flacourtia cataphracta, Morunga hyperanthera, Celte orientali, Costo arabico, sale fossili, Aegle marmelo, Costo speciosо, Caesalpinia bonducella, natro, Pipere longo, Plumbagine zeylanica, Terminalia chebula et Potho officinali paratum butyrum, quadruplicem aquae portionem continens et cum Asae foetidae radice commixtum, eximia omne suspirium tollens medela est.

Quinque illa butyra medici indicant in suspirio tussique.

Cum Justicia ganderussa et cum sex fructibus paratum butyrum ibi etiam salubre esse potest.

Oleum Sesami orientalis, cum decemplice portione optimi jusculi Lanii malabarici paratum et convenienter adhibitum, suspirium tussimque aufert.

Cum fructuum aciditatibus commixta avium juscula, grata, sale fossili condita, aut cum antilopae nigrae etc. capitibus bene parata juscula Dolichi biflori, et paratae emulsiones depellere valent suspirium tussimque.

Dalbergiae ougeiniensis semina, Momordicam mixtam, alkali, Hedysarum alhagi, Piper longum, Echiten antidysentericam, Terminaliam chebulam, hystricis et pavonis pilos, Zizyphum jujubam, Jasminum auriculatum, semina Cumini cymini, Siphonanthi indicae corticem, Zingiber officinale, Saccharum officinarum, Bignoniae indicae fibram et Ruellіae longifoliae semina omnino contrita recipiat. Quinque autem hi sunt semiślokae (semidisticha), qui omnino pro linctibus prolati sunt. Ex butyro clarificato et melle illae substantiae lingendae sunt hominibus tussi suspirioque vexatis.

Digitized by Google

Septem Xanthocymi pictorii flores et Piper longum ex sero lactis bibat; etiam cum melle conterat oryzam tostam, et tum comedat.

Homo suspirio vexatus bibat usque ad saturitatem multipliciter probatum Hordei hexastichi butyrum liquidum cum melle commixtum.

Cum Mimosa sirisha, Musa paradisiaca, Jasmini multiflori floribus Jasminoque auriculato compositum et cum oryzae aqua commixtum butyrum liquidum bibendo, devincere omnino potest suspiria.

Medullam fructus Zizyphi jujubae, Curculiginem orchioidem, Antilopae pedibus albis praeditae cutem et Nyctanthis tristis caules lingat ex melle, aut Siphonanthum indicam cum butyro clarificato melleque commixtam.

Aut cum Melia azidaracta commixtum semen Naucleae cadambae mellitum ex oryzae aqua, aut uvam Vitis viniferae, Terminaliam chebulam, Piper longum, Momordicam mixtam et Hedysarum alhagi, ex butyro clarificato melleque lingens depellit suspiria perhorrida.

Curcumam longam, Piper nigrum, uvam Vitis viniferae, Saccharum officinarum, Mimosam octandram, semina Cumini cymini et Curcumam zerumbet, singulorum partes aequales, ex oleo Sesami orientalis lingat aegrotus suspirio vexatus, salubria comedens.

Aut vaccarum stercoreus liquor cum melle Jasminoque auriculato commixtus sit linctus in suspiriis tussibusque, aut caprarum stercoreus liquor.

In icteris et intumescentiis quae medicamina sunt indicata, ea etiam suspirium tusimque depellunt; et quae tussim depellentia indicata sunt.

Siphonanthi indicae corticem, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, oleum Sesami orientalis, Curcumam longam, Wrighteam antidysentericam, Piper longum, Piper nigrum, Andropogonem aciculatum, vaccinum stercoreum liquorem et frumentum pulchrum coquat cum Talakoṭae seminibus. Hoc adhibitum depellit celeriter suspiria perdifficilia superatu.

Vetus butyrum clarificatum, Piper longum, juscula Dolichi biflori et carnis, liquor spirituosus, in Suvíra regione orta Asa foetida, succus Citri medicae, mel, uva Vitis viniferae, Phyllanthus emblica et Aegle marmelos comprobata sunt aegrotis suspirio singultuque affectis. Suspirio singultuque oppressum aegrotum jucundis sudoriferis medicus curet. His enim, ad sal fossile oleumque Sesami orientalis admixtis, aegroti phlegma constrictum validum divisionem adit et aër ejus sedatur.

Inunctum aegrotum animadvertens medicus praebeat cibum jusculum oryzae coctae.

Aëre phlegmateque constricto, medicus suffimentum adhibeat, ex arsenico rubro, Pinu Dévadáru, Curcumae longae foliis, carnibus, lacca et Ricini communis radicibus ex praescripto turundas conficiens; aut ex butyro recente, cera, Shoreae robustae extracto confectum; aut ex cornibus, pilis, ungulis, tendinibus et cutibus vaccarum, Turashkarum et hystricum compositum;

Digitized by Google

aut bdellii Nelumbiique speciosi suffimentum adhibeat. Haec omnia butyracea suffimenta conficienda sunt perito medico.

Valde firmo homini phlegmate oppresso vomitorium purgatoriumque salubre; infirmo autem asperoque saturatio ex bene paratis perdicum, arietum bubulorumque carnibus salubris esse dicitur.

Solanum jacquini, ad magnitudinem fructus Phyllanthi emblicae, cum dimidia parte Asae foetidae commixtum et cum melle bene commixtum lingat homo, suspirio vexatus. Id enim ob suam vim suspirium triduo devincit.

Sicut ignis ligni struibus incensus, aut fulmen a Deorum (Sura) rege emissum, sic etiam hi morbi, scilicet suspirium et tussis, difficiles depulsu et tardi sunt."

Caput LII.

Nunc vero caput de tussis remediatione expositurі sumus.

„Causae duorum hominum morborum, suspirii videlicet et singultus, quae dictae sunt, eaedem etiam tussis originis causae agnoscendae sunt.

Fumi contactu, pulvere, fatigatione, asperorum ciborum usu, devio alimenti intinere, excretionum impedimento et sternutatione respiratio (práńa) aërem cephalicum (Tom. I. pag. 169.) assecuta, corrupta et fissorum vasorum sonis similem vocem emittens, egreditur subito ex ore cum corrupto humore. Haec autem tussis a sapientibus relata est.

Tussis ab aëre, bile et phlegmate orta est, alia a laesione, alia a pneumophthisi. Quinquegena tussis exposita a medicis, adaucta, Yaksharum morbum efficit.

Futurae autem tussis signa haec sunt: gutturis pruritus, alimenti restrictio, gulae palatique superlitio, propriae vocis difficultas, cibi fastidium et caloris (digestionis) torpor.

Aegrotus, cordis, temporum, capitis, abdominis, laterum doloribus affectus, emaciato vultu praeditus, exili vi, voce splendoreque instructus et alvi profusione implicatus ob aërem tussit sicce, vocisque interruptione laborat.

Cordis aestu, febre, oris siccitate, amaro ore et siti afflictus massas bile flavescentes pungentesque evomit; hic pallidus tussit perustus.

Polluto ore dolens, capitis dolore vexatus, phlegmatis pleno corpore praeditus, doloris expers, graviditate torporeque affectus ob phlegma valde tussit, crasso phlegmate afflictus.

Cujus hominis pectus ultra modum laesum est contentionibus, oneribus,

Digitized by Google

lectionibus et percussionibus, ille, infirmo pectore affectus, cum sanguine commixtam massam identidem exspuit. Haec tussis a laesionibus orta dicta est. Nimiis coitibus, oneribus, itineribus, equorum elephantorumque equitationibus et pugnis laesum asperi hominis pectus corripiendo aër tussim concitare potest. Primum sicce tussit; deinde exspuit massam cum sanguine commixtam; aegrotus, gulà dolente, pectore ultra modum dissoluto et acubus quasi acutis tuso dolenteque, difficili contactu, dolore fissionibus vexationibusque inusto, membrorum fissionibus, febribus, suspiriis, siti et laesionibus afflictus, columbae instar gemit ex tussis impetu a laesione orto.

Post inaequale impropriumque alimentum, nimium coitum excrementorumque cohibitionem, igne miserorum querentiumque hominum interito, tres secretiones irritatae tussim a consumtione ortam facere possunt, phthisicum corpus efficientem. Hic membrorum doloribus, febribus, aestu mentisque errore affectus respirationis interitum adipiscitur tussiens. Exsiccatur exspuitque infirmus emaciataque carne praeditus sanguinem cum pure commixtum. Hanc tussim a consumtione ortam, omnibus signis praeditam perdifficilemque esse curatu dicunt therapiae gnari. Augmentum fit aggrediendo. Hanc tussim dubiam appellant.

Jasminum auriculatum, Acorum calamum, Gmelinam arboream, Hemioniten cordifoliam, Cyperum rotundum, Oryzam sativam, Terminaliam citrinam, Siphonanthum indicam, Euphorbiam tirucalli et aridum zingiberi, cum Asa foetida commixtum, ex aqua calida bibendo, aegrotus tussim os constringentem celeriter removet.

Ex tribus myrobalanis, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Embelia ribe, Jasmino arabico, Mimosa octandra, Acoro calamo, Nelumbio speciosо et Pinu Dévadáru, singulorum partibus aequalibus, confectus linctus, cum melle, saccharo candido et butyro clarificato commixtus, tussim ingentem brevi depellere potest.

Terminaliam chebulam, saccharum candidum, Phyllanthum emblicam, frumenta tosta, Jasminum auriculatum et aridum zingiberi conterat et ex butyro clarificato melleque lingat tussiens, aut cum sale fossili commixtum Piper longum ex calida aqua.

Gustet saccharum crudum cum arido Zingiberi Pipereque longo, et uvam Vitis viniferae butyrumque ex melle lingat.

Uvam Vitis viniferae, saccharum candidum et Jasminum auriculatum, singulorum partes aequales, et cum Zingiberi officinali Glycyrrhizam glabram mannamque Bambusae arundinaceae lingat, cum butyro melleque commixtam, aut aequales partes albi sacchari cum portione Piperis nigri commixti. Phyllanthum emblicam, Piper longum, aridum zingiberi albumque saccharum conterat et ex spuma lactis coagulati bibat.

Digitized by Google

Pisi sativi Jasminique auriculati, singulorum pares portiones, ex lacte coagulato bibat aegrotus tussi morbo affectus.

Ambas Curcumas, Pinum Dévadárum, aridum zingiberi et Mimosae catechu succum, singulorum partes aequales bibat, aut ex Moschi moschiferi urina, aut ex suavi aqua Dantim Antherumque tuberosum cum Symploci racemosae parte.

Tostos in butyro clarificato fructus Zizyphi jujùbae comedat cum sacchari partibus et sale fossili.

Ad magnitudinem fructus Zizyphi jujubae bibat Asam foetidam ex acida alica, aut ex acido succo.

Aut ex melle lingat grana Piperis nigri, et collyrium ex Siphonantho indica, Acoro calamo et Asa foetida confectum. In suffitione laudatum est collyrium ex Bambusa arundinacea, Lauro cassia, Elettaria cardamomo et sale fossili confectum et cum butyro liquido commixtum.

Ex Cypero rotundo, Terminalia catappa, Lauro cassia, Glycyrrhiza glabra, Valeriana jatamansi, arsenico rubro et auripigmento cum caprina urina contritis conficiat collyria, et cum lactis vehiculo fumum bibat aegrotus ob aërem phlegmaque tussiens. Bibatque spiritum destillatum cum Pipere nigro commixtum. Eo tussis ad sedationem celeriter pervenit.

Cum succo uvarum Vitis viniferae, Rubia manjista et Cypero rotundo coctum lac cum melle commixtum, et cum Solano jacquini, arido zingiberi, Pipere longo et melle bene paratum Phaseolum mungonem comedat.

Frumenta (farinas) in butyro clarificato, aridi zingiberis pleno, coquat cum radicibus et foliis Alpiniae cardamomi Plumbaginisque zeylanicae. Ex his paratam decoctionem tenuem, bene refrigeratam et cum melle commixtam adhibeat.

Quod in lienis affectione butyrum relatum est simplex, id aëris tussim vehementer devincit; aut cum Hedysaro gangetico etc. paratum butyrum; aut decoctio ex succo Justiciae ganderussae; et purgatorium oleosum ibi indicatum; et roborans; et suffimentum. Fumum bibat oleosum homo non insanus; bibatque ibi suaviter calefactum butyrum liquidum. Salubres sunt de oryza alicae fermentatae in succis paratae emulsiones, et linctus cum butyro clarificato parati.

Vomitorium, corporis capitisque purgationes, ecligmatum adhibitiones calidique linctus et pungentia depellere possunt praecipue phlegma, aut siccitatem.

Pungentem speciem triplicem (Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis) etiam indicant medici idoneam, et butyrum clarificatum in oleoso anthelmithicorum sedimento coctum.

In oleoso sedimento foliorum Viticis negundinis coctum butyrum depellit tussim a phlegmate ortam.

Digitized by Google

In sedimento oleoso foliorum Viticis negundinis coctum butyrum etiam sitim a phlegmate ortam depellit.

Cum Cysampello hexandra, sale facticio, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Embelia ribe, Vitice negundine, Ruellia longifolia, Mimosa octandra, Hutab'hug, Pavonia odorata, Jasmino arabico, Acoro calamo, Amb'hod'hara, Pinu Dévadáru, Hedysaro alhagi, Siphonantho indica, Terminalia citrina, Curcuma zerumbet et duplo Solani jacquini sedimento oleoso simul concoctum butyrum clarificatum depellit qui..que tussis genera, a suspirio, ignis torpore vocisque interruptione ortam, divisam et ingentem tussim.

Classes (medicaminum) ab Hedysaro gangetico, Nymphaea caerulea et Echite frutescente incipientes (Tom. I. pag. 90. 93. 94.) et dulcem universam classem (Tom. I. pag. 105.) cum coxerit, butyrum concoquat cum sacchari crudi succo, aqua et lacte. In classe (medicaminum) a Kákoli incipiente (Tom. I. pag. 93.) cum saccharo hoc butyrum mane bibat aegrotus in tussi a bile, coitu et pneumophthisi orta.

Ex Elate sylvestri, Siphonantho indica, Pipere longo, Chironjia sapida, Sanseviera Zeylanica, Elettaria cardamomo et Phyllantho emblica, singulorum partibus aequalibus, confectus pulvis, saccharo candido, melle butyroque clarificato humefactus, tria tussis genera adhibitus depellit.

Abrum precatorium, Curcumam longam, collyrium Amomi zanthorrhizae, Plumbaginem zeylanicam, Cysampelon hexandram, Sansevieram zeylanicam et Piper longum, singulorum pares portiones, lingat ex melle in tussi a laesione orta; in tussi autem a pneumophthisi orta bibat butyrum liquidum in sacchari crudi succo coctum. Aut pulverem Phyllanthi emblicae cum lacte decoctum et butyro clarificato conditum bibat aegrotus, salubria comedens.

Pulvis Tritici aestivi Hordeique hexastichi et classis (medicaminum) a Kákoli incipiens, subtilissime contrita, in tribus tussis generibus adhibenda sunt tussientibus ex lacte, cum melle butyroque liquido commixto. Sacchari aquam coctam bibat aegrotus cum melle. refrigeratam, Pipere nigro conditam, cum medicus dederit in tribus Prast'his succi Phyllanthi emblicae bene purgati dimidiam Tulám sacchari.

Cum contrito bdellio, Pipere chavya, Cumino cymino, Mesua ferrea, Pipere longo, terra salina, Caro carvi, Embelia ribe, Vitice negundine, tribus myrobalanis, Ligustico ajwaën, Cysampelo hexandra, Plumbagine zeylanica et Oryza sativa, singulorum Picho (Karsha) uno, det pulveris convolvuli thurpethi albi Pala octo et olei Sesami orientalis Pala octo; tum hoc apte concoquat. Id comedat ad magnitudinem fructus Terminaliae belericae, ad libidinem cum tribus odoramentis commixtum. Eo omnes diarrhoearum affectiones simul cum suspirio, tussi, vocis interruptione et tabe sedantur.

Digitized by Google

Id diu deleti interni ignis et seminis virilis augmentum efficit. Mulierum sterilitatem morbosam depellere potest eximius globulus celebratus.

Bis quinque radices (Tom. I. pag. 95.), Mesuam ferream, Piper longum, Carpopogonem prurientem, Siphonanthum indicam, Curcumam zerumbet, Costum arabicum, radicem Ari campanulati, aridum zingiberi, Cysampelon hexandram, Menispermum cordifolium, bdellium, Andropogonem aciculatum, Mimosam octandram, Plumbaginem zeylanicam, Achyranthen asperam, Pavoniam odoratam, Hedysarumque alhagi, singulorum Pala duo, Hordei hexastichi Ad'hakam unum, et centum ossicula gravia Terminaliae chebulae in uno Drona et uno Ad'haka aquae decoquat. In decoctionis quarta parte pura effecta tum coquat Tulam unam sacchari, addatque singulatim olei Sesami orientalis et butyri clarificati Kud'avam unum. Pulvis Piperis longi nunc indendus est in hoc dulce paratum refrigeratum. Ex succo sedimentoso lingat duos Terminaliae citrinae fructus; semper id celeriter depellere potest pneumophthisin, diarrhoeam, corruptos humores, intumescentiam, ignis torporem, vocis interruptionem, tussim, icterum morbum, suspirium, capitis passiones, cordis morbos, singultum et difficiles febres. Intelligentiam, robor, fortitudinem et mentem reddens remedium confecit venerabilis Sanctus (D'hanvantaris).

Cammaros, ostreas, passeres, nigram antilopam et Perdicem chinensem decoquendo cum dulcibus (medicaminum) classibus et aliis coquat butyrum. Hoc autem adhibitum depellere potest tussim a laesione et pneumophthisi ortam.

Cum Asparago racemoso, Hedysaro lagopodioide et Pavonia odorata paratum butyrum dandum est pro salute tussientium."

Caput LIII.

Nunc vero caput de vocis interruptae remedatione exposituri sumus.

„Peralta locutione, veneno, lectione, laesione, frigore reliquisque causis irritatus aër etc., in soniferentibus tubulis nactus sedem suam, perdere potest vocem. Hic igitur morbus est sextuplex.

Ex aëre violaceos oculos, vultum, urinam faecesque habens aegrotus interruptam lente emittit, asini instar, vocem.

Ex bile flavum vultum, oculum, faeces et urinam habens loquitur per collum aestu affectum.

Digitized by Google

Ex phlegmate gulam phlegmate semper praeclusam habens moleste, torpide lenteque loquitur, praesertim interdiu.

In vocis interruptione, ab omnibus humoribus simul corruptis orta, oritur omnium affectionum congressionis manifestatio in voce. Hunc morbum incurabilem esse dicunt.

Comburi potest vox in interruptione a tabe orta; tabem etiam nancisci potest vox. Hic voce privatus deserendus est.

Voce privatum et invisibilibus pedibus praeditum diu adeps sequebatur; loquitur superlità gula, labio et palato.

Infirmi, senis et emaciati vocis morbus diu ortus, et adipe praediti vocis morbus, et ab omnibus humoribus simul corruptis ortus, successum non adit.

Vocis morbo affectos homines, inunctos et a corruptis humoribus liberatos medicus curet emeticis, purgatoriis clysteribusque; et nasi expressionibus, oris purgationibus, suffitionibus variisque ecligmatum sumtionibus eosdem aggrediatur.

Quod suspirii tussisque praeceptum ab initio datum est, idem etiam universale hic ut transducatur, medicus adnitatur.

Speciale praeceptum dehinc dabo.

Hoc vocis morbo salubre praeceptum totum percipe!

In vocis morbo ab aëre orto post coenam bibat butyrum liquidum, cum Cassiae esculentae, Solani melongenae et Márkavae sedimentis oleosis commixtum.

Potatum butyrum liquidum, cum succo Barleriae caeruleae paratum, aërem depellit; aut butyrum cum nitro, Caro carvi, Plumbagine zeylanica, Phyllantho emblica, Pinu Dévadáru et Agnika paratum, cum melle commixtum; aut cum suavis aquae vehiculo saccharata oryza cocta butyro condita.

In bilioso vocis morbo autem butyrum liquidum ex lactis vehiculo bibat indefessus. Comedat butyro clarificato conditam et cum Siphonantho indica Glycyrrhizaque glabra commixtam pultem oryzae. Lingat dulcium substantiarum pulverem cum melle et butyro clarificato humectatum, aut etiam cum pulvere Asparagi racemosi commixtum pulverem Pavoniae odoratae.

Bibat pungentes substantias ex urina in vocis interruptione a phlegmate orta; aut lingat ex melle oleoque Sesami orientalis comedatque substantias pungentes post coenam.

In vocis vexatione ab adipe orta praeceptum de phlegmate datum desideratur.

In vocis morbo ab omnibus humoribus simul corruptis et a

Digitized by Google

pneumophthisi orto aggrediatur medicus, postquam recusaverat, curationem.

Cum saccharo et melle commixtum decoctum lac cum dulcibus substantiis bibat aegrotus, cujus alte vociferantis vox percussa est."

Caput LIV.

Nunc vero caput de verminatione expositurі sumus.

„Indigestione, nimia implctione, inconvenientibus substantiis, perversis sordidisque cibis, desidiâ, diurno somno, gravibus, valde oleosis frigidisque substantiis, cibis Phaseoli radiati contriti, placentis, Nymphaeae odoratae fibris, variarum Nymphaearum radicibus, Butea frondosa, Tectonia grandi, liquoribus spirituosis, acidis, lacte coagulato, lacte dulci, saccharo crudo, saccharo officinarum, stramento, carne bubalina, amurca, oryza, potionibus ex dulcibus acidisque substantiis phlegma et bilis irritantur, quae multigenos procreant vermes, variaque domicilia inhabitantes.

Cruditatis coctionisque sedem inhabitans vermium stirps saepius commemorata est.

Vermium viginti generum triplex origo commemorata est: Faeces, phlegma et sanguinem, vermium referam distinctionem.

Tardus (ayava), ovis (avi), hordeum (yava), Kippa, nodipes (gaṅḍúpada), ustor (chúrava), distoma (dvimuk'ha), heptapus (saptaiva), versicolor (éta), stercoreus (purishaja), albus (svéta) et tenuis (súkshma) vexant anum aggrediunturque. Horum alii caudis latis sunt praediti.

Dolores, ignis torpor, pallor, obstructio, virium exitium, humor, cibi fastidium, cordis morbi et faecum interruptiones oriuntur a vermibus ex stercore ortis.

Nodipedes rubri sunt, longi, et ab ani pruritu orti. Dolores, inflationem, faecum interruptionem et coctionis (digestionis) deletionem hi efficiunt.

Darb'hapushpae (Poae cynosuroidis floribus similes) grandiflori, praesecti, simi, magnis rubris formicis similes, horridi a phlegmatis irritatione orti, pilosi, piloso capite praediti, cauda instructi, furvis orbibus circumdati, perturbatae oryzae germini similes, albi et tenues medullam comedunt, oculorum linctores sunt, palatum auremque arrodunt, capitis cordisque morbos, vomitum et catarrhum hi efficiunt.

Digitized by Google

Capillos, crines, ungues dentesque arrodentes Kikvišae, a lepra orti et circumvagi ex sanguine exorti cognoscendi sunt. Hi plerumque morbos a sanguinis regno ortos procreant.

Phaseoli radiati contriti cibis, sale fossili, saccharo crudo et Galedupa arborea fiunt vermes a stercore orti.

Carne, Phaseolo radiato, sacchari crudi succo, lacte coagulato et aceto fiunt vermes a phlegmate orti.

Obstructione, indigestione, Galedupâ arborea etc., fiunt vermes a sanguine orti.

Febris, decoloratio, dolor, cordis morbus, tabes, vertigo, cibi fastidium et dysenteria sunt symptomata ortorum vermium.

Spectandi tredecim primi vermes relati sunt. Capillos arrodentes posterioresque non spectandi sunt. Duos horum primos medicus omnino deserat.

Vermium ullum cum cognoverit medicus, (ejus) delendi cupidus, gratum aegrotum butyro clarificato, cum classe ab Anetho sowa incipiente decocto, vomentem efficiat ab initio, tum expurget acrioribus medicaminibus et reficiat eum Hordei hexastichi, Zizyphi jujubae, Dolichi biflori et classis ab Anetho sowa incipientis (Tom. I. pag. 92.) decoctione, cum Embeliae ribis oleo commixta, et sale fossili. Deinde, applicato clystere evacuante, hominem grata aqua lavatum medicus excellentissimus celeriter anthelminthicis cibis curet.

Oleo indicato eum medicus curet oleosoque clystere. Deinde Mimosae sirisbae et Achyranthae asperae succum cum melle commixtum aegrotus bibat; aut Kévúkae sedimentum oleosum superiore modo bibat, acrioribus comesis, aut Buteae frondosae sedimentum oleosum, aut sedimentum ex oryzae aqua; aut Erythrae fulgentis foliorum sedimentum oleosum cum melle commixtum bibat, aut etiam Achyranthae triandrae sedimentum oleosum bibat, aut ex Anetho sowa etc. confectum. Lingat equini stercoris pulverem, aut Embeliam ribem, cum melle commixtam.

Ex foliis Lauri cassiae, aut Salviniae cuculatae bene contritis et cum farina commixtis comedat placentas coctas, et aquam oryzae fermentatae post bibat.

In classe (medicaminum) ab Anetho sowa incipiente (Tom. I. pag. 92.) decoctum oleum Sesami orientalis pro potu optatur. Ex Embeliae ribis pulvere et farina cum illo oleo cibum conficiat; aut oleum seminum Sesami orientalis pro infusione potatorum.

Hystricis stercoris pulverem septies bene digestum cum Embeliae ribis triumque myrobalanorum infusione ex melle lingat, et succum Phyllanthi emblicae post bibat, et Terminaliae belericae citrinaeque succum. Hoc est etiam praeceptum ferri.

Aut Caesalpiniae bonducellae sedimentum oleosum bibat cum melle, aut

Digitized by Google

bibat Piperis longi radicem cum caprina urina commixtam, aut bibat per sex noctes (et dies) contritum stannum ex sero lactis coagulati.

A stercore et phlegmate ortos vermes medicus pari modo occidat.

In capite, corde, naribus, ore et oculis congressos vermes singulos, praecipue collyriis, nasalibus destruentibusque remediis tollat. Stercoreum liquorem equi valde siccum commisceat cum decoctione Embeliae ribis; pulvis autem hic inflans remedium est.

Ferri pulverem ex eodem praescripto adhibeat medicus.

Vitriolum caeruleum et oleum Sesami orientalis fiant nasale remedium in classe (medicaminum) ab Anetho sowa incipiente (Tom. I. pag. 92.).

Praeceptum de calvitie etiam dandum est de vermibus capillos arrodentibus.

De vermibus dentes arrodentibus praeceptum explicatum est in oris morbis.

Vermibus a sanguine ortis praeceptum, in leprae therapia explicatum, adhibeat.

Classem (medicaminum) autem ab Anetho sowa incipientem in omnibus vermium generibus quovis modo adhibeat. Clarum, amarum pungensque alimentum salubre fieri potest. Cum Dolichi biflori decoctionibus composita lactis potio honorata est.

Lac, carnes, butyra, lac coagulatum, olera foliorum, et, ut paucis absolvam, acida, dulcia frigidaque medicus, vermes deleturus, ovitet."

Caput LV.

Nunc vero caput de inflationis remediatione expositurі sumus.

„In posterum de substantiis exortis proprie dicendum est.

Ne evacuationes aëris etc. retardet sapiens vivendi cupidus. Aëre, faecibus, urina, oscitatione, lacrymis, sternutatione, ructu, vomitu semineque virili turbatis, inflatio edicitur.

Ex famis, sitis, respirationis et somni retentione fit inflatio, cujus signum curationemque fusius edisseram.

In tredecim genera inflatio divisa est illis causis.

Ex inconveniente alimento etiam (inflatio) fieri dicitur, sicut alia.

Flatulescentiam, dolorem, cordis perturbationem, capitis morbum, suspirium, vehementem singultum, tussim, catarrhum, gutturis affectiones, phleg-

Digitized by Google

matis bilisque progressionem terrificam efficere potest aër abdominalis (Tom. I. pag. 170.) repulsus; in sua via vexare faeces, aut ex ore ejicere potest. Irritatio, dolor, percussio, evacuatio et faecum subrectio oritur, faecesque ex ore proveniunt, si faecum evacuatio hominis repulsa est.

In repulsa autem urinae evacuatione homo difficulter reddit urinam exiguam exiguamque.

In pene, ano, inquine scrotoque, in umbilici regionibus et in capite hominis, alvi obstructione affecti, dolores horribiles oriunter, sicut dolores hominis fisso corpore laborantis.

Cervicalium tendinum, gutturis, bronchi et capitis morbi, aëris natura praediti, oriri possunt ab oscitationis repulsu. Tum in auribus, ore, naribus et oculis oriuntur horribiles morbi.

In homine aquam oculorum (lacrymas) a gaudio aut moerore ortam aggressam non profundente gravitas capitis et oculorum morbi horribiles oriuntur simul cum frigida narium affectione.

Oriuntur ex sternutationis retentione in capite, oculis, naribus et auribus morbi vehementes, gulae orisque nimia impletio, vexatio, gemitus, aut etiam aëris eruptio.

Repulsâ ructus evacuatione, oriuntur hominis morbi ab aëre orti.

Vomitionis repressione oriri potest lepra, quo vitio etiam cibus non digestus est.

In urinae sede, in ano et scroto intumescentia, dolor, urinae difficultas, seminis virilis calculus et gonorrhoea oriri potest. Hi oriuntur morbi, semine virili repulso.

Somnolentia, membrorum pruritus, cibi fastidium et lassitudo, fame repulsa, maciesque facici oritur.

Gutturis orisque siccitas et aurium praeclusio a sitis repulsione oritur, et in corde dolor.

Defatigati respiratione repressa, cordis morbus, delirium, aut etiam induratio glandularum internarum oritur.

Oscitatio, membrorum pruritus, in membris, capite oculisque frigus, aut etiam somnolenta oritur a somni repulsu. —

Siti afflictum, vexatum, emaciatum, doloribus affectum et faeces evomentem flatulentum medicus deserat. —

In omnibus his inflationibus ex praescripto universa aëris curatio pro propriarum viarum insecutione generatim adhibenda est; specialem curationem autem amplius percipe a me!

Roboratio in inflatione ab aëre orta, in mucosa sutatoriaque commendatur.

In inflatione a faecibus orta adhibendum est praeceptum de obstructione datum.

Digitized by Google

Liquorem vinosum natro divitem bibat, urinâ suppressa. Elettariam cardamomum etiam ex vino, aut lac bibat homo; aut oleosum sedimentum fructuum Phyllanthi emblicae cum aqua bibat per triduum; aut liquorem equini stercoris aut loti albi bibat; aut carnis jus dulce bibat; aut spiritum destillatum Gaudicum; sic etiam Pinum Dévadárum. Cyperum rotundum, Sansevieram zeylanicam, Curcumam longam et Glycyrrhizam glabram, singulorum tantum, quantus est fructus Zizyphi jujubae, bibat ex aëria aqua; aut etiam Hedysari alhagi sedimentum oleosum et infusionem Croci sativi; aut Cucumeris utilatissimi semen ex aqua bibat salitum; aut cum quinis radicibus (Tom. I. pag. 95.) concoctum lac; aut etiam succum uvarum Vitis viniferae. Medicaminaque antedicta hic etiam concedat calculum findentia. Aut praeceptum de urinae difficultate datum adhibeat sine relictione. —

Iterum indicabo medicamina ad urinae suppressionem domandam (vide infra cap. LVIII.).

Unguentis et sudoriferis inflationem ab oscitatione ortam curet.

Lacrymarum profusio in inflatione a lacrymis orta instituenda est, homine inuncto sudanteque.

Acri collyrio et vexatione acribus odoramentis et ferrugine, aut turundarum applicationibus sternutationis vim medicus adferat, aut acres herbas inflando, aut solis radiis.

In inflatione a ructu orta ex praescripto oleosam suffitionem adhibeat, liquoremque spirituosum natronatum et Citri medicae succo conditum.

Vomitionis suppressae inflationem secundum humorum vitium oleamentis etc. omnino devincat medicus; aut etiam ibi unguentum cum lixivio saleque maritimo commixtum applicari jubeat, et abdomen purgantem adspersionem lactis cum quadruplice parte aquae.

Qui emulsionem, ex substantiis alvum purgantibus quadrupliceque parte aquae compositam et usque ad aquae abitum decoctam cum voluptate potavit, cum virum, ex semine virili inflatum, carae feminae exhilarare possunt.

In inflatione a famis cruciatu orta saluber est gratus, calidus et exiguus cibus.

In inflatione a sitis cruciatu orta bibat hordeaceae farinae jusculum butyro clarificato conditum, aut etiam fermentatae oryzae aquam frigidam.

Succo cibandus est homo defatigatus et lassitudine suspirioque aegrotans.

In inflatione a somni repulsu orta bibat lac et dormiat, exoptatis narrationibus delectatus.

In morbis ab inflatione ortis medicus proprie operam ponat. Quid cuique aptum est, ei adhibeat.

Digitized by Google

Aër stomachum aggressus, asperis, adstringentibus, pungentibus amarisque cibis irritatus, statim inflationem facit, aërem, urinam, faeces, sanguinem, phlegma et adipem ferentia organa inflat, faecesque exsuperare potest. Deinde cordis abdominisque doloribus affectus et gravitate cibique fastidio vexatus homo aërem, urinam faecesque difficulter reddit, suspirium, tussim, catarrhum, aestum, mentis errorem, vomitum, febres, sitim, singultum, capitis morbos et mentis auriumque confusionem nanciscitur, ac multos alios morbos ab aëris irritatione ortos. Propterea oleo Sesami orientalis et sale maritimo inunctum, illitum sudabundumque medicus exsequatur. Ex humore corrupto fissis faecibus afflictum cibatumque hominem suffiat. Nisi ad sedationem pervenit inflatio perhorrida, tum aegrotum multo sudore manantem curet oleosis purgatoriis medicamentis.

Bibere det Convolvulum turpethum album, Salvadoram persicam et Ligusticum ajwaën ex acidis potionibus, aut Asae foetidae, Costi arabici Acorique calami potionem et Embeliam ribem, duo praestantissima remedia. Haec medicamenta inflationem doloremque cohibent.

Pinum Dévadárum, Plumbaginem zeylanicam, Costum arabicum, Acorum calamum, Terminaliam chebulam, Ruelliam longifoliam, Costi speciosi radices et aquae dimidium Á d'h a k a m decoquat. Id sedimento liberatum, potatum, inflationem aufert.

Raphanum sativum, aridum zingiberi, ranas, quinas radices et Cassiae fistulae fructum in aqua coquat et tum cum hoc butyrum clarificatum coquat. Id potatum inflationem plane sedare valet.

Acorum calamum, A t i v i s h a m, Costum arabicum, Hordei hexastichi cinerem, Terminaliam chebulam, Piper longum et N i r d d a h a n i m bibat ex calida aqua.

Cucumeris colocynthidis radicem, Vangueriam spinosam, Menispermum cordifolium, A t i v i s h a m, Acorum calamum, Costum arabicum, fermentum et Plumbaginem zeylanicam superiorem in modum bibat.

Ex urina Pinum Dévadárum, Plumbaginem zeylanicam, tres myrobalanos et Solanum jacquini bibat.

Hordei hexastichi P r a s t' h a m unum cum dimidia parte trium myrobalanorum et F l a c o u r t i a e sapidae coquat in uno Á d'h a k a aquae; remanentiam dimidii P r a s t' h a e bibat cum Asa foetida commixtam. —

Vangueriae spinosae et Cucurbitae lagenaris semina, Piper longum et Solanum jacquini medicus conterat inspiretque per fistulam hoc, ut id anum intret.

Pulverem Jatrophae glaucae, Convolvuli turpethi albi, Convolvuli turpethi floribus nigris, Cucumeris colocynthidis, Plumbaginis zeylanicae, K r i t a v é d-

Digitized by Google

hanae, Jasmini auriculati et salis maritimi conficiat, et cum vaccarum urina embolos faciat in anum injiciendos.

Statim felicitatem dant haec duo remedia ab ambrosia orta."

Caput LVI.

Nunc vero caput de ilei remediatione expositurí sumus.

„Quid indigestum, crudum, immobile et combustum prolatum est, ex eo oriri potest ileus, languor et retentio.

Si cujus indigestione aër, acubus quasi membra vexans, instat, ileus a medicis hic morbus vocatur.

Non ileum nanciscuntur homines modicis cibis utentes sacramque doctrinam (ágama) compertam habentes; stulti autem, terrore devictum animum habentes et ciborum avidi (ileum) nanciscuntur.

Animi deliquium, dysenteria, vomitio, sitis, cruciatus, vertigo, praeclusio, oscitatio, aestus, decoloratio, tremor, cordis morbi et capitis dolores oriuntur in spasmo. Alvus adstringitur, homo ultra modum vexatur et indistincte loquitur. Aër in alvo inclusus sursum progreditur. Cui aëris faecumque adstrictio in alvo vehemens fit, ei languor, immobilitas, singultus et ructus evenit. Cujus vero cibus phlegmate aëreque corruptus neque sursum, neque deorsum procedit, ejus retentionem (retardationem) deserendam esse docent antiquissimi sacrae doctrinae (śástra) periti.

Ubi situm est crudum, id hanc regionem praecipue morbidam efficere potest morbosarum mutationum generationibus. Humore quovis corrupto, hominem propriis signis a cruditate ortis extensum animadvertere potest medicus.

Qui homo lividis dentibus, labiis unguibusque instructus, parum sibi conscius, vomitu vexatus, oculis introgressis exilique voce praeditus est, is rursus accedat ad sacram doctrinam (ágama).

In curandis lateribus ustio laudata est, ignis calor et emeticum acre. Deinde, cocto (digesto) cibo, jejunium, concoctio aut alvi purgatio locum habeat. Expurgato enim corpore, statim animi deliquium, dysenteria etc. sedationem nanciscuntur. Roborationem quoque indicant medici aptam.

Omnibus (ilei generibus) oppositas medicinas percipe!

Ex Terminalia chebula, Acoro calamo, Asa foetida, Guilandina bondu-

Digitized by Google

cella, Dauco carota, natro et Ativisha paratus pulvis depellit statim indigestionem, dolorem, ileum et cibi fastidium.

Aut lixivium ceu medicamen, sal maritimum, aut muriatem sodae impurae, aut saccharo officinarum refertam Sinapim dichotomam ex aceto, aut duas trigeminas species cum sale fossili Asaque foetida commixtas, seminibus impletas butyroque clarificato conditas, aut speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis cum sale maritimo aut lacte Euphorbiae antiquorum commixtam bibat, aut etiam bibat prosperum sal maritimum, quod indicatum est in principio circa morbos ab aëre ortos (Tom. II. pag. 69), aut etiam Piper nigrum, Carum carvi Sinapimque dichotomam, aut partes aequales Piperis longi et Jatrophae glaucae bibat, aut cum Danti commixtum Piperis longi sedimentum bibat ex Koshavatis succo, aut ex calidis aquis sedimentum Piperis longi bibat cum arido zingiberi commixtum, aut speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, fructum Galedupae arboreae, duas Curcumas et radicem Ari campanulati, singulorum pares portiones, cum Citro medica.

In umbra exsiccati boli, ex oculorum collyrio confecti, depellere possunt ileum. Bene vomitione defunctum, aut probe expurgatum, aut bene jejunum hominem cum medicus cognoverit, lactibus etc., cum calefacientibus substantiis coquendis, omnino fame vexatum aegrotum aggrediatur.

Crudum excrementum, collectum gradatim, amplius adstrictum nocivo aëre, et non convenienter procedens, — hunc morbum suppressionem appellant.

In hoc morbo a cruditate orto fit sitis, catarrhus, capitis aestus, in cruditatis sede dolorum vexatio, gravitas, singultus, ructus, destructio, rigor, in lumbo et dorso faeces et urina, dolor, animi deliquium, stercoris vomitus et suspirium.

In hoc morbo circa coctionis sedem orto fiunt signa ibi a languore orta.

In hoc morbo a cruditate orto aërem medicus aggrediatur contactibus, alimentis, incessu et calefacientibus substantiis.

Porro alterum aegrotum, qui non faeces evomit, hunc devincat diaphoreticis digestivisque.

In ileo indicatas substantias, quae purgatoriae sunt, illas etiam ceu embolos adhibeat contritas cum bubalorum, ovium, elephantorum et vaccarum urinis.

In sitabundi anum injiciat illas turundas; pulverem autem illarum substantiarum inspiret per fistulam.

Cum urina praeparet ex praescripto substantias, quae sursum deor-

Digitized by Google

sumque eunt. Hac decoctione, cum dimidia parte urinae et cum melle commixta, celeriter curationem peragat.

Si negotium oleo Sesami orientalis cum illis substantiis parato confectum est, suffiat."

Caput LVII.

Nunc vero caput de ciborum fastidii remediatione exposituri sumus.

„Corruptis humoribus singulis simul et animi adversitate in ciborum viis et in corde valde extenso inappetentia fit. Hunc morbum quintuplicem medici cibi fastidium appellant.

Cum cordis dolore compressioneque complicata oris siccitas in cibi fastidio aëreo symptoma est.

Cordis aestus cutisque magnus ardor, oris amaritudo, animi deliquium, sitis etiam oritur in cibi fastidio a bile affecto.

Pruritus, gravitas, phlegmatis confluentia, defatigatio, lassitudo et oris dulcedo oritur in cibi fastidio a phlegmate orto.

In cibi fastidio ab omnibus humoribus simul corruptis orto aër, bilis et phlegma multas formas (morborum) in ejus (fastidientis) corde commovent.

Homo, qui affectibus, moerore et timore circumactum animum habet, imperfectis cogitationibus praeditus est ob impurum visum.

Aëre praesente, aquam Acori calami, post vomitum factum, bibat, aut bibat ex oleis, liquoribus spirituosis, aut ex calida aqua, pulverem Piperis longi, Embeliae ribis, Hordei hexastichi cineris, Pisi sativi, Siphonanthi indicae, Mimosae octandrae, Elettariae cardamomi, Asae foetidae, salis maritimi, Jasmini auriculati et aridi zingiberis.

Bile praesente, emeticum laudatum est ex saccharo crudo, aqua et dulcibus. Oleum, cum sale fossili, saccharo candido, melle et butyro clarificato commixtum, exoptatum est.

In cibi fastidio a phlegmate orto aqua Meliae azidaractae, vomitu facto, potus sit, aut aqua Rajadrimae cum melle et Ligustico ajwaën.

Pulvis, qui indicatus est in cibi fastidio ab aëre orto, ille etiam omne cibi fastidium omnibus humoribus simul corruptis effectum pariter aggredi (curare) potest.

Digitized by Google

Ex uvarum Vitis viniferae, Trichosanthae dioecae, Embeliae ribis, Calami rotang, Capparis aphyllae, Meliae azidaractae, Sansevierae zeylanicae, Terminaliae citrinae, Terminaliae belericae, Zizyphi jujubae, Phyllanthi emblicae, Pini Dévadáru, Galedupae arboreae et Nrĭpavrĭkshae seminibus contritis linctum coquat ex praescripto, cum odoramentis et urina commixtum.

Aut Cyperum rotundum, Acorum calamum, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, duas Curcumas, Siphonanthum indicam, Costum arabicum et Nirddahanim conterat et in urina ovilla cum elephanti urina commixta coquat.

Aut Cysampelon hexandram, mannam Bambusae arundinaceae, Ativisham et Curcumam longam eximiam, Rubiam manjistam, Asclepiadem giganteam, Menispermum cordifolium et Commelinam salicifoliam in urina bubalina coquat medicus praeceptorum peritus.

Quatuor autem aegroti hos linctus non lingunt: aegrotus ob glandularum mesentericarum indurationem fastidiens, suspirio affectus, ex gula laborans et cordis morbo afflictus.

Convenientes, in sua ipsa regione paratos variosque cibos, potiones, radices, fructus, symphonias cupidinesque adhibeat: comedatque succos varios ex variis generibus; aut vescatur etiam levibus, asperis animoque gratis cibis.

Roborationem ex praescripto ibi et alvi purgationem mitesque capitis purgationes moliatur.

Speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis cum Curcuma longa et tribus myrobalanis compositam, contritam, et tum cum nitro Solanoque melongena commixtam concedat, oris purgandi causâ, et alia amara purgantiaque medicamina.

Decoctionibus ex classe Cyperi rotundi (Tom. I. pag. 94.) Rájataru et ex classe decemmembri (Tom. I. pag. 95.) paratis et cum melle commixtis devincat cibi fastidium, et variis linctibus, et spiritibus destillatis vinosisque liquoribus cum saccharo paratis, et spirituosis liquoribus, et kalinis vinosis liquoribus, mellis dulcedinibus simili odore praeditis.

Idem praeceptum etiam locum habeat in aegrotis phlegmate aëreque afflictis. Igne sedationem nacto pro aegroti sedatione, aut interno igne, desideriis, vexationibus, timore et moerore extincto, substantias medicus pro salute praebeat potentibus indolibus instructas.

Opibus diminutis, iterum pro salute Pauranicis traditionibus delectet aegrotum.

Paupertatem nacta mente, ibi scientia laudata est.

Quidcumque optatum est, id fastidienti homini adhibendum est."

Digitized by Google

Caput LVIII.

Nunc vero caput de remediatione ischuriae exposituri sumus.

„Aëris anulus, globosus tumor, inflatum abdomen, urinae praeteritio, urinae suppressio, urinae retentio, urinae perditio, urinae semen, calidus aër, et duo vesicae torpores — undecim morbi expositi sunt.

Post asperationem excrementorumque obstructionem aër in abdomine urinam cum doloribus corripit; aegrotus incedit quasi anulus factus (incurvatus); exiguum exiguumque crepitum lentius emittit. Aëris anulum hunc perhorridum morbum esse sciat.

Faecum abdominisque intervallum ingressus aër globi instar durum nodum facit, stabilem editumque. Faecum, urinae et aëris retentio ibi inflatioque oritur, dolorque oritur in abdomine. Hunc morbum esse globosum aëris tumorem sciunt.

Qui vero urinae evacuationem retinet imperitus homo, ejus aër, abdomen aggressus, praecludit orificium abdominis. Urinae accumulatio oriri potest, qua de causa in abdomine alvoque homo vexatus est. Inflatum abdomen hic morbus dignoscendus est, difficilis curatu.

Qui urinam, postquam ejus profluvia cohibuit, iterum reddere vult, illius urina non procedit, aut si ullo modo provenit, magno labore tarda, dolorosa exiguaque identidem provenit. Urinae praeteritionem autem hunc morbum esse cognoscat, ab urinae evacuandae repulsu ortum.

Urinae evacuatione inhibita, aër abdominalis (Tom. I. pag. 170.) abdomen valde potest implere; sub umbilico inflationem horrifice dolentem parit. Hanc urinae suppressionem ab inferioris abdominis coërcitione ortam esse sciat.

Cujus hominis urina aut in abdomine, aut in urethra glandeque penis sita retinetur, ea cum sanguine magnoque labore profluit lente lenteque exigua exiguaque, morbosa, aut non morbosa. Ex corrupto aëre ortus hic morbus cognitus est ceu urinae retentio.

Asperi defatigatoque corpore praediti hominis bilis et aër in abdomine situs aestuosam, dolentem molestamque urinae perditionem efficere potest.

In interno abdominis orificio (collo vesicae) situs parvus et stabilis, dolens, calefactus, destillans, urinae viam obstruens et calculi signo praeditus si cui oritur nodus, hic urinalis nodus appellatur, cum dolore etc. complicatus.

Qui, exorta urinali affectione, coitum adpetit, ejus semen cum urina commixtum subito provenit aut ante, aut post urinam, interdum cineris aquae simile. Urinae semen hoc vocatur.

Digitized by Google

Lassitudine, itineribus et solis ardore si bilis abdomen aggressa est, tum aëre obducta et abdomen, penem anumque calefaciens profluit deorsum urina curcumae similis cum sanguine, aut etiam sanguis cum difficultate provenit. Hominis calidum aërem appellant hunc morbum.

Urina flavida, calida et copiosa si inarescit, et mali granati pulveri similis est, vesicae torporem esse hunc morbum, bile effectum, sapiens medicus sciat.

Si urina arida, ut concharum pulvis pallida, mucosa, densa albidaque moleste progreditur, vesicae torporem alterum esse hunc morbum, a phlegmate ortum, sciat. —

Infusiones, sedimenta oleosa, butyrum clarificatum, cibos, linctus, potiones, lixivium, mel, spiritum destillatum, sudorifera et clysteres prius indicatos (Tom. II. pag. 179 — 200.) sapiens medicus ibi det; et methodum calculos auferentem et urinae inflationisque medicamina omnino adhibeat.

Sedimentum oleosum, seminum Cucumis utilatissimi Aksham unum et sal fossile cum aqua oryzae fermentatae commixtum bibendo a difficultate urinae liberatur.

Liquorem spirituosum nitrosum homo urinae difficultate vexatus bibat; aut dulce carnis jus bibat, aut spirituosam essentiam. Aut bibat Croci sativi Karsham unum cum mellita aqua commixtum et per noctem digestum; mane tum gaudium adipiscitur.

Cum malo granato et Oxalide monadelpha commixtum, eximium, ex Ellettaria cardamomo, seminibus Cumini cymini et arido zingiberi confectum et sale maritimo bene conditum liquorem spirituosum bibendo a difficultate urinae liberatur.

Classis (medicaminum) ab Hemionite cordifolia incipientis et Ruelliae longifoliae radicem cum dimidio Prast'ha aquae coquat, quadruplice parte lactis adjectâ. Lactis remanentiam refrigeratam et cum saccharo candido melleque commixtam bibat homo, urinae suppressiones ab aëre bileque ortas arcentem.

In panno simul exprimat asininum equinumque stercus, et liquoris ex eo Kudávam unum bibat, urinales morbos auferentem.

Cyperi rotundi, Terminaliae citrinae, Pini Dévadáru, Sansevierae zeylanicae et Glycyrrhizae glabrae sedimenti oleosi Aksham unum cum succo uvarum Vitis viniferae commixtum bibat.

Bibat fatuam aquam frigidam, urinales morbos depellentem.

Solani jacquini sedimenti oleosi Kudávam unum bibat, urinalia vitia tollentem, aut hoc sedimentum cum melle commixtum.

Ex Phyllantho emblica expressi succi Kudávam unum bibendo, sanus fieri potest homo ex urinalibus vitiis morbisque laborans. Aut pari modo

Digitized by Google

ex succo fructuum Phyllanthi emblicae homo bibat subtilem Electariam cardamomum.

Cum perfrigida Oryzae sativae et Amaranthi polygami aqua conterat Borassi flabelliformis recentem radicem, Cucumis sativi succum, semen Cumini cymini et Momordicam mixtam; hoc ex lacte mane bibat.

Decoctum cum syrupis lac, cum butyro clarificato commixtum, bibat homo, urinalium vitiorum purgandorum causâ, ceu seminale vitium tollentem praecipuam medelam.

Pavoniae odoratae, Flacourtiae cataphractae, ossium ardeae, Zizyphi jujubae, laccae, Amaranthi polygami, Panici dactyli radicis, Pini Dévadáru, Plumbaginis zeylanicae et Terminaliae belericae seminum sedimentum oleosum ex liquore spirituoso bibat homo, urinalium vitiorum purgandorum causâ, ceu calculos purgans remedium.

Bignoniae suaveolentis lixivium, septies superfusum, recipiat et bibat ceu remedium morbos urinales tollens, compositum cum oleo Sesami orientalis.

Arundinem karkam, Saccharum officinarum, Saccharum cylindricum, Plectranthum scutellaroidem, Cucumim sativum, Cucumim utilatissimum et Citrum medicam lacte infusam ibi bibat, cum butyro clarificato commixtam.

Ex Bignoniae suaveolentis, nitri, Pini longifoliae et Sesami orientalis lixiviosa aqua homo mente praeditus pulverem Lauri cassiae, Electariae cardamomi et Piperis longi bibat, cum saccharo commixtum, et lingat linctus singulatim.

Dehinc exponam methodum in urinali vitio salubrem.

In his morbis alvi purgatio inunctis sudabundisque salubris est. Deinde expurgato corpore praeditis salubres sunt superiores clysteres.

Cujus sanguis nimio feminarum amore irrigatur, ei coitus gaudium et dulcis puls curatio indicata est.

Galli adeps et oleum Sesami orientalis salubria sunt in superioribus clysteribus. Ejus praeceptum prius fusius edissertum est.

Mellis dimidiam pateram recipiat et pateram unam lactis butyrique; Carpopogonis prurientis et Tribuli lanuginosi fructum, cum Piperis longi pulveris dimidia parte commixtum, addat; hoc simpliciter congerat et rutabulo peragitet. Hujus pulverem, manus volam implentem, lingat et deinde lac post bibat. Hoc cum butyro clarificato adhibens homo, expurgato corpore praeditus, semper urinalia vitia devincere potest omnia, aliis remediis perdifficilia curatu. Devincere potest femina sanguinis vitia, infantibus carens foetum concipere potest et ab uteri vitio liberatur, hoc adhibens.

Pavoniam odoratam, nuclea fructuum Zizyphi jujubae, Glycyrrhizam glabram, Flacourtiam cataphractam, Asparagum racemosum, Andropogonem muricatum, Skirpum kysoor, semina Tribuli lanuginosi, Agrostem linearem,

Digitized by Google

Hedysarum gangeticum, Asclepiadem roseam, Convolvulum turpethum nigrum, Śrĭngálam, Vinnám, Sidam cordifoliam et duorum Solanorum classem, singulorum partes aequales, sapiens medicus simul praeparet cum quadruplice parte lactis et aequali parte sacchari. Dronae unius remanentiam depurgatam coquat cum butyri clarificati Á d'haka uno. Hoc butyrum paratum, in urceo deponendum, cum Prast'ha uno mellis commixtum, adhibens homo ab urinali vitio liberatur."

Caput LIX.

Nunc vero caput de remediatione urinalium vitiorum exposituri sumus.

„Aëre, bile, phlegmate, omnibus humoribus simul corruptis, faecibus, calculis, arenâ et urinali laesione valde afflictus octavus commemoratus est.

Scroto, pene et abdomine quasi dissecto, urgens exiguum exiguumque cum difficultate mingit homo in aëris vexatione.

Flavidum, calidum aut rubrum, scroto, pene et abdomine ignibus quasi combusto, in bilis vexatione mingit.

Unguinosum, album, non calidum, scroto, pene et abdomine gravi, horripilans in phlegmatis vexatione mingit.

Aestu, frigore et dolore penetratus multicolorem urinam identidem vexatus cum magna difficultate, omnibus humoribus simul corruptis, reddit.

In uriniferis, lanceâ sauciatis et laesis organis urinalis laesio oritur valde dolorosa. Inflato abdomini similia signa ejus observare medicus potest.

Faecum autem repulsu aër, corruptionem nactus, inflationem et valde dolentem urinae coacervationem efficit.

A calculis orta urinae vexatio antea relata est. Calculus et arena similia sunt in originis signis.

In arena autem differentiam audi ex me referente!

Phlegmate per bilem cocto et per aërem dilacerato, membra (quasi) fissa sunt. Arena hic morbus appellatus est. Cordis vexatio, tremor, dolor in abdomine, ignis (digestionis) perinfirmus, animi deliquium et urinae vexatio horrifica oritur in hoc morbo. Hac arena per urina ejectâ, dolor sedatur tamdiu, quamdiu alius globulus (arenae) denuo adit introitum urethrae. Hoc est signum urinalis vexationis ab arena ortae. —

Dehinc therapia horum octo morborum exponitur.

Digitized by Google

Homine calculum nacto et, ut dictum est, intuito, pro humore corrupto medicus adhibeat oleosam reliquamque curationem.

Flacourtiam cataphractam, Plectranthum scutellaroidem, Cáŷap'hal, Hapusham, Flacourtiam sapidam, Pavoniam odoratam, Asparagum racemosum, Mimosam octandram, Capparim trifoliatam, Clitoriam ternatam, Hedysarum gangeticum etc. recipiat, et oleum Convolvuli turpethi albi concoquat, aut butyrum clarificatum. Id bibendum est huic aegroto. Aut etiam suffitionem adhibeat et clysterem, aëris difficultatum sedandarum causâ.

In Flacourtiae cataphractae sedimento oleum Sesami orientalis simul cum saccharo officinarum, lacte et arido zingiberi coquat. Id priorem in modum adhibendum ibi est, aëris morbos auferens.

In graminum classe (Tom. I. pag. 96.) et in classe a Nymphaea caerulea (Tom. I. pag. 94.), Kakoli (Tom. I. pag. 93.) et Ficu indica (Tom. I. pag. 94.) incipiente paratum butyrum potatum bilis difficultatem etiam celeriter delere potest. Det medicus clysterem, bilis difficultatum sedandarum causâ.

Ex illis confectum oleum in clysteribus triplicibus salubre est purgatorium cum saccharo officinarum, lacte et succo uvarum Vitis viniferae commixtum, et cum classe (medicaminum) ab Anetho sowa (Tom. I. pag. 92.), bdellio, Cypero rotundo (Tom. I. pag. 94.) et Cappari trifoliata (Tom. I, pag. 91.) incipiente paratum.

Oleum Sesami orientalis laudatur et aqua oryzae fermentatae in phlegmatis difficultate.

Pro humoris corrupti exortu conficiat illa etiam in urinae difficultate ab omnibus humoribus simul corruptis orta.

Fici oppositifoliae, Bassellae rubrae, Sacchari cylindrici et ferri pulverem ex aqua bibat. Liquor spirituosus et Sacchari crudi Sacchariique cylindrici aqua potata difficultatem et morbum (urinae) delet.

Urinae difficultati a laesione ortae adhibeat statim vulnerum curationem.

In urinae difficultate hominis semper adhibenda est aërem tollens curatio, sudatio, lavatio, inunctio, clyster et pulverum usus.

Duarum reliquarum urinae difficultatum curandarum ratio in his duabus indicata est.“ —

Sic in *Susruta, Ayurvédae* doctrinam continente, in Ultimo Tractatu *(Uttaratantra)*, somatica therapia peracta est.

Digitized by Google

Caput LX.

Nunc vero caput de remediatione Daemonum expositurí sumus.

„A Niśácharis (noctambulis daemonibus) custodiendus est semper vulneratus (ulcerosusque) aegrotus. Sic antea (Tom. II. pag. 50.) dictum est. Nunc vero fusius de eo edisseritur.

Secretarum futurarumque (non aggressarum adhuc) rerum cognitio, instabilitas, toleratio, aut actio daemoniaca in quo homine exsistit, is Grahas (a Grahis daemonibus captus) vocatur.

Impurum, recta via (officio) degressum, vulneratum, aut invulneratum, laedere volunt daemones, ob laedendi gaudium et cultum.

Innumerabiles Graharum turbae et Graharum reges manifestantur, atque hi multigeni daemones dividuntur octupliciter: Dévae (divini), Śatrugańae (hostium turbae), Gand'harvae (genii musicam tractantes), Yakshae, Pitres (manes), B'hujangae (serpentes), Rakshasi et Pisacharum gens. Haec octuplex daemonum turba etiam Grahaca vocata est.

Contentus, purus, exoptatis odoramentis et sertis ornatus, indefatigatus, fideliter et ornate (sanskrĭta) loquens, splendore praeditus, immobiles oculos habens, beneficia dans et Brahmae addictus qui est, is a Dévis (divinis daemonibus) cultus est.

Sudorus, Brahmańis (bis natis), Guris et Dévis maledicens, incurvos oculos habens, timoris expers, devio visu instructus, ciborum et potionum productionibus non contentus et corrupto animo praeditus a Dévaśatruis cultus est.

Laeto animo praeditus, insulas et sylvas medias colens, bonis moribus addictus, gratis cantibus, odoramentis et sertis ornatus saltans et cum pauco sonitu ridens homo a Gand'harbis daemonibus captus est.

Homo cuprinis oculis instructus, gratis, tenuibus et rubris vestibus indutus, corpulentus, celeri mente praeditus, parviloquens, patiens, splendidus, et qui dicit, — quid do cui? —, is a Yakshis daemonibus captus est.

Spectris in lectis bolos et aquam qui homo, sedato animo praeditus, projicit, perversis vestibus indutus, carnem adipiscendi cupidus, Sesami orientalis, sacchari crudi et jusculi appetens hisque deditus, a Pitrĭbus daemonibus captus est.

Humi qui aliquando se movet, serpentium instar, qui angulos oris linguà semper lingit, somnolentus, saccharum crudum, mel, lac et jusculum adipiscendi cupidus dignoscendus est a B'hujanga captus.

Carnis, sanguinis et variorum liquoris spirituosi generum appetens, impudens, valde ultraque modum contumeliosus, nimis heroicus (atiśúra), ira-

Digitized by Google

cundus, magna vi praeditus, noctambulus et puritati inimicus a Rakshaso captus est.

Homo manum porrigens, macer, rudis, diu lamentans, male olens, valde impurus, nimis avidus, polyphagus, nivi ab hominibus desertae, aquae et nocti addictus, et qui valde circumvagatur lacrymans, a Piśáchis captus est.

Magnos oculos habens, festinanter incedens, suam spumam lambens, somnolentus, qui cadit et valde tremit, quique de montibus, elephantis, arboribus etc. delapsus et reunitus est, a senectute confectus est.

Dévae Grahaeque plenilunio, Aśurae diluculo crepusculoque, Gand'harvae plerumque die octavo mensis lunaris, Yakshae primo die lunae crescentis vel decrescentis, Pitres interlunio, Serpentes quinto die mensis lunaris, Rakshasi noctu, et Pisachae die quarto decimo mensis lunaris intrant (capiunt hominem).

Sicut umbra speculum etc., sicut frigus et calor animantes, sicut solis radius gemmam et sicut vitalitas corpus, sic intrant (non autem conspiciuntur) daemones hominem.

Castimonia horribilis, donatio, devotio, justitia, observantia religiosa, veritas et octo qualitates sempiternae, singulae totaeque, in his pro potestate sunt. Neque vero hi cum hominibus coëunt, nec alicubi in homines intrant. Qui „intrant" dicunt ex stultitia, ii a daemonum scientiae regione removendi sunt.

Circa hos daemones autem centies centena millia, mille, decem millia et centies millies centena millia servorum sunt.

Hi vero sanguinem, adipem et carnem comedentes, valde terribiles noctambulique hominem intrant.

Qui noctambuli turbam Deorum circumgressi sunt, ii ex veritatis (satva) unione cognoscendi sunt manifesti.

Divini daemones, qui Deorum instar puri praedicantur, ii adorantur aestimanturque etiam sicut Dii.

Dominorum indoles, perfectio, morum probitas et potestas in Suris etc. inest. Quae vero Nirriticae filiae sunt, earum stirps commemorata est.

Postquam daemones a veritatis (satva) statu progressi erant, eorum exsistentia catervis confecta est.

Laedendi gaudio affecti quidam etiam caelestem naturam nacti sunt. „Maligni daemones" sic hi nomine appellati sunt a sapientibus, quia a Grahis superatos medicus cognoscit calamitates.

Ex sacra scientia etiam scientia daemonum edicitur. Horum placationem quaerens medicus perintentus murmurationibus, religiosis observantiis et holocaustis curare ordiatur.

Rubra suaveolentiaque serta florea, semina et cum melle butyroque clarificato parati cibi omnes tanquam praeceptum omnium generatim indicatur.

Digitized by Google

Vestes, vinum et carnem, lac et sanguinem, quae a quibuscumque optata sint, iis praeberi jubeat medicus. Quibus vero diebus plerumque daemon malignus homines laedit, iisdem diebus illa danda sunt ad malignum daemonem placandum.

In divina aede, a divino daemone habitata, ignem cum sacrificaveris, nanciscatur daemon sacrificium, Poa cynosuroide, libo, popano, butyro oleoso, Anetho sowa et lacte nutritum. Asurae apto tempore sacrificium offerat in complanato terrae solo etc.; in quadrivio Rakshasae, aut in terribilibus imperviisque locis; in vacua domo Piśachae horrificum sacrificium faciat. Qui vero antea peractis sacris hymnis (mantra), in daemonum doctrina etc. demonstratis, et sacrificiis devinci non possunt, eos medicaminibus aggrediatur. Capri, ursi, hystricis et ululae pelles pilosque, Asam foetidam, urinam Moschi moschiferi et hujus vaporem adhibeat. Eo placatur celeriter daemon quamvis potens.

Pothon officinalem, Piper longum, radicem Ari campanulati, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Phyllanthum emblicam et Sinapim dichotomam, commixtam cum Alligatoris, Viverrae ichneumonis, felis et ursi bile, in nasalibus remediis, unguentis et adspersionibus applicet medicus, medicaminum naturam cognoscens.

Asini, equi, muli, ululae, cameli, canis, schacali, vulturum, cornicum et porci faeces cum Moschi moschiferi urina conterat. Cum hoc paratum oleum Sesami orientalis priorem in modum salubre est.

Mimosae sirishae semen, Allium sativum, aridum zingiber, Sinapim albam, Acorum calamum, Rubiam manjistam, Indigoferam tinctoriam et Piper longum cum Moschi moschiferi urina conterat. Turundae in umbra exsiccatae hae sunt, cum bile commixtae, oculorum collyrium.

Galedupae arboreae fructus, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et radix Ari campanulati, cum Bignonia indica, Aegle marmelo et Curcuma longa parata, fiat turunda, priorem in modum oculorum collyrium. Sin autem hi illive daemones non absolvuntur, ex omnibus his substantiis collyrium oculorum indicatum est.

Sal fossile, Echiten antidysentericam, Asam foetidam, Asclepiadem acidam et Acorum calamum cum Moschi moschiferi urina conterat. Hoc contritum cum piscium bile superiorem in modum adhibeatur.

Vetus butyrum clarificatum, Allium sativum, Asa foetida, Sinapis alba, Acorus calamus, Juncus articulatus floribus albis, Ajalomí, Bútakeśí, Valeriana jatamansi, Bombax heptaphyllum, Ophioxylon serpens, Káńa, Asclepias geminata, Carpopogon pruriens, Asclepias acida, Śrĭngí, Datura metel, Ligusticum ajwaën, Aristolochia indica, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Cardiospermum haliacacabum, aurium collyrium, collyrium oculorum, Nyctanthes tristis et arsenicum flavum, Raksham

Digitized by Google

occidentia appellata, leonis, tigris, ursi, felis, pantherae, equi, bovis, Śváviti, hystricis, alligatoris, cameli et Viverrae ichneumonis faeces, cutis, pili, adeps, urina, sanguis, bilis, ungues etc. recipiantur. Ex hac classe medicus conficiat olea butyraque. In potionibus, inunctionibus et nasalibus remediis haec adhibenda sunt intelligenti medico. Expresso collyrio, etiam bolos paratos det. Applicet etiam in adspersione decoctum pulverem. In tegumento subtiliter contritum pulverem etiam in unguento adhibeat. Hoc unguentum etc. ex praescripto adhibitum omnes animi morbos invictos brevi tempore depellere valet.

Nec vero inconveniens remedium applicet divino daemoni; praeter Piśácham aliis contrarium ne adhibeat. Medicum enim et aegrotum illi magnipotentes irati certe occidere possunt.

Indicatum contraindicatumque praeceptum medicus semper obtineat; inde nanciscetur successum magnamque gloriam."

Caput LXI.

Nunc vero caput de epilepsiae remediatione exposituri sumus.

„Memoria, rerum internotio et sacrificatio relictae sunt. Inde epilepsia (i. e. memoriae privatio) hic morbus mortiferus est vocatus.

Post perversum etc. meditationum, rerum sensibus subjectarum actionumque usum, — ab excretionibus, cohibito sordidoque alimento gaudioque corruptis, oritur epilepsia virorum, excrementis impeditis affectorum, insalubria impuraque comedentium, ignorantiâ (rajas) obscuritateque (tamas) superatorum, mulieremque menstruantem incuntium; pariterque ab amore, timore, tremore, ira, moerore etc., animo valde perculso.

Conscientiam afferentibus organis corruptos humores adeptis et ignorantiâ (rajas) obscuritateque (tamas) circumdatis, homo circumvago animo perturbatus, vibrans manus pedesque, detorquens linguam, supercilia et oculos, dentibus frendens atque evomens spumam, hiulcis oculis concidit ad terram. In parvo autem temporis intervallo conscientiam rursus ille adipiscitur.

Haec epilepsia sic dicta et visa quadruplex est: ab aëre, bile et phlegmate orta, et quarta ab omnibus humoribus simul corruptis orta.

Cordis tremor, inanitas, sudatio, contemplatio, animi deliquium, perturbatio, somnus et destructio in futura epilepsia oritur.

Tremens, suspirans et spumam evomens collidit dentes, perverse elo-

Digitized by Google

quitur verum, et violaceum me aggreditur epilepsia; illa mentis inops epilepsia mihi ab aëre orta sit.

Siti, aestu, sudore et animi deliquio vexata, agitans membra et perturbata epilepsia, quae perverse eloquitur verum, et flavum me aggreditur, illa mentis inops epilepsia mihi a bile orta dicitur.

Frigore, singultu et somno vexata, concidens ad terram et evomens spumam epilepsia, quae perverse eloquitur verum et album me aggreditur, illa mentis inops epilepsia mihi tum a phlegmate orta sit.

Dolor in corde, sitis, tristitia, querimonia, lamentatio et afflictio in tribus his epilepsiae generibus singulatim oriri potest.

Omnium symptomatum multitudo oritur in epilepsia ab irritatione omnium humorum corruptorum orta.

Ob adventum morbi sine causa, et ob abitum adventumque insufficiente causâ, epilepsiam alii dicunt non ab humoribus corruptis ortam esse. Ex praescriptorum sacrorum adhibitione autem, corruptorum humorum momento, adventu et universali forma epilepsia describitur a sapientibus. Deo irrigante sicut in terra semina quaedam autumno excrescunt, sic morborum origo (se habet). Stabiles quidam morbi, brevi tempore aucti, ostendunt morbosas mutationes universali forma naturaliter praeditas. Epilepsia igitur, morbus magnus, a corruptis humoribus orta est.

Epilepsiae adhibenda est methodus universa, quae in deliriis (cap. seq.) indicabitur.

Potio et unguentum, cum vetere butyro clarificato compositum, honoratum est.

Adhibitio medicamentorum circa daemones indicatorum praecipue locum habet.

Morungae guilandinae et Bignoniae indicae fermentum cum succo corticis Meliae azidaractae paratum aut in quadruplice parte vaccinae urinae oleum Sesami orientalis pro inunctione salubre est.

Cum alligatorum, ichneumonum, hystricum, ursorum et vaccarum bile paratum oleum Sesami orientalis in potionibus unguentisque honoratum est. Acribus portionibus ab utroque latere caput purget. Reverentiam Rudrae et ejus catervis semper praestet.

Dolichon biflorum, Hordeum hexastichon Zizyphum jujubam, Cannabis sativae summitates, Ruelliam longifoliam, Valerianam jatamansem, decem radices (Tom. I. pag. 95.) et Terminaliam chebulam diligenter coquat, tum hoc et butyrum liquidum cum Moschi moschiferi urina commixtum bibat. Id in epilepsia ab aëre orta salubre est.

A Kakoli (Tom. I. pag. 93.) incipiens remedium paratum cum prima classe (Tom. I. pag. 90.), et cum lacte, melle saccharoque compositum butyrum clarificatum in epilepsia a bile orta salubria sunt.

Digitized by Google

Butyrum clarificatum, cum medicaminum classibus a Pipere longo (Tom. I. pag. 92.), Acoro calamo (Tom. I. pag. 92.), Cypero rotundo (Tom. I. pag. 94.) et Cassiâ fistula (Tom. I. pag. 90.) incipientibus commixtum, et in urinae classibus coctum, salubre est epileptico ex phlegmatis causa.

Cum Suradruma, Acoro calamo, Costo arabico, Sinapi alba, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Asa foetida, Rubia manjista, duabus Curcumis, Mimosa pudica, tribus myrobalanis, Galedupae arboreae seminibus, Mimosa sirisha, Clitoria ternata et igne paratum sinapinum sic dictum butyrum, cum quadruplice parte urinae commixtum, vermes, lepram morbum, suspirium, phlegma, difficilem febrem, omnes malignos daemones, deliria et epilepsias depellere potest.

Ex decem radicibus, Pinu Dévadáru, Lauro cassia, Sanseviera zeylanica, Siphonantho indica, tribus myrobalanis, Cassia fistula, Potho officinali, Echite scholari, Achyranthe aspera, Salvadora persica, scilicet ex horum sedimentis, ex Gentiana cherayta, Caesalpinia bonducella, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Plumbagine zeylanica, Convolvulo turpetho albo, Cysampelo hexandra, duabus Curcumis, Echite frutescente, Costo speciosо, Echite antidysenterica, Jasmino arabico, Morunga hyperanthera, Indigofera anil et Erythrina fulgente, et ex vaccae lacte, lacte coagulato, urina et stercoreo liquore paratum butyrum, quincuplex vaccinum butyrum sic dictum, omnes epilepsias et daemones depellit. Quadruplices tabes, suspiria et deliria cohibet.

Ab aëre ortam epilepsiam clysteribus, a bile ortam alvi purgationibus, et a phlegmate ortam vomitionibus sapiens medicus curet.

In lacte cum Siphonantho indica decocto coquat Oryzae sativae et Amaranthi polygami jusculum. Per triduum expurgato apro hoc pabulum praeparet. Cum cognoverit autem, illud dulce factum esse, aprum interficiat et illud eximat. Tres partes illius pulveris cum una parte fermenti commisceat. In infusionis aqua danda est Siphonanthi indicae decoctio perfrigida. In purum vas ingerat primum hanc quantitatem, deinde liquorem spirituosum. Suaveolentes ortos succos medicus aegroto bibere det, venam progressam secet et prosperitatem conservet.“

Caput LXII.

Nunc vero caput de delirii remediatione expositurі sumus.

„Quia delirant exorti humores corrupti, superiorem viam (cerebrum) ingressi, idcirco hic mentis morbus delirium vocatur.

Digitized by Google

Singulatim ex quocunque humore ultra modum perturbato, et ex mentis morbo delirium quincuplex dicitur. A veneficio oritur sextum delirium. Convenienter hic remedium (indicatur).

Delirium nondum auctum, recens, deliram conscientiam adfert.

Cui mentis error, timor, sonitus in aure, membrorum vexatio, nimia vis, inappetentia cibi somnique, turbidum alimentum, aëre commotio et vertigo gradatim oritur, is mox delirium adit.

Horrido colore rudique voce praeditus, deinde inflatus, ex suspirio laborans, macer et tenuis, membris articulisque tremens est, erumpens declamat, canit saltabundus, vociferatur et circumerrat ob aëris irritationem.

Multa siti, sudore et aestu afflictus, multum comedens, insomnis, in umbra, nive, aëre et aquarum ripis libenter ambulans, acer, in nivis et aquae accervatione igneus est et die in coelo videt stellas ob bilem.

Vomitione, ignis torpore, tabe, cibi fastidio et tussi affectus, feminarum solitariarum cupidus, exigua mentis actione praeditus, somnolentus, pauciloquens, parum comedens et nocte caloris valde avidus est ob phlegmatis irritationem.

In delirio, ab omnibus humoribus simul corruptis orto, formas cum tribus corruptis humoribus mistas, ex aëre, phlegmate bileque confectas, cognoscat. Delirium omnibus his signis praeditum etiam incurabile est. Delirium ab omnibus humoribus simul corruptis ortum interdum curabile esse dicunt.

A furibus, regis ministris, hostibus et aliis, aut post divitiarum hominisque interritum, perterrito homini, et in animo valde laeso et dilectae feminae cupido, oriri potest vehementior mentis alienatio. Confuse hic loquitur, mens secuta est sui inscia, canit, deinde ridet lacrymaturque conturbatus.

Rubris oculis praeditus, robore, sensibus et splendore orbatus, pertristis, livido vultu instructus et sui inscius fieri potest in delirio a veneficio orto. Inunctum, sutabundumque hominem, delirio vexatum, medicus purget acribus portionibus ab utraque parte (deorsum sursumque), capitis purgaminibus et variis fricamentis cum sinapeos oleo commixtis. Illum pulverem naso cum adhibuerit medicus, nasale remedium adhibeat. Semper eum suffiri caninis vaccinisque carnibus valde foetidis jubeat. Ex sinapeos oleo nasale remedium et inunctio semper salubria sunt. Ostendat ei miracula; narret interitum cari hominis; timendarum formarum hominibus, serpentibus et domitis bestiis veneni expertibus terreat eum semper; fumibus flagellisque eum percutiat. Cum coërcuerit bene dormientem, perterreat eum graminis igne; rastrisque dilaceret eum; articulorum autem percussionem evitet. In vetere specu semper eum tegumento operiri jubeat. Tertio quoque die aquam oryzae fermentatae det, aut farinam oryzae tostae ex aqua.

Digitized by Google

Aut omnes cum aqua commixtas alicas fermentatas, et gratum quod et calefaciens est, id aptum ei perdoctus medicus adhibeat.

Cum embelia ribe, tribus myrobalanis, Cypero rotundo, Rubia manjista, malo granato, Nymphaea caerulea, Convolvulo turpetho nigro, Élavaluka, Elettaria cardamomo, Sirio myrtifolio, Euphorbia tirucalli, Pinu Dévadáru, Andropogone shoenantho, Indigofera tinctoria, Costo arabico, Butea frondosa, Periploca indica, Piso sativo, Convolvulo turpetho albo, Danti, Acoro calamo, Flacourtia cataphracta, Mesua ferrea et Jasmini grandiflori floribus paratum lacteum butyrum indurationem glandularum internarum, tussim, febrem, suspirium, tabem et delirium avertit. Id etiam decoctum, Celte orientali impletum et cum quadruplice parte lactis commixtum, magnum bonum dicitur. Epilepsiam, catalepsiam, tabem, impotentiam virilem, debilitatem et sterilitatem hoc butyrum celeriter depellit, et morbos, qui in principio memorati sunt.

Cum Varhishth'a, Costo arabico, Rubia manjista, Echite antidysenterica, Elettaria cardamomo, Curcuma longa, tribus myrobalanis, Asa foetida, Physalide flexuosa, Euphorbia tirucalli, Acoro calamo, Caro carvi, Kakoli, Médá, Glycyrrhiza glabra et Nelumbio speciosо paratum, cum saccharo commixtum et cum quadruplice parte lactis coctum illud butyrum eidem salubre est. Infantibus, a daemone captis viris et corrupto exilique semine praeditis fructuosum est dictum butyrum, feminisque sterilibus celeriter graviditatem dat.

Rutam graveolentem, Cucumim madraspatanum, Embeliam ribem, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Asam foetidam, liquorem spirituosum, Valerianam jatamansem, Hingtsham repentem, Allium sativum, Mimosam octandram, Menispermum cordifolium, Anethum sowam, Acorum calamum, Cardiospermum halicacabum, Nágavinnám, Panicum dactylon, Terminaliam citrinam et terram fragrantem, singulorum pares portiones, cum elephanti urina conteri jubeat. Ex hoc paratas, in umbra exsiccatas, turundas adhibeat medicus praeceptorum gnarus in fricamento, collyrio, unguento, nasali remedio, suffimento et linimento.

In pectore, angulo oculi externo et fronte sanguinem mittat medicus. Epilepsiae therapiam, et circa daemones demonstratam, etiam instituat.

Sedato humore, purgatum aegrotum oleosis clysteribus curet.

Moeroris aculeum, delirii causam quintam, medicus removeat.

In deliriis omnibus efficiat animi placationem.

Mitem priorem, in ebrietate indicatam etiam therapiam sapiens adhibeat.

In delirio a veneficio orto mitem priorem, venenum depellentem therapiam instituat."

Digitized by Google

Caput LXIII.

Nunc vero caput, de gustuum divisione considerationem continens, expositurí sumus.

„Corruptorum humorum proventus quindecim modis relatus est. Eorum origo ex sexaginta tribus gustuum diversitatibus indicatur.

Hi gustus in mites et acres distinguuntur sexaginta tribus modis. Gustuum autem diversitates sexaginta tres medicus satis cum respexerit, negotium peragat. Ex singulo gustu series secundum partes prolata est. Corruptos humores ibi sapiens etiam sexaginta tres exhibeat.

Ex praescripto in exsistentium gustuum duplicationibus dulcis gustus quinque combinationes init; acidus quatuor; tres adit gustus salsus; pungens duas; amarus adstringentem gustum init.“

Hae duplicationes quindecim sunt hoc modo:

Dulcis gustus cum acido gustu, dulcis cum salso, dulcis cum amaro, dulcis cum pungente et dulcis cum adstringente. Hi sunt quinque gustus dulcem gustum secuti.

Acidus gustus cum salso gustu, acidus cum pungente, acidus cum amaro et acidus cum adstringente. Hi sunt quatuor gustus acidum gustum secuti.

Salsus gustus cum pungente gustu, salsus cum amaro et salsus cum adstringente. Hi sunt tres gustus salsum gustum secuti.

Pungens gustus cum amaro gustu et pungens cum adstringente. Hi sunt duo gustus pungentem gustum secuti.

Amarus gustus cum adstringente gustu. Hic est unus gustus amarum gustum secutus.

Hae quindecim duplicativae combinationes indicatae sunt; nunc triplicationem dicturi sumus.

Ab initio adhibitus dulcis gustus decem combinationes adit; sex acidus; salsus ideo tres; unam gustus pungens:

Dulcis gustus cum acido et salso gustu, dulcis cum acido et pungente, dulcis cum acido et amaro, dulcis cum acido et adstringente; dulcis cum salso et pungente, dulcis cum salso et amaro, dulcis cum salso et adstringente; dulcis cum pungente et amaro, dulcis cum pungente et adstringente; dulcis cum amaro et adstringente. Sic in harum triplicativarum combinationum principio dulcis gustus adhibetur.

Acidus gustus cum salso et pungente gustu, acidus cum salso et amaro, acidus cum salso et adstringente; acidus cum pungente et adstringente, acidus cum pungente et amaro; acidus cum amaro et adstringente. Sic in harum sex combinationum principio acidus gustus adhibetur.

Digitized by Google

Salsus gustus cum pungente et amaro gustu, salsus cum pungente et adstringente; salsus cum amaro et adstringente. Sic in harum trium combinationum principio salsus gustus adhibetur.

Pungens gustus cum amaro et adstringente. Sic in hujus unius combinationis principio pungens gustus adhibetur.

Sic hae viginti triplicativae combinationes indicatae sunt; nunc quadruplicationes dicturi sumus.

Dulcis gustus decem quadruplicationes adit; quatuor acidus init; salsus autem unam.

Dulcis gustus cum acido, salso et pungente gustu, dulcis cum acido, salso et amaro, dulcis cum acido salso et adstringente, dulcis cum acido, pungente et amaro, dulcis cum acido, pungente et adstringente, dulcis cum acido, amaro et adstringente; dulcis cum salso, amaro et pungente, dulcis cum salso, pungente et amaro, dulcis cum salso, pungente et adstringente, dulcis cum salso, amaro et adstringente. Sic in harum decem combinationum principio dulcis gustus adhibetur.

Acidus gustus cum salso, pungente et amaro, acidus cum salso, pungente et adstringente, acidus cum salso, amaro et adstringente; acidus cum pungente, amaro et adstringente. Sic in harum quatuor combinationum principio acidus gustus adhibetur.

Salsus gustus cum pungente, amaro et adstringente gustu. Sic in hujus unius combinationis principio salsus gustus adhibetur.

Sic hae quindecim quadruplicativae combinationes relatae sunt: nunc quincuplices combinationes indicaturi sumus.

Quincuplicationes quinque dulcis gustus, unam acidus adit:

Dulcis gustus cum acido, salso, pungente et amaro gustu, dulcis cum acido, salso, pungente et adstringente, dulcis cum acido, salso, amaro et adstringente, dulcis cum acido, pungente, amaro et adstringente; dulcis cum salso, pungente, amaro et adstringente. Sic in harum quinque quincuplicium combinationum principio dulcis gustus adhibetur.

Acidus gustus cum salso, pungente, amaro et adstringente gustu. Sic in hujus unius combinationis principio acidus gustus adhibetur.

Sic hae sex quincuplices combinationes indicatae sunt; nunc sextuplicativam unam combinationem dicturi sumus.

Una autem sextuplex combinatio exsistit:

Dulcis gustus cum acido, salso, pungente, amaro et adstringente gustu. Sic haec una sextuplex combinatio.

Singulatim sex gustus (sunt demonstrati): dulcis, acidus, salsus, pungens, amarus et adstringens.

Digitized by Google

Est hic ślokas:

„Hi sexaginta tres gustus demonstrati sunt a gustuum gnaris. In humorum autem corruptorum diversitate etiam sexaginta tres combinationes sunt peritis exhibendae.“

Caput XLIV.

Nunc vero caput de sani hominis vitae ratione expositurі sumus.

„Aequalibus humoribus, aequali igne (calore organico — digestio), aequalibus corporis elementis (Tom. I. pag. 31.), secretionibus et functionibus, claro animo, sensibus et mente praeditus homo salvus nominatur. In Principiorum medicorum libro (Sútrast'hána) salvus talis definitus est. Hujus praeservatio (prophyllaxis) therapiae origo est. Hominis vitae ratio quae vocatur, praeservatio breviter appellatur. In eo (salvo) rationes breviter dictae sunt; nunc fusior ejus expositio.

Quovis anni tempore quivis humores hominum irritantur, in his illisve dandi sunt ab intelligenti medico hi illive gustus (sapores). Ex corporum madore pluviis anni temporibus in torpido hominum igne (calore organico) irritationem et voluptatem adeunt aër et ceteri humores corrupti. Idcirco madoris purgandi causâ, et pro corruptorum humorum cohibitione, ex adstringente, amaro et pungente gustu tum idonia substantia est.

Neque valde mite, nec valde asperum, calidum et calefaciens alimentum dandum est domino, nec id, quod frigidum dictum est ab initio.

Calores cohibentem aquam bibat, cum melle commixtam, die nubibus ventisque pleno, perfrigidisque pluviis impleto.

Ob juventam aestum adeunt plantae annuae: eadem de causa mente praeditus etiam ne contentionem aggrediatur, ne nimiam aquae potationem, frigus, coitum et solis ardorem. Terrae vaporum evitandorum causâ dormiat in aëre. Frigidam cum igne instructam, ventorum expertem et Guruum vestimentis ornatam domum adeat homo a Nagis foeminisque laudatus et a Guruis decoratus. Diurnum somnum et indigestionem studiose ibi evitet.

Autumno studiose adhibendi sunt adstringentes, dulces et amari gustus. Lac, saccharum, spirituosus liquor, mel, Oryza sativa, Phaseolus mungo etc., caro et aqua ob pelluciditatem omnis tum salubria sunt, et lacus, et perparva sylva, et in Nymphaea nelumbone, Nymphaea caerulea Oryzaque sativa vespere lunae radii, Sirium myrtifolium et suffitio. Amari butyri liquidi potio-

Digitized by Google

nibus, sanguinis missionibus et alvi purgationibus usus pluviis anni temporibus collectam bilem auferre potest. Ne bibat acre, acidum et calidum lixivium; somnum diurnum, solis ardorem, nocturnam vigilantiam et coitum evitet.

Cum dulci frigida aqua commixtum vinum, puri crystalli instar clarum, autumnalis lunae radiis purgatum et Agastyae ortu expers veneni, et ob pelluciditatem aqua omnis etiam tum salubris est.

Cum Sirio myrtifolio commixtam camphoram, vestem puram levemque, autumnale sertum florcum et sicerae potionem recte colat.

Bilis sedamen omne medicus adhibeat. —

Hiems frigida, aspera, languido sole praedita et ventis turbida est. Tum vero frigus aggrediendo aër ibi irritatur. In extis situs, frigide dentes constringens et congestus aër succum (chylum) exsiccat celeriter; ideo oleosum tum salubre est. Hieme alimentum salsis, lixiviis, amaris, acidis et pungentibus substantiis impletum, butyro clarificato oleoque Sesami orientalis conditum, non frigidum, salubre indicatur. Acres etiam potiones bibat homo, Aquilariâ agallocho ornatus. Oleo Sesami orientalis inunctus, in labro suaviter calefacto, carbonum ductibus instructo et amplo lavet, et in lecto sericis tegumentis obducto dormiat opertus, in abdomine circa uterum feminas amplexus, Aquilariae agallochi suffimentis refertas, subflavis amplisque lumbis et mammis praeditas. Cum voluptate exerceat coitum exhilaratus rex. Dulcem, amarum, pungentem, acidum et salsum etiam cibum et potum, Sesamum orientale, Phaseolum radiatum, olera, lac coagulatum, sacchari liquores spirituosos, oryzam, odoramenta recentia, vehementium bubalorum carnes et carnes animalium carnivororum in cavis jacentium, aquatilium natantium et quadrupedum, vina clara, et roborantia adhibeat. Ad libidinem haec adhibeat homo prosperitatem desiderans in hiemis adventu. Hoc praeceptum relatum etiam adhibendum est hieme posteriore.

Phlegma frigidorum animantium hieme ob frigus collectum, et vere irritatum ob calorem, multos efficit morbos. Tum amara, dulcia, oleosa, salsa et gravia evitet, vomitiones autem et ceteras curationes adhibeat. Cibum ex Oryza praecoce, Hordeum hexastichon, Calamum fasciculatum, Phaseolum mungonem, Oryzam montanam et Paspalum frumentaceum ex Perdicis chinensis juribus et pisinis jusculis recte medicus praebeat.

Ex Trichosanthe dioeca, Melia azidaracta, Solano melongena et Mimosa catechu in hiemis exitu adhibeat dulcem siceram et spirituosum liquorem; spiritum destillatum ex syrupo, spirituosum liquorem ex Bassia latifolia et spiritum destillatum ex saccharo.

Fatigationem, collyrium, suffitionem acremque offam ex grata aqua quovis modo adhibeat in florum aventu.

Acer, asper, pungens, lixivius, adstringens, calidus, non fluidus, Hordeo

Digitized by Google

hexasticho, Phaseolo mungone et melle impletus cibus vere saluber est. Fatigatio ibi a pugna, itineribus, petris et malaciis effecta salubris est. Suffitionem, lavationem, feminas et sylvas frequentet, auferatque etiam hieme collectum phlegma capitis purgationibus, vomitibus, clysteribus evacuantibus, ecligmatibus etc.

Evitet dulcem oleosamque substantiam, diurnum somnum et graves substantias, fatigationem, calorem, contentionem, coitum nimiamque siccitatem; succos ignis indole distinctos aestivo tempore evitet.

Lacus, rivos, stagna et sylvas amoenas, Sirium myrtifolium eximium, serta florea ex Nymphaea nelumbone et Nymphaea caerulea, flabella, venti receptacula et frigidas domos aestivo tempore adhibeat, habitationesque perleves. Saccharum, syrupum, unguentumque suaveolens, refrigerantes potiones et cibos hordeaceos saccharo conditos adhibeat. Cibus frigidus, butyro conditus, et dulcis substantia ex elixo lacte et ex sacchari syrupo nocte salubria sunt. In lecto recentibus floribus consperso, in palatio collocato, dormiat, lunae crescentis radiis ventisque gratis contactus.

In aestatis fine semper salubres sunt tres sapores graves, lac, jus carnis, calor, olea, butyra clarificata et opus dulciarium paululum fluidum. Aestivo tempore collectum irritatumque aërem praecepto aërem depellente depellere potest medicus praeceptorum gnarus. Aquam fluvialem asperam calidamque, aquae agitationem, solis ardorem, contentionem, diurnum somnum et coitum ibi evitet, et Hordeum hexastichon, Oryzam praecocem, Triticum aestivum et Oryzam sativam veterem. In medio palatio ventorum experte colat noctem mitem superiorem.

Venenatis animalibus impletam, faecibus, urina, saliva, sputis etc. perfusam aquam et aërem veneno aequalem, ventoque venenato et pluviis corruptum in omnibus adhibitionibus hoc tempore evitet. Clysteribus evacuantibus aliis aliisque aërem tollentibus sedet irritatum aërem (organicum), aut anni tempori consentaneum praeceptum adhibeat. Qui homo quovis anni tempore hoc praeceptum observat, is terribiles anni temporibus effectos morbos nunquam nanciscitur.

Dehinc duodecim ciborum praebitiones indicaturi sumus.

Frigidus, calidus, oleosus, asper, fluidus, siccus, semel aut bis die dandus, cum medicaminibus compositus, materiae expers, corruptos humores sedans cibus et vitae ratio (proba) adhibeatur.

Siti, calore, delirio et aestu vexatos, ex haemorrhagia biliosa et veneno laborantes, animi deliquio afflictos et in feminis emaciatos frigidis cibis curet.

Phlegmate et aëre morboso plenos, alvum expurgatos, oleum bibentes et humido corpore praeditos homines calidis cibis curet.

Digitized by Google

Aëre affectos, aspero corpore praeditos, laboribus afflictos laboriososque homines oleosis cibis curet.

Adipe circumdatos autem, corpulentos, ex urethritide gonorrhoica laborantes et corpore phlegmati obnoxio praeditos asperis cibis curet.

Sicco corpore praeditos, siti afflictos et infirmos fluidis cibis curet.

Humido corpore praeditos, vulneratos (et ulceratos), et urethritide gonorrhoica affectum siccis cibis curet.

Semel die dandus est cibus ad infirmum ignem (digestionem) augendum.

Homini aequalis ignis participi dandus est bis die cibus.

Medicamina fastidienti dandus est cibus cum medicaminibus compositus.

Homini torpido igne (digestione) affecto et morboso cibus materiae expers laudatur.

Convenienter datus cibus corruptos humores sedans relatus est.

Porro sanorum vitae rationem omnem et ciborum adhibitiones, duodecim res indicant medici.

Dehinc decem medicaminum (dandorum) tempora indicaturi sumus.

A cibo remotum medicamen, cibum antecedens, cibum subsequens, in media coena adhibitum, intervallatum, cum cibo commixtum, praeiens et sequens, iterabile, in offa sumendum; — sic sunt decem tempora medicaminum (sumendorum).

A cibo remotum medicamen omne adhibetur. Majore vi praeditum fit medicamentum a cibo remotum. Depellere potest sic morbum celeriter sine dubio. Id infantes, senes, juniores tenerique bibendo, languorem summum viriumque interitum devincunt.

Antecedens medicamen appellatur, quod ante cibum adhibetur. Celeriter coctionem (digestionem) adit et vim non perdere valet medicamen cibo opertum, neque rursus ex ore exit. Medicamen ante cibum adhibitum vim tradit. Det medicus id senibus, infantibus, timidis, feminis eximio corpore praeditis.

Cibum subsequens medicamen appellatur, quod in coenae fine potatur. Hoc potatum, cibo antea adhibito, in susperiore corpore depellere potest morbos multigeneres, et vim dat.

In media coena adhibitum medicamen appellatur, quod in media coena potatur. In media coena autem potatum medicamen depellit ob suam dimanationis expertem naturam morbos, qui medium corpus opprimendo exoriuntur.

Intervallatum medicamen appellatur, quod in intervallo potatur, inter

Digitized by Google

priorem scilicet et subsequentem coenam. Gratum, mentis vim faciens valdeque calefaciens (digerens) et idoneum est hoc in intervallo sumtum medicamen.

Cum cibo commixtum medicamen appellatur, si cibus cum medicaminibus paratur. Cum cibo commixtum medicamen semper idoneum est feminis infirmisque viris, infantibus senibusque medicamina fastidientibus.

Praeiens et sequens medicamentum appellatur, quod in coenae principio et etiam fine potatur. Corrupto humore dupliciter aggresso, comitabile medicamen cognominatum est, quod in principio et fine coenae adhibetur.

Iterabile medicamentum est, quod aut cum cibo aut sine cibo iterum iterumque adhibetur. Suspirio, aut tussi, singultu et vomitu iterum iterumque progresso, hoc adhibendum esse dicunt.

In offis sumendum medicamen appellatur, quod bolis immixtum est. In offis intermediis concedat medicus vomitoria suffimenta; in suspirio etc. illos celebratis evidentibusque qualitatibus praeditos linctus.

Sic haec decem medicaminum (dandorum) tempora indicata sunt.

Corpore faecum et urinae experte, claro, perlevi, expurgato et emeticis evacuato, corde valde puro, aëre abeunte, cibo fido, sternutatione adveniente et ventre flaccido, dandum est a medico alimentum. Tempus autem hoc commemoratum est."

Caput LXV.

Nunc vero caput de Tantrae praeceptionibus exposituri sumus.

„Triginta duo Tantrae (sacrae doctrinae) adhibitiones sunt, hoc modo: transgressio, conjunctio, versus sententia, originis sententia, demonstratio, descriptio, instructio, informatio, conclusio, consideratio, exceptio, verbi relictio, ex sensu profectio, contrarietas, connexio, singularitas, varietas, assertio, possitiva conclusio, consensio, praeceptio, futurorum inspectio, praeteritorum respectus, dubitatio, expositio, conscientia, effatum, perspectio, jussus, alternatio, collectio, institutio.

Quae adhibitio harum Tantricarum praeceptionum indicatur? Sententiarum usus et rerum usus.

Sunt hic ślokae:

Sententiarum a perperam dicentibus adhibitarum contradictio et propriae sententiae perfectio efficitur ex Tantrae praeceptionibus.

Quae res manifestae non dictae sunt, quae invisibiles et inclarae,

Digitized by Google

et quae parce dictae sunt alicubi, earum perfectio in Tantra est. Sicut enim sol sylvam Nymphaeae nelumbonis, et sicut lampas domum, sic Tantrae praeceptiones intelligentiam illustrant. —

Si quis materiam aliquam transgreditur, ut succum aut corruptum humorem, id transgressio appellatur.

Quocum sententia conjungitur, id conjunctio est, hoc modo; „Oleum ex Menispermo glabro, Melia azidaracta, Valeriana jatamansi, Terminalia citrina, Wrightea antidysenterica, Pipere longo et Pavonia odorata paratum et cum Pinu Dévadáru commixtum semper pro salute bibat aegrotus ex collo genaque laborans.“

„„Prasťham (olei) bibat.““ Primum in sententia tripede: „paratum, adhibitum“; remotorum pedum in unum radactio conjunctio est.

Quae sententia relata est in linea aut versu, ea versus sententia appellatur. Non mensae sunt versuum sententiae, hoc modo: „In oleamentis, sudoriferis colyriisque demonstratis duarum triumque sententiarum exsistentia conspicitur.“ Ibi quae sententia ex priore alteraque conjunctione confecta est, ea est sumenda, exempli causâ: „Védae originem exposituri sumus;“ sic in hoc monosticho versu mens dubitat. Cujusnam Védae originem dicere volunt? Rĭgvédam, an alios Védas? Ibi priorem alteramque conjunctionem respiciendo „scire“ (vid) in consideratione, et „invenire“ (vid) in inventione, versatur. Harum duarum radicum (D'hátu) variis sententiis praeditarum usus sequens adhibitio est: Áyurvédae originem dicere volunt. Sic est versus sententia.

Quid aliud dictum, aliam sententiam efficit, id originis sententia est. „Sicut terrae gleba aquis humectatur, sic Phaseolo radiato, lacte et ceteris vulnus (ulcus) humectatur.“

Breviloquentia est demonstratio, hoc modo. „Aculeus.“

Extensa narratio est descriptio, hoc modo: „Corporalis adventus.“

Sic instructio hoc modo: „Ne vigilet nocte, et diurnum somnum evitet.“

Eadem ratione informatio se habet; exempli causâ: „Demonstratur dulcedine pblegma auctum.“

Ex praeterito facto argumentatio conclusio est, hoc modo: „Dévadattae sagitta eo extracta est; idcirco et Yakshyadattae sagittam etiam extrahet.“

Ex facto nondum aggresso (futuro) argumentatio est consideratio; exempli causâ: „Quomodo hac de causa aër sursum exsurgit, sic eadem de causa aquae vortex oriri potest.“

Aecepta evulsio est exceptio, hoc modo: „Non lavandi sunt veneno affecti, cum exceptione veneni a vermibus orti.“

Si quo pede (verbo) non dicto tamen sententia impetratur, id verbi

Digitized by Google

relictio est; exempli causâ: „Capitis, manuum, pedum, laterum, dorsi, abdominis et pectoris indicatione comprehensio hominis etiam subauditur; homo sic etiam indicatus est.“

Si quid non dictum ex sensu proficiscitur, id ex sensu profectio appellatur, hoc modo; „Oryza cocta comedenda est.“ Sic in hoc dicto ex sensu profiscitur: „Non ille sitit aquam oryzae fermentatae.“

Ubi aliquid relatum oppositionem habet. id contrarietas est, hoc modo: „Macri, exili respiratione praediti et tumidi difficiles curatu sunt.“ Sic in hoc effatu oppositum capitur: „Firmi etc. faciles curatu sunt.“

Per introductionis intervallum effecta comprehensio est connexio. In introductionem quae ingressa est sententia saepius dicta, ea comprehenditur ceu connexio, hoc modo: „Quinque magnorum elementorum et animantium complexio homo est.“ In hoc curatio est; hic dignitas est; in Védae origine id relatum est; in elementorum doctrina id rursus dictum est, ubi relatum est: „Quinque magnorum elementorum et animantium complexio homo est.“ Is sic activus homo in therapia propositus est.

Ubique quid ex disjunctione dicitur, id singularitas est, hoc modo: „Convolvulus turpethum album purgat; Vangueria spinosa vomitum facit.“

Si quid alicubi hoc modo, alicubi alio modo se habet, id varietas est, hoc modo: „Quidam praeceptores Védantici (Áchárya) dicunt, substantiam (medicaminum) esse praestantissimum, quidam gustum, quidam efficaciam, quidam coctionem (digestionem).“

Anteposita quaestio assertio est, hoc modo: „Ab aëre orti quatuor urinales affectiones incurabiles sunt.“

Illius summum est positiva conclusio, hoc modo: „Aër corpus vexando, deinde deorsum descendendo, urinam, adipe, tela cellulosa et medulla penetratam, procreat. Sic incurabiles sunt morbi ab aëre orti, ut dictum est. Universum corpus vexando aër, cum tela cellulosa, medulla et adipe commixtus, infra irritatur; hac de causa autem incurabiles sunt morbi ab aëre orti.“

Eximie cogitatum et non refutatum est consensio, hoc modo: „Alius dicat septem gustus.“

Ex introductionis ordine expositum praeceptio est, hoc modo: „Extremitatum inferiorum membra vitalia undecim (Tom. II. pag. 25.) ex introductionis ordine exposita sunt.“

Indicabit futurorum inspectionem. Hoc modo in aliquo Ślokae loco dicere potest: „In curationibus indicabo.“

Quid antea dictum est, id praeteritorum respectus est. Hoc modo in aliquo Ślokae loco dicere potest: „Quod in curationibus jam expositum est.“

Ambarum conditionum conspectus dubitatio est, hoc modo: „Plantae

Digitized by Google

pedis cordisque percussio vitam rapit. Manuum pedumque vulneratio vitam non rapit.“

Hic nimia descriptio expositio est, hoc modo: „Viginti quinque rationibus praeditus homo hic (in Áyurvéda) exponitur.“

In aliis Áyurvédae Tantris elementorum etc. natura a cogitatione coepta est. Aliis doctrinis (śástra) effecta et universalis est conscientia, hoc modo: „Coitus, mellis et butyri comprehensio.“ In mundo praestantissimum est conclusio, hoc modo: „Prae caloris timore frigus aggreditur (homo.)“

Certa oratio effatum est, hoc modo: „Actas exsistit in eo; aut eo aetatem adipiscitur.“ Sic Áyurvédas.

Ubi viso fine sensus perficitur, id perspectio est, hoc modo: „Ignis cum aëre concomitatus in stomacho augmentum adit; sic ulcus (et vulnus) aëre, bile et phlegmate corruptum.“

„Hoc faciendum est.“ Hic est jussus. „Idoneum ad comedendum etiam porrigendum est.“

„Hoc illudque,“ collectio est, hoc modo: „In carnis classe Antilopa nigra, anser, Perdix chinensis, Tetrao cinerea et Cuculus melanoleucos praestantissimum est.“

„Vel hoc,“ alternatio est, hoc modo: „Cum jusculo oryza cocta, vel cum butyro aqua oryzae fermentatae.“

Quid demonstratum est a sapiente, id est institutio. Sic indicatus in ciborum potionumque scientia quadruplex cibus demonstratur: „Deglutiendum, comedendum, lingendum et bibendum est.“ In quadruplice praecepto varia indicata est hic institutio. Cibi et potus quidem distincti sunt in duarum rerum prehensione effecta; sed prehensio quatuor rerum exsistit. Porro cibo esca (densa) inclusa est ex ciborum lege; potui autem linctus inclusus est ex fluidorum lege. Quadruplex igitur alimentum plerumque duplex absolvitur. —

Triginta duo haec praecepta in Tantrae disquisitione essentiali a me generatim sunt tradita, cum definitionum aptis explicationibus concomitata.

Qui sapiens illa praecepta pervalida (tigres facti) cognoscit, is venerandus medicus optimus est ex D'hanvantaris opinione.“

Digitized by Google

Caput LXVI.

Nunc vero caput de humorum corruptorum divisionibus efficiendis expositurі sumus.

„Octo membra Áyurvédae (Tom. I. pag. 1. 2.) scientem, coeli ministrum, magnanimum, dubium sententiae sacrae doctrinae (śástra) rescindentem, subtilem et profundo mari similem (D'hanvantarem) filius Visvamitrae fortunatus Suśrutas interrogat: inter sexaginta duas humorum corruptorum divisiones, quae antea expositae sunt, quot sunt simplices cognoscendae, quot duplices, quot triplices? Hujus interrogationem cum audiverit (D'hanvantaris), dubium rescindens, magnis castimoniis deditus, laeto animo praeditus, regum tigris (praestantissimus), Suśrutae interroganti respondit accurate: Tres humores, corporis elementa, faeces et urina corpus continent; haec enim illaesa sunt succis salubribus.

Homo sedecim segmentis praeditus; vitalitas undecim segmentis praedita; morborum mille centum et viginti; centum septuaginta octo et plures substantiae sunt. Fusius hoc jam expositum est. Tres qualitates (guńa) divisos humores corruptos habent. Sexaginta duobus modis eos indicant maximam partem. Sic judicium est. Tres singuli humores corrupti et novem duplicati devotis; tredecim et ultra unus et duo triplicati media aetate praeditis oriuntur. Quinquaginta oriuntur exitum aggressis, macris, mediocribus, valde macris, macris senibus et aliis duodecim. Sic expositi sunt tres humores sexaginta duobus modis. A commixtis corporis elementis et secretionibus humores corrupti rursus proficiscuntur innumerabiles. Idcirco studium medicus cum coëcuerit humorum corruptorum divisionibus efficiendis, et morbum cognoverit, curet gustuum divisionibus, ut demonstratum est. Medicus actor, negotium, gustus, humores corrupti, causa, effectus, sanitas, deinde alio modo morbus (consideratur).

Sexaginta sex capitibus hic Ultimus tractatus (Uttaratantra), ordinatis materiis, pedibus et methodo instructus, sic omnino auctus, manifestarum et reconditarum rerum cognitionem afferens hominibus, mente perturbata et stupida non praeditis, ex praescripto et quaestione demonstratus est.

Cum Ultimo tractatu autem opus totum Brâhmicum ex praescripto indicato cum perlegerit medicus, non orbatur fructu intelligentiae promisso. Hic sermo Brâhmicus perquam verax est.

Sic in Suśruta, Áyurvédae doctrinam continente, Ultimus tractatus (Uttaratantra) peractus est. —

Suśrutae Áyurvédae finis.

Digitized by Google

INDEX

Sanskrĭto-latinus plantarum arborumque in Suśrutae Áyurvéda obviarum, ordine Sanskrĭto-alphabetico.

Ubi Sanskrĭta plantarum arborumque nomina apud alios auctores alias habent interpretationes, ibi primam Sanskrĭtas voces in hoc indice proxime subsequentem interpretationem recepi.

Digitized by Google

Digitized by Google

Ansumat, Hedysarum gangeticum.
Akoía, Areca faufel, catechu.
Aksha, Terminalia belerica, Elaeocarpus ganitrus.
Akshaka, Dalbergia oujeiniensis.
Akshoía, Croton moluccanum, Aleurites triloba.
Agarí, Andropogon serratus.
Agasti, Aeschynomene grandiflora.
Aguru, Aquilaria ovata, agallochum.
Agni, Plumbago zeylanica, Semicarpus anacardium.
Ankoťha, Alangium hexapetalum.
Ajakarńa, Terminalia alata tomentosa.
Ajaloman, Dolichos pruriens.
Ajaśrĭngí, Odina pinnata.
Ajájí, Cuminum cyminum.
Ajántrí, Convolvulus argenteus.
Aíarusha, Justicia adhenatoda, ganderussa.
Atasa, Linum usitatissimum.
Atiguhá, Hemionitis cordifolia.
Atichch'hatrá, Pimpinella anisum, Barleria longifolia.
Atibalá, Sida cordifolia, rhombifolia.
Atimukta, Dalbergia oujeiniensis, Goertnera racemosa, Banisteria bengalensis.
Atívishá, Betula alba.
Anantá, Panicum dactylon, Agrostis linearis, Hedysarum alhagi, Echites frutescens, Asclepias pseudosarsa, Terminalia citrina, Phyllanthus emblica, Menispermum glabrum, Piper longum.
Anala, Plumbago zeylanica, rosea.
Aníchidarśin, Panicum mileaceum.
Antiká, Echites scholaris.
Antrí, Convolvulus pes caprae.
Apámárga, Achyranthes aspera.
Abda, Cyperus rotundus.
Ab'hayá, Terminalia citrina, Andropogon muricatus.
Ab'híru, Asparagus racemosus.
Amara, Euphorbia tirucalli, Heliotropium indicum.
Amalá, Phyllanthus emblica.
Amrĭtá, Menispermum cordifolium, Menispermum glabrum, Phyllanthus emblica, Terminalia citrina, Ocymum sanctum.
Amrĭtavallí, Menispermum glabrum, cordifolium.
Ambashťha, Oxalis corniculata.
Ambashťhá, Jasminum auriculatum, Cissampelos hexandra, Oxalis monadelpha, corniculata.
Amb'hoja, Nelumbium speciosum.
Amra, Mangifera indica.
Amráta, Spondias mangifera.
Amlí, Oxalis monadelpha.
Amlavétasa, Rumex vesicarius.
Amlikà, Tamarindus indica, Oxalis monadelpha.
Aragbad'ha, Cassia fistula.

Digitized by Google

Arańi, Premna spinosa.
Aralu, Ailanthus excelsa, Bignonia indica.
Aravinda, Nymphaea nelumbo.
Arishṭa, Sapindus saponaria, Melia azidaracta.
Arushkara, Semicarpus anacardium.
Arka, Asclepias gigantea.
Arkamúlá, Aristolochia indica.
Arjaka, Ocymum sanctum, gratissimum.
Arjuna, Terminalia alata, glabra.
Artagala, Barleria caerulea.
Ardd'hachandrá, Convolvulus turpethum nigrum.
Alarka, Solanum trilobatum.
Alábú, Cucurbita lagenaris.
Avalguja, Serratula anthelminthica.
Aśana, Terminalia alata tomentosa.
Aśoka, Jonesia Aśoka.
Aśmab'hid, Plectranthus scutellaroides.
Aśmab'héda, idem.
Aśvakarńa, Shorea robusta.
Aśvagand'há, Physalis flexuosa.
Aśvatt'ha, Ficus religiosa.
Aśvabála, Saccharum spontaneum.
Aśvamára, Nerium odorum.
Asana, Terminalia alata tomentosa.
Ahinsrá, Momordica myxa.

Átarusha, Justicia adhenatoda.
Ád'haki, Cytisus cajan.
Átmaguptá, Carpopogon pruriens.
Ámalaka, Phyllanthus emblica.
Ámra, Mangifera indica.
Ámráta, Spondias mangifera.
Áragbad'ha, Cassia fistula.
Árévata, Cassia fistula.
Árdraka, Amomum zingiber.
Ávégi, Convolvulus argenteus.
Áśana, Terminalia alata tomentosa.

Ikshu, Saccharum officinarum.
Ikshugand'há, Barleria longifolia, Saccharum spontaneum, Capparis spinosa, Tribulus lanuginosus, Convolvulus paniculatus.
Ikshuraka, Saccharum cylindricum, Barleria longifolia.
Ikshvàku, Cucumis colocynthis.
Inguda, Terminalia catappa.
Indivara, Nymphaea caerulea.
Indivara, Nymphaea caerulea.
Indra, Echites antidysenterica.
Indrayava, Nerium antidysentericum.
Indravárunìká, Cucumis colocynthis.
Indravrìksha, Pinus Dévadáru.
Ishṭa, Ricinus communis.

Ísvara, Aristolochia indica.

Ugra, Morunga hyperanthera.
Uchchaṭá, Allium sativum.
Udumbara, Ficus glomerata.
Uttamá, Jasminum auriculatum.
Utpala, Nymphaea caerulea, Costus arabicus, Costus speciosus.
Utpalaśárivá, Echites frutescens.
Udakíryya, Galedupa arborea.
Udumbara, Ficus carica, glomerata.
Uddála, Cordia myxa, latifolia, Paspalum frumentaceum.
Unmatta, Datura metel, fastuosa, Pterospermum acerifolium.
Upakunchiká, Elettaria cardamomum, Nigella indica.
Upakulyá, Piper longum.
Upoṭí, Basella rubra, lucida.
Upodiká, idem.
Umá, Linum usitatissimum, Curcuma.
Uruvuka, Palma christi, Ricinus communis.
Uśíra, Andropogon muricatus.
Ushańa, Piper longum, nigrum.

Digitized by Google

Úruhá, Panicum dactylon.

Ŗĭkshagand'há, Convolvulus argenteus, paniculatus.

Ŗĭkshagandhiká, idem.

Ŗĭshab'hí, Carpopogon pruriens.

Érańda, Ricinus communis, Palma christi.

Érváru, Cucumis utilatissimus.

Élá, Elettaria cardamomum, Alpinia cardamomum.

Érávata, Artocarpus lacucha.

Osht'ha, Bryonia grandis, Momordica monadelpha.

Kakub'ha, Pentaptera arjuna.

Kaksha, Terminalia belerica.

Kangu, Panicum italicum.

Kachch'urà, Dolichos carpopogon.

Kaṭaka, Strychnos potatorum.

Katab'hí, Cardiospermum halicacabum.

Kaṭú, Michelia champaca.

Kaṭuka, Echites antidysenterica, Wrightea antidysenterica, Colotropis gigantea.

Kaṭutumbí, Cucumis colocynthis.

Kuṭurohiṇí, Wrightea antidysenterica.

Kaṭp'halá, Gmelina arborea.

Kaṭvanga, Bignonia indica.

Kaṭ'hinjara, Ocymum sanctum.

Kaṇá, Piper longum.

Kaṇṭakáriká, Solanum jacquini.

Kaṇṭakárí, Flacourtia sapida, Solanum jacquini, Bombax heptaphyllum.

Kaṇṭakí, Mimosa catechu.

Kaṇṭ'ha, Vangueria spinosa.

Kaṇḍála, idem.

Kataka, Strychnos potatorum.

Kadamba, Nauclea cadamba, Sinapis dichotoma, Andropogon serratus.

Kadala, Musa paradisiaca, sapientium.

Kadalí, Musa paradisiaca.

Kanaka, Datura metel, Mesua ferrea, Butea frondosa, Bauhinia variegata, Michelia champaca.

Kanda, Arum campanulatum.

Kanyá, Aloës perfoliata.

Kapitt'ha, Cratoeva valanga, Feronia elephantium.

Kapivallí, Pothos officinalis, Feronia elephantium.

Kapítana, Spondias Mangifera, Hibiscus populneoides, Mimosa sirisha, Ficus religiosa, Areca faufel, catechu, Cratoeva marmelos.

Kamalottara, Carthamus tinctorius.

Kampila, Convolvulus turpethum album.

Karańja, Galedupa arborea.

Karańjaka, Verbesina scandens, Galedupa arborea.

Karamardda, Carissa carondas.

Karaví, Asa foetida.

Karavíra, Nerium odorum.

Karaháṭa, Vangueria spinosa.

Karipippalí, Pothos officinalis.

Karíra, Capparis aphylla.

Karéṅu, Webera corymbosa.

Kakarṭá, Momordica myxa.

Karkand'hú, Zizyphus jujuba.

Karkaru, Cucurbita pepo.

Karkáruka, Convolvulus paniculatus.

Karkóṭaka, Aegle marmelos.

Karchúra, Curcuma reclinata.

Karchúraka, Curcuma zerumbet.

Karṅiká, Premna spinosa.

Karbudára, Bauhinia variegata, Barleria caerulea.

Karbúra, Curcuma zerumbet, reclinata.

Karvúrá, idem.

Kala, Zizyphus jujuba.

Kalama, Oryza alba.

Kalambí, Convolvulus repens.

Digitized by Google

Kalaśi, Hedysarum lagopodioides, Hemionites cordifolia.
Kalka, Terminalia belerica.
Kalyániní, Phrynium dichotomum.
Kavacha, Hibiscus populneoides.
Kavará, Mimosa octandra.
Kaśéru, Scirpus kysoor.
Kahlára, Nymphaea lotus.
Káka, Ardisia solanacea.
Kákachińchá, Abrus precatorius.
Kákajambu, Calyptranthes cariophyllifolia, Ardisia solanacea.
Kákajang'há, Leea hirta, aequata.
Kákanásá, idem.
Kákamáchí, Solanum indicum.
Kákádaní, Abrus precatorius.
Kánchana, Bauhinia variegata, Michelia champaca, Mesua ferrea, Ficus glomerata, Datura metel.
Kánchaní, Curcuma longa.
Káńdékshu, Barleria longifolia, Saccharum spontaneum.
Kádamba, Nauclea cadamba.
Kámbojí, Glycine debilis.
Káraví, Nigella indica, Anethum sowa, Celosia cristata, Asa foetida.
Káravélla, Cleome pentaphylla, Momordica charantia.
Kárikára, Vangueria spinosa.
Kárpása, Gossypium herbaceum.
Kàlá, Convolvulus turpethum nigrum, Indigofera tinctoria, Nigella indica, Rubia manjista.
Kálaméśiká, Rubia manjista.
Kálaméshí, Rubia manjista, Serratula anthelminthica.
Kálindaka, Cucurbita citrullus.
Káliyaka, Curcuma zanthorhiza.
Kaléyaka, idem.
Kávyá, Terminalia citrina.
Kaśá, Saccharum spontaneum.
Káśmarí, Gmelina arborea.
Káśmaryya, idem.
Káśmírajanma, Crocus sativus.
Kásh'hà, Curcuma zanthorhiza.
Kásamarda, Cassia esculenta.
Kinśuka, Butea frondosa.
Kińichí, Achyranthes aspera.
Kitava, Datura metel.
Kirátatikta, Gentiana cherayta.
Kunkuma, Crocus sativus.
Kuchandana, Pterocarpus santalinus.
Kuṭaja, Echites antidysenterica.
Kuṭannaṭa, Bignonia indica, Cyperus rotundus.
Kuṭ'héraka, Ocymum gratissimum, sanctum.
Kuńdalí, Volkameria inermis, Menispermum glabrum.
Kut'ha, Poa cynosuroides.
Kundu, Boswellia glabra.
Kunduruka, Boswellia thurifera.
Kubjaka, Trapa bispinosa.
Kumárí, Aloës perfoliata, Clitoria ternata.
Kumuda, Nymphaea esculenta, rubra.
Kumudiní, Menyanthes cristata.
Kumudvatí, Menyanthes cristata.
Kumb'hika, Rottleria tinctoria.
Kuraṅṭaka, Barleria prionitis.
Kuruṅṭaka, idem.
Kuruvinda, Cyperus rotundus.
Kulatt'ha, Dolichos biflorus.
Kulayoga, Alpinia galanga.
Kuvérákshí, Bignonia suaveolens.
Kuśa, Poa cynosuroides.
Kush'ha, Costus arabicus, speciosus.
Kushmáńda, Cucurbita pepo.
Kusumb'ha, Carthamus tinctorius.
Kustumburu, Coriandrum sativum.
Kŕĭtamála, Cassia fistula.
Kŕĭmig'hna, Erycibe paniculata.

Digitized by Google

Krĭshńa, Piper nigrum, Carissa Carondas.
Krĭshńá, Piper longum, Nigella indica.
Krĭshńad'hattúra, Datura fastuosa.
Krĭshńakámbojí, Phyllanthus multiflorus.
Krĭshńapushpa, Datura fastuosa.
Krĭhsńasára, Dalbergia sisu.
Kéchuka, Arum colocasia.
Kémuka, Costus speciosus.
Kéśara, Mesua ferrea.
Kéśiní, Andropogon aciculatus.
Kairáta, Justicia paniculata, Gentiana cherayta.
Kola, Plumbago zeylanica, Zizyphus jujuba.
Kolí, Piper longum, Piper chavya.
Kolaka, Piper nigrum, Piper longum, Cordia myxa.
Kolavallí, Pothos officinalis.
Kovidára, Bauhinia variegata.
Kośátakí, Trichosanthes dioeca.
Koshátakí, Trichosanthes dioeca, Luffa acutangula, pentangula, Achyranthes aspera.
Kaushiká, Convolvulus turpethum nigrum.
Kramuka, Areca catechu, faufel, Symplocos racemosa, Cyperus pertenuis, Morus indica.
Krúrad'húrttaraka, Datura fastuosa.
Kroshtrí, Convolvulus paniculatus.
Kshava, Sinapis dichotoma.
Kshariká, Solanum diffusum.
Kshírí, Mimosa kauki, Asclepias gigantea, Euphorbia.
Kshíravidárí, Convolvulus paniculatus.
Kshíravrĭksha, Ficus glomerata.
Kshíraśukla, Convolvulus paniculatus, Trapa bispinosa.
Kshíriká, Mimusops kauki, Convolvulus paniculatus.
Kshudrá, Solanum melongena, Solanum jacquini, Oxalis monadelpha.
Kshuraka, Tribulus lanuginosus, Barleria longifolia.
Kshétraparpatí, Oldenlandia biflora.

K'hadira, Mimosa ferruginea, catechu.
K'hanakaṅtap'hala, Datura metel.
K'hará, Andropogon serratus.
K'haramanjarí, Achyranthes aspera.
K'harapushpa. Ocymum gratissimum.
K'harágarí, Andropogon serratus.
K'harjjúra, Elate sylvestris, Phoenix sylvestris.

Gajapippalí, Pothos officinalis.
Gaṅiká, Jasminum auriculatum, Premna spinosa.
Gand'ha, Morunga hyperanthera.
Gand'há, Michelia champaca.
Gand'hamúlá, Curcuma zerumbet, reclinata.
Gand'harbbahasta, Ricinus communis.
Gand'hasára, Santalum album.
Garí, Andropogon serratus.
Garàgarí, Andropogon serratus.
Gavákshí, Cucumis madraspatanus, Clitoria ternata.
Gavéd'hu, Coix barbata.
Gángérukí, Hedysarum lagopodioides.
Girikarńí, Clitoria ternata, Hedysarum alhagi.
Gudúchí, Menispermum cordifolium, glabrum.
Gundra, Saccharum sara.
Gundrá, Cyperus pertenuis, rotundus.
Guváka, Areca catechu, faufel.
Guhá, Hedysarum lagopodioides.
Grĭd'hranak'hí, Zizyphus jujuba, napeca.

Digitized by Google

Grĭshṭi, Lycopodium imbricatum, Zizyphus jujuba.
Gokshura, Ruellia longifolia, Tribulus longifolia.
Godaniká, Phrynium dichotomum.
God'húma, Triticum aestivum.
Gopag'hoṅṭá, Zizyphus napeca.
Gaura, Sinapis alba, Grislea tomentosa.
Gaurí, Convolvulus turpethum album.
Gaurasarshapa, Sinapis alba.
Grant'hip'hala, Vangueria spinosa.
Gráhí, Feronia elephantium.

G'haṅṭapáṭalí, Bignonia indica.
G'hata, Phrynium dichotomum.
G'hoṅṭà, Zizyphus jujuba, Areca catechu, faufel.

Chakramardda, Cassia tora.
Chaṅḍa, Tamarindus indica.
Chaṅḍá, Andropogon aciculatus.
Chaturangula, Cassia fistula.
Chandana, Sirium myrtifolium.
Chandraválá, Alpinium cardamomum.
Chapala, Piper longum.
Chavya, Piper chavya.
Chitraka, Plumbago zeylanica, Ricinus communis.
Chiravilva, Galedupa arborea.
Chilichima, Clupea cultrata.
Chírí, Nerium antidysentericum.
Chukriká, Rumex vesicarius, Oxalis monadelpha.
Chuchú, Marsilia dentata.
Chúta, Mangifera indica.
Chorapushpí, Andropogon aciculatus.
Ch'hagala, Convolvulus pes caprae, argenteus.
Ch'hagaláng'hrí, Convolvulus pes caprae.
Ch'hatra, Anethum sowa.
Ch'hada, Xanthocymus pictorius.
Ch'hardana, Vangueria spinosa.
Ch'hinnaruhá, Menispermum glabrum.

Jaṭámánsí, Valeriani jatamansi.
Jaṭilá, Valeriana jatamansi.
Jambíru, Citrus acida.
Jambu, Eugenia jambu.
Jayantí, Aeschynomene sesban.
Jala, Andropogon shoenanthus.
Jalakaṅṭaka, Trapa bispinosa.
Jángula, Luffa acutangula.
Játi, Myristica moschata, Phyllanthus emblica, Jasminum grandiflorum.
Játuka, Asa foetida.
Jámbava, Eugenia jambu.
Jing'hi, Rubia manjista.
Jíra, Cuminum cyminum.
Jívaka, Bryonia grandis, Pentaptera tomentosa.
Jívantí, Celtis orientalis, Menispermum glabrum.
Jyotishmatí, Cardiospermum halicacabum.

Ṭanka, Feronia elephantium.
Ṭuntuka, Bignonia indica.

Tagara, Tabernoemontana coronaria.
Taṅḍula, Amaranthus polygamus.
Tamála, Xanthocymus pictorius.
Taruṅa, Achyranthes aspera.
Taruṅí, Aloë perfoliata.
Taskara, Medicago esculenta, Vangueria spinosa.
Támbúla, Piper betel, Areca faufel, catechu.
Tárkshya, Shorea robusta.
Tála, Borassus flabelliformis.
Tálí, Corypha taliera, Flacourtia cataphracta, Curculigo orchioides.
Tálapatrí, Salvinia cuculata.
Tálamúlí, Curculigo orchioides.

Digitized by Google

Tálíśa, Flacourtia cataphracta.
Tikta, Mollugo pentaphylla, Echites antidysenterica, Capparis trifoliata.
Tiktá, Colotropis gigantea.
Tiniśa, Dalbergia ougeiniensis.
Tintidíka, Tamarindus indica.
Tila, Sesamum orientale.
Tilaparńí, Pterocarpus santalinus.
Tilva, Symplocos racemosa.
Tíkshńakańṭaka, Datura metel.
Tíkshnamúla, Alpinia galanga.
Tunga, Rottleria tinctoria.
Tundikérí, Momordica monadelpha.
Tumbi, Cucurbita lagenaris.
Tubarí, Cytisus cajan.
Túryya, Vangueria spinosa.
Tŕiñśúnya, Jasminum arabicum.
Téjovatí, Pothos officinalis, Piper chavya.
Trikâ, Ruellia longifolia.
Trikańṭa, idem.
Tripuṭa, Convolvulus turpethum album, Cicer arietinum.
Trivrĭtâ, Convolvulus turpethum album.
Tvakakshírâ, Bambusa arundinacea.
Tvaksára, Bambusa arundinacea.
Tvacha, Laurus cassia.
Tvachápatra, idem.

Dadrug'hna, Cassia alata, tora.
Dantaśaṭ'ha, Citrus acida.
Darb'ha, Saccharum cylindricum, spontaneum, Poa cynosuroides.
Dáḍima, Punica granatum.
Dáru, Pinus Dévadáru.
Dáruharidrá, Curcuma zanthorhizon.
Dárvví, idem.
Dípya, Ligusticum ajwaën, Celosia cristata.
Dírg'hamúlá, Hedysarum gangeticum, Echites frutescens.
Dushparśa, Hedysarum alhagi.
Durálab'há, idem.
Durvvá, Panicum dactylon.
Dúrvvá, Agrostis linearis.
Dévatáḍa, Andropogon serratus.
Dévadáru, Pinus Dévadáru.
Dravantí, Antherum tuberosum.
Drávidaka, Curcuma zerumbet.

D'hanyáka, Coriandrum sativum.
D'hanvana, Pentaptera arjuna.
D'hanví, idem.
D'hamana, Arundo karka, tibialis.
D'hamúla, Alpinia galanga.
D'harmapattana, Piper nigrum.
D'hava, Grislea tomentosa.
D'hátakí, idem.
D'hatrí, Phyllanthus emblica.
D'hámárgava, Achyranthes aspera.
D'hustûra, Datura fastuosa.
D'hyáma, Artemisia.

Naktamála, Galedupa arborea.
Naḍa, Arundo karka, tibialis.
Nandivrĭksha, Nerium coronarium.
Nala, Arundo karka, Nelumbium speciosum.
Nalada, Andropogon muricatus.
Nalina, Nymphaea nelumbo, Nelumbium speciosum.
Navamáliká, Jasminum arborescens, zambac.
Nákulí, Piper chavya.
Nága, Rottleria tinctoria, Mesua ferrea, Cyperus pertenuis.
Nágapushpa, Michelia champaca, Rottleria tinctoria, Mesua ferrea.
Nágabala, Hedysarum lagopodioides.
Nágara, Piper, Cyperus pertenuis.
Nágaranga, Citrus aurantium.
Nádéya, Calamus fasciculatus.
Náranga, Citrus aurantium.

Digitized by Google

Nárikéra, Cocos nucifera.
Náliká, Hibiscus cannabinus.
Nálikéra, Cocos nucifera.
Nikochana, Alangium hexapetalum.
Nichula, Baringtonia acutangula.
Nimba, Melia azidaracta.
Nirguńt'hí, Vitex negundo.
Nirvvishá, Curcuma zedoaria.
Niśá, Curcuma longa, zanthoriza.
Nishkuťa, Alpinia cardamomum.
Nishpáva, Phaseolus radiatus.
Nípa, Ixora bandhuca, Nauclea cadamba.
Níraja, Costus speciosus.
Nílí, Indigofera anil, tinctoria.
Niliká, Nyctanthes tristis.
Niliní, Indigofera anil.
Nílotpala, Nymphaea caerulea.
Naipálí, Nyctanthes tristis, Indigofera tinctoria.
Nyagrod'ha, Ficus indica, Mimosa albida.

Pańchángula, Ricinus communis.
Paťolí, Trichosanthes dioeca, Luffa acutangula.
Paťoliká, idem.
Pattanga, Pterocarpus santalinus.
Pattúra, Achyranthes triandra.
Patranga, Pterocarpus santalinus.
Pat'hya, Terminalia chebula.
Padma, Nelumbium speciosum.
Padmá, Hibiscus mutabilis, Siphonanthus indica.
Padmapatra, Costus speciosus.
Padmí, Nelumbium speciosum.
Panasa, Artocarpus integrifolia.
Paripéla, Cyperus rotundus.
Parusha, Xylocarpus granatum.
Parńí, Pistia stratiotes, Butea frondosa.
Parpaťa, Oldenlandia biflora, Gardenia latifolia.
Paláńdu, Allium cepa.
Paláśa, Butea frondosa, Curcuma reclinata.
Pavitra, Poa cynosuroides.
Páťalá, Bignonia suaveolens.
Páť'hí, Plumbago zeylanica.
Páńdu, Glycine debilis.
Párávata, Diospyros glutinosa.
Párávatapadí, Cardiospermum halicacabum.
Párijáta, Erythrina fulgens.
Párib'hadra, idem.
Pálind'hí, Convolvulus turpethum nigrum, album.
Pásháńab'hédí, Plectranthus scutellaroides.
Pichuka, Vangueria spinosa.
Pichumanda, Melia azidaracta.
Pichumardda, idem.
Pindítaka, Vangueria spinosa, Tabernoemontana coronaria.
Pińyáka, Asa foetida.
Pippalí, Piper longum.
Piyála, Chironjia sapida, Buchanania latifolia.
Pítá, Curcuma longa, Betula.
Pítana, Spondias mangifera.
Pílu, Salvadora persica.
Puńdaríka, Nymphaea alba.
Putrajíva, Nagelia putranjiva.
Putranjívaka, idem.
Putraśréní, Salvinia cucullata.
Punnága, Rottleria tinctoria, Nymphaea alba.
Pushkara, Costus speciosus, Nelumbium speciosum, Nymphaea nelumbo.
Pushpap'hala, Cucurbita pepo, Feronia elephantium.
Púga, Areca faufel, catechu.

Digitized by Google

Pútika, Caesalpinia bonducella.
Pútikaraja, idem.
Pútíka, idem.
Prít'hakparní, Hemionites cordifolia.
Prít'hvíká, Alpinia cardamomum, Nigella indica.
Prísniparní, Hedysarum lagopodioides, Hemionites cordifolia.
Pésí, Valeriana jatamansi.
Potagala, Arundo karka, tibialis, Saccharum spontaneum.
Potiká, Basella rubra, lucida.
Pauńdra, Saccharum officinarum.
Prakiryya, Caesalpinia bonducella.
Pragraha, Cassia fistula.
Pratápasa, Asclepias gigantea floribus albis.
Pratyakpushpí, Achyranthes aspera.
Prapunnáda, Cassia tora.
Prapauńdaríka, Nymphaea alba.
Prasáraní, Paederia foetida.
Práchiná, Cissampelos hexandra.
Práchinámalaka, Flacourtia cataphracta.
Priyaka, Nauclea cadamba, Pentaptera tomentosa.
Priyangu, Panicum italicum, Piper longum.
Priyála, Buchanania latifolia.
Plava, Ficus infectoria, Cyperus rotundus.

P'hańjiká, Hedysarum alhagi, Siphonanthus indica.
P'hańijj'haka, Ocymum basilicum.
P'hala, Echites antidysenterica.
P'haliní, Echites dichotoma, Celosia cristata, Priyangu.
P'halgu, Ficus opositifolia.

Badara, Zizyphus jujuba, scandens.
Band'huka, Ixora bandhuca.
Band'hujíva, Pentapetes phoenicea.
Band'húka, idem, Ixora bandhuca, Pentaptera tomentosa.
Balá, Pavonia odorata, Sida cordifolia.
Bahuputrí, Asparagus racemosus.
Bahup'hala, Nauclea cadamba.
Bahulá, Alpinia cardamomum, Indigofera tinctoria.
Bála, Andropogon shoenanthus.
Brahmí, Siphonanthus indica.
Báhmí, Ruta graveolens, Asclepias acida, Siphonanthus indica.

B'hangá, Cannabis sativa, Crotolaria juncea.
B'hańtáki, Solanum melongena.
B'hańdí, Rubia manjista.
B'hańdírí, idem.
B'hadradáru, Pinus Devadàru.
B'hadraśrí, Santalum album.
B'haya, Trapa bispinosa.
B'hallátaka, Semicarpus anacardium.
B'havya, Averrhoca carambola.
B'hándí, Hibiscus populneoides.
B'hárgaví, Panicum dactylon, Agrostis linearis.
B'hárgí, Siphonanthus indica.
B'hútag'hní, Ballota disticha.
B'hútika, Gentiana cherayta, Andropogon shoenanthus, Ligusticum ajwaën.
B'húnimba, Gentiana cherayta.
B'húruńdí, Heliotropium indicum.
B'hustríńa, Andropogon shoenanthus.
B'hrínga, Eclipta prostrata, Verbesina prostrata.
B'hríngarajas, idem.
B'hríngarája, idem.
B'hékaparní, Hydrocotyle asiatica.

Mangalya, Cicer lens, Ficus religiosa, Aegle marmelos.

Digitized by Google

Mañjishṭ'há, Rubia manjista.
Mañḍúká, idem.
Mañḍúkaparńí, Hydrocotyle asiatica, Rubia manjista, Siphonanthus indica.
Madana, Vangueria spinosa, Datura metel, Phaseolus radiatus, Mimosa catechu.
Madajantí, Jasminum arabicum.
Mad'huka, Glycyrrhiza glabra.
Mad'huparńiká, Lycopodium imbricatum, Gmelina arborea, Asclepias acida, Menispermum glabrum.
Mad'huparńí, Menispermum glabrum, Gmelina arborea, Indigofera tinctoria.
Mad'hurasa, Saccharum officinarum, Sanseviera zeylanica.
Mad'huśigru, Hyperanthera morunga.
Mad'húka, Bassia latifolia.
Mad'húlí, Sanseviera zeylanica, Mangifera indica.
Mad'húlaka, Sanseviera zeylanica.
Mandárí, Erythrina fulgens, Asclepias gigantea.
Mayúra, Celosia cristata.
Mayúraka, Achyranthes aspera, Celosia cristata.
Maricha, Piper nigrum.
Maruvaka, Vangueria spinosa, Artemisia vulgaris.
Malapú, Ficus oppositifolia.
Malliká, Jasminum zambac, arabicum.
Masúra, Ervum hirsutum, Cicer lens.
Masúravidalá, Convolvulus turpethum nigrum, Echites frutescens.
Mahatí, Solanum melongena.
Mahánimba, Melia sempervirens.
Mahámeda, Erythrina indica.
Mahávrĭksha Euphorbia antiquorum.
Mahášyámá, Echites frutescens.
Mahášvétá, Convolvulus paniculatus albus.
Mahásahá, Wrightea antidysenterica, Glycine debilis, Gomphraena globosa.
Mahí, Hingtsha repens.
Mánsí, Valeriana jatamansi.
Mágad'hí, Jasminum auriculatum, Piper longum.
Mád'hya, Jasminum multiflorum, pubescens.
Máńaka, Arum indicum.
Mátula, Datura metel.
Mátulungaka, Citrus medica.
Málaka, Melia azidarata, Hibiscus mutabilis.
Málatí, Jasminum grandiflorum, Bignonia suaveolens, Echites caryophyllata.
Málátrĭńaka, Andropogon shoenanthus.
Másha, Phaseolus radiatus.
Máshaparńí, Glycine debilis.
Mishi, Valeriana jatamansi, Anethum pammorium.
Misi, Anethum pammorium, Anethum sowa, Valeriana jatamansi, Ligusticum ajwaën, Pimpinella anisum.
Mukundaka, Allium cepa.
Muchukunda, Pterospermum salicifolium.
Muńja, Saccharum munja.
Mudya, Phaseolus mungo.
Mudgaparńí, Phaseolus trilobus.
Mushkaka, Bignonia indica.
Musta, Cyperus rotundus.
Mustaka, Cyperus juncifolius, rotundus.
Múrvvá, Sanseviera zeylanica.
Múlaka, Raphanus sativus.
Múshiká, Salvinia cucullata.
Múshikaparńí, idem.
Mrĭgádaní, Cucumis colocynthis.
Mrĭńála, Andropogon muricatus.
Méshasrĭngí, Asclepias geminata.
Mocha, Morunga hyperanthera.

Digitized by Google

Mochaka, idem.
Modayanti, Jasminum arabicum.
Moratá, Sanseviera zeylanica.
Mohana, Datura metel.

Yamání, Ligusticum ajwaën.
Yava, Hordeum hexastichon.
Yaváńi, Ligusticum ajwaën.
Yávása, Hedysarum alhagi.
Yashṭi, Siphonanthus indica.
Yávaka, Dolichos biflorus.
Yúṭ'hiká, Jasminum auriculatum.
Yojanavallí, Rubia manjista.

Raktá, Abrus precatorius.
Raktaka, Ixora bandhuca, Pentapetes phoenicea, Gomphraena globosa.
Raktakanda, Dioscorea purpurea.
Raktachandana, Pterocarpus santalinus.
Raktapiṅd'a, Hibiscus rosa sinensis.
Raktaśáli, Oryza sativa.
Raktotpala, Nymphaea rubra.
Raktálu, Dioscorea purpurea.
Rajani, Indigofera tinctoria, Curcuma longa.
Rañjana, Pterocarpus santalinus.
Ramyaka, Trichosanthes dioeca.
Rasála, Saccharum officinarum.
Rasona, Allium sativum.
Rájavriḳsha, Buchanania latifolia, Cassia fistula, Euphorbia.
Rájiká, Sinapis chinensis, racemosa.
Rámá, Solanum hirsutum.
Rámaṭ'ha, Asa foetida.
Ráshṭriká, Solanum jacquini.
Rásná, Mimosa sirisha.
Rúpiká, Asclepias gigantea.
Rúshaka, Justicia ganderussa.
Raivata, Cassia fistula.
Rochaní, Convolvulus turpethum album.
Rod'hra, Symplocos racemosa.
Rohita, Carthamus tinctorius.
Rohitaka, Andersonia rohitaca.
Rohiṅí, Asclepias acida, Terminalia chebula.

Lakucha, Artocarpus lacucha.
Lakshmí, Panicum italicum.
Latá, Cardiospermum halicacabum, Trigonella corniculata, Gaertnera racemosa, Panicum dactylon.
Lavaní, Annona reticulata.
Laśuna, Allium sativum.
Lángalí, Commelina salicifolia, Jussieua repens, Nama zeylanica.
Lod'hra, Symplocos racemosa.
Lolikâ, Rumex vesicarius.
Lohita, Andersonia rohitaka, Ervum hirsutum, Lycopodium imbricatum.

Vanśa, Bambusa arundinacea.
Vaka, Aeschynomene grandiflora.
Vakula, Mimusops elengi.
Vanga, Solanum melongena.
Vangana, idem.
Vachá, Acorus calamus.
Vajrá, Siphonanthus indica.
Vajrakaṅṭaka, Euphorbia antiquorum.
Vañjula, Calamus rotang, Dalbergia ougeiniensis, Jonesia asoca, Hibiscus mutabilis.
Vaṭa, Ficus indica.
Vatsaka, Wrightea antidysenterica.
Vatsádaní, Menispermum glabrum.
Vanamudga, Phaseolus lobatus.
Varí, Asparagus racemosus.
Varuna, Capparis trifoliata.
Vardd'hamána, Ricinus communis.
Valli, Ligusticum ajwaën.
Vasuka, Aeschynomene grandiflora, Asclepias gigantea.
Vahni, Plumbago zeylanica.

Digitized by Google

Vákuchí, Serratula anthelminthica.
Vájigand'ha, Physalis flexuosa.
Vájidanta, Justicia, adhenatoda.
Vátyá, Sida cordifolia.
Váyasí, Solanum indicum, Ficus oppositifolia.
Váráhí, Convolvulus paniculatus.
Várida, Andropogon shoenanthus.
Varttá, Solanum melongena.
Varttáku, idem.
Vása, Justicia ganderussa.
Vásaka, idem.
Vásika, Justicia adhenatoda.
Vástúka, Chenopodium album.
Vikankaṭa, Ruellia longifolia.
Vikashà, Rubia manjista.
Vikasá, idem.
Vid'anga, Embelia ribes.
Vidara, Flacourtia cataphracta, Cactus indicus.
Vidárí, Convolvulus paniculatus.
Vidáriká, Hedysarum alhagi.
Vidárigand'há, Hedysarum gangeticum.
Vidula, Calamus fasciculatus, rotang.
Vib'hitaka, Terminalia belerica.
Vimbhiká, Momordica monadelpha.
Vilva, Aegle marmelos.
Visalyá, Menispermum cordifolium, Convolvulus turpethum.
Viśálá, Cucumis colocynthis.
Viśvadévà, Hedysarum lagopodioides.
Vishapushpa, Vangueria spinosa, Nymphaea caerulea.
Vishánikà, Asclepias geminata.
Vijaka, Citrus medica.
Víratara, Andropogon muricatus.
Víraṭaru, Pentaptera arjuna, Barleria longifolia.
Vrikshaka, Wrightea antidysenterica.
Vrikshádaní, Hedysarum gangeticum.
Vriśchikálí, Tragia involucrata.
Vṛisha, Justicia ganderussa.
Vrihati, Solanum jacquini, melongena.
Vení, Andropogon serratus.
Vénu, Bambusa arundinacea.
Vétasa, Calamus rotang.
Vétra, idem.
Vaijayantí, Aeschynomene sesban.
Vaidéhí, Piper longum.
Vaidyamátrĭ, Justicia ganderussa.
Vyád'háta, Cassia fistula.
Vríhib'héda, Panicum miliaceum.

Śakra, Wrightea antidysenterica, Pentaptera arjuna.
Śank'hiní, Andropogon aciculatus, Cysampelos hexandra.
Śatí, Curcuma zerumbet.
Śańa, Cannabis sativa, Crotolaria juncea.
Śatapatra, Nelumbium speciosum, Nymphaea nelumbo.
Śatapushpá, Anethum sowa.
Śatavíryyá, Panicum dactylon floribus albis.
Śatavéd'hí, Rumex vesicarius, Oxalis monadelpha.
Śatávarí, Asparagus racemosus.
Śatáhvá, Anethum sowa.
Śamí, Mimosa suma, Serratula anthelminthica.
Śara, Saccharum sara.
Śaláká, Vangueria spinosa.
Śalya, idem.
Śalyaka, idem.
Śallakí, Boswellia thurifera.
Śáka, Tectona grandis, Mimosa sirisha.
Śák'ha, Galedupa arborea.
Śák'hoṭa, Trophis aspera.
Śárivá, Periploca indica.
Śálaparńí, Hedysarum gangeticum.
Śáléya, Anethum sowa.

Digitized by Google

Śálmali, Bombax heptaphyllum.
Śinśapá, Dalbergia sisu.
Śigru, Morunga guilandina, hyperanthera.
Śirísha, Mimosa sirisha.
Śivaśék'hara, Aeschynomene grandiflora.
Śíta, Calamus fasciculatus, Cordia myxa, Marsilia quadrifolia.
Śítab'híru, Jasminum zambac.
Śuka, Bignonia indica.
Śukanásá, idem, Aeschynomene sesban.
Śunga, Spondias mangifera, Ficus indica.
Śrĭngavéra, Zingiber officinale.
Śrĭngáṭa, Trapa bispinosa, Ruellia longifolia.
Śrĭngáṭaka, idem.
Śop'háli Nyctanthes arbor tristis.
Śélu, Cordia myxa.
Śaivála, Vallisneria octandra.
Śob'hánjana, Hyperanthera morunga.
Śauńdí, Piper longum, Piper chavya.
Śyámá, Convolvulus turpethum nigrum, Serratula anthelminthica, Indigofera tinctoria, Echites frutescens.
Śyámala, Piper nigrum.
Śyàmáka, Panicum frumentaceum, colonum.
Śyoṅáka, Bignonia indica.
Śrávaṅá, Colotropis gigantea.
Śrí, Pinus longifolia.
Śrihastiní, Heliotropium indicum.
Śríparní, Gmelina arborea, Pistia stratiotes.
Śréyasí, Pothos officinalis, Cissampelos hexandra, Terminalia citrina.
Śléshmáta, Cordia myxa.
Śvadanshṭrá, Flacourtia cataphracta.
Śvétá, Andropogon aciculatus, Clitoria ternata.
Śvétárka, Asclepias gigantea.

Shangrant'ha, Acorus calamus, Caesalpinia bonducella.

Saṭí, Curcuma zerumbet, amada.
Sadápushpa, Asclepias gigantea.
Sana, Pentaptera tomentosa.
Saptaparna, Echites scholaris.
Saptalá, Jasminum zambac floribus multiplicatis.
Sarjjaka, Shorea robusta, Pentaptera arjuna.
Sarvvánub'húti, Convolvulus turpethum album.
Sarshapa, Sinapis dichotoma.
Sallakí, Boswellia thurifera.
Sahachara, Barleria flava.
Sahasravíryyá, Agrostis linearis, Panicum dactylon.
Saháchará, Barleria flava, brionitis.
Sárivá, Echites frutescens.
Sávara, Symplocos racemosa.
Sinhí, Justicia adhenatoda, Solanum melongena.
Sinhásya, Justicia adhenatoda.
Sitapushpa, Saccharum spontaneum, Cyperus rotundus.
Sitasúka, Hordeum hexastichon.
Sidd'hárt'ha, Sinapis alba.
Sinduka, Vitex negundo.
Sinduvára, idem.
Sind'hu, idem.
Sind'huvára, idem.
Sukumárá, Jasminum grandiflorum.
Sugand'há, Curcuma zerumbet, Ocymum sanctum.
Sugand'hika, Nymphaea lotus.
Sud'há, Euphorbia antiquorum, Aletris hyacinthoides.
Sunishaṅṅaka, Marsilia quadrifolia.
Sumana, Triticum aestivum, Datura metel.

Digitized by Google

Sumaná, Jasminum grandiflorum.
Sumanas, Caesalpinia bonducella, Triticum aestivum.
Suradáru, Pinus Dévadáru.
Surab'hi, Michelia champaca.
Suráhva, Pinus Dévadáru.
Suvarńa, Cassia fistula.
Suvarńaka, idem.
Suvahá, Convolvulus turpethum album, Nyctanthes tristis, Mimosa octandra, Cissus pedata, Boswellia thurifera.
Sushaví, Momordica charantia.
Sushéńiká, Convolvulus turpethum album.
Súkshma, Strychnos potatorum.
Súrańa, Arum campanulatum.
Súryyavallí, Cleome pentaphylla.
Sélu, Cordia myxa.
Sairíya, Barleria cristata.
Sairíyaka, idem.
Soma, Asclepias acida.
Somarájí, Serratula anthelmintica.
Somavallí, Asclepias acida.
Somavríksha, Serratula anthelminthica.
Saugand'hika, Nymphaea lotus.
St'hirá, Hedysarum gangeticum.
St'húlakanda, Arum colocasia, indicum.
Snuh, Euphorbia antiquorum.
Snuhi, idem.
Sprĭkká, Trigonella corniculata.
Sransí, Salvadora persica.
Svayanguptá, Carpopogon pruriens.
Svádukańtaka, Flacourtia sapida, Tribulus lanuginosus.

Hansapáda, Clitoria ternata.
Hat'ha, Pistia stratiotes.
Hayamáraka, Nerium odorum.
Haritakí, Terminalia chebula.
Haridrá, Curcuma longa.
Harimant'haka, Cicer arietinum.
Hastikarńa, Butea frondosa.
Hinsrá, Valeriana jatamansi, Abrus precatorius, Coix barbata.
Hingu, Asa foetida.
Hémakhírí, Asclepias acida.
Hémanga, Michelia champaca.
Haimavatí, Acorus calamus albus, Terminalia chebula.
Hrívéra, Andropogon shoenanthus.

Digitized by Google

Corrigenda.

Pag.	11	lin.	24	pro homnis lege hominis
„	22	„	28	„ landatur lege laudatur
„	23	„	24	„ indicaturi lege exposituri
„	26	„	1	„ dessiderant lege desiderant
„	37	„	1	„ lipuidi lege liquidi
„	39	„	27	„ orientale lege orientalis
„	41	„	1	„ aqualem lege aequalem
„	42	„	11	„ destilliatio lege destillatio
„	50	„	37	„ pinquibus lege pinguibus
„	52	„	21	„ nembris lege membris
„	54	„	2	„ Skándásmárae lege Skandápasmárae.
„	63	„	23	„ crudidatis lege cruditatis
„	76	„	1	„ eximinae lege eximiae
„	77	„	9	„ collyrum lege collyrium
„	93	„	29	„ raucem lege raucam
„	117	„	9	„ Laurae lege Lauri
„	119	„	27	„ nubils lege nubilo
„	140	„	7	„ inquine lege inguine
„	140	„	32	„ somnolenta lege somnolentia
„	140	„	38	„ sutatoria lege sudatoria
„	142	„	12	„ purgator iis lege purgatoriis
„	145	„	13	„ affecto lege profecto
„	146	„	29	„ me, lle lege melle
„	146	„	33	„ praieceptum lege praeceptum
„	150	„	31	„ urina lege urinam
„	155	„	10	„ Nec lege Ne
„	158	„	31	„ coleo lege oleo
„	158	„	36	„ fumibus lege funibus
„	158	„	37	„ coërcurit lege coërcuerit
„	162	„	5	„ XLIV lege LXIV
„	162	„	19	„ idonia lege idonea.

Digitized by Google

Digitized by Google